

1389

764

தினமாங்குவூவாலி, காபக் 46.

கடைப்பிள்ளையாவரா.

13
1389

(காஷாயங்).

M
55
11/16

—
55

KK
11/16
55

KK
M 55
(Mal.)

கொஞ்சம்
பிழைக்கவேண்டுமென்றால்
பில்லையாவரா.

H 125
767

തദ്ദേശവാസിസ്ത്രയംവരം.

ഭാഷണചട്ടം.

(ടിപ്പുസ്സിന്മുതിം)

5-5
M 1146

കൊച്ചി

മലയാളഭാഷാപരിഷ്കാരങ്ങൾക്കുമുകളിൽനിന്ന്

പ്രസിദ്ധപ്പെട്ടത്തുനാൽ.

കോപ്പി 300

എറണ്ണക്കലം

സന്നാതനയം അച്ചുണ്ടന്നതിൽ
അച്ചടിച്ചു.

1114.

1/2/16
രിച്ചുപ്പ്
വക്കാഡ്

[പക്ഷപ്പെട്ടകാഡ് കമ്പിറിങ്ങ മാത്രം]

[വില 8 അംബ്]

പ്രസ്താവന.

ഭാഷാഭാരതചനു പരിശോധിച്ച ടിപ്പണിയോടും അവതാരികയോടും കൂടി പ്രസിദ്ധപ്പെട്ടതുവാൻ ഭാഷാ എറിയ്യേരനക്കുമുന്നിററിയുടെ കഴിഞ്ഞതു യോഗത്തിൽ തീരുമാനിക്കുകയുണ്ടായി. അതുപുകാരം തുപ്പണിയുള്ളതു മുഴുവൻ വരുമ്പോൾ ഗമ്മനിലുള്ള ഏഴപ്പട്ടിസ്പദം റാറതചനുവിലുള്ള ചാണക്കാലിസ്പദം കവനോദയക്കാരുടെ ഭാരതചനുവിലുള്ള ചാണക്കാലിസ്പദം വരവും കൂടി തുറന്നൊക്കെ തെള്ളാറാക്കീടുള്ള താണം വായനക്കാരുടെ മുന്പിൽ അവതരിക്കുന്ന മുഴുവൻ ഏഴപ്പട്ടിസ്പദംവരും.

മഹാഭാരതം ആദിപര്ത്തിൽ ചെച്ചതുമുഹർജ്ജം (165-183 അബ്ദായങ്ങൾ), സപ്തംവരപര്ത്തം (184-192 അബ്ദായങ്ങൾ), വൈവാഹികപര്ത്തം (193-201 അബ്ദായങ്ങൾ) എന്ന മുന്ന പര്ത്താജൈക്കാണ്ട് വിസ്തൃതമായി വിവരിച്ചിട്ടുള്ള പാണ്ഡാലിസ്പദയാഖകമാം സംക്ഷിപ്തമായി വർഗ്ഗിക്കുകയാണ് ഏഴപ്പട്ടിസ്പദയംവരചനുവിൽ കവി ചെയ്തിട്ടുള്ളത്.

ബക്കവധാനാതരം വിപ്രജവാജ്യാരികളായ പാണ്ഡവന്മാർ ഭ്രാവമബന്ധരുടെ സംബന്ധരുമേരു മാതാവിനോടും കൂടി ഏകച്ചക്രമിൽ സുവർണ്ണി വസിക്കുന്നതു മുതൽ കാണാം മുഴുവിൽ കമാ ആരംഭിക്കുന്നതു്. അക്കാലത്തു പാണ്ഡാലഭരാജ്യാനിയിൽ ദ്രുപദപുത്രിയായ പാ

ബോലിക്ക് സപയംവരം നിയുതിച്ചിട്ടുള്ളതായും അതിനു നാനാദേശങ്ങളിൽ നിവസിക്കുന്ന ഗ്രൂവമനുൾ പോകുന്നതായും ഒരു വഴിപോകണ്ട് പറഞ്ഞതിനുകയാൽ, അവർ ആ മനോഭസ്തവം കാണുവാൻ കത്തുകിക്കളായിത്തീ നീർ. ഉടൻതന്നേ ഏകച്ചക്രമിയിൽ തങ്ങളുടെ അതിമേ ഹനായിരുന്ന ഗ്രൂവമനുനോട് യാതു പറഞ്ഞു്, അമ്മദയ യും കുട്ടി യാതുക്കാരായ ഗ്രൂവമനുങ്ങളുമായിച്ചു എൻ്റെ ടുകയും ചെയ്യു. അവർ വഴിക്കുള്ള പല നദികളേയും നിഘ്നങ്ങൾ കടന്ന പാണ്ഡാലനഗരത്തിലെത്തി.

പാണ്ഡാലനഗരരിക്കിൽ സപയംവരത്തിനു് ഒരുക്കം കുട്ടിനു ബുധാളി. നഗരം അലങ്കരിക്കുക, രാജാക്കന്നാരെ ക്ഷണിക്കുക മുതലായതെല്ലാം കാലേതനു കഴിഞ്ഞു. പ്രത്യേകം രാജാക്കന്നാക്ക് പരിവാരഗമനതം താഴസിക്കുന്ന തിനശ്ശു എല്ലാ ഏപ്പുംകളിൽ പൂണ്ടിനായിരിക്കുന്നു. ദ്രുത നൂർ ചെന്ന ക്ഷണിച്ചുപ്പുകാരം നാനാദേശങ്ങളിൽ നിന്നും നിരവധി രാജാക്കന്നാർ അവരവരുടെ സന്നാഹങ്ങളും മുളാളും കുട്ടി പാണ്ഡാലരാജ്യാനിയിൽ എത്തിച്ചേരുന്നു്. ശത്രുലോക്കുന്നുവരിയായ പാണ്ഡാലിനെ ‘എനിക്കെനിക്ക്’ ലഭിക്കുന്നുമന്ത്രം അഭിചാഷാതാൽ പ്രൂരിതമാരായി വന്നാത്തിയ നാനാരാജാക്കന്നാരുടെ സാന്നിദ്ധ്യംകൊണ്ട് പാണ്ഡാലരാജ്യാനി ഒരു പുതുമോടിനെ പ്രകടിച്ചു. ഇതിനിടയിൽ ഗ്രൂവമനുവേശം പൂണ്ടി സ്വന്തമായി ഒരു പുരസ്ക്കട്ടുള്ളതു പാണ്ഡാലരാജ്യാനിയിൽ കൊണ്ടുപോയാണെ, പാണ്ഡാലരാജ്യാനിക്കുക്കുത്തു പ്രവേശിച്ചു, പ്രധാനപ്പെട്ട ഗ്രൂവമനു സത്തമന്നാരുടെ കുട്ടാതിൽ ശ്രദ്ധായി വസിച്ചു. ദ്രുത

സപ്രയംവരദിവസം സമാഗതമായി. അങ്ങളിലും തന്നീ
ലെ ധാരാത്രിമാനം തോഴിമാജംകുടി ദിവ്യവസ്തുാഭ്രണംഗാദിക
ഉള്ളക്കാണ്ട് കമനീയമായി അപദാരിച്ചതിനുശേഷം, കണ്ണ
കഡയ ആപ്പുസവിമാർ സപ്രയംവരരംഗത്തിന്റെ സമീപ
തേരയ്ക്ക് നയിച്ചു്, രംഗവാസികളായ രാജാക്കന്നൂരെ കാ
ണബാൻ ചൗതകത്തുമുള്ള ഒരു സ്ഥലത്തു നിറവെന്നി. അ
പ്രോഡി എററവും വാഗ്രഹപദ്വേദത്തിൽ ഒരു വൃഥസവി സഭ
യിൽ ആസനസ്ഥനാരായിരിക്കുന്ന രാജാക്കന്നൂരെ ഓ
രോദ്ദേശത്തെരഹായി പാഞ്ചാലിക്ക കാണിച്ച കൊട്ടത്തു് അ
വരുടെ മുഖാഭ്യാസം ദേഹത്തെക്കുറിയും ആദ്ദേഹം ദി
തേരുകും ചിസ്തിച്ചു ചരണതുകൊട്ടത്തു.

സബിയുടെ രാജവർഗ്ഗന കഴിഞ്ഞതേരോടുകൂടി കൂർക്കെ സപയംവരഹംഗത്തിലേയ്ക്ക് കൊണ്ടുവച്ചുവാൻ യുഷ്മിയുമ്പോൾ നിങ്ങളാഗ്രഹിക്കാരം ഒരു മുഹമ്മദ് വരുന്നു. സർവ്വലക്ഷ്യം മനസ്സിൽ പാശ്ചാലിയെ സവിമാർ വിവാഹരംഗത്തിലേയ്ക്ക് നയിക്കുന്നു. യുഷ്മിയുമ്പോൾ വിവാഹരംഗത്തിൽ കയറി, രംഗവാസികളായ രാജാക്കന്നാരെ സംഭവാധനചെയ്തു, തന്റെ ദോഷത്തിനായ പാശ്ചാലിയുടെ വിവാഹത്തിനു നിശ്ചയിച്ചു വീരപരിക്ഷയ്ക്കു കലഞ്ഞുണ്ട് വില്ലും, തൊട്ടുക്കേണ്ട ശരംഭിച്ചും, മറിക്കേണ്ട ലക്ഷ്യവും ചുണ്ടിക്കൊണ്ടുള്ള നിശ്ചയപ്രകാരം ലക്ഷ്യവും മറിക്കൊ

താരോ ആ വീരനെ കൗക വരിക്കുമ്പേൻ, നിശ്ചയം തെറവിച്ച് അരുരുക്കിലും ബലാർക്കാരം ചെയ്യുന്നതായാൽ, അധാരം താൻ യുദ്ധംചെയ്യും. നിരുഹിക്കുമ്പേൻ ഉച്ചതിൽ പ്രവൃാപനം ചെയ്യുന്നു. ഈ വിവരം ഹാബാലിയേയും പറഞ്ഞുയരിച്ചിച്ചതിനുശേഷം, മുഴുവുമീനു കൗകയുടെ ദീഖപടകമട്ടത്തുനിക്കി രംഗത്തിൽനിന്നു പിന്നവാങ്ങുന്നു.

തങ്ങൾ കാഡിച്ചുംകൊണ്ടിരിക്കുന്ന പാശ്വാലിയുടെ ദിരുമായ തുച്ഛവസ്തും പ്രത്യുക്കുമായി കണ്ണപ്പോൾ, സഭയിൽ സന്നിഹിതനൂരായിരിക്കുന്ന രാജാക്കന്മാർ ഹല വിധവികാരങ്ങൾക്ക് വിധേയമന്നാരായി നാനാപ്രകാരത്തിലുള്ള അതകാശൈമ്മ്യങ്ങൾ നിന്മിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. സ്വയംവരം പ്രമാണിച്ച വനിട്ടുള്ള രാജാക്കന്മാരിൽ താനൊഴികെയുള്ള വരാങ്ങം കൗകയ്ക്ക് ചേന്ന്‌വരല്ലെന്നും, കൗക മറുശുള്ള വയരെ മുമ്പിൽവെച്ച തീച്ച്ചയായും തന്നെ വരിക്കുമ്പേനമായിരുന്നു ഓരോ രാജാവിന്റെയും വിചാരം. ഈജാനെ വിവിധവിവാരങ്ങളാൽ വിവരണാരായിച്ചുമാത്രം രാജാക്കന്മാർ ദേശം താമസിക്കാതെ വീരപരിക്കു നടത്തുവാൻവേണ്ടി വില്പിന്റെ സംഖ്യപ്രതീതയ്ക്ക് തിക്കിത്തിരക്കി ചെന്ന തുടങ്ങി. എന്നാൽ ആ ധനസ്സുകളെയേറുവാൻ അതുപരമാണെന്നും സാധിച്ചില്ല. വെറും സാധാരണനൂരായ രാജാക്കന്മാർ മുതൽ ഏററുവും വീരനൂരായ ശിരുപാലൻ, ഇരാസസ്യൻ, ദിഞ്ഞാധനൻ തുടങ്ങിയ മഹാരാജാക്കന്മാർവരെയുള്ള വരല്ലോ തങ്ങളുടെ സർവ്വക്കികളിലും വില്പിനേൽ പ്രയോഗിച്ചുനോക്കി; ആ ചും അതു കലയ്ക്കുവാൻ കഴിത്തില്ല. ക്ഷതിയജാതിക്കാരായ ഏല്ലാവരം പരാജിതനൂരായി പിന്നവാങ്ങി.

ക്ഷത്രിയവീരന്മാർ തോറു പിന്തിരിച്ചപ്പോൾ, സപ്രംബം കാണ്ണാൻവേണ്ടി സഭയിൽ ഇരിക്കുന്ന ഗുാഹ എലിയും പരിഹാസവ വന്നാണെങ്കിൽ ഒളാഷിക്കവാൻ തുടങ്ങാം. ക്ഷത്രിയരംഗങ്ങളും ഇരു വില്ലുകളിലും വായിക്കുന്ന സാധിക്കുന്നതാണ് വ്യക്തമായി. ഈനി ഗുാഹമന്നരായ നാശക സാധിക്കുന്ന എന്നാണ് പരിക്ഷിക്കാം; സാധിച്ചുവെങ്കിൽ സുന്ദരിരത്നായ പാഞ്ചാലിയെ ലഭിക്കം; സാധിച്ചില്ലെങ്കിൽ, വൈഷ്ണവമാണെങ്കിൽ വരാനാശില്ല; എതായാലും പാഞ്ചാലി നിത്യകന്ധകയായിരിക്കുവാനിടവത്തുനാതു ശരിപ്പില്ല; എന്ന് അവർ തമിൽ തമിൽ സംസാരിക്കുവാൻ തുടങ്ങാം. തങ്ങളുടെ ഇടയിൽ ഇരു വീരതുത്രതിനു മതിയായവർ ആരക്കിലുമ്മുണ്ടാ എന്ന നോക്കിയപ്പോൾ, ഭീമകായനായ ഭീമഗോനമാന കണ്ണഡത്തി. ഗുാഹനും ഉത്സാഹജനകങ്ങളും വാക്കകളുകൊണ്ടും അദ്ദേഹത്തെ ധനരാരോപനത്തിനു പ്രേരിപ്പിച്ചു. അപ്പോൾ അദ്ദേഹം ചിരിച്ചുംകൊണ്ടും അശ്ശനന്ന ചുണ്ണിക്കാണിച്ചു, “അതാ അദ്ദേഹം ആരുഡിയവിലുകളിലെല്ലാം നിപുണനാണോ” എന്ന പറാത്ത. അതു കേരിക്കുവാടതാമസമേ ഉണ്ടായാൽ, അപ്പോഴേണ്ണലാണവർ അശ്ശനന്നരും സമീപത്തു വെന്ന കൈക്കുചെടിച്ചും വേഗം എഴുന്നേറുവെച്ചു വില്ലുകളിലും വായിപ്പുന്നും നിർമ്മാണം കുറഞ്ഞായപ്പോൾ, അദ്ദേഹം തീരുജ്ഞന്നരായും യുദ്ധിപ്പിരന്നരായും ഭീമഗോനന്നരായും മുഖം ഗ്രാശമായി നോക്കുന്നും, നേതൃസംഘത്വകാണ്ടം മുഖഭാവംകാണ്ടം പ്രസ്തുതകാശം തനിൽ അവരുടെ അന്വാദം അന്വാദം അന്വാദം ഉണ്ടാണെന്നും മനസ്സിലാക്കും ചെയ്തു. പിന്നെ താമസബന്ധാനുഭവങ്ങാ

യില്ല; അശ്വന്നൾ ഗൈറരവഭാവത്താടെ ബ്രാഹ്മഗണംഡാ മല്ലുത്തിൽ നിന്നനുഴുന്നു രംഗത്തിലേയ്ക്ക് യാത്രയായി. തദവസരത്തിൽ ബ്രാഹ്മഗണംഡായ ബഹുജം ചില്ല രാധാനമല്ല. ചിലർ ആ യുവാവിന്റെ സാഹസത്തെ വിലക്കിക്കൊണ്ടം വേറുള്ളിലർ അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉള്ള മത്തെ പ്രാത്യാഹിപ്പിച്ചുകൊണ്ടം പലതും പറഞ്ഞു.

അശ്വന്നനാകട്ടെ, സംഭ്രാന്തരായ ബ്രാഹ്മഗാരയെ പ്രാം പറഞ്ഞു സ്ഥാധാനിപ്പിച്ചു, നേരെ രംഗത്തിലേയ്ക്ക് കയറി. രംഗാധിത്രമനായ അദ്ദേഹത്തെ പതിംവരും പാശ്വാലി സത്രപ്പിം നോക്കി. അദ്ദേഹം ഭക്തിപൂർവ്വം വില്പിന പ്രദക്ഷിണം ചെയ്തു നിശ്ചയാസം എടുത്തു കലയുംകയും ശ്രദ്ധാം പ്രഭയാഗിച്ചു ലക്ഷ്യം ഭറിക്കുകയും ചെയ്തു. ലക്ഷ്യവേദ്യം കഴിത്തെ ഉടനെ പാശ്വാലി മദനാവസ്ഥയിനും മല്ല, ഇത്രത്രുമനായ അശ്വന്നന്നൾ സമീചത്രയും മനസ്സം നടന്ന ചെന്ന്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ കണ്ണത്തിൽ വരുന്നാലെയെ സമപ്പിച്ചു. അപ്പോൾ ഒരു വകർഷ സന്തോഷിച്ചു ചുണ്ണുഞ്ചിചെയ്തും, ഇന്നദിന സന്തോഷാന്തരിക്ഷം പൊഴിക്കുയും ചെയ്തു. സ്വന്തംവരം മംഗളമായി നടന്നാതുകണ്ട സത്രപ്പനായ യുഖ്തപ്പേരും വയ്ക്കാനും പോകവാൻ മുന്നീയമായ ഒരു മണിരമും കൊണ്ടുവന്നു. അശ്വന്നൻ അതിൽ കയറി, പാശ്വാലിയേയും കയററി, ജ്യോതിംഗം അനാജന്മാരോടുംകൂടി യാത്ര ചുറപ്പുടകയും ചെയ്തു.

അപ്പോഴെയും സഭാവാസികളായ രാജാക്കന്മാർ വളരെ ക്ഷോഭിച്ചു വന്നായി. വീരന്മാരായ തങ്ങൾ നോക്കിക്കൊണ്ടിരിക്കും, വെറും ഒരു ബ്രാഹ്മഗാൻ തങ്ങളെ

കൊണ്ട് കലയേറുവാൻ കഴിയാത്ത വില്ലെ കലച്ചു ലാക്കുന്നതു കൗകയെ കൊണ്ടുപോവുക എന്നാൽ താങ്കളോട് ചെയ്യുന്ന വലിയോരു ധിക്കാര്യാബാന്ന് അവർ വിചാരിച്ചു. ഈ ധിക്കാരം കാണിച്ചു ബ്രാഹ്മണനെ യുദ്ധം ചെയ്തു ജയിച്ചു കൗകയെ പിണ്ടുകൊണ്ടുവരുവാൻ അവർ സനാലന്മാരായി. അവരുടെ സംരംഭം കണ്ട് വരപെക്ഷ കാരായ ബ്രാഹ്മണരും ക്ഷോഭിച്ചുവരായി. ലക്ഷ്മിവേയത്തിൽ ക്ഷത്രിയമാർ തോറത്തിനും ജയം നേടിയ ബ്രാഹ്മണരും അപരാധികളുണ്ടും, ഈ സംഗതിക്കും റാജാക്കമ്മാർ യുദ്ധത്തിനോരും അക്രമമാബന്നും, ഈക്കാല്യത്തിൽ ഒന്നുകൊണ്ടും ഫീൽത്തുമാറുവാൻ പാടില്ലും, യുദ്ധത്തിൽ ജയം വരുന്നതിന്ന് എന്തുവെണ്ണുമെങ്കിലും ചെയ്യാൻ തങ്ങൾ തെള്ളാരാബന്നും വലിയ വാശിയോടുകൂടി അവർ ഉത്തരവാഷിച്ചു. അജ്ഞനനാക്കട്ടെ, വിനയത്താട്ടാപ്പും ഗവും തോന്ത്രിക്കനാ വാക്കുകൾ പരാത്യംകൊണ്ട് യുദ്ധാല്പത്തമാരായ ക്ഷത്രിയമാരുടെ നേരെ ചെന്ന.

സാഹസികളായ രാജാക്കമ്മാർ യുദ്ധമാരംഭിച്ചു. അജ്ഞനൻ അവരുടോടുത്തിന്നു. വായുപ്രതനായ ഭീഷണേസന്ന് അജ്ഞനന്നു സാരപ്പും വാഹിച്ചു. അജ്ഞനൻ അതിസാമത്ര്യത്തോടുകൂടി എല്ലാ രാജാക്കമ്മാരെയും യുദ്ധത്തിൽ തോല്പിച്ചു. എടുക്കുന്നതും തൊട്ടുകുന്നതും അയയ്ക്കുന്നതും അറിയുവാൻ കഴിയാത്ത വിധം അതു വേഗത്തിൽ ശരവപ്പം ചെയ്യുന്ന ആ രണ്ടീരണ്ടു നേരെ നിൽക്കുവാൻ ശക്തമാരാക്കാതെ കൂതരാജൻ, ചേരിംഗാജൻ മുതലായ മഹാരാജമാരല്ലാം ദാടിപ്പോയി. അംഗ

രാജനായ കണ്ണനും തന്റെ ശ്രദ്ധവിന്റെ ഗുഹമത്തേജസ്സി നെ ആയിപ്പാൻ കഴിക്കാൻ കൂട്ടു യുലത്തിൽ നിന്ന് തിരിച്ചു. അഞ്ചു നനാകട്ടെ യാതൊരു വാട്ടവും കോട്ടവും കുടാതെ പാശാലിയേയും കൊണ്ടു നേരെ കലാലഗ്രഹ ത്തിലേയ്ക്കും പോയി.

പാശാലിയുടെ പതിയായ ആ വീരൻ സറുസാ ചിയായ അഞ്ചു നന്തനനായാണെന്നും, പാശായ വന്നാർ അരക്കില്ലത്തിൽ കിടന്ന മരിച്ചുപോകാതെ രക്ഷപ്പെട്ടി ഭജനം അനുഫൂഡന്റെ വാക്കിൽനിന്ന് പാശാലരാജാ എം മനസ്സിലാക്കി. ഉടനെ അദ്ദേഹം പാശായ വന്നാരെ അവതരിച്ച അമധ്യാട്ടക്രടി കലാലഗ്രഹത്തിൽ നിന്ന് അനുളയച്ചു വരുത്തി സർക്കരിക്കും, ലക്ഷ്യവേധം ചെയ്തു അഞ്ചു നന്ന് ടാംഗാലിയെ വിഡിപ്പുകാരം വിവാഹം ചെയ്യുന്നുമെന്നു നിശ്ചയിക്കുകയും ചെയ്തു. അപ്പോൾ പാശാ വന്നാരിൽ ജ്യേഖനായ ധർമ്മപത്രൻ തങ്ങൾ അഞ്ചു പേരും കുടി പാശാലിയെ വേർക്കണമെന്നാണ് വിചാരിക്കന്തെന്നും, ഒറ്റവരും കുടി അന്തഭവിച്ചു കൊള്ളുവാൻ അമ നിയോഗിച്ചതിനാൽ അപ്പുകാരം ചെയ്യാൻ ഏല്ലാവരും കുടി സമയം ചെയ്തിട്ടജനം പറഞ്ഞു. അതു കേട്ട പാശാലരാജൻ ഒഴിവാമവലംവെച്ചു.

തദവസരത്തിൽ, ധർമ്മജ്ഞത്താത്തമനും പരാപരവും ദിയുമായ റ്റാസമമഹാശി അവിടെ ഏഴുന്നൂള്ളി. യേമൊച്ചിതം സർക്കാരം സ്വീകരിച്ചു് സൗഖ്യസന്നായിട്ടി അന്നത്തേന മുന്നിയോടു് പാശാലിയെ പാശായ വരെവരും കുടി വേർക്കണതു ശരിക്കാണോ ഏന്ന സംശ

യും ചോദിച്ചുപ്പോൾ അതിനെ വിരോധിക്കേണ്ടും, ഹാ ക്ഷുബ്ദിക്ക് മുഖജീവന്തിൽത്തന്നെ അരജു ഭർത്താക്കമൊരു ഗണാവാൻ യോഗ്യമാണെങ്കിലുണ്ടെന്നും അഭ്യർത്ഥിക്കുന്ന വിശദമാ ക്കും. പാണ്ഡിതനും മരഞ്ഞുരല്ലെപ്പോം യമൻ, വായു, മു ക്രുൻ, അശ്വപിശ്വവകർ എന്നിവരുടെ അവതാരമാണെന്നും പാണ്ഡിതി പക്ഷീഭവീയുടെ അവതാരമാണെന്നും കൂടി വ്യാസഗ്രഹവാൻ പാണ്ഡിതനെ പറഞ്ഞു യരിപ്പിച്ചു. പാണ്ഡിതരാജാവിന്റെ സംഗ്രഹം തിന്റെ പാണ്ഡിതനു എരവുംകൂടി പാണ്ഡിതനെ വിവാഹം ചെയ്തു. ആ തിൽപ്പിനെ, പാണ്ഡിതനുക്കു സാധിച്ച പാണ്ഡിതി വാഹമും പാണ്ഡിതരാജിവാന്ധുതപ്രവും കേളും അസുയ മുഴു തു കൈയ്യരവമാർ അവരോടു യുല്ലത്തിനൊന്നാരണ്ടിവരിക യുണ്ടായി. എന്നാൽ പാണ്ഡിതനും അവരെ ആരുദ്ധ്യാ ധനത്തിൽ തോല്പിച്ചേണ്ടിച്ചു, പാണ്ഡിതനുക്കുടി സു വഹണക്കു വസിച്ചു.

വഴിക്കു, വിസ്തൃതമായ ചിത്രരഫോപാദ്യാന്വും എന്ന്
മുപ്പറോഹിതവരഗവും ഭാരതത്തിലുള്ളതു ചന്ദ്രവിൽ
വിട്ടുകളിൽനിരക്കുന്നു. ഇതുവോലെ പാണ്ഡിതന്മാർ
ബ്രാഹ്മണങ്ങളായി കണ്ടുഭന്നുതും, പാണ്ഡിതന്മാർ
വാത്ത് വിസ്തീരിച്ചു പറയുന്നതും, വഴിക്കു വേദവ്യാസമുന്നി
യെക്കാണ്ണന്നതും ചന്ദ്രവിൽ ഉചാഭാനംചെയ്യിട്ടില്ല.

പാണ്ഡിതെങ്കിൽ അജ്ഞനനു കൊടുക്കേണമെന്നു മന്ത്ര
തന്നെ ക്രതിയിൽനാണ്. പാണ്ഡിതന്മാരെ കണ്ടുപിടി
പ്പാൻ വളരെ അനേപാഷിച്ചിട്ടിട്ടും സാധിക്കാതെ വന്നാതു
കൊണ്ടാണ് വില്ലു കലാച്ചു ലക്ഷ്യം എയ്ക്കു ഭറിക്കുന്നതാരോ
അഭ്രേഹത്തെ കന്ധകു വരിക്കുക എന്ന നിശ്ചയം ചെയ്തു്.
അതനുസരിച്ചു് നാനാരാജുഞ്ഞാളിൽനിന്നും വന്നുചേന്ന
രാജാക്കന്നാരുമായി പതിനഞ്ചു ദിവസം സ്ഥാജം കുട
കയും, പതിനാറാം ദിവസം കന്ധകു സ്വന്നംവരത്തിന
രംഗത്തിൽ പ്രവേശിക്കുകയും ചെയ്തു്. ഇതും സംഗതി
കൾ ഭാരതത്തിൽ വാരോന്നാരോന്നായി പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്
കൂലും ചന്ദ്രവിൽ അജ്ഞനു ചെയ്യിട്ടില്ല.

ഭാരതത്തിൽ സഭാവാസികളായ രാജാക്കന്നുരെ
പാണ്ഡിതക്കു കാട്ടിക്കൊടുത്തു് അവതരെ ഒന്നാലു തക്കാളി
പുറതി വല്ലിക്കുന്നതു മുള്ളുല്ലമ്പന്നാണ്. ചന്ദ്രവിൽ ആ
ക്കത്തും നിറ്റ്യമിക്കുന്നതു് വാഗ്രൈപ്രവേശിക്കു ഒരു മുഖസ
വിയാണ്. ചന്ദ്രവിലെ മുള്ളുല്ലമ്പന്നാണ് പാണ്ഡിതി രംഗ
പ്രവേശം ചെയ്തു സമയത്തു് സഭാവാസികളായ രാജാക്ക
നുരെ സംഭവായനെചെയ്തു് സ്വന്നംവരത്തിനു നിശ്ചയി
ച്ചിട്ടുള്ളതു് നിബന്ധനയെ വാമ്പംപൂട്ടുത്തുകയും, നിബന്ധന

പ്രകാരമുള്ള പരീക്ഷയിൽ ആൻ ഇയിക്കന്നവോ അദ്ദേഹത്തെ വരിച്ചുകൊള്ളുവാൻ കൗകയെ നോക്കി ഉപഭേദിക്കുകയും ചെയ്തു കൗകയുടെ മുട്ടപടം നീക്കി റംഗത്തിൽനിന്ന് പിൻവാങ്ങുകയേ ചെയ്യുന്നതു.

രാജാക്കന്നാർ ടാറോയ്ത്തരായിച്ചെത്തുന്ന് വില്ലു കലയുള്ളവാൻ ശ്രമിക്കുന്നതും പരാജയം പ്രാപിക്കുന്നതും ഭാരതത്തിൽ കവിവാക്കായിട്ടാണ് പറയുന്നതു്. ചന്ദ്രകാരൻ അതു കാണിക്കും അംഗവാഹനരക്കാണ്ട് പറയിക്കുകയാണ് ചെയ്യുന്നതു്. ഭാരതത്തിൽ വില്ലുഖിയായ കണ്ണൻ വില്ലു കലച്ചു് അനുകൂലമുഖം തൊട്ടുന്നതായും അതുകണ്ട് പാണ്യവന്നാൽ കണ്ണൻ കാഞ്ഞും പററിച്ച എന്നറച്ചതായും അപ്പോൾ പാണ്യാലി “സുതനെ തോൻ വരികയില്ല” എന്ന് ഉറക്കെ വിളിച്ചുപറക്കയാൽ അദ്ദേഹം അമധ്യ തൊട്ടകുടി വില്ലു വലിച്ചെറിഞ്ഞു തിരിച്ചതായും പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ചന്ദ്രകാരൻ കണ്ണന്റെക്കാണ്ട് ഇങ്ങനെ ചെയ്തിക്കുന്നില്ല.

ബ്രാഹ്മണരാൽ മലാശാഹിതനായ അജ്ഞന്നൻ സഭയിൽ നിന്നൊഴുന്നു റംഗത്തിലേക്കു ചെല്ലുന്നും തന്നെ സറുസാവിയാണെന്നെന്ന രാജാക്കന്നാർ സംശയിച്ചുവെന്നും, എന്നാൽ അങ്ങനെ ശങ്കിക്കുവാൻ മുസക്കിയില്ലാത്തതിനാൽ ശങ്ക തന്നിയേ തീന്ന് വെന്നും, ശരം തൊട്ടത്തു ലാക്കു വണ്ണിച്ചപ്പോൾ ഭ്രാംക്കിം ഭീഷ്മക്കിം മുപക്കിം വിച്ഛരക്കിം പരമാത്മം മനസ്സിലായെന്നും ചന്ദ്രവിൽ പറയുന്നതു ഭാരതത്തിലില്ല. ലക്ഷ്മിവേധം കഴിഞ്ഞപ്പോൾ പാണ്യാലി അജ്ഞന്നന്ന മാലയിട്ടുവാൻ

പോക്കനാതിൽ ചന്ദ്രകാരൻ “ആളിയുതം ക്ഷേമ പദ്മ വണ്ണം” ഇത്രാദിഗ്രോകംകൊണ്ട് പറഞ്ഞതു പോലെയു ഒരു സുചനക്കുന്നം ഭാരതത്തിലില്ല.

സ്വപ്നവരാനന്തരം പാശ്ചാത്യവന്നാർ കലാലഗ്രഹ ത്തിൽ ചെന്നു് അമ്മയോടു തങ്ങൾക്കൊരു ഭിക്ഷകിട്ടിയ തായിപറയുന്നതും, ഏതുവരുത്തുട്ടി അന്നവീക്കവാൻ അമ്മ കല്പിക്കുന്നതും, ഭിക്ഷ കൃകയാണെന്ന മനസ്സിലായപ്പോൾ കൂടി വൃക്കലയാകുന്നതും, അതുകൊട്ട ധർമ്മ അജ്ഞന്നോടു വേർപ്പാൻ പറയുന്നതും, അജ്ഞന്നു സംശയിക്കുന്നതും, പാശ്ചാലിയെ നോക്കിയപ്പോൾ എല്ലാവർക്കും ഒരപോലെ രാഗമണ്ഡാകുന്നതും, തന്നിലിത്തും ഏതുവരുത്തുട്ടിത്തന്നു വേർപ്പാനുറയ്ക്കുന്നതും ഭാരതത്തിൽ വിസ്തൃതിച്ചിട്ടുണ്ട്. ചന്ദ്രവിൽ ഇതു ധർമ്മത്തുനം പാശ്ചാലാനം തമ്മിലുള്ള സംഭാഷണത്തിൽ സുപിപ്പിച്ചിട്ടേയുള്ളൂ.

അപമാനം നിമിന്തു ക്ഷപിതന്മാരായ റൂപമാർ ദ്രോഗനേയും യൂഷ്ടിലും നന്നേയും കൊല്ലുന്നമെന്ന പറഞ്ഞതുപ്പോൾ, ദ്രോഗൻ ഗ്രൂവമന്നരു ശരണംപ്രാപിച്ചതായും അപ്പോൾ തുടർന്നു, പാശ്ചാലി ധർമ്മപ്രകാരം പരിണീതയായി എന്ന പറഞ്ഞു, രാജാക്കന്മാരെ വിലക്കിയതായും ഭാരതത്തിൽ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നു. ഇതു് ചന്ദ്രവിലില്ല. കലാലഗ്രഹത്തിലേക്കു അജ്ഞന്നു കൃകയെ കൊണ്ടുപോക്കുത്തിനു ശേഷം, യൂഷ്ടിലുംനു അവിടെ രേഖ നോക്കിയെന്നും അതിൽവെച്ചു് അവർ പാശ്ചാലാനാണെന്ന സംശയം തോന്തി എന്നും ഭാരതത്തിൽ വിസ്തൃതിച്ചിട്ടുണ്ട്; അതും ചന്ദ്രവിലില്ല. വ്യാസഭർ

വാന്നഴനാളിയതിനഗ്രേഷമുള്ള ധർമ്മനിണ്ണനയും ചന്ദ്രകാരൻ വളരെ ചുരുക്കിക്കാണാണ് പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ളതു്.

മേൽക്കാണിച്ചതിൽ നിന്ന്, ചന്ദ്രകാരൻ ഇതിഹാസത്തിലെന്നിന്നും കമരയെ സാഹിത്യത്തിൽനിന്ന് കുറയിൽ വാത്രത്ര റസകരഭാക്കിയിട്ടാണ് നന്നടെ മുഖ്യിൽ അവതരിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതെന്ന വ്യക്തമാക്കുന്നു. ഭാരതത്തിൽ നിന്ന് ചന്ദ്രകാരൻ വരുത്തിച്ചിട്ടുള്ള റ്റതിയാനങ്ങൾ സാഹിത്യപ്രക്ഷീഡിയിൽ അതവശ്രൂക്കണമുണ്ടാണെന്ന സുക്ഷ്മദർശകരിൽ കൂടും കാണാവുന്നതാണു്. പാശ്വാലപ്പുരയാത്രയിലുള്ള ഹിത്രമദംനും പാശ്വാലപ്പുരയാത്ര ഗതിക്കു് ഒരു പ്രതിബേദ്യമായതു മുക്കിനും ഒരു വിനിജ്ഞാക്കയാൽ അതു വിച്ഛകളിൽനിന്നുള്ളതുകൊണ്ടും റസത്തിനും യാത്രായും കോട്ടവും വരുന്നില്ല. പാശ്വാലപ്പുരയാത്ര അരക്കില്ലത്തിൽക്കിടന്നു മരിച്ചുപോയെന്ന കേട്ടതിനുശേഷം, പാശ്വാലരാജാവു് അവരെക്കറിച്ചു് അനേപാശണം നടത്തിയെന്നും മറുമുള്ള സംഗതികൾക്കാലും മറുപട്ടികൾക്കാലും അടക്കിനും റസത്തിൻ്റെ പ്രവാഹത്തിനും അപരിഹാര്യമായുള്ളായും, അതും ഉപേക്ഷിച്ചതുകൊണ്ടും ദോഷമില്ല. രാജാക്കന്നായും മനസ്സിലാക്കവാൻ സവിയെ സപീകരിച്ചതു് എത്ര ഉചിതമായിട്ടുണ്ടെന്ന സ്പൃഷ്ടിയാക്കുന്നുണ്ടു്. കന്ത്രാകാമുകനുംരാധി വന്നിട്ടുള്ള രാജാക്കന്നായും മനസ്സിലെ കൂക്കയുടെ മുഖ്യിൽ പ്രകീർത്തിക്കവാൻ അവളുടെ മാന്യനായ ജൈജ്ഞനേക്കണ്ണലും പററിയ ആരം വിശ്രദ്ധയായ സവിയാണു് പറയേണ്ടതില്ലപ്പോ. ചാപാദരാ

പണ്ണത്തിപ്പനാരകങ്ങിച്ചുനാ രാജാക്കന്മാർ ആ ഉദ്ഗതിൽ പരാജിതന്നാരായ കമ കവിവാക്കായിപ്പറയാതെ ഭ്രാഹ്മണങ്ങടെ വാക്കായി വർഗ്ഗിച്ചതുകൊണ്ട് ചന്ദ്രകാരൻ അതിരമന്നീയമായ ഒരു പരിഹാസത്തിനു പക്കയുണ്ടാക്കിയിരിക്കുന്നു. അംഗരാജാവായ കൾന്നനേര ചന്ദ്രകാരൻ ലക്ഷ്യവേധനയ്ക്കിനും ശിവാക്കിയത്രും സാരിതുദ്ദശിക്കൊണ്ട് നോക്കുന്നോടു ഉച്ചിതമായിട്ടിരിക്കുന്നു കാണാം. വില്ലു കുലയുടുകയും അഞ്ചു ശരണങ്ങളും തൊട്ടുക്കകയും കഴിയുന്നതു വരെ നേരം മിണ്ഡാതിരുന്ന കൂട്ടുകത്തുമയം വെച്ചു “സുതനെ തൊൻ പരിക്കുകയില്ല” എന്ന പറഞ്ഞത്രും കവിദ്ദശിയിൽ അതു കമനീയമായിത്തോന്നാത്തതു സ്പാണാവികമാണെല്ലോ. വില്ലു കുലയുടുന്ന സമയത്തും ഭ്രാംബിപ്പാഡിക്കുകൾ അശ്വിനൻ്റെ പരമാത്മം മനസ്സിലായി എന്ന പറഞ്ഞത്രും നായകോൽക്കുപ്പത്തിനും സഹായിക്കുന്നതാകയാൽ ചന്ദ്രകത്താവിൻ്റെ ആ കല്ലുനയും ഉചിതം തന്നെയായിട്ടിരിക്കും

സാഹിത്യദശിക്കൊണ്ട് നോക്കുന്നോടു ഭേദപഠി സ്വന്നംവരചന്ദ്രവിന്നുള്ള ഉൽക്കാപ്പം ദിം ചില്ലറയല്ല. വർഗ്ഗനു, രചന, അലങ്കാരം, രസം, ഭാവം മുതലായവയിലാണെല്ലോ സാഹിത്യകാരൻ്റെ സാമർപ്പംകൊണ്ട് പ്രഖ്യാന്യത്തിനും ശാഖാകാഘുന്ന മൃഥാജാരം കാണേണ്ടതും. ഈവയിലെല്ലോം ഇതു ചന്ദ്രവിൻ്റെ പ്രശ്നത്താവും വലിയ മെച്ചും കൊണ്ടുപോയിരിക്കുന്നു. കടമയിലെ ധാർമ്മികാംശങ്ങളിലാണ് ഇതിഹാസകത്താവിൻ്റെ ശ്രദ്ധാ സ്വയിക്കുവും പതിയുന്നതും. അദ്ദേഹം കമ പറഞ്ഞു പോകുന്നോടു കമാശരീരങ്ങതിൽ ചില അംഗങ്ങൾം മുഴച്ചുനിൽക്കുകയും

ചില ഭാഗങ്ങൾ മുഴുംസമികളാൽ നിരത്തിരിക്കയും ചെയ്യും. അതു മുഴുംസമികളെ രക്തമാസചമ്പദ്ധാൽ ആകഷ്ടകമാക്കിത്തീക്ഷ്ണവാനാണ് കവി അലിക്കനാതു്. ഇതിൽ അധികഭാഗവും കവി സാധിക്കനാതു സദാന സ്വരേണായുള്ള വർഗ്ഗകൾകൊണ്ടാണ്. പാഞ്ചാലരാജ്യാനിയിൽ സപ്തംവരത്തിനായിട്ടുള്ള രാജപരമ്പരയും ആഗമനം, പാഞ്ചാലിയോടുള്ള സവിധുടെ രാജസ്ഥാനി, പാഞ്ചാലിയൈക്കണ്ട മതിമറന്ന രാജാക്കന്മാർ ചേരുന്ന പ്രശംസ, കൂക്കയൈക്കരിച്ചു് അവക്ഷണക്കനാബുളവിയ സങ്കല്പങ്ങൾ, രാജാക്കന്മാരുടെ ധനരാഭാപണം സംരംഭത്തെ പരിഹസിച്ചുകൊണ്ടുള്ള ഗ്രാവമന്നുടെ സംസാരം, അഞ്ചുംനി വില്ലു കലഞ്ചാൻ സനാലുനായി എഴുന്നോറപ്പോൾ ഗ്രാവമന്നാർ ചെയ്യുന്ന സംഭാഷണം, രാജാക്കന്മാരുടെ യുദ്ധാല്പും ഗ്രാവമന്നുടെ ഉത്സാഹവും ഏന്ന ത്രട്ടാണി അതുന്നുള്ളുള്ളെല്ലായി അനേകകം ഭാഗങ്ങൾ ഇതിൽ ചെമർക്കാരപ്പെട്ടുനായി വർഗ്ഗിച്ചിട്ടുണ്ട്. രാജാക്കന്മാരുടെ ആഗമനം വർഗ്ഗിക്കുന്നോടു രാജ്യാനിയിലെ തെങ്ങവുകളിൽ കാഴ്ചകാരായ മഹാജനങ്ങളുടെയും സ്ത്രീകളുടെയും മറ്റും തിരക്കും കോലാഹലവും ഏടുള്ള കാണിച്ചു് “പാഞ്ചാലസുതാകല്യാണോസാവകലവിവിശ്വാജിം”എല്ലാം രസകരമായി കവി ചിത്രീകരിച്ചിരിക്കുന്നു. സവിധുടെ രാജസ്ഥാനിയിലുള്ള വാരോ ദ്രോകവും പാഞ്ചാലീകാരകനാരായി വനിരിക്കുന്ന രാജാക്കന്മാരുടെ വാരോ തന്നെ തന്നെ ചിത്രമാണ്. രതാദ്രോഷണങ്ങളാണിന്ത്യു് പൊൻപിടിയിട്ടു് വെൺപാമരങ്ങളാൽ വീജിതനായി സിംഹാസനത്തിലിരിക്കുന്ന ഭൂമ്രാധനാം,

അതിന്റെ വലത്തു ഭാഗത്തു തോളോളം തുങ്ങിയ കണ്ണ്
ലാഡ് ധരിച്ച് നിലത്തു വാഴം കത്തി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന
കണ്ണൻ, അതിന്റെയും വലത്തു് കാഴ്ചയിൽ മുഖത്തു ഞുറ
ത തോന്തിക്കുന്ന അപ്രത്യാമാവു് എന്ന തുടങ്ങി ഭാരേ
ങ്ങതുടെയും ഇരിപ്പു് കണ്ണിൽക്കാണുന്നതു ഷോലെ ഈ
വള്ളനയിൽ നിന്നു നമ്മകൾക്ക് കാണുവാൻ സാധിക്കുന്നുണ്ട്.
സവിയുടെ ഈ രാജവള്ളന പ്രശംസാത്രപദ്മാണകിച്ചും,
അതിൽ ആ രാജാക്കന്മാരെക്കാറിച്ചു കുറക്കുകയും അന്നാ
ഗാ തോന്തനാതിനു പ്രതിബുദ്ധക്കൂദായ ഒരു പരിഹാസ
ഭേദം നിശ്ചലിക്കുന്നതായി സുക്ഷ്മനിരീക്ഷകന്മാക്കൾ കാണു
വാൻ കഴിയും. രത്നത്രഷ്ണാഞ്ചുംതു വെന്നുമരണഭൂമി
വീയിച്ചു് ‘വിതാനിച്ചുരിക്കുന്ന’ ഭാഞ്ചാധനകൾ ഒരെം്പദ
ആത്മനാഭന്നു തോന്നും. ഭാഞ്ചാധനകൾ സന്നിധി
യിൽ വാദം നിലത്തു കത്തി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന കണ്ണൻ ഭാ
ഞ്ചാധനക്കുലാവത്തിൽ അഭിഭാനമുള്ള വന്നാണുന്നും
തോന്നും. അപ്രത്യാഭാവിനു മുഖത്തു് ‘അപ്പിനുംകുരണ
വം’, ബലഭ്രൂനു് ‘ഹാലാമദോല്ലാസം’ എന്ന തുടങ്ങി ഒരേ
ഷമുള്ള വക്കിം ഭാരേ വക ദോഷങ്ങൾ ഉള്ളതായിക്കാ
ണിച്ചിട്ടുണ്ട്. ചുത്രക്കത്തിൽ സവിയുടെ വള്ളന പാശ്വാ
ലിക്ക തനിൽ ഏതും പുണി വന്നിരിക്കുന്ന യുവാക്കു
നാതുടെ അതുതിരിയനാപോലെ പ്രത്തിയും ഞടി സ്പൃഷ്ടി
മാക്കിക്കാട്ടക്കവാൻ ഉപകരിക്കുന്നതായിട്ടുണ്ട്. പാശ്വാ
ലിക്കക്കണ്ണപ്പൂർണ്ണ മതിംരനു രാജാക്കന്നാർ ചെയ്യുന്ന
പ്രശംസക്കിൽ അധികഭാഗവും അനുഗ്രഹമങ്ങളിൽനിന്നു
ഉരിച്ചിട്ടുണ്ടു് ദ്രോക്കങ്ങളാണ്. എന്നാൽ അവയുടെ സ
ക്കലനത്തിൽ കാണിച്ചിട്ടുണ്ടു് പാടവത്തിനു കവി തീച്ചു

യായും അഭിനവനമർഹിക്കുന്നണ്ട്. “ചൊല്ലാവതോ ചുംഗം” ഇതുാണി ദായകംകൊണ്ട് ചെയ്തിട്ടിള്ള കേശാഡി പാദാനവള്ളന വിശ്വേഷിച്ചും മനോഹരമായിരിക്കുന്നു. “ബഹുവിധസങ്കല്പസൗഖ്യാധിത്രും”നാരായി സ്ഥിതി ചെയ്യുന്ന രാജാക്കമൊരുതട വിചാരം വള്ളിച്ചിട്ടിള്ളതു് എററവും സരസമായിട്ടുണ്ട്. പാഞ്ചാലിയേപ്പോലെ അഭ്യന്തരാക്ഷസാമാന്യഭായ സൈറ്റാൻതിനാരിപ്പിടമായ ഒരു കൂകയിൽ അനേകപുത്രങ്ങൾ അത്രുന്നം അനന്തരക്തമാ രാജ്യങ്ങനു. അവരിൽ ആക്കാഡാഡം അവരെല്ല ലഭിക്കേ നീമഴിൽ നിശ്ചിതമായ ഒരു പരീക്ഷയിൽ ഇയിക്കേ നീമെന്നും വരുന്നു. പരീക്ഷ നടത്തുവാൻ ഏല്ലാവരും സന്നദ്ധമാരാകയും ചെയ്യുന്നു. ഇങ്ങനെന്നുള്ള സന്ദർഭത്തിൽ അവരുടെ വിചാരത്തിന്റെ ഗതി എങ്ങനെന്നായിരിക്കു നെന്നു ഭാവനാദ്വാചിക്കൊണ്ട് കണ്ണറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടു് കവി ഇതു് വള്ളന ചെയ്തിട്ടിള്ളതു്. സാധ്യസാധ്യനാശില്ലിൽ വെച്ചു സാധ്യത്തിൽ മനസ്സിനിള്ള പിടി മുടക്കിവരുത്തേണ്ടാണു് സാധ്യന തതിലുള്ളതു് അയഞ്ഞുവരുന്നാതു സപാഭാവികമാണു്. സാധ്യമായ പാഞ്ചാലിപാണിഗ്രഹണത്തെക്കറിച്ചുള്ളതു് അഭി നിവേശത്താൽ സാധ്യമായ ലക്ഷ്യവേധനത്തെ എല്ലാവും നിസ്സാരമായിട്ടുണ്ടിക്കുന്നു. മനോരാജ്യം വിചാരിക്കുന്നതിന്റെ പരമകാശ്യയ്ക്കു് ഉഭാഹരണംബന്ധാക്കാവുന്ന ഇതു് വള്ളന മനസ്സാനുംതീരു കവിക്കളും അഭിജ്ഞത്തെയു റൂക്തമാക്കുന്നണ്ടു്. രാജാക്കമുാർ വില്ല കുലയ്ക്കുവാൻ തു മിക്കനാതിനേരും തൊൽക്കുന്നതിനേരും കരിച്ചുള്ള ഗ്രൂപ്പും എന്നതെ സംഭാഷണം ഹാസ്പുരസം വഴിത്താഴുകുന്ന ഒരു വള്ളനയാണു്. ഇങ്ങനെ ഭാരോന്നായി പരിശോ

யிடுவான் ஸமாகம எனாக்கி கவி புதோரிடிட்டு வள்ள நகபீ ஹெ துதியை அத்வாத்துயூ மணாமாக்கி இடு மத்திரிக்கன் ஏன் காளாா.

ரவாறுள்ளதிற் பஷுபுவுய்ஜம்பு டெங் பி னாளியிலபூ நித்க்கனாது^१. கலோபாரங்ஜூய பத்து ஹூக் நிவெயிக்கெப்புட பதுஞ்சுதெ ஸுநோஸ்னிவேரூ மளிப்புவாழுதுதிக்கலீத், அதிலும் விஶேஷிடு பஷுபுவுய்ஜூலித் தென் வேராயாள்^२. ஓஷயிற் ‘ரஹந’ ஏன் பதங்கொள்க பரயுநாது ஸஂஸ்தத்திற் புஸி ஸுமாய் ‘ரீதி’ யெயாள்^३. ரீதியெனாது பத்துஞ்சுதெ கேவலமாய் ஹடங்கலூப்; அதிகம் ஹுள்ளஞ்சுதெயும் தென் அபேக்ஷிடுள்கூ^४. ஹுன் ரஸம் புயாகமாயு தூ ஸுங்கத்திற் ஹுன் ஹுள்ளதை வுரூஜிபு?க்கன அக்கு ரஜங்காது ஹடிதஞ்சூய பத்து ஹுன் வியம் ரஹிக்கனாது^५. ஹுன் ரீதி ஏன் ஸஂஸ்தாவித்துதிற் வுவு ஸமசெய்திடுள்கூ^६. வெவாஞ்சி, லாடி, ஗ையி, பானுவாலி ஏனான்கென ரீதிக்கல் நாலுணம் வுவுஸ்மங்கூ^७. வி பாஞ்சேஶ்சாக்கு^८ அயிகம் புரிமாயது வெவாஞ்சி, லாடுமா க்கு^९ குந்தது ஹுபுமாயது லாடி, ஗ையுங்காக்கு^{१०} ஏரா வும் தவிக்கனாது ஗ையி, டானுவாலங்காக்காக்கு^{११} து லோம் ஸம்தமாயது பானுவாலி ஏனாள்^{१२} ஸஂஸ்த திற் ரீதிக்கூதெ அநாமா. ஏனான் விபாஞ்ச-லாட-கைய-பானுவாலுதேஶங்கூதிற் புசாரமிலூதை கேரலை ஓஷயிற் ஹெ ரீதிகியமா அஜங்கனதெனா ஸபீகரி க்கனாது ஜுக்தமாகயிலூ. கேரலைஓஷயிலுதூ ஸாகி துபுஸ்மாங்கூதிற் உபயோகிடிட்டு கலுபதுஞ்சு

ഒരു വെച്ച് അധികം സൗന്ദര്യമുള്ള വയസ്സോക്കി എത്രതായോരു റിതിനില്ലെങ്കിലും ചെയ്യുന്നതായിരിക്കും മലയാളത്തിന് അധികം യോജിക്കുക. അങ്ങനെ ചെയ്യുന്നതായാൽ മലയാളകവിതയുടെ രഹന്മാരിയും ഏന്നായോരു സവിശേഷം പ്രസ്താവയോഗ്രംഘായിരിക്കും. സംസ്കൃതപദങ്ങളും ഭാഷാപദങ്ങളും തമ്മിൽ ക്ഷീര നീരന്നും ചേന്നം, പ്രാസംഗി കലന്നം, അവണ സുവർഖിഷനാളുള്ള ഒരു റിതിയാണ് ചെയ്യുരിതി. ഇതു ചെയ്യുരിതി എഴുപാടിസ്പയംവരത്തിൽ എത്ര നേരിയായി പ്രതിഫലിച്ചിട്ടുണ്ടെന്ന് താഴേ പകരുന്ന പലുണ്ടാളിയും നിന്നാറിയാവുന്നതാണ്.

“**ഓമം സ്ത്രീ ബട്ടണിഞ്ഞതാളോരുവഡ തിരക്കി ന-
നായ്യലർക്കുന്നതായിരീതേ
സീചനം ചേത്തണിഞ്ഞതാളോരുവഡ തിലകമി-
ടം മനോരമ്മന്നു
വാഴുക്കത്തും കണ്ണുക്ക്ഷാംശകിഞ്ചാടപരാ
പിഞ്ചാ വാർക്കക്കണാലി-
ഗ്രീംഗാനാമനോജശാഖരണഗണമൊരോ
നാരിമാർ ചേത്തണിഞ്ഞതാർ**”

“**ഒതാളിനേലടിപെട്ട കണ്ണിലകലാ-
പം പുണ്ടി തശനനിയെ
വാളം കുത്തി വലത്തു കാഞ്ഞായ മഹാ-
വിരൻ മനോജശാനനേ!
കേളിനാംഹമഹീയനായതിവന-
ബ്ലൂ തന്പി! മാറ്റാക്കും-**

കാളം വികുമരാഗിയെന്ന ഭവനേ
കണ്ണായമാകർശ്ചതാ”

“ബാമത്യപ്പാഭാംബുജംതൊട്ടണിക്ഷലോഷ്ഠ-
ദോഖ പുമേനി മുടി-
ക്കോമത്യപ്പട്ടാംബരംകാണ്ടണിമണിമുകരം
കൈപ്പിടിച്ചല്ലുക്കു
അനീമനഞ്ജീരമഞ്ഞകപണിതമിയലവേ
കോമളാല്ലാം പദാല്ലാ-
മാരും നീയമാനാ ഹതുസവികളാൽ.
പ്രാപ കല്യാണരംഗം”

“കേരളാ ചാഹം വലംവൈച്ചുപചിതവിനയം
തത്ത മോദേന കുന്നി-
ചിത്തംഗാത്മാ മഹീയഃ സ്വയമമ കലവി-
ലുഞ്ചട്ടത്താച്ചി മെല്ല
ബാഡലാല്ലാസം കലച്ചുണണിപവഴി തൊട്ട-
ത്താൻ വലിച്ചാൻ മറിച്ചാൻ
ചിത്രാകാരങ്ങു ലക്ഷം സ്വടിതി പട്ടധിയാ-
മരണിരപ്പയാസം.”

അലക്കാരങ്ങളുടെ കാർത്തിക ദ്രോപഭീസ്വയംവര
ത്തിന്റെ കത്താവു് തുലോം മനസ്സിൽത്തുനാവനാണ്. സ്ഥാനത്തും അന്ധാനത്തും ഒരപോലെ അലക്കാരങ്ങൾ വാരിവലിച്ചാഡിച്ചു് കവിതാംഗനയെ ശ്രാസംഭട്ടിക്ക നാതിൽ ത്രഞ്ഞേഹം വിമുഖനാണ്; എന്നാൽ കവിതയുടെ സ്വാഭാവികസൗംഘ്രത്തിനു കരാക്രൂടി മിചിവു വരുത്തു വാൻ ഉപകരിക്കുന്ന അല്ലോം ചില അലക്കാരങ്ങൾ സ്ഥാനം അംഗാക്കി പ്രദോഗിക്കുന്നതിൽ ഉന്നവന്മാണ്.

നോക്കക—

“ചീനപുട്ടാംബുരംകൊണ്ടുപരഹിതവിതാ-
നേഷ്ട തുക്കിക്കിടക്കം
നാനാരത്താവലീമാലകളിൽ നിന്മലാ-
വുന കാര്യാ തദാനീം
താനേ ദിക്ഷാവകുമാക്ഷപുരികലിത്തമഹോ-
ദ്രായുധസ്സാമമയ്യാ!
കാണായ്ക്കു തദാനീം കമാഖിവ കമയേ
മിപ്പുകല്ലാണഭോഗം.”

ഈതിലെ ഉർജ്ജപ്രക്ഷ എത്ര മനോഹരമായിരിക്കുന്നു! പല ജാതി രത്നങ്ങൾ കുടുമ്പോടു പല നിറം വരുന്നാൽ കൊണ്ടു തന്നമാലാലംസ്തുതമായ ദിക്ഷാവകുമാരത്ത് വിവിധവ സ്ത്രീകളും മഴവില്ലകളാൽ വ്യാളിക്കുമോ എന്ന തോന്തരമന്നത് പ്രേക്ഷിച്ചതു് എത്ര ചാൽക്കാരമയമായിരിക്കുന്നു!

“കതിരപ്പുടകൾ കതിക്കുന്നതു കാ-
ണാലന്തുവിൽത്തിരമാലകണക്കേ”

“വെണ്ണേകാറിക്കടക്കാണേഡാ തീർത്ത
പക്ഞഭവനിതു ഗഗനമശ്ശേഷാ,
വെണ്ണുമരനിരക്കാണേഡാ ശിവഗിവ
സന്ത്വാരോചിതവീംഗികളില്ലോ,
പൊടിക്കാണേഡാ ബത ഭവനക്കാധം”

എന്നിവയിലെ ഉപമയം ഉർജ്ജപ്രക്ഷകളിൽ ഒക്കവലം കൂടിമണ്ണളില്ലെന്നു് എവരും സമ്മതിക്കം.

“പ്രത്യക്ഷാംഡോജബാണം വലരിപ്പതനയാ
തതു റംഗാധിന്നുമാം
പ്രത്യഗ്രഹംസുകുലോലം ദ്രോഹകളശിവാ-
മജ്ജരീ സാ കമാരീ
ഉപ്പനീറിക്കണ്ണലാമംഗലമരതകമാ-
ലാമനിഃശതാം തദാ ച-
നൊത്തം മാലാപ്പ് ഗതിനിനിയ പൊഴിത്തുകൊ-
ണ്ടിടിനാരെന്നാവോലെ”

പാഞ്ചാലി അഞ്ചുംനന്നർ നേൽക്കു കടാക്ഷമരതക
മാലയണിയുന്നതിനെ ഭാവിയായ മാലാപ്പ് ഗതിനാം
പൊഴിത്തുകൊള്ളുകയാണോ എന്ന തോന്നമെന്നംതുംപ്രേ
ക്ഷിച്ചതു് വളരെ മനോഹരമായിട്ടണ്ട്. വിവാഹത്തിൽ
'പൊഴിത്താലി' കെട്ടുന്നതും മറ്റൊക്കു പരിചയിച്ച
കേരളീയരോടു് ഈ പൊഴിത്തുമാലയിട്ടുന്നതിന്നർ അഴിക
പറഞ്ഞു ധരിപ്പിക്കേണ്ടതില്ല.

“രംഗേ പാത്മൻ കരുപ്പുനുംവവനിളജാം
ചിന്തവും പോയ്ക്കരീ
ശങ്കാധാം, വിപ്ലവച്ചന്നുവൊയ തലങ്ങാ-
വങ്ങച്ചത്തു വിശ്രഷാന്ത,
ഒന്നം ലക്ഷ്യത്തിലെത്തുനുംവിലമ തിനി-
ഖാന്തുപാതേന തേഷാം
സങ്കല്പം പത്തുനൂറു, സ്ഥിനിടയിലഫോ
ലക്ഷ്യലക്ഷ്യം മറിഞ്ഞു ”

ഈതിലെ അക്കുമാതിശയോക്തി, അഞ്ചുംനന്നർ റം
ഗാരോഹണം മുതൽക്കു ലക്ഷ്യവേധംവരേജുള്ള ഓരോ
പ്രസ്തിയും പ്രതിപക്ഷക്കാക്ക് എത്ര വലിയ അപജയ
അംഗങ്ങൾ ചൊതുവായി എന്ന പ്രക്രമാക്കന്നണ്ട്.

രസം, ഭാവം ഇവയെല്ലാംബന്ധിച്ചു നോക്കുന്നോടും ഇത് ചാഡു ഉത്തമമായ ഒരു തൃതിയാണ്ടനും വേണും പറയുവാൻ. കമ്പ ക്രൈപ്റ്റോസ്പ്രയംവരമാകയാൽ ഇതിൽ അംഗരിയായ രസം ശ്രൂംഗാരമാണ്ടനും പറയേണ്ടതില്ല എല്ലാ. ശ്രൂംഗാരത്തിന്റെ സ്ഥാപിലാവമായ രതി പാഞ്ചാലിക്ക് അളള്ജ്ഞനനേയും അളള്ജ്ഞനനു പാഞ്ചാലിയേയും ആ ലംബിച്ചു ജനിക്കുന്നതിനാൽ ഹാഞ്ചാലിയും അളള്ജ്ഞനനം അതുലംബനവിലാവണ്ണം. അളള്ജ്ഞനൻ പാഞ്ചാശ്വരവനായും മാത്രം പ്രതിനിധിയാകയാൽ ചാണ്യവന്നാർ അഞ്ചു പേരും അതുലംബനവിലാവണ്ണം തന്നെ. ഇതു രതി ഇ അജമത്തിൽ ശിവന്റെ വരംകൊണ്ട് ഉൽപ്പന്നമായി വാസനാത്മകപേരും ഇംജനത്തിലേക്ക് അനുസ്യൂതമായി നിൽക്കുന്നു. പാഞ്ചാലിയും അളള്ജ്ഞനനം തമ്മിൽ ഭാംഗാ ഭരംഗക്കുന്നാരാക്കമെന്നുള്ള ദ്രോഹരാജന്റെ നിഞ്ചുയും ബാലുത്തിൽത്തന്നേ കേരംക്കകയാൽ അവർ അങ്ങ്യാന്തം കാമിച്ചിട്ടിട്ടിള്ളതുകൊണ്ട് ജനാന്തരവാസനാത്മകപേരും കൂടുതു ആ രതി എദ്ദെഹത്തിൽ കരപ്പിടിച്ചു കിടക്കുന്നു. പക്ഷെ അതിനു ചുറ്റാനരാഗവിപ്രലംഭവസ്ഥയെ പ്രാപിപ്പാൻ ഇടവരുന്നില്ല. അപ്പോഴേയ്ക്കു പാഞ്ചാശ്വരവന്നാർ ജ തുറുഹത്തിൽ കിടന്ന മരിച്ചുപോയി എന്ന കേട്ടതുകൊണ്ട് പാഞ്ചാലിയുടെ രതി കരണവിപ്രലംഭണ്ടെന്നും, പാഞ്ചാശ്വരവന്നാർ വേഷം മാറി സഖ്യരിപ്പാൻ തുടങ്ങിയതുകൊണ്ട് അളള്ജ്ഞന്റെ രതി പ്രവാസവിപ്രലംഭണ്ടെന്നും പ്രാപിക്കുന്നു. ഇങ്ങനെ വളരെക്കാലം വിഷ്ണീനാപ്രായ ദശയിക്കിട്ടുന്ന രതി സ്പര്ശംവരവാസരത്തിൽ അളള്ജ്ഞനൻ വില്ലുകലയ്ക്കുന്നതിനു ശ്രാവംനാസദ്ധിയിനിന്ന് എഴുന്നൊക്കുന്നതോടുകൂടി ഉൽഭിന്നമാകുന്നു. അളള്ജ്ഞനൻ എഴുന്നൊ

റിതു ഭ്രാഹ്മിയുടെ പ്രേമത്തോടൊപ്പും (“ദ്രോദശമഹത്മഃ സാഖ്യം പ്രേശംസാം”) അതണ്ണന്ന പറഞ്ഞതിൽനിന്നു കവി തന്നു ഇരു സംഗതി സൗച്ചിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. ഇതിനു ശേഷമാണ് നയനപ്രീതി, ചിത്രാസംഗം, സങ്കല്പം മുതലായ കാമദശകൾ ഭ്രാഹ്മിക്കണാകുന്നത്. അവയിൽ നയനപ്രീതിയും ചിത്രാസംഗവും “പ്രത്രക്ഷാംഡോജബാണം വലരിപുതനയം തതു രംഗാധിതും” ഇതും ദ്രോക്കത്തിൽ പറയപ്പെട്ടിരിക്കുന്നു.

“വേലാതീതാനഭാവപ്രകടിതളജ്വീ-
ം മഹാത്മാനമേനം
ബാലാ ത്രിശ്ലാ തദാനീശപച്ചിതകതുകം
വീക്ഷ്യ മനാക്ഷാലോലാ
ലീലാമണം തദാ രണ്ടടി നതമഖി മ-
നോാക്കിവനാങ്ങണിത്താർ
മാലാം പാത്മസ്യ കണ്ണേ നിജളജ്ജവതികാ-
ദ്രോഷമാസുത്രയന്തീ.”

എന്ന പദ്ധതിൽ പ്രതിപാദിച്ചിട്ടുള്ള ലജ്ജ മറുപ്പുള്ള ആനഭാവങ്ങളുടെയും “രൂപദശിതുകരാഗാൽ സേപദവൃഷ്ടി സ്ഥാനീം” എന്ന പറയപ്പെട്ട സേപദം ഇതരസാത്പികവികാരങ്ങളുടെയും ഉപലക്ഷണമാകുന്നു. ഇങ്ങനെ വിഭാവാനഭാവങ്ങളാൽ ചാരിപോഷിതമായ രതിഭാവം ഒട്ടവിൽ

“ബന്ധിച്ചുരാക്കാനും കരുംഘമഹനി ശ്രദ്ധേ
കൈതുകം യെണ്ണുന്നേനാതും
മത്രംകൊണ്ണാഗ്രഹീഷ്യമുരംഭിഡാശതാ
ധാജ്ഞതേസനീകരാന്തം.”

എന്നും “അശീ തയാ ചേസ്റ്റുമെ റപസുതയാ സൈരവ്യുമിൽ
ക്കാണിക്കുന്നു” എന്നും പറയപ്പെട്ട പാണിഗ്രഹണം,
സൈരവ്യപ്രാണി ഇവശ്യാട്ടക്രടി ശുംഗാരാത്മനാ പരിഞ്ഞ
മിക്കനും. ഇങ്ങനെന്നയാണ് ഇതിൽ അധികാരിക്കുമെ
നെ അതുകൂടിച്ചുള്ള രസം സ്ഥിതിചെയ്യുന്നതു്.

അധികാരിക്കുമായിട്ടല്ലാതെ, എന്നവെച്ചും അം
ഗിയായ രസത്തിന്റെ സ്ഥായിയായിട്ടല്ലാതെ ഒരു പ്രഭ
സ്വത്തിൽ വരുന്ന രത്യാദികളെ സഖ്യാരിഭാവങ്ങളായി
ടാണ് അതുകൂരിക്കും ചരയുന്നതു്. ഹാസ്യരസ
ത്തിന്റെ സ്ഥായിയായ ഹാസം ശുംഗാരസത്തിൽ സ
ഖ്യാരിഭാവമാകും. അതുകൊണ്ട് ശുംഗാരപ്രധാനമായ
ഈ പ്രഭവന്യത്തിൽ ഹാസം വ്യഞ്ജിക്കുന്നതു്. സർവ്വമാ ഭൂ
ഷണമാകുന്നു. രാജാക്കന്നാർ വില്ലു കലയുടുന്നതിൽ പരാ
ജയം പ്രാപിക്കുന്നതിനെപ്പറ്റിയുള്ള ഗ്രൂപ്പാരംബന്ധത്തെ സം
ഭാഷണത്തിൽ സഹായരഹിതയാവഞ്ഞക്കൂടായ ഹാസം
വ്യഞ്ജിക്കുന്നുണ്ട്. കവി നല്ലോടു പരിഹാസത്തിനു വ
കയുണ്ടാക്കണമെന്നു കരതിയായിരിക്കണം ചാപാരോപ
നാന്തിലെ ഭ്രാവപരാജയം കവിവാക്കാക്കാതെ ഗ്രൂ
പ്പാരംബന്ധത്തിലെ നിബന്ധിച്ചുതു്. പ്രസ്തസന്ദർഭത്തി
ലെ ഓരോ പദ്ധതിലും തുലോം അഭിജാതമായ പരി
ംഡാസം വിക്രിയാട്ടനുണ്ട്. രാജാക്കന്നാരപ്പറ്റി ഗ്രൂപ്പാരം
ബന്ധത്തെ അഭിപ്രായത്തിന്റെ ചുരുക്കം,

“എന്ന വൈചിത്ര്യമേ നന്നിതു വലിയ വിനോ-
ദം റപനാരിലേക്കൾ
നന്നായീലെന്ന വന്നില്ലേക്കിതു ചുനര-
ല്ലാവയം രാഘവല്ലോ”

എന്നാണ്. “കിട്ടംകോപ്പു തുനു കരതുമുളവിലിപ്പേ
ണ്ണിയെക്കാണും” ഇതുാണി പല്ലതിൽ “എനേ യുഷ്മി
മനാ ചമദച്ചാരശകിതു പെരികക്കൈയലക്കാരനേ നീ”
എന്നാരാത്രുക്കും മഡിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതിൽ അന്തം്ഭവി
ച്ചിരിക്കുന്ന പരിഹാസം അതിഹ്രദ്ദുമായിരിക്കുന്ന.

“അപ്പേപ്പേ കാബന്ധങ്ങാറാത പുനരൈയവൻ
ചേദിത്രിശ്ശേപരൻതാ-
നപ്പല്ലി സത്രമക്കിൽ ചെരുതു പശപെട-
നാഞ്ചു കാൽം വിചാൽം
വില്ലുങ്ങൽ ഏന്നുപുക്കാനശക്കിതവനെട-
ക്കും ദുഡം നിബ്ലൂടാ നീ
കില്ലിപ്പേ വില്ലേട്ടതാൻ ചീലയത്രു് കലയേ-
ററീല പിന്നവാങ്ങിനാനോ”

എന്ന ശിത്രപാലൻ വില്ലുകലയ്ക്കന്തിനെപ്പറ്റി പറ
ഞതിട്ടുള്ളതു് എത്ര ചതുരമായിരിക്കുന്ന! ‘ചെരുതു പശ
പെടുന്നാഞ്ചു കാൽം വിചാൽം’ എന്നതു് എത്ര ഓദയ
സ്വീകാര്യിരിക്കുന്ന! ഇരാനുസ്യൻ വില്ലുകലയ്ക്കുള്ളക്കാണ്ചു
ണായ പദ്ധതി “എത്ര പല്ലതു പോയി” എന്നാണ്
ബ്രാഹ്മണർ പറയുന്നതു്. ആക്കപ്പാട ഇതു മഡ്കു പരി
മാസമയം എന്ന തന്നെ പറയുന്നം.

ദ്രോപദിസപ്രയംവരം ഉംക്കാണ്ചു കിടക്കുന്ന ഭാ
ഷാഭാരതചന്ദ്രവിൽപ്പേട്ട കടകൾ ഭാഷാപരിജ്ഞാനാ
ക്കമ്മിററിയിൽ നിന്ന പ്രസിദ്ധപ്പെട്ടതുനുന്നതു് ഇതാലു
മായിട്ടുണ്ട്. ബകവയം, കേശഗ്രഹണം എന്ന രണ്ടു കമ
കൾ ഇതിനു മുമ്പുതന്നെ ക്കമ്മിററി പുറത്തിരക്കീട്ടണ്ചു്.
ബകവയന്തിനു് അനു ക്കമ്മിററിപ്രസിദ്ധണായിരുന്ന
റാവു സാഹിത്യത്തു് മഹാകവി ഉള്ളിൽ എസു്. പരമേശ്വരരാജു

രവർക്കර എഴുതിയ പ്രസ്താവനയിൽ ഇങ്ങനെ പറയ്തി നിങ്ങനു:—“ഈ ചന്ദ്രവിന്റെ അളിയിലുള്ള കണ്ണ ദ്രോ ക്ഷാദം കവനോദയപ്രവർത്തകമാർ പ്രസിദ്ധമെല്ലാ ദാരതചന്ദ്രവിലെ പാശാലീസപ്രയംവരത്തിൽ കാണാം നാണ്.” “വീരഗ്രതിനാൻ കളിക്കം” (പാല്യം ര), “തസ്മീനി ദ്രച്ചരോപമേ” (പ: നു), “അത്രസ്തുത തദയാഃ” (പ: ട), “കാലേ കല്പാണശിലാം” (പ: വു), “തസ്മീൻ കാലേ കലാ ചിത്രം” (പ: നു), “സന്താനപ്രാണ്ടുപായം” (പ: ഫാ), “ക്രഷ്ണനാൻ ക്രയവംശഭിച്ച” (പ: ഫു), “എവാ ഒക്ടന്തു ഭാരം”(പ: ഫു), “ഇത്യും ഭന്തന്നിരോഗായാൽ”(പ: ഫു), “അത്സ്തുഭരുഖലം” (പ: ഫർ), “അംഗര തത യുധിഷ്ഠി രണ്ട്” (പ: ഫു), “ഉദ്ഗക്താൻ കളിഞ്ഞെടു” (പ: ഫനു), “ചവാല്പേരുന്നാത്മപുത്രതുഃ” (പ: ഓ റ) എന്നിത്രയും പദ്മാജാണം പാശാലീസപ്രയംവരത്തിൽ കാണാനാ തും. ബകവയത്തിലുള്ള “താനന്നിരന്നരഹാക്കരത്തകേ” എന്ന തുടങ്ങന്ന ഗല്ലും (ഗല്ലം ഒ) ചിലേട്ടത്തു വൃത്തും സം ക്രടാതേയും ചിലേട്ടത്തു റൂത്രൂസത്തോട്ടുകൂടിയും പാശാലീസപ്രയംവരത്തിൽ കാണാനാണ്.

സുക്ഷ്മായുള്ള പരിശോധനയിൽ ഇട്ടവയ്ക്കു നമശാലയിലെ ഗമ്മത്തിലുള്ള ബകവയം ഭേദപാഠി സപ്രയംവരം ഇതു രണ്ട് പ്രഖ്യാദജോയും സംഖലനവേ യു സംക്ഷിപ്പമാക്കിയ ഒരു പ്രഖ്യാദമാണെ കവനോദയക്കാരുടെ പാശാലീസപ്രയംവരം എന്ന വിശദമാക്കാനാണ്. ഭാഷാഭാരതചന്ദ്ര തദ് പ്രഖ്യാദരം അടങ്കിയതും അവക്കുള്ളാം ഒരേ കവിയുടെ ത്രിയുമാനന്നാണുള്ളതിനും അതിൽ തന്നെ ലക്ഷ്യമാണ്. കിരാതം പ്രഖ്യാത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ

“ചതു ത്രിക്കമാവന്നും ത്രിശ്ശുവിന്റുവത്താശകര്
വക്കുാമി ഭാരതാ സാരം ഇങ്പാലപ്രസാദത്തി
ഒറ്റത്യും ഹത്പാ ബകാവ്യും ഭൂപദിഷ്ടിതുകാ-
ന്താസ്സഭ്രാസ്മേതാ
ഹത്പാഗ്രഹ വാണിയവം വിത്രുതയജന്തുതാ
ദൈപതകാന്താരവാസാഃ
ലഘ്വാന്നുഞ്ഞകരാൽ കീചകനിയന്തുതാഃ
ഓശാദ്രമാഃ ത്രിശ്ശുതാഃ
പിശ്ചപാജേത സിറധരാജം ക്ഷപിതക്കഥവലാ-
സ്സാശ്ചടമധാ വിച്ഛകതാഃ”

എന്നിങ്ങനെ രണ്ട് ദ്രോക്കങ്ങൾ കാണുന്നു. അത്രുംതെ
ദ്രോക്കത്തിൽ സൗചിപ്പിച്ച കമകൾ ഏതെല്ലാമെന്നു ര
ണ്ണാമഞ്ഞെ ദ്രോക്കത്തിൽ നിന്ന് ഏറക്കുറെ റ്റുക്കത്തു
കനു. (1) ബുദ്ധവയം, (2) ദ്രോഖിഗ്രാഫയംവരം, (3)
സുഭ്രാഹ്മരണം, (4) വാണിയവലാഹം, (5) രാജസ്സുഡം,
(6) വനവാസം, (7) കിരാതം, (8) കീചകവയം, (9) ഉ
ദ്രോഗം, (10) ക്രമവാക്കും, (11) ജയദ്രമവയം, (12) സു
ദ്രോഗംവയം, (13) അശ്ച്രമേധം, (14) സപ്രദ്രാഗോഹ
ണം ഇവയായിരിക്കുന്നു ആ കമകൾ. കവനോദയ
ക്കാരുടെ സംക്ഷിപ്തമായ ഭാരതചന്ദ്ര പത്രത്തു ഭാഗങ്ങളൂ
യി വേർത്തിരിച്ചിരിക്കുന്നു. അവ (1) പാണ്ഡാലീഗ്രാഫയം
വരം, (2) വാണിയവലാഹം, (3) കിരാതം, (4) കീചക
വയം, (5) ദ്രോഗം, (6) ഉദ്രോഗം, (7) ക്രമവാക്കും,
(8) ജയദ്രമവയം, (9) ഭാരതയുലം [സുദ്രോഗംവയം],
(10) അശ്ച്രമേധം ഇവയാണ്. ബാക്കിയുള്ള ഭാഗങ്ങൾ
വലിയ കോക്കിത്തന്ദ്രാൻ തിരുമനസ്സവകാണ്ട് കവനോ
ദയക്കാഴ്ച് അയച്ചുകൊട്ടത്തു ഗമ്പത്തിൽ ഇല്ലായിരുന്നു

എന്നവെച്ച് അവയുടെ അഭാവത്തിൽ നാം വിശ്വസി തണ്ടില്ലെന്നു. കിരാതംതന്നെ കവനോദയക്കാരുടെ പതി പ്രിൽ ഒരു ഭാഗമായിട്ടുള്ളത്. എന്നാൽ ഇംഗ്ലീഷു ഗ്രന്ഥശാലയിലെ പുസ്തകത്തിൽ അതിൽ രണ്ട് ഭാഗങ്ങൾ അടങ്കിയിരിക്കുന്നു.

‘കൈലാസയാത്രാ മുമാ കിരാതാ-
ജ്ഞനീയമന്നാ പ്രിവിധാഡിയേതി
ശായതാം സുരിഹ്രദീസ്തുന്നോ-
രേഷാ ചരിതസ്തിരത്നമാലാ’

എന്ന ദ്രോകം ഒന്നാം ഭാഗത്തിന്റെ അവസാനത്തിൽ കാശിനാതുരുണ്ട്. അതിനാൽ കൈലാസയാത്ര എന്നം കിരാതാജ്ഞനീയമെന്നമാണ് ഈ ഭാഗങ്ങൾക്കു പേര് എന്ന വരുന്നു. കൈലാസയാത്രയെപ്പറ്റി യാതൊന്നും “ഒരു ഹതപാ ബകാവും” ഇത്തുാണി ദ്രോകത്തിൽ പ്രസ്താവിക്കുന്നില്ലെങ്കിലും, അതും കിരാതവും ഒരു കവിയുടെ കൃതിയാണെന്നുണ്ടെങ്കിൽ തു നിസ്സംശയമാണ്.”

ഇംഗ്ലീഷു ഗ്രന്ഥശാലയിലെ ഗ്രന്ഥത്തിൽനിന്നു പകർത്തിയതാണ് ഈ ലേണ്ടിസ്പ്രയംവരം. എന്നാൽ കവനോദയക്കാരുടെ ഭാരതചന്ദ്രവിത്തപ്പെട്ട ധാരാവാലി സ്പ്രയംവരവുമായി തട്ടിച്ചുനോക്കി വേണ്ടുന്ന അതിവാച്ചോ പ്രാപണം ഈതിൽ ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. കവനോദയക്കാരുടെ പാഠാലീസ്പ്രയംവരം അപ്പോൾ മാണം. പാഠാലീസ്പ്രയംവരം മാലയിട്ടുന്നതു വരെ മാത്രമേ അതിൽ ഉള്ളൂ. അതുകൂടുതു ഉള്ളതിൽത്തന്നെ ചില ദ്രോകങ്ങൾ വിട്ടുവോ യിട്ടുമുണ്ട്. ധാരാവാലീസ്പ്രയംവരം ഈ പതിപ്പിനും അല്ലെങ്കിൽ സാഹായ്യം ചെയ്തിട്ടുണ്ടെന്നു മാത്രമേ ഉള്ളൂ. ധമാ

ത്തുവിൽ ഇടവയ്ക്ക് ഗമാലായിലെ ഭേദപണിസ്വയംവരം തന്നായാണ് ഈ പുസ്തകം എന്ന പറയാം.

ഭാഷാഭാരതചന്ദ്ര അഗസ്റ്റ് പ്രഭ്രാഹം ബാലഭാരത തന്ത്ര അന്നാസരിപ്പാണ് നിമ്നിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നും അതിലെ പല പല്ലജാഡം ഒരു മാറ്റവും കുടാതെ ഇതിൽ ചേര്ത്തിട്ട ശഭ്ദാശം ഈ കമ്മിററിയിൽനിന്നും പ്രസിദ്ധീകരിച്ച ബക്കാവയം, കേരമുഖാശം എന്നിവയുടെ പ്രസ്താവനകളിൽ പറഞ്ഞിട്ടിട്ടുണ്ട്. ഭേദപണിസ്വയംവരത്തിലും ചന്ദ്ര കാരം അഗസ്റ്റ് പ്രഭ്രാഹം കടപ്പെട്ടിട്ടിട്ടുള്ളൂ സാമാന്യം തിപ്പായാം. എന്നാൽ, അതുപോലെ വേറെയും ചില കവികളോട് ഈ ഭേദമാണ് അധമാണ്ടനാബാശം സുക്ഷ്മപരിശോധനയിൽ വൃക്തമാക്കാണ്ട്. ധാരാലിയുടെ സൈന്യരൂപതിനെത്തുടർന്നും രാജാക്കന്നാരുടെ സ്ഥിരിലും ടജ്ജിയ മിക്ക പല്ലജാഡം ഗമാന്തരങ്ങളിൽനിന്ന് ഉല്ലം തജ്ജാണം. “അാസ്യാം സർവ്വിഡേര പ്രജാപതിരഞ്ചീം ദ്രോ ന കാന്തപ്രഭി” (പ: 56) ഫുന്ന മനോഹരപല്ലം വികുംഘത്തിപ്പിച്ചിരുത്തുതാണ്. ഈ പല്ലവും “പിത്രം പിത്രം ക്ഷിതിതലഹതാസ്യാധിനി കാപി വില്ലുക്” (പ: 53) “സീമാ സദോദയഹളവി കരകഴശലാനാം” (പ: 54) എന്ന രണ്ട് ദ്രോക്കങ്ങളും ഈ ചന്ദ്രവിലെന്ന പോലെ “കൊടിയവിരഹ” തതിൽ സംഗ്രഹക്കുതു ഗ്രൂംഗാരചന്ത്രികയെ കാണുന്ന ഘട്ടത്തിലും ഉണ്ട്. “സീമാ സദോദയഹളവി” എന്നാം “വിധായ ശ്രേതാംഗ്രും കമലവസതിസ്തിയാളുന്നപടം” (പ. 57) എന്നമുള്ള രണ്ട് പല്ലജാഡം രാമാധനചന്ദ്രവിൽ സീതാസ്വയംവരംഖട്ടത്തിലും അല്ലോ പാംഭേദനേതാചന്ത്രി ചേര്ത്തിട്ടുണ്ട്. ഭേദപണിയെസ്തിചുംകൊണ്ട് രാജാക്കന്നാർ പറയുന്ന “സ്ത്രീശ്രേംദ്രാപലസുന്ദരി കച്ചരോ

വകுത്തം സദോത്തം വിധോഷി” (പ. 55) എന്ന ഭ്രാക്കം രാഹായൻചനുവിൽ സിതാപാഹരണാഖട്ടത്തിൽ രാഹ ഗാന്ധി സിതജ്ജട സെഞ്ചമന്ത്രത്തെ വാഴിക്കൊണ്ട് പറയുന്നതായും കാണുന്നുണ്ട്.

സഭാവാസികളായ രാജാക്കരംകൊണ്ട് സവി ദ്രോഗദിശോട് പറയുന്ന ഘട്ടത്തിൽ അനീക്ഷിപ്പി സ്വീകരിയുള്ള രണ്ട് പ്രാക്തദ്രോക്കങ്ങൾ (പ. 29—30) ഗ്രന്ഥാന്തരത്തിൽ നിന്ന് ഏടുത്തതായിരിക്കുമെന്ന തോന്നാന്. കവങ്ങാദയക്കാരാട പാശ്വാവീസപയംവരത്തിൽ ഇവ കാണുന്നില്ല. അനീക്ഷിപ്പി സ്വീകരിയുള്ള തന്നെ യുദ്ധം “കേവലം ദയതി കത്തുവാചിനഃ” (പ. 31) എന്ന സംസ്കാരപദ്ധതിക്കു മാഹമഹാകവിയുടെ ശിശുപാലവധത്തിൽ നിന്നുംതുടർത്താണ്. അതിലെ രാജസൂയാഖ്യത്തിൽ ഇത് പല്ലം അടങ്കിയിട്ടുണ്ട്.

ശേഖപ്പുരാതത്തിൽ നിന്ന് അന്തുന്നത്താജിലുള്ള സരസദ്രോക്കങ്ങൾ സദാംഗസാരങ്ങ സപ്രതികളിൽ ഏടുത്തു ചേക്കിനാതു ഭാഷാചനുകാരന്മാരാട പതിവാഗ്നനം അതു ഹതിവു് ദ്രോഗദിസപയംവരത്തിന്റെ കത്താവു് അന്നസരിയുള്ളതിൽ അന്നചിത്തമായിട്ടുന്നമില്ലെന്നും സിലാർക്കനും. എന്നാൽ, അന്തുന്നത്താജിലുള്ള നിന്നും സംസ്കാരദ്രോക്കങ്ങളില്ലാതെ ഭാഷാപല്ലം — അതും മറ്റും ഭാഷാചനുകളിലുള്ളവ — ഏടുത്തുചേക്കിനാതു ചനുപ്പാദന്യങ്ങളിൽ അതു അധികമായി കണ്ടിട്ടില്ല. ദ്രോഗദിസപയംവരത്തിൽ അതും ചെയ്യു കാണുന്നുണ്ട്. പാശ്വാലരാജയാനിയിൽ കല്യാണോത്സവം പ്രഥാണിയു ചെയ്യുന്നലുക്കാരങ്ങളെ വല്ലിക്കുന്ന സദാംഗത്തിൽ “പ്രതിനവപ

നിന്നിരിലാജ്ഞലക്ഷം” (പി: 10) എന്നും “നങ്ങളാവാട
വിരിച്ചു മേഡിനിതലേ ഒളം വള്ളത്തീടിനാൽ” (പി: 11)
എന്നും ആരംഭിക്കുന്ന രണ്ട് പദ്ധതിയാണു രാജാധനം ചെയ്യു
വിലെ സിതാസപയം വരവെന്നുണ്ടായിരുന്നു. ഇത്തരം ദിവസം അനുബന്ധം ഏതൊട്ടുകൂട്ടാണ്.

ഈ ട്രാവലുകൾ ഗമ്പതിലുജ്ജ ബക
വയം മുതലായ ചെയ്യുകൾ “പെത്രുംപത്രുക്കുമതോടുകൂടി
ടിയും അനുപുര്ണിസുചകങ്ങളായ പദ്ധതികളും അനുഭൂ
തങ്ങളായും” കാണുന്നതാണെന്നും, അതു ഇവയെല്ലാം ഒരു
കവിയുടെ നൃത്തികളാണെന്നുള്ളതിലേക്ക് ഒരു എഴുപ്പിലൂ
ണ്ണും ബകവയ എൻ്റെ പ്രസ്താവനയിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.
അതു കവി ഇന്നാളാണെന്നുള്ളതിലേക്ക് ലക്ഷ്യമൊ
ന്നും കിട്ടിക്കില്ല. എന്നും, മഹിഷംഗലം, നീലകുമാർ എ
ന്നിങ്ങനെ ഭാഷാചന്ദ്രകാരന്മാരെന്നും പ്രദൂശതന്നാരായ
മുന്നും പേരിലോതവനാണ് ഇതിന്റെ പ്രഥമതാവെന്നു
അനുഭാവിക്കുവാൻ തെളിവോന്നമില്ല. എന്നാൽ കു.പി.
പതിനാലും ശതകത്തിൽ ജീവിച്ചിരുന്ന അഗസ്ത്യരുടെ
ടിന്റെ ബാലഭാരതത്തിൽ ഉപജീവിക്കുന്നതുകൊണ്ടും അതു
കാലത്തിനും ശേഷമാണ് ഭാഷാഭാരതവന്നുകൊണ്ടും ജീ
വിച്ഛിന്നനാതെന്നും വിചാരിക്കാം. ഇതു വിഷയം ഉപരി
ഗവേഷണത്തിനായി നിരത്തിവെക്കുവാനേ തയ്ക്കാലം
കഴിവുള്ളതാണ്.

എന്നും,

എറണാകുളം, }
27-12-'14 }

കമ്മിറിപ്പുണ്ടിക്ക,

കെ. വാസുദേവൻമുസ്സും.

ക്രൈസ്തവാരം

പ്രബ്ലം .

ലക്ഷ്മീമാതിൻ നദം കുമണുരലിലമാം
കൊക്കതൻ പുണ്യപാളി-
മാവ്യാഭാഗം ഇഗൽപാലനനിപുണത കൈ-
ക്കാണം തുക്കണ്ണവിലാസം
ഉർക്കാവിൽക്കണ്ടപാണേ സജലജലധര-
ഗ്രേണി നാഞ്ഞന കാന്തി-
പ്രക്ഷോം നിത്യമായക്കമെല്ലവമഹേ-
ദ്രം ദിവസ്യം മുക്കും

ംഗ്രാ ചാവയൽപ്പുതോദാഖ്യിതകരകമലം
ചാര കണ്ണാജ്ജനീയേ
സംഗ്രാമേ കെട്ടുണ്ടിട്ടുകിനൊട്ട് വിരി-
ഞ്ഞീട്ടുമാലോലകരേം
നിന്നുകോലം കാലനീലോൽപലനവകലികാ-
ശ്രാമളം കോശളം ഒറ
മംഗല്യം കൈവളിത്തീടുക ദിനക്കുണ്ണാ-
സത്തും പത്രനാാ!

ഗാഡാന്നന്നപത്രപം നരകവിജയിനം
മീനയം മല്ലനാധി-
വാടിമലേ വളക്കേണ്ടകിലവിടെ നദേ;
മുവിലോന്നണ്ടു വേബ്രു
പാദേ പഞ്ചഗ്രീയാണാമുടക്കൊരു വരേ-
ണം തമാ ചേതനാധാം
ക്രൂഷ്മാനാം പാണ്യവാനാമമിത്രചി യാമാ
പാടു പാഞ്ചാലജാധാം

1

3

ധാതീഗീത്രാണവേഷംതടവി വിലസിതാ
വിശ്രദേഹകാപകാര-
സ്പൃഷ്ടിം ചേക്ഷം സുകയപംസന്നുഭിതമഹി-
ദേവസംഭാവ്യമാനാഃ
നേത്രാനന്ദം ജനാനാം ദിവസമര വള-
തേർക്കചക്രാപ്രദേശേ
മാത്രാ സാകം സുവേന വ്യദയത സുചിരം
പാണ്യവാഞ്ചു നിവാസം

4

കാലേ തത്ര ബലാലറിഞ്ഞ പമികാൻ
കാണണമെന്ന തഃുകാഃ
പാഞ്ചാലീഷ്ഠിതസപയംവരമാഹ-
കല്യാണകോലാഹലം
വേലാതീതരുണാജപലാ ഗ്രഹപതിം
ശ്രദ്ധവമാമന്ത്രപ്ര തം
ചേലേറ്റും ധരണീസുവര്ണാഖാസഹിതാ
നിങ്ങകുമുഖ പാണ്യവാഃ

5

ക്രൈവാവലിയോട്ടുട വഴിമേൽ
 നിർത്തു മാത്രാ സമം
 പിതാശങ്ങമമീ വിസ്തപരമഹ-
 സ്ഥംഭാരരന്മോജജപ്ലാഃ
 സപാതഗ്രേപ്പണ കടന്നാനേകതടിനീഃ
 സെപരം നടനീടിനാർ
 ഒന്നാദം ഷുജാമെ യജമാനേസനനഗരീം
 നോക്കി പ്രത്യേകംാസവാം.

6

ചൊല്ലാവത്തല്ലയി സവേ! ഘനമോദമുദ്രാ-
 മല്ലാസയനനസി വിശ്രപജ്ഞഷാം വിശ്രേഷാൽ
 കല്യാണയോഷസ്ഥപക്തമവിസ്തുയത്രീ-
 ഹദ്ദോധലം ചുപദരാജപ്പറേ തദാനീം.

7

ചൊന്നിൻപത്തമാദം നീളിപ്പുത്രമയോട്ട വിരി
 എത്താക്ക നിന്നാംബരാനേ
 മിന്നം പോലേ വിളിഞ്ഞം നഗരവരവയു-
 വ ക്രതു മാലാ ഭി രാമം
 ഏണ്ണം കോലാത സെത്തയോൽക്കരമലിനവര-
 താംഗ്രസദീപ്പുമത്രെച്ച-
 അനാമാഡാഗമയ്യാ! പ്രതിഭിശി മദ്ദശേ
 ഓഗിയിൽത്തീതെന്താരോനോ.

8

ചീനപ്പട്ടാംബരംകാണ്ടപരചിതവിതാ-
 അഷ്ട ത്രക്കിക്കിടക്കം
 നാനാരത്നാവലിഖാലകളിൽ നിന്മലാ-
 രുന കാന്ത്യാ തദാനീം

താനേ ലിക്കച്ചക്രമാക്കപ്പെറികലിത്തമേ-
അയ്യൻസാമമയ്യാ!
കാണായ്ക്കു തഭാനീം കമമിവ കമദൈ
മുവ്വകല്ലാണഭോഷം.

5

പ്രതിനവപനിനിരിലായ്ക്കലക്കം
ഐസ്റ്റണരസേന തളിച്ച രാജധാനീ
ചിതമൊട്ട മേഴകിച്ചമച്ചനിഞ്ഞാർ
മധുരതരം തരളാക്കിമാർ തഭാനീ.

10

നൽപ്പാവാട വിരിച്ചു മെഡിനിതലേ
മെള്ളു വള്ളത്തിടിനാർ
കർപ്പുരത്തിരിയിട്ട ദീപകലികാ-
ജാലം കൊള്ളത്തിടിനാർ
കല്പിച്ചാർ നിരവേ തദാ നിഹപര-
ച്ചാത്തും പുകർത്താവത-
ഡിപ്പാ! കേരം മഹിതസ്പദ്യംവരമഹാ-
കോലാഹലാഡംബരം.

11

ഡോലംബാ ഇവ ഡോഡനീയമധുധാ-
രാംചൊങ്കപ്പുമഞ്ചരീം
ഡോലാം പുണ്ണന്താന്തിരാം ദുപദജാം
ലബ്യും നിബാലോല്ലാല്ലുമാഃ
മെള്ളപ്പുണ്ണാകമിച്ചു നീഉയിളകീ
മുതാനനാകാരിതാ
നാലംഫോനിധി ചുഴുഴുഴിയിലെഴും
നാനായ്പാധിഗ്രഹം.

12

അവതംസിതഗിവിപിണ്ണേരാ
നവമേല്ലയ്രാമഭോ മഹാത്തജാഃ
യദിലിസ്സഹ സമഭിയയെ
ശ്രീകൃഷ്ണ പുഞ്ചിവംശസിമന്തഃ

13

തയ്ക്കാലേ പാശ്യവാ മാതരമിനിയ കലാ-
ലാലയേ എച്ചു വിത്രേ-
രൊക്കെന്തക്കെത്തടാ ചെന്നാവിലജനാലടാ-
പുരിതേ ഗ്രോപ്പുരാന്തേ
അന്തേ തേ ലപ്പുമാർഘാ ദ്രുപദപുരമകം
പുക്ക നീമ്മായ റമ്മു
മിവ്യാനാം ഭ്രംഥാജാം നടവില്യനിത-
നീടിനാർ ശ്രൂംഗ്രൂം.

14

ഗള്ളം മഃ—ശിവശിവ ചോൽവാൻ പണിപെട്ട
വോന്നിതു പാശ്യാലസുതാകല്ലാജോത്സവകലവിവിശേ
ഷാൻ. ദ്രുപദപുരേ വരകല്ലാജോത്സവമാജനാതു കേ
ട്ടിതക്കത്തുഹലചിലകി വജന ജനങ്ങളുംഡാക്കാക്കയകംപു
ക്കവിടരേറ്റാപുരവീമിയിലരയർ പെത്തന്തയവോട്ട
നടന്ന നടന്ന നഭരേത്രനാരിനാങം വന്നീലപ്പേരും മുതമാ
രെ ദ്രുപദനയച്ചു നാലാശ്വര ദിനംപോലും പോലെക്കില
തപ്പേരും വാലുനിനാദം പോക മതിനേലവറിക്കൊണ്ടാ
ലോകക്കാജാം വരവുവിഴശ്ശം, വന്ന മഹീശപരനാ
രവനെങ്കു സംഭൂമിക്കായ്ക്കു ചൊരക്ക നീമേഷം ദിസ്സുമഹനിന
തകത്തിട്ടേതും കേരംക്കെങ്കതപ്പേരും വരവിന്നേലാഷം കാ
ങ്ക വലത്രനായ പോടിയുള്ളിച്ചത കാമഹിഗ്രംഗലപനിത
മിതപ്പേരും കാജോരകന്ധടിമേളുനീഈളപ്പുരിക മൃഗത്രനാ

നാിതു ബത സൗഖ്യം കനകമണിൽത്ത കരീറ്റുമായശഭാ
 ത നിരയായ് പുനരതു വിചിത്രം കതിരപ്പടകൾ കതിക്ക
 നാതു കാണലുന്നവിൽത്തിരമാല കന്നക്കേ ചവളമിളക്കി-
 ത്രാടനാതു കാണ്സ് ചമയം നാിതു സമരണാഹാം മുരേ ദ
 മരായ പദ്ധത്തെല്ലാ ചാമരനിരയത നിവിത്തന്നു കാ-
 ണതിനെക്കാളിൽ പടയാട്ടേരു മരാനേങ്കിലതെല്ലാ
 വന്നു കൊററക്കടകൾ നിവിന്റുകൊണ്ട കോലാഫലമു
 ണ്ടതിനു വിശ്രഷായ കൊള്ളി നഗരിയിലിപ്പടയാക്കു
 ത്രിഭവനമിളകിവരുന്നോലെ കാണ്സ് പിന്നാലേയും പി-
 നാലേയും വന്നിതിതെല്ലാ മരാനാന്നാജത രണ്ടുതരം
 പടവന്നു മതി മതി സംഖ്യകഴിത്തു വരവിതു സകല ദി-
 ഗന്തായ. നല്ലപ്പാ ചിലന്നരപതിമാരത പല്ലക്കേരിവത
 നാതു മമ്മ തണ്ടിനേലേ ചിലരത വന്നു കണ്ടായ വേഷ
 മതത്രു മനോജനേം തേർമ്മേലേറി വരുന്നാതു കാണ്സ് ചി-
 ലർ മേരു കലൻ ഗജങ്ങളിലന്നേ കാണ്സ് ചില ഭംഗിക്കോ
 പ്പുകളിൽ പാഞ്ചാലീഷ്ഠദയാളാമുകമിപ്പുാക്കാളാണുി
 കൾ കാഞ്ചുനമാല മണിക്കണ്ണാടികൾ താംസുലപ്പുണി
 രതാപ്പട്ടികൾ പച്ചകൾ ചൊട്ടകൾ വിസറി ചുണ
 ററികൾ കുത്തക്കോയ ചില പീച്ചുക്കത്തികൾ പച്ച
 പ്പുാന്തികൾ മാരച്ചെളക്കോയ മാരക്കുന്ന കളിപ്പട്ടി
 കൾ കർപ്പുരച്ചിമിശാഭരണപ്പുണി പെട്ടികൾ പെട്ടകമ
 പ്പിക്കയെടുകൾ കനകചിലന്തു കലവന്നുമാലകളിത്തരമെ
 തു മനോഹരവസ്തുകദംബം പരിജനപാണിയുതം കാണ്സ്
 നിരവേ. ഹരഹരപാത്രാലാധാംവരമിതു വെഞ്ഞാറാറ
 കടകോണ്ഡാ തീത്തു പങ്കജഭവനിൽ ഗഗനമശ്രഷ്ട
 വെൺചാമരനിരകോണ്ഡാ ശിവശിവ സഞ്ചാരോചിത

വീമികളും പൊടികോണ്ടാബത ത്രവനകടാമം വിസ്തൃതവിലം മുഴവൻ പദ്ധതാർ ഇത്യും തമ്മിലശ്ശു പറത്തു വിലോഴിതചിത്രം കൈയുംകോത്ത്പിടിച്ചു നടന്നീടം ചില കാഴ്ക്കാരർ മഹാജനങ്ങളാം കൂദാശ ഭാഗേ. കല്യാണാത്സവസന്നാശത്രേകലവി കലന്നന വേലം ചമയക്കോപ്പും ചരതമൊങ്കിയുമങ്ങാടിങ്ങാടനിശ്ശേഷം തങ്ങാരാടാക്കാ വഴിക്കപറത്തും തരമ ല്ലാത വിത്രുഷണമെന്നം താങ്ങാ പോകനിലിതിനെന്നം കളമേരശ്ശു കൊണ്ടാ പെരുണ്ണ നിച്ചിരിക്കത്തിക്കേരും പോരാ കാഴ്ക്കാരരഞ്ഞേഷാ പോയാൽ നാശകൈവിളിയാ കൂടിതെന്നം രാജവരാണാം വരവുത്തങ്ങീ നാശമിതൊന്നു മൊങ്കേംവലന്നം ഗോപുരനികട കേള്ളത്തുപട്ടം മാതർ ചമത്തു പുരപ്പട്ടാർ പോയ മതിമതിയെല്ലാം പിന്ന ശ്രമയാം മരതകമാടത്തിനേങ്ങലോ നാം മനിലേവേ ബത വന്നായോ നീ കവലയമാലേ കറിയിട്ടിലേ സത്രംകോണ്ട മരന്നേൻ താങ്ങാ മനിമാജ്ഞിരമിതെന്നതായ കാൽക്കോ മരതകലേവേ കാണ്ണി മരന്നോ ചവന്വത്തിച്ചാറിട്ടില ആണു സംഭേദമായാലോന്നം വള്ളും കണ്ണാഭരണമിതെന്ന സ്ഥിയാണതു കണ്ണാഴത്തിലും വലതേതതഞ്ഞും ചമയംകോണ്ടാ പാപിക്കളുണ്ടാൻ കാണുന്ന ചില വരവുവിശേഷം. മുന്നിൽ വത്തനാതു കണ്ണായോ നീ മനാവർമ്മടിയതു ശിരൂപാലൻ പോയ മഹയന്ദരദ്രുതകംപ്പുകാൻ പോയ പെരിക വിദശസ്ത്രപോലുവന്നധുനാ മേളച്ചിയന്നായയാ ത്രഞ്ഞതാർപ്പോയ മാളവനവനോ മാരഗമാനൻ കോസല ഭ്രമിപന്നങ്ങൾ വന്നു കോലുഹലമുഖത്തിനു വിശേഷായ കേരളരാജനിതെല്ലാ വന്നു കേൾക്കാക്കന്നു മോഹം

മീതേ ഒമ്പാലനരപതി വരവിൽ കാണം നീ മീതേ മീതേ പട്ടബിരാവം കൈറവയ്ക്കുപതികൾ വന്നിലാങ്ങം പാവമിതാസ്താം ഒദ്ദോനിരോധം നിയുധമെപ്പാഴുമജ്ഞം നാനനേന്നു നേന്ന് വള്ളുവാളുപ്പോ ഭാഗ്യമി തിന്ന നഘണില്ലപ്പോ തെളിവിനൊടിത്തു കതിചന യു വതികൾ പറയും ഭോഷംകൊണ്ടു വിശിഷ്ടമിത്തങ്ങാങ്ങ ഭാഗം. സമ്മദ്ധിക്കി മഹോത്സവവിഭവിദ്ധക്ഷാലോ ലമ്പ്പേഷദിഗന്താൽ വന്ന മതിന്ന് പരിത്രജ്ഞാനയുമധി രംഗം പോയിപ്പുക്കെത്തുമിത്രമഴക്കിലഴച്ചു പറഞ്ഞുവരുന്നു നരഹാലഗ്നാരശണം കണ്ണാൽ നല്ലനിവൻ ബലവാന്തി ജനങ്കോണഡിക്കെന്നാങ്ങ ഭാനപട്ടപത്മവനൊന്നം ചില ഭോഷമുടക്കം ഭ്രംസരവിലസിതമൊങ്ങ ഭാഗാന്തേ. മനി രംഗേ വരസംഭാരങ്ങങ്ങളാങ്കിയുമനേരിട്ടിന് പൂഞ്ചുടാൽ പലപണി നിറമിട്ട് വിതാനിച്ചിട്ടയിട്ട് മനിമുകരങ്ങൾ പതിച്ചണിമാപകൾ ചേരേംതാരോത്തരമിത്തു സത്രം പൂ ണ്ടു നടക്കമഹാത്മാഖ്യിതമൊങ്ങ ഭാഗാന്തം. മാലുകനാർ മെംരജികനാർ മാദ്രാഗികങ്ങം വൈണികരിതവിയ വൈ സാവികനാർ പന്പരമരഗ്രാമാരമ്മാനകളുന്ന കലാക്കര ലഗ്നാങ്ങം പാട്ടനാവത്തനാട്ടനാവങ്ങം തിക്കിാത്തരിച്ചു മലീ യം കഞ്ഞാടിയുന്നു കാലൊടിയുന്നു തലമുടി വിട്ടവിൻ പുടവ പോളിത്തു മുണ്ടിതഴിന്തിഉ കണ്ണിലെന്നം തൊ പ്പികളിൽതമൊപ്പം പോയി ക്രപ്പായത്തിന് ശില്പം മാ ഞതു പോക്കിക്കുട്ടം മുവിൽ നടന്നു തിക്കാര്യുന്നം തിക്ക ട്രേന്നം ശിവ ശിവയെന്നം പോ പോയെന്നം പോക്കെ ന്നം തിക്കനാവാരത്തച്ചുമാഴിച്ചു ചുരങ്കാൽ കൊ നോഞ്ഞിയുമിട്ടയുട്ടം പാട്ടം ചാട്ടനാവങ്ങം പ്രതിമുഹു

രിടകലര്ണ്ണ മഹാഡിവൈകലവിയിലാദരണം മറി
ഞ്ഞ തെറിച്ചും മെമേൽ ക്ഷമസപബാടി യൃതിച്ചും
ഹൈറരവന്നുണ്ടാവിലാഡിക്കാണ്ടം വാളുഗണലുപനി
മാററാലിക്കാണ്ടം അലാഷമിയന്നതിമാനും പേര്റ്റും
പുരഹരതാണ്യവദേശാഷിപോലേ ജലനിധിമമനപ്രും
ശിമപോലേ പ്രളയമഹാഖ്യാതമിളകിനപോലേ സമോ
ദത്തിന ജനാലയമാനന്തിന കളിനിലയനമാശ്വർത്തി
നൊരാകരമായ് നൊ വാജ്ഞാമോത്തുവകൊലാഹല
മിതു പരകിലസാല്പും.

അീമാൻ പാബ്യാലരാജസ്സുടന നിജതന്ത്ര-

ഇം വിളിച്ചായ്ക്കു യുഷ്ടി-

ഭൂമം ചൊന്നാനിവാനും തുരന്തയവിനന്തരം-
ഭാന്തുസൗഖ്യന്നശാലീ

“അീമാൻ വത്സ! പ്രസിദ്ധാനിവാര നരപതി-
നാഗതാൻ പേര്റ്റുമോരോ

സമ്മാനംകാണ്ട സംഭാവയ സൗചിത്രമോ..

ദേംബാര്ത്ത നാനാഭ്രാംഗാൻ”

15

ഇതും താതാജ്ഞന കൈക്കൊണ്ടു മുണ്ടിത്തുന്ന
മെല്ലേവ ചെന്ന നാനാ -

പുമ്പീപാലാനൊരോ കൈനിലനിരകളിൽ ഹ-
നിച്ചിത്തിന്ത്തിന്താനീം

പുത്തൻപു മാലികാക്ഷമമലയജകർ-

പ്രം രതാംഗുലപ്പുഗൈ

പ്രത്രേകം പ്രജാജനേരപ്പുതനാലിരുപ്പനു

പുജയാഥാസ പുജ്യാൻ.

16

കല്യാശീച്ചടിയായാം കനിവിനൊട്ട് കളി-
 പ്രിച്ചുകൊണ്ടമെംബാങ്ങം
 ചൊല്ലേറും തോഴിമാങ്ങം കുലവിധിവിശേ-
 ഷണ്വഴിം ചെരുങ്ഗാരോനോ
 മല്ലാർമ്മംഗല്ലുദ്രേഷാമണിനികരമെട്ട്-
 തന്തികേ കൊണ്ടവച്ചു-
 ഞങ്ങളുാങ്ങംകുട തോൻ തോനിഭേദമീതി മാ-
 നിച്ചു ലാളിച്ചുണിഞ്ഞാർ.

17

ഓമത്തുവുവട്ടണിഞ്ഞാളുാങ്ങവർ തിരക്കി ന-
 നാ യു ല റ ക്ര ഞ റ ഹീ തേ
 സീഖന്തംചെത്തണിഞ്ഞാളുാങ്ങവർ തിലകമി-
 ടാഡ മ ഒ ന റ മ നൃ റ
 വാർമ്മത്തും കണ്ണുദ്രേഷാമഴകിനൊട്ടവരാ
 പിനോ വാ റ ക ങ ണാ ലി-
 അമീനാനാനാമഗോജ്ഞാഭരണഗണം എ റ റ
 നാരിഹാർ ചെത്തണിഞ്ഞാർ.

18

ബാലാം താം ചമയിച്ചുകൊണ്ട് ലളിതാ-
 ല ങ റ റ ച റ ത മ റ റ-
 മ റ ല റ പ റ ട ല വ റ ട ല വ റ ത സ റ-
 എഴുശാം കഘലശാനനാം
 കാലംപാത്രപരംഗമഞ്ഞാങ്ങ മണി-
 കൈച്ചുകയ നിത്തീടി നാ റ
 ച റ ലേ യ ക ത കി ന റ റ ത മ റ ത റ-
 ലാപാസ്സുവീനാം ഗണാഃ.

19

തദന റവരക്രൂസനിയെ പുക്ക തോഴി-
 പ്രഞ്ചയിലതിവും കാപി വാചി പ്രഗല്ഭം
 സദസി മതവുമൊരോ ഭ്രഹ്മതിന് നീളു നോക്കി-
 കലിതക്കുലധാസം വാചമുഖ്യ ശ്ലീരാം.   20

“പാഞ്ചാലക്ഷ്മിതിപാലഭാഗ്രകലികേ!
 ബാലേ! സദസ്യനിയെ
 കാൺ ചാലത്തില രാജവീരനിവഹാൻ
 നാനാഭിഗന്ധതാൻ
 തേദേഹാങ്ങം കളവാണി! മുനാമരിയു-
 നീഡേശങ്ങളോ നീയിമാൻ
 വാന്നരാ ചെൽ തവ കേളുശേഷമരിയി-
 ക്കൗണ്ട തൊനോമലേ!   21

യഞ്ചു! കാണിന്ത്രകോപപ്പുണി കലതര വിതാ-
 നിച്ചിരിക്കുന്നിതേക്കൻ
 പോന്നിന്തണടിട വെണ്ഠ് ചാമരകൾ ചുഴലവു
 രതാഭ്രഷാവിശേഷങ്ങൾ
 മനിത്തച്ചുബ്ലാൻഡലാവും ക്രക്കലപെഞ്ചമാറം
 ധാത്രരാജ്ഞായമേനം
 പുന്നൂന്മാനം മനോജ്ഞതെ! കഹലമകൾ കളി-
 ചും പിരിഞ്ഞീട വല്ലാർ.   22

വിഭാഗി പുനരന്തികേ ചുഴലവും തദീയാനജാ
 വിഭ്രഷണം രഘവാവിലസമാനരമ്മാംഗകാഃ
 അപേതദയമാട്ടി വെന്നാരിചമുമദം മാറ്റുവോ-
 തപേതയ്യതി വാഴ്തുവാനരിമ പാക്കിലേഷാംഗണം

തോളിനേലടിപെട്ട കണ്ണയലകലാ-
പം ചുണ്ട് തസന്നിയെ
വഞ്ചി കാര്ത്തി വലത്തു കാണ്ണായ മഹാ-
ചീരൻ മനോജത്താനന്ന!

കേളിനാംഗമഹീന്തുനായതിവന-
ബ്ലോ തനപി! മാറ്റാക്കും-
കാളി വികുമരാഗിയെന്ന ഭവനേ
കണ്ണായമാക്കണ്ണപ്രതാം

24

അ പ്ലിപ്പുരാവം തടവി മുവരുച്ചാ
കാണ്ണായത്തൻ വലത്ത-
അശപത്മാമാവിരിക്കനാത്രു പുനരധമാ-
ചായ്യപുത്രാ മഹാത്മാ
വിശപത്തിക്കൽ ക്ഷണം നേരിട്ടവരോദയവരി-
ല്ലസ്യ വിരേശ്വ പാത്താ-
ലച്ചും കേരൾ പാര്ത്തീനങ്ങന്തുലന കല-
സന്നാനിതേത്തൽപ്രഭാവം

25

മുഖ്യേ രത്നാസനേ കാണതിപരിണതിപ്പു-
ണ്ണനൃത്തി ക്ഷമിലാഭ്യേ
വിവ്യാതോ ഭീഷ്മാമാ പുനരധമനിതോ-
ദ്രണ്യദോർദ്രണ്യശാലീ
സവ്യാ സാകം മുപ്പേന സപയമിഷ്ഠ മുഞ്ഞരാ-
ണാസനേ ഭ്രാണനാമാ
ചൊൽക്കൊള്ളി വിശപവില്ലാളിക്കളിൽ വിത്തവ-
നൊന്ന കേരൾപ്പീലയോ നീ.

26

മാനിക്കക്കല്ലൂർക്കുളം പുതിയ നരക-
 ത്രഞ്ചാട്ടത്തിന്റെയാമാ
 കാണഗേ കദ്യിലാഴ്സു ഹലയരന്തു ഹാ-
     ലാമഫോസ്പാസഡാലീ
 താനാർക്കോചാൽ വലിച്ചുങ്ങേപനതയമുന്നാ-
     വിചികോബണ്ണനാപോലേ
 ചേണററിട്ടനാ നീലപ്പുണിനവത്രകിൽക്കാ-
     ണ്ടജപ്പലോയം മഹാത്മാ

27

ഭ്രമക്കുയക്കുതേ പിറന്ന യച്ചവം-
 ശസ്തിമനി വള്ളന്നീഴം
 അനീചതിഃ സപയമയം വിരാജതി ഇഹ-
     ത്രയീമനിവിത്രഷണം
 പാത്യപശിച്ചുമൊഴി സത്രഭാമൊഴി കേട്ട
     വാനവർമ്മരം ബലാൻ
 വേർപറിച്ചവരാനികേതപാർപ്പളവി
     നട്ടുക്കാം നയശീലവാൻ

28

(പ്രാതിതം)

സാമ്പിലിം സഞ്ചാരിണാണ്ണ ശാസ്ത്ര കാളം
 തെരേളിക്കപ്പുചുവപയ്യ സസംകവംസൈ
 സംജാത വിള്ളുസമിലപ്പണിച്ചുപണി
 എസാ ഏര.സാ പാരകക്കുളംകുളംതോ

29

(ചൊയ്യാ) സമുദ്ദിം സകലജനാന്പയസ്യ കുത്തം
 ഗ്രേലോ.ന്റ്രപ്പുഭവപ്രക്ഷി ശാഖവാംശ
 സംജാതോ വിപുലസമിലപ്പുണ്ണുപുണ്ണു
 സ ഏഷ പ്രചുരക്കുളംകുളംരം.

29

കിസ്സാകിശ്ശു കീയുകീ കീയുകീയെ
കീയാകീയെ സോ എരം എസ കഷ്ടംസോ
സാമിലീച്ചു സൊമമദാച്ചു പമാച്ചു
ഡാച്ചു ധീച്ചു ഉണ്ണിച്ചു സിരിച്ചു

30

കേവലം ദയതി കർത്തുവാചിനി
പ്രത്യയാനിഹ ന ജാതു കമ്മണി
ധാതവഃ സുജതിസംഹ്രാന്തുധി
സ്നേഭതിരതു വിപരിതകാരകഃ.

31

തസ്യ സമീപേ ചുഴിലം
കദേശ യച്ചവീരമണ്ണെലം ബാലേ!
ചുണ്ണകലേശന ചുറൈം
വിലസിന നവതാരകാഗണംപോലെ.

32

പച്ചപ്പട്ടി വിരിച്ചു വജ്രമണിപീ-
ദേ കാണോരത്തൻ വല-
ത്തച്ചഗ്രീ മരവുനാതകരതലേ
കല്പപ്രസൂനം വഹനം
നിച്ചരതസ്യ വരംവദാ വിജയല-
ക്ഷീം സുപ്രസിദ്ധോധമി-
ദിക്കച്ചേരു മരയെറുനെന്നയി! ഇരാ-
സദേശായമാകണ്ണപ്രതാം

33

(മായാ) കസ്യ കസ്യ കസ്യാഃ കസ്യാഃ
കസ്യ കസ്യ ന ഗ്രഹമേഷ തിണ്ണി:
സദുല്ലാഃ സെഞ്ചുതാധാഃ ക്ഷമംധാ
ഡാധാ ധിധാ ഉന്നതുഃഃ അനിധംധാ

30

വെള്ളപ്പട്ടാംവരംകൊണ്ടുവരചിത്രനോ-
ജ്ഞാതതരീഡേണ നീ കാ-
ണാല്പാക്കംവേണി! കമ്മുനിറതകമണിപ്പീ-
രാധിത്രുവേം മഹാത്മാ
ചോല്ലുള്ളം ചേടിത്രുമീശപരനിതു ശിത്രപാ-
ലാദിയാനോ ഇഗത്രു-
രിപ്പുങ്ഗ തുനമേതസമനോയ ധരണി-
വല്ലുള്ള മല്ലേനുതു!

34

തുനേ നീടേഴ്മിത്രനീലമണിപ്പീ-
ദേ ചേൻ കണ്ണീലയേ
മംഗല്യാംഗി! വലത്രു ഷേഷയമഹി-
ചത്രോഷമാരോമലേ!
ലക്കാനായകനെപ്പിടിച്ചു വിരവിൽ
കാരാന്ത്രുഹേ ചേത്തംഗം
മംഗല്യാബ്ദി കാത്തവീത്രുപതേ-
രുംഗോത്തഭവോയം ബലി.

35

മമ്മാ കാൺ വിത്രുമാലംകുതചതുരമണി-
പ്പാദപീംബാപകണ്ണു
ചൊന്മാരക്കന്നുനിക്കലിതരസനിരി-
ക്കനാതന്റു മനോജേഷ്ഠ!
ചൊന്മാനേര്ക്കല്ലാർജാസ്തന്തനമലൻവിശൈവൻ
മാളവക്കണാണിമാതിന്ക
കമ്മാലക്കാരമരിപ്പാ ഷുനരിതു നയനാ-
നന്ദനിപ്പുംദ്രും

36

കല്യാണാത്മാ കലിംഗൻ പുനരീതു കരതാർ-
കോണ്ടി കേളൈസരോജം

മെല്ലേ ഒരെല്ലാത്തിരിക്ഷനാവനവനിളജാ-
മഗ്നീയറുതേജാഃ

ചൊബാല്ലേഷം കോസലാധിഗ്രഹനിതു മുഖസ-
ഞാരിവെണ്ണ് ചാമരാളീ-

മല്ലാർമദാനിലാനോളിതസുലളിതമ-
ദാരംശാലാകലാപീ

37

കല്യാഃയം ഭഗവത്താനത്തമഹ്യസേ!

തദപാമഭാഗസമിതിൻ

നല്ലാർമജ്ജരി! സിന്ധുരാജനരികേ

കാണായ വീരാഗ്രണീഃ

ചൊല്ലാം തനികടസ്ഥിതോയമബവലേ!

മാത്സ്യൻ മാഹാധിരയീ-

അല്ലാസം കലതന പാണ്ഡ്യപ്രവരന്ന്

മരോതു മുശ്വേഷക്ഷസേ!

38

ഇ കാം സാ യ തു ആരമ്മിന്ദവദനേ!

സാലപൻ വിഭദ്ദൻ മഹീ-

ശങ്കൻ കേരം നിഷയക്ഷമാപതി തുല-

ജ്ഞാല്ലാഃ പരേ ഭ്രജിപാഃ

തൈക്ഷാർവേണികരംവേണിരത്നകലികേ!

മു ഭജ്ഞി ! ധ റി ത്രീ ട നീ

വിജ്യാതാ വൈ നികാല്യത്സുകത രൂ-

ണംതേ മുതിന്നാഗതാഃ.”

39

ഇതി പലവിധവാചാ തതു തസ്യാം സ്ഥിതായാം
 ചുപദസ്തനിശ്ചയാഗാർ കോപി സദ്ദൈഹാരീ
 നെറിതടവിന ചുരക്കോലുമാള്ളോന് വന്നാൻ
 വിരവോടു മണിരംഗം ഭ്രാപദിം നേതുകാമഃ. 40

നാമത്തുപ്പാദാംബുജംതൊട്ടണിക്ഷലോളമഃ-
 ഏപാട് പുമേനി മുടി-
 ക്ഷോമ.ത്തുപ്പടാംബരംകൊണ്ടണിമണിച്ചകരം
 കൈപ്പിടിച്ചുപ്പലുക്കൾ
 ശ്രീമഹാജീരമഞ്ചകപണിതമിയലവേ
 കോമളാള്യാം പദാള്യാ-
 മാമങ്ങം നീഖമാനാ ചതുരസവികളാൽ
 പ്രാപ കല്യാണരംഗം. 41

ചുരക്കോൽക്കാരൻ ചുഴിം നടനടനടയെ-
 നാഗഹ്രഹേഡാഷാ
 വാരസ്ത്രീപാളി പിരേവ ക്രവന്നരി വള-
 ത്താളിമായം വിശ്രഷാൽ
 ചാത്രീ പൊൻവിളക്കിന്നിര ചമരി മണി-
 ചച്ചു കണ്ണാടി മുകതാ-
 ഹാരം ചുഡാല താലം പവഴവയമെ-
 നീദ്രശ്രാല്യത്കരാബീംജഃ. 42

ഉനിപ്രാത്മാ തദാനീം ചുപദതനയനാ-
 അച്ച മംഗല്യരംഗം
 മാണിക്രസ്തുംകാതിപ്രസരനിരസിതാ-
 രേഖാദാഷാന്യകാരം

യന്ത്രതീചേന്നിരിക്കും യരണ്ണിപരിവൃഥാൻ
 നീള നിഘ്നംപ് മോദം-
 മനിട്ടേവം ബാഹേഷ വചനമന്പച-
 പ്രൗഢിഖാനംദധ്യാനം.

43

“കേരംക്കേണം ബാളിവീഞ്ഞപ്രകടിതവിജയോ-
 ഭാമശൈശ്വത്തുപ്രവാദം
 വായുക്കു ഭ്രഹ്മവീരാ മമ വചനമിം
 മാനനീയം വിശ്വേഷാർ
 ഫ്രാഖ്യാദം കണ്ഠതല്ലീ കലചിലയുമിം
 പണ്ഡകം വാ ശ്രാണാം
 ലാക്കം വൈചിത്ര്യപാത്രം പട്ടരത്തുതഹ-
 സ്തോകദ്ദേശം നംരാഗ്രാഃ!

44

എത്തച്ചാപം കലച്ചിപ്പുത്തുപവഴികർക്കാ-
 ണ്ണിന ലക്ഷം വിലോലം
 ഭേദച്ചീട്ടനാദത്വൻ കനിവോട്ട ഭവതാം
 മണ്ണയലെ മാനശാലീ
 ചോതിക്കേണാ വിശ്വേഷിച്ചുവന്നമലകലാ-
 ചാരചാത്രപ്രശ്നേ-
 രാധിക്രൂം ഷുണ്ട ജായാ ഭവതി കലവതീ
 സോദരീയം മനോജ്ഞതാ.

45

ക്രമാക്കാതെ മദീയം വചനമിത്ര ബലാർ-
 കാരമിപ്പോലോദത്തൻ
 കാട്ടനോനാകിൽ വായുക്കു നിജലിജബലഗ-
 രേഖ ചിരുവ്വരശാലീ

കേക്കും പുതിയ തന്ത്രിക്കളുമുഖം

നീറുന്നുണ്ടെങ്കിലോ—

നാശിനാനാണു എന്ന ചുപ്പതനയന-

ആലുവമല്ലായ്ക്കിലിൽത്താൻ”

46

ഹതി പുതിയ പുരഞ്ചോ റൂപാണാ—

മതിസ്ഥം വാക്യചിന്ത യീമാൻ

അടച്ചതു ചെന്നാത്മ സമേഖരീന്താം

തുടർത്ത് വാതിലുവഴേനു ചൊന്നാൻ.

47

“കല്ലാണി! കാണിമുണ്ടിനുസംസ്ഥാൻ

കല്ലാണോരോരോ നരപാലവീരാൻ

ചോലാന്ന് ശൈഖ്രാഭിത്രണപ്രഭാവേ—

രൈല്ലാക്കമത്രുത്തമത്രുനീയാഃ.

48

ഹവരിലോകവനവൻ വന്നാട്ടത്തത്രും ഒക്കം

ധനരിദമയി! സജ്ജം കല്ലയൻ ദ്രുപ്പദായാ

ഭലയതി പുനരേതേക്കു സായകേകരി ലക്ഷ്യം

വരയ വരളുന്നതം മാലയാ ബാലികേ! നീ” 49

കല്ലാണീമുഹിപാഡിശ്രൂ സാദരമിവ—

ണ്ണം നിത്തിയുംവൈച്ചുസൈ

മെല്ലേ മുട്ടപടം ബലാലുടനെട്ട്—

ത്രഞ്ചകാണ്ട പിൻവാങ്ങിനാൻ

ഉല്ലാസം പെരുമിന്ത്യഭണ്യലമുദി—

ക്ഷണോരമംഡോനിയെ

കല്ലാലപ്പരിചാബ്ദ്രവ സഹസാ

രംഗേ റൂപാണാം ഗണം.

50

அதுமுன்று காலை மூலாஜள்ளிகரந்தி-
க்களிலெனோவமேகே
வாழ்ச்சி சாலை மின்சைப்பிள்ளைகளிலிருந்து-
ஸ்ரீஸமோதனைமனே
பாஜுஞ்சீஸ்வரா நிள்ளையமியமவுலா-
மாலிகா மாமுமீ ஸா-
பாஜுஞ்சீரேவ தூங்கா நியதமிதி ரூபா
ஸஂஸ்கிருத புந்தா. 51

“அனாலே கண்ணின மரரங்கிம ஜரதி ரூஸா-
முதைவு விழப்பகும்
கனேரிக்கொள்கூக்கக் குவுமலர்ரைகே-
ஷா ஸுநேயாஷாமதலீ
மென்னே தாற்றதன்மூர்த்தாந வலதனயதா-
நத தூங்கேதி நாம் நா
பனே பாஸுவாலராஜாநப்பதிலகதயா
வோன் ஜாதைவ ஏந்தா 52

விதன்னிடும் கண்ணிதீதலரதா
ஸமாதிக்கீ காபி விழு-
தனஸுாமுாஞே தீமீரங்கரந்த
பாஞ்சனஸுவாஞ்சிவங்
தன்னில் ஸுங்கே கவலயூரம்
விழும் ஸுதூமீப
தனஸுாயஸூஞ் கநகக்கலரை ரந
கெவ கினுவித்தநோய் 53

സീഹാ സദ്രാജധിവി കരകൗശലാനാ-
മാകഷംഗാത്രതമഹാഷയമിത്രിയാണാം
സാമ്രാജ്യ സമ്പദധിവൈതമംഗദയാനേ
സൃഷ്ടിരത്നമേതിഹ നിഷ്ഠതി വിശ്വരഹും

54

സ്ത്രീശ്വേതഗ്രോപലസുന്ദരഃ കച്ചരോ
വക്രതം സദ്രാതം വിശ്വാ-
ത്രക്ഷാജൈര മനികംഭയംബവരമുഷ്ട
മദ്യാസ്ത്രി വാ നാസ്ത്രി വാ
ഗ്രോണിമണ്ഡലമുത്തഥ്വമഹമഹോ
ദോണാബ്ജത്രലേ പദേ
മനോ മഞ്ചഗിരോ മരാളമഹിളാ-
ലേരേയാ ഗതേത്രിമേഃ

55

അസ്യാസ്യത്രവിഡയ പ്രജാപതിരഞ്ഞ.
ചുദ്രോ ന കാന്തപ്രഭഃ
ഗ്രാംഗാരെകരസി സപ്തയം ന മദനോ
മാദോ ന ചുജ്ഞാകരഃ
വേദാഖ്യാസജളി കമം സ വിഷയ-
വ്യാവൃതകൈശ്ചത്രാഹലോ,
നിമ്മാത്രം പ്രഭവേനമനോഹരണിഭം
ആചം ചുരാണോ മുനിഃ

56

വിധായ പ്രേതാംഗ്രാം കമലവസതിദ്ധിശ്ചാളന്ധാടം
തതഃ സപ്തച്ഛീഭ്രതപ്രചരതരലാവസ്തുസുധയയാ
വിശാലാക്ഷീമേനാമസ്തജിത ഏവാമൃതകരേ
കളകവ്യാജേന സ്മരതി മലജാലവ്യതികരഃ

57

ബാധകം—ചൊല്ലാവതോ ചുഴിലമല്ലാസകാന്തിരേ
കല്ലോലമാല വിത്രുന്തു, ചുങ്കളിൽക്കുകൈയും ചുങ്കകിൽ
പണ്ടായും സ്ഥാരിതയുചി കുരംനിരയുമതിലളിത്തെമാളി
തിരളിമല്ലികളുംപലികരംനികാശം. മല്ലാർക്കലേരകല
വെല്ലും നിടാലമലർവില്ലോട് തല്ലുമണിചില്ലി, മഴുമിള
മാനം കലിതയ്ക്കി മീനം മലർവിശിവരവുമൊരു മദ്ധ
ലയുമണിമിഴികളോട് കുരത്തുവിലിതു ഞനം. മല്ലീമലൻ
പ്രതിമമല്ലോ മുളസ്സിതമതെല്ലാം മറക്കമിതു കണ്ണാൽ,
അധ്യരമണിസാരം ജനഹ്രദയചോരം കള്ളർമതിയുംതി
വികചസരസിജവുമടിമപെട്ടമൺവിവബന്നമഹാരം.
അഡ്രൈ മുലകലേശമെല്ലായിലും നയനകല്ലാണമായതു ന
രാണാം, കൊടിനടവു മിനാൽക്കൊടിയെല്ലാമയീരം പുട്ടി
ലമണിരമതുലിതമണിജലനമിളയ തളിരങ്ങമിതു ച
രണമണിരാമം.”

ഈതും പേരും പുക്കൾം നിജനയനപുടം-

കൊണ്ട് പുക്കൾനരാഗം

പ്രത്യുംഗം പാത്രം ഗ്രൂപ്പാമുതമതന നക-

നം കലന്റും വിമോഹം

അതുനേഹം കലന്റീടിന കമലഗരാ-

തകസംക്ഷാഭവേഗ-

പ്രസ്താരം പുണ്ട് നാനാവികൃതിവിലസിതാ-

സ്ത്രു ജാതാ നദേരുാഃ

58

സ്വഭാവകാരം ചമരത്താർ ചിലരനിമിഷതാം

പുണ്ടതിസ്പിന്നമസ്ത്രം-

താനേ താംഖുലവല്ലീം രഡിതി നിപതിതാ-

മോത്രതിശ്വേതമന്ത്രം

ഉംഗാത്മക്കേമത്രമന്നേ പ്രിയസവമവലം-
 സ്വീ സ്ഥിതാ മാരബാണാ-
 ക്ഷീണാദ്രോണാധരിതാം പ്രതി ബഹുവിധസ-
 കല്പാസംഘാധിത്രാഃ 59

“മാനംകൊണ്ടം മനോജ്ഞതാത്തിമധുരിമകൊ-
 ണ്ടം മഹാകീർത്തികൊണ്ടം
 എനം ഞാനേവ മന്നേ സദ്ധത കലാജം
 കാന്തനസ്യാ മുഗാക്ഷ്യാഃ
 ഏനാമല്ലാ പ്രകാരത്തിലുഭികൊട്ട നാം
 കൊണ്ടപോയേക്കാണ്ട മേനേ-
 ലാനങ്കുംഡിതാധംവരപരമരസ-
 പ്രഭാവി വാഴേണമിനോ 60

എല്ലാവനം കലജ്ഞാം ധനരിദമത്രകൊ-
 ണ്ടെന്നു ലക്ഷം മുറിപ്പാൻ
 വല്ലേനാരിന്നുപന്നാർ പലങ്ങളരതുകൊ
 ണ്ടം ഫലം കിന്ന പാത്താൽ
 ഇല്ലപ്പോ ചാങ്കുപാമുതക്കുരിമകൊ-
 ണ്ടന്നുനിക്കുന്നുകായാ-
 സ്ത്രേല്ലാ ഞാനേന്നാം എനം വിധിമതവുള്ളി
 നോത്വവാരോ മന്നേ 61

നിൽക്കണ്ടു വിൽ കലജ്ഞനാതുമെഴുതിത്തിരു ല-
 ക്ഷം മുറിക്കേന്നതും ചെ-
 റഡ്കുജ്ഞം കമ്മല്ലാങ്ങിതു മു പെരിക
 പ്രഭാമുണ്ടിപ്പുമേയം

ഇക്കന്നുചിത്തമാരിൽ ചലതി പുനരന്തോ-
ക്കേണമെന്തിനിനിതാസ്യം
സുക്ഷേത്രാ നൃനമ്മയ്യു പരമവരിവരിൽ
ക്കഞ്ചാടാ പങ്കജാക്കൾ 62

അനധിനാമിന്നുപാണാം പുനരിഹ നിന്നവാ-
ക്കന്നതെന്തംഗലക്ഷ്മീ-
സന്താനപ്രശ്നംവേതനാവനോഴിയ വരാ
കന്മാഖലയേയാലും
ചിന്താഭേദഭരിഷ്യാം കിമിഷ ബത രൂമാ
തൊന്ത നിന്നയ്ക്കാതുണ്ടാ
സദേഹം ഭദ്രപദിവല്ലഭനിവന്ദന-
നോച്ചുകൊള്ളേണിനോ. 63

അപ്രകാരമണിതിങ്ങളും നിറമലാവു-
രകളിർന്നിലാവുമ-
ഒപ്പലുകാരമഴകേരമംബുധിയുമുബി.
ലുവർപ്പുരവാരിയും
അപ്രകാരമിടവേൻ തൊന്മഠരാഗ-
ലോലയിവരി സ്ഥിജ്യയും
പൂജ്യബാണരണകേളിവീമിയിലഴിഞ്ഞതു-
ലാഞ്ഞുവിലസിച്ചേം? 64

കണ്ണിരിക്കു നരപാലസംഘമംതു തൊനെ-
ചുത്തു ബത കൊണ്ടുപോ-
ജ്ഞാണം മല്ലരിയിൽ വെച്ചുകൊണ്ടിനിയ സെയ-
ഗ്രംഗമണിരംഗകേ

കണ്ണ കണ്ണിവർമ്മവാരവിന്ദമയരം ന-
ക സ് മ യു ര റ ന മ-
ക്കണ്ണാത്തസവമകപ്പേട്ടനാിതു ചീ-
രേണ വിശ്വരൂപനാലിനഃ.

65

ഇന്ന നിത്യമവരോധമാനിനികൾ ഇന്ന-
മുള്ള വരദേശശ്വരം
നിശ്ചയം വിളിപ്പനിക്കലാമിവർ നമ്മ
തുല്യമഹിഷി ദ്രുഡം
അനന്തരം ദ്രോദച്ചത്രിയാടിവരൈബാക്ക-
വേ ബത കളിക്കൊഴി-
ഞതാന്മൈജ്ഞാനിക്കേനിനി പ്രക്രമിവയ്ത്-
മസ്തപവനിപാലനേ.

66

പാത്മനൈന നിയമേന നേന്നിവാള ലബ്ധി-
വാൻ ദ്രോദഗത്തിലും
പ്രാത്മനാഫലമിതന്തരിച്ചതിന മുല-
മണ്ണ കയറ്റംവിഡൈ
തീത്തിതീശ്വരനിനികിനിതന്നടനിരിക്കി-
ലാം വിധി വയ്യവര-
പ്രാപ്തി യോഗ്യതയിലേ വര്ക്കുവിതുഡ്യൂ
കാന്തനരന്മുഡോ?

67

അരാഹോ പാരം ഭാവം പെഞ്ചതു മ-
ദമേഷാം ക്ഷിതിഭ്രതാം
ഒഹാശങ്കതാ തോ എന്ന വന വ-
ന തോന്നനിതധുനാ

സഗര്പ്പം നോക്കിക്കൊണ്ടുകൊട്ട
ട്രാഡാവിഗളിൽത്തോ
മനോ അശാ ഭി ക്ക സ്വാ മ ഹ മ ന-
ഭവാന്തേയ നിയതം.

68

കന്നേതാങ്ങമാദാൽ ക മ ല മ റ-
യല്ലും പൊയ്യുകളില്ലും
ഡണിപ്രാസാദേ വാ മ സീ യ റ-
യില്ലും പുഞ്ചവാഴിയില്ലും
അ ന സ്വൂ ത ദ പ്ര മ പ്ര സ റ മ-
നയാ ചേന്നമലയാ
കനം ഞാനാനദാഖ്യിക്കിൽ മുഴ-
ക്കമാറനാവിരതം”

69

എവം കൈക്കൊണ്ട് നാനാവിധമനവധിസ-
ക്കല്ലുമല്ലേതരാഡാ-
മാവിമേം്മാദേ വള്ളത്തങ്ങവരവരിളിക്കം
വീരഗർഭാവലോപാഃ
സാവജ്ഞം തങ്ങളിൽത്തങ്ങളിലിലിതമദം
വീക്ഷ്യ ചാപം കലപ്പാൻ
ഭാവിച്ചുംകൊണ്ട് താന്താനഹമഹമിക്കയോ-
തതസ്മംരേതെ നരേന്ദ്രാഃ.

70

ഉത്കതപം പൂ ണ്ട ദ അ ഭ മ മ ന ന ന ന
ചേന്ന രംഗേ കരേറി-
ഞിക്കിത്താള്ളിക്കൈളിത്തും ചിലർ ചിലരാടി-
ഞ്ഞും പിടഞ്ഞും തടഞ്ഞും

കൈത്തകപ്പുടിച്ചാർ കതിചന ക ല വ 7-
 ഷ്ടൂട്ട് ഹിന്നിൽക്കിടനാർ
 തിക്കിക്കൈകാലോടിഞ്ഞും വിഗളിതയുതി പിൻ-
 വാങ്ങിനാർ കേപി ഭ്രഹം. 71

കേഷാണ്ണിൽ കാലോടിഞ്ഞു സ്ഥടിതി കമമൊടി-
 ഞ്ഞു പിലക്കങ്ങളുമിങ്ങം
 ഭ്രഷാജംലഞ്ചരം ചുഴം വിഗളിതയുതി പോ-
 ടിരെതരിച്ചു പറേഷാം
 ദോഷാവേഗന തമ്മിൽ പ്രകടിതമദമാ-
 സൗമ്യമേഷാന്നപാണാം
 ഒലാഷം മരോന്ന മരോന്നതെമാങ്ങവരും
 ചെന്നിളക്കില ചാപം. 72

വില്ലും വേണ്ടാ നമുക്കിങ്ങമെ പുനരധ്യനാ
 ചാരം പോയ്യോരുകിലഭരു
 പല്ലും വേണ്ടാ കണക്കേ പെത്തരു ശകനദോ-
 ഷം ന മ ക ക ന മ ഒ സ്യ
 പെണ്ണും വേണ്ടില മാധ്യാ റിവർഡിവ പോടിയാ-
 കനാി തനാം ഗമ ഒ ആം
 കര്ണംകൊണ്ടങ്ങൾ പോയ്യോള്ളുകിൽ മതിമതിചെ-
 ടന കഷ്ടാ ഒ ശേയം. 73

എന്നാല്ലാം ചാപലംകൊണ്ടവരെയിലഭ-
 ഞും പറത്തും തള്ളം
 വിനാം മുളി ഉന്നരുനന മ വില മ ഹീ-
 പാലജാലം വൃംസീൽ

ചിന്നംചെയ്തും ചിരിച്ചും ചിലരതു പകി-
 ചും പഴിച്ചും പറങ്കും
 കണ്ണം പൊട്ടംപ്രകാരം വരസമസി തഡാ
 കോപി കോലാഹലോഫ്രേഞ്ച്.

74

അന്നോരന്തരു മുഖ്യേ സദസി മരവുമോ-
 രോ മ ഹ റ ഭ സു ര ന റ -
 രഞ്ജോന്മാം തജ്ജളിൽപ്പാത്തനവധി പരിഹാ-
 സേന വേത്തും പരാഞ്ഞാർ
 “എന്നോ വൈചിത്ര്യമേ നന്നിതു വലിയ വിനോ-
 ഡാ റു പ ന റ റി ലേ ക സ്
 നന്നായീലെന്ന വന്നിലശകിതു പുന്നര-
 പ്രാവതം ന സ്ത റ സ്ത റ .

75

കിട്ടം കോപ്പുപ്പി നുനം കയത്തുമല്ലവിലി-
 പ്പണ്ണിവക്കുന്നമെന്നോ
 ധൂഷ്ണലുമ്മനാ! ചമച്ചുരാശകിതു പെരിക-
 ക്കെന്നശലക്കാരനേ നീ
 മട്ടിച്ചെല്ലുംബണ്ണായാം ചിലരിവർ ദമന-
 നാ റി റി ക്ക ന വ ക്കം
 കഷ്ണിക്കം വിൽക്കലയേക്കുണ്ടകിലിധ വിജയ-
 നാൻ പിരക്കേണമിന്നം

76

അല്ലല്ലേ കാണണ്ണേനാറത പുനരോന്നവൻ
 ഷേഡിന്നീഡ്രൈനാ-
 നല്ലും സത്രമകിൽച്ചെടുരതു പശ്ചവച്ച-
 നാണ്ട കാൽം വിചാൽം

വില്ലുകൾ ചെന്നപുശാന്തകിതവനെട-
ക്കും പ്രധാന നിലൈടാ നീ
കില്ലിലേ വില്ലേട്ടതാൻ ചിലയത കലയേ-
ററില പിന്നവാങ്ങിനാണോ?

77

എങ്കിൽക്കൊള്ളേ മുതിന്നാംമ പുനരഫനീ-
റഞ ജരാസന്ധനക്കിൽ
സക്കൂം കേള്ളതേ കേവലമിവന കല-
യ്യാമിതെന്നണ്ട് പണ്ണേ
ശങ്കിച്ചീലത നന്നാല്ലതമമ ധനര-
ദ്ധൂം കലച്ചീലെട്ടതാൻ
വക്കൻ ഭ്രയോചി വീണാന്തകിരു മെന-
സനാതു പല്ലതു പോയി

78

അതീരെടോ വന്നാതു വുലരെന്നോ
വിനോദമേ! ശല്ലുരത്തില്ല വേദം
ഉഭാരനത്രേ കലവില്ലേട്ടക്കാ-
നതാവതില്ലെന വഴുക്കിനാൻപോത്.

79

എന്തിക്കല്ലിച്ചിരിക്കുന്നാതു ശിവരിവ പാ-
ശ്വാലരാജൻ നടേ കേരം
ബന്ധിച്ചീടാത കാൽം പുനരിതു ധനരാ-
രോപണം കണ്ണകുടി
ചിന്തിച്ചീണ്ണെന്നുണ്ടോ പുനരിനിയുമ്ഹോ
കണ്ണനോടെന്നു കണ്ണു!
മഞ്ഞിച്ചീടുന്നതെറാറം കയറ്റുതന്നതു റ-
ഗ്രം ഫലിക്കുന്നിതുണ്ടോ?

80

കോളേ മാത്രം ഫലിച്ചു ദിവസരമെഴുന്നീ—
 റാനസൈറ്റ് കണ്ണനേന
 ഭോഷാ പിന്നെത്തനിക്കെന്നെത്തു ചുനരങ്ങതാ—
 യിനാതീഫീ വിനോദം!
 കാണ്ണണം തൽപ്രഭാവോദയമരിയിടമാ
 സംശയിച്ചീലെട്ടഞ്ഞാൻ
 കോബണ്ണം ഭണ്ണമില്ലാജവനമുടനഹോ
 തീന്നനോ പോകമല്ലാം.

81

വാഞ്ഞാവേഗങ്ങൾ വൈക്കാമിനി നിയതമിതി—
 നിത ശക്തിപ്രതാപം
 തോബ്യീടം വീരരായുള്ള വരവരവരാ—
 ലുള്ളതോ തീന്നതല്ലോ
 പാന്താലക്ഷ്മാണിചാലൻ പണയമിഡമഴി—
 ചുങ്ക വൈക്കണ്ണമൊന്തിൽ
 തേബ്യാല്ലാള്ലയാള്ളിൽ സുചിരമിംഗ നം—
 ചുണ്ണിരിക്കേന്ന വന്നു.

82

സമതതിനിരിയായ്ക്ക വേണ്ടപ്രതേഴുന്നീൽക്കെ—
 ദോ! വിഗതസംശയം
 നമ്മളായ്ക്കിലരെടക്ക സന്തൃപ്തി കുലയ്ക്ക്
 വില്ല പലർകുടിയും
 നമ്മംക്കൈത്തിത്തണ്ണായതെന്നൊരു പെണ്ണ്
 മുത്തിയ നരച്ചു മു—
 തമമയാകിലുടനിങ്ങിയെന്നൊരു നമ്മകൾ—
 മുണ്ട് പിശ നിണ്ണയും”

83

എന്ന കേചന പരഞ്ഞു ഭ്രമിക്കു
യെറവനമെന്ന ചെ—
നാന്തപിതപ്രമദമങ്ങളിങ്ങമുങ്ഗസാഹ-
ബന പെരുമാറിനാർ
ഈനിതിൽ പ്രവരരാരിതെന്നമ തിരഞ്ഞു
നോക്കമല്ലവെത്തിനാർ
ചെന്ന വിപ്രതകലൻ ഭീമഹാദാശ-
മോഹഘനങ്ങപിണാ

84

“ആധ്യാനഗ്രാ ഇതി രാ ത തെ കീ ലെ ഃ-
നീല്ലുംടോ! സരസണ്ടുമേ
മെഴ സ്യു മു പ്ര ക ഷൈ ട കീ ലു ത ടീ യ-
നായതിൻ ഫച്ചിതെന്നതോ!
കുട്ടി എ സേ റി കു ല വി ല്ലു ട കീ യി സ-
വേ! കിടയ്ക്കുമൊങ്ക പെണ്ഠുപെലാർ
ഹാട്ടം കീ ലതി റം വ റ റ പി ഉ ഫ-
ലിക്കിലോ പെരിക ന്നുൾ നാം.”

85

ഇതി പ്രഹസിതാകലം പല—
അമായണണ്ണതാഗ്രാ ഒ കെ ക-
പ്രിച്ച പരിതോ നടനാവർ
വലിച്ചുലയ്ക്കും വി യ എ
കുത്തുപിതമുഖിക്കശണസ്സുക-
ല ക മ വി അ ഞ റ യ ഏ മ-
നാഡാരമുപദിഷ്ഠവാൻ പ്രീജ-
ഗണായ ഒ കു റ നു ഇ റ.

86

എക്കിൽ താൻ പോരിക്കെന്നല്ലളിത്തമതിർകട-
സന്ന്തുപെട്ടെന്തിനാരെ-

ഒള്ളിക്കണ്ണ വോനേനാവിടയുമവർ എ-
ടിയു പുക്കോയ നേരം

കിം കിം പാഷ്ഠനാതെക്കിൽ പ്രകടയ പട്ടാം
മാസു ശങ്കേതി ചോല്ലു
കദങ്കാണ്ണട കടന്റ വിജയനിൽ വിലസ-
പിക്കുമേ ചക്രപാണം. 87

എത്തൃപ്പേരു കാലേ സവിനയമരിക
പാത്രകണ്ണല്ലപിജന -
മുാതം കാണാതവണ്ണം മുകളിത്താഹസിരം
യമ്മനുനോമ്മവാബീജം
ജാതോല്ലാസം ഹിഡിംബേപ്രമഥനമപി സം-
വീക്ഷ്യ മദ്യൈ പ്രിജാനാ-
മാതുംഗാദോഗശാലീ മ ദിത മ വ എ ഭ -
നീറു നിന്നാൻ കിരിടി 88

ചുപ്പഭിഗ്രസ്യാല്ലം പ്രേമംണാ
മരാരിദ്രഗഞ്ചയ-
പ്രഗളിതകുപാചീജുഷാസ്വാ-
ദമേഢരമാനസി
പതിരിവ മരിചീനാം ഷൃം-
ചലാൽ ഘനസംസ്കൃതി..
ദ്ര്പ്പി ജ വ ര സ ഭ മ ധ റ ച ത-
സമിവാസമ വാസവിഃ. 89

തദ്ദിം:—ര. അമ സമുദ്രതോല്പരം ഭൂമിദേവന്റെവേ
ഷായമനേബാടെഴുന്നീറു നിന്മാക്കേന്തെത്തേഹാ കള്ളുചീ
ധുജ്ഞനേങ്ങളുള്ളതി ചുമനാത്മീയവുത്താനമോരാതവൻ
നമ്മളാക്കിപ്പു ശസ്ത്രങ്ങൾ ശാസ്ത്രങ്ങളേ മുറഞ്ഞുള്ളിച്ച് ചെറ
പും തൃടങ്ങായ്ക്കുടങ്ങിച്ചുകൊണ്ടു കേച്ചിൽ, പറേ ധർമ്മജാ
ഥ്രം തൃടങ്ങായ്ക്കു താനെന്തിടി തക്കിച്ചു വന്നു നമുക്കും
ചിലക്കായുധം പണ്ടുണ്ണായിരുന്നാറു കേരളപ്പീലയോചാ
ത്രുക്കാണെന്നു ലോഷാ പുരാ ഭാർത്തുവൻ ചെയ്യു ശരണത്രം ധരി
ചീപയോ കിം കിമെന്നങ്ങളേഹാ വിപ്രനിബ്ലാക്കും കൈ
യാങ്ക്കേതുമേ ചെൽക്ക വില്ലുങ്ങെടുക്കുന്ന കേച്ചിൽ, പരം
വിസ്മൃതിക്കാരനി ഗ്രോഹമന്നതാൻ തനിക്കാവത്രം പോ
വത്രം തനിന്നങ്ങൾക്ക് തന്നുകാരണങ്ങൾം സ്വലാൽ മറു മാ
ലോകരായുള്ള വക്കം സദാ വേണ്ടുവൊന്നാലും തെന്നു
തോന്മിക്കോപ്പു കാട്ടുന്നതും തന്നപിറപ്പും ധരിച്ചിട്ടുണ്ടു
വെന്നേം തുന്മിക്കുത്തിരുന്നാൽ ചിരിക്കുന്ന വന്നു മഹാ
ധാസ്യരായുള്ള നാന്നങ്ങളുള്ളതിന്തരം കാട്ടിനാൽ നാളേ
ലോകക്ക് കേട്ടാലിന്നങ്ങാ സതാമെന്ന കേച്ചിൽ, ക്ഷുണ്ണം
നിഞ്ഞുള്ളാം പൊരുപ്പിൽ മഹാഗ്രോഹമന്നതപൊതുള്ളമുള്ള
കുന്നിക്കിടന്നങ്ങൾ കാട്ടായും ജാതിക്ക പോരാ നൃക്കില്ലരോ
ചോലു ബാണാസനാരോപണം കാണിരിക്കും മഹാത്രസു
നീ ദ്രോണർ താന്നല്ലരോ വിൽപ്പയററിച്ച പോരുന്ന
തെന്നുകിലല്ലെന്നും യായതിലില്ലെന്നും ശിശ്യായമന്നങ്ങൾ
വെക്കാം വഴിക്കാവതല്ലുന്നുകൊണ്ടം കുലയ്യാക്കിലെല്ലുാ
മിള്ളയ്യുണ്ടുവൊന്നാലും ചെൽക്കുകൊണ്ടു കേച്ചിൽ, മേതിനു
ചോലുവതല്ലെന്നു കൈകൊണ്ടുകൊണ്ടുവെന്നുള്ളതും പുജ്യമേത
രുമേതനുമേഖം ധരിച്ചിട്ടു വല്ലാതവന്നാതു നന്നിത്തരം

തോന്നമാരെന്നമന്മോന്മുച്ചേള്ളിച്ചുപ്പിള്ളുപലം കൈ
പ്രിടിച്ചും കയച്ചും ചിരിച്ചും തഴേച്ചാൽ സംഭാനി
കൈക്കൊണ്ടതിവ്വാക്കലേ ഭ്രംജരാണാം കലേ

എവം ചാപല്ലവേഗാൽ പലവഴിയിലഴ-

ച്ചും തഴയ്ക്കന്ന ധാതീ-

ദേവന്മാരപ്പറ്റിന്തങ്ങൾതിരഞ്ഞെട-

ക്കിപ്പുട്ടപാതിരേക്കാൽ

ഭാവം തേരാതവണ്ണം വിനയപരിമളം

മന്ദമംഡ നടനാ-

അബിമേൻമാഡേന റംഗേ വിജയനമ കരേ-

റീടിനാന്തുമയെയ്യും.

90

പ്രകടിതവതി വാമേ പുംബരേവാം കടാക്കേൾ

ഗ്രാകഷണകളുകും ദക്ഷിണേ ച പ്രകോശു

ജാഡിച്ചവമലിയാതേ സവൃസാചീതി ശങ്കാ

ക്ഷണമജനി ഗ്രചാണാമപ്രസംഗാത്തിരാഭ്രത്. 91

പ്രത്യക്ഷാംഭോജബാണാം വലരിപ്പതനയം

തതു റംഗാധി ത്രഞ്ചും

പ്രസ്തുഗ്രാത്യസുകുലോലം ഭ്രഹ്മകലശിവാ-

മ ജ്ഞ രീ സാ ക മാ രീ

ഉ ഭു നീ റം ക റൈ ലാ മം ഗ ല മ ര ത ക മാ-

ലാ ശണിഞ്ഞാറം തദാ വ-

നീനത്തും ഹാലാപ്പുന്നതിനിനിയ പോഴു കൊ-

ണട്ടി ടി നാ എ നാ പോ ലെ.

92

കേരളം ചാപം വലംവെച്ചുപചിതവിനയം
തതു മോദേന കമ്പി-
ട്ടിത്തംഗാത്മാ മഹിയഃ സ്വപ്യമമ കലബി-
സ്വജ്ഞാത്താച്ഛി മെശ്ലൈ
ബേഖലാല്പാസം കലച്ചുനന്നിപവഴി തൊച്ച-
ത്താൻ വലിച്ചാൻ മറിച്ചാൻ
ചിത്രാകാരങ്ങു ലക്ഷ്യം സെടിതി പട്ടയിക്കാ-
മ ഗ ണീര പ്ര യ സ 0 .

93

രംഗേ പാത്മൻ കരേരുനാളുവവനിളജാം
ചിത്തവും പോയ്യുരേറീ
ശങ്കായാം, വിരല്പുടക്കനാളുവോയ തലനോ-
വജ്ഞാത്തതു വിശ്രേഷാൽ,
ഭേദം ലക്ഷ്യത്തിലെത്തുനാളുവിലാമ തലീ-
യാസ്യപാതനേ തേഷാം
സ ക സ്ഥിം പ ത്ര റു റ,സ്യ തിനിടയിലഫോ
ല ക്ഷ ല ക്ഷ 0 മറിത്തു.

94

ത്രഞ്ചവഹിതമീക്ഷണേ വിക്രൂഞ്ഞ
ധനഷി ധനജയ ഹത്യാഭോധി ലീഡ്ജ്സ്
യുഗപാദിഷ്ടവിസജ്ജനേ ക്രൂചോസൈറ
പരിഭലിതേ വിഭാരോ വിവേദ ലക്ഷ.

95

ആളീയുതം കണ്ണന പഞ്ചവർണ്ണം
കേളിത്തുകം പക്ഷപുടേ സ്പുശ്രന്തീ
പാണ്ണിബന്ധതാഃ പഞ്ച വരാ മമേതി
രാജന്മലാകായ നിവേദയന്തീ

96

വിലം തു ലക്ഷം പ്രസർക്കു തീണ്ടാ
ഹത്മാനു ശങ്കപ്രതിമം വിലോസ്
ആദായ തൃഷ്ണാ വരമാല്യദാമ
ജഗാമ കന്തീസുതചുങ്കുരന്തി.

97

വേ ലാ തീ താ ന ഭാ വ പ്ര കടിതള്ളജവി-
യും മഹാത്മാനമേനം
ബാലാ തീണ്ടാ തദാനീമുപചവിതക്കരുകം
വീക്ഷ്യ മനാക്ഷാലോലാ
ലീലാമനം തദാ രണ്ടടി നതമുവി ദ-
നോക്കി വന്നാഞ്ചനിഞ്ഞതാർ
മാലാം ധാത്മസ്യ കണ്ണോ നിജള്ളജലതികാ-
ദ ദ്രോ ഷ മ നു ത യ നീ

98

വിഞ്ഞുധകരവിമു കതാ പുണ്ണിരാഞ്ച പുണ്ണവുണ്ടിഃ
പുരജനനയനാന്താൽ ബാണ്ണവുണ്ടിഃ പ്രമോഭാൽ
റു ചഭാഹിതുകരാഗ്രാൽ സേപദവുണ്ടിണ്ണാനീം
സമജനി മഹനീയേ പ്രസ്തുതേ മാല്യഭാനേ.

99

ക ണ്ണ ത ചു രിതമ ത്തു തം ദു പ ദ -
ദു ഗ്രനാദരവരാലുടൻ
കൊണ്ടവനാ മണിതേർ കരേറി നിഞ്ച-
തം കരേറി നിജവല്ലഭാം
ചണ്യവേഗമമ തേർ കിടാ കിന രൂ-
കോദരേണ സമമല്ലതേ
ന ത്തു മി ആ ത നയേ സ ദ ര ന ഷ മ ത നി-
ചക്ഷം റുപമഹാവലം

100

ന്ത്രം:—യ. തദന നരവരാഃ സസംഗ്രഹീതായ
 യാഃ കോപണരാത്രണാദാക്ഷണാഃ ക്ഷണനെനവ ക
 ഷ്ടം മുഖജന്മലംബാലിഷിക്ത ഏവായം ദ്രോദരാജഃ ദേനാ
 സ്ഥാനു സപ്രേമധ്യ തിഷ്ഠമാനേധ്യ ക്രസ്തചിദ്പിപ്രവട
 വേ യദ്രൂയം കന്നാ സമപ്പിതാ, നിയതമെല്ലാലിക ഏ
 റായം ഗ്രൂഹമണഃ ദേന സകലരാജലോക്കരാരോപം ചാ
 പമാരോപ്പച്ചമ്പലം ലക്ഷം ചാപനിഗ്രമാനഭിജ്ഞന നി
 പുണമിച്ചവില്ലം, കത്തേരൂയമതിവിയാതോ ഗ്രൂഹമണ
 ഭൂപഃ, യസ്തു നഃ സകലാനചി തുണിക്കുത്രു സപ്രയംവരാ
 ഡംബരേവന്നിറ്റാഹമഗ്രഹിഷ്ട രാജപുത്രിം, തദയമന്ത്ര
 ഭർത്തനയന്നു ഫലമല്ലെങ്കിൽ താവദനഭവതു പുനരനാത്മസ
 പ്രശസംബന്ധവില്ലാതെ വിശല്യാന്തികരണശ്വ പാണ്ഡാ
 ലരാജഃ സൈഷാപി കമാരി നാസാദയതു ബന്ധുജന്മരോ
 ചനിയാഥവസ്ഥാമിഹ സ്ഥാത്രം ക്ഷമയിൽ ക്ഷമനമപി സാ
 ഗ്രതമസാഗ്രതമവശ്യം പദ്മതോഹരണതു വിപ്രവട്ട
 യമാദം ദണ്ഡം അയ്യു മുള്ളാഖാഹരിഷ്യാദഃ സമക്ഷ
 മിത്രാദി വാത്താസമുദ്ദേശിതസകലലോകാഃ സരഭസ
 മദിപത്ര സമാലക്ഷ്യവിജയലക്ഷ്മീതാണ്യവം പാണ്ഡ
 വം പരുവാരഞ്ഞ. താനീന്തു സർവ്വീരഭ്രഷംഖണിസ്സ്
 വൃസാചീ സതപരോപസ്ഥിതാന്ന നിജനിജവസനാന്താ
 വേഷ്ട്രപ്രവേഷ്ട്രഗ്രഹിതദണ്ഡാന്ന ഗാമ്പദണ്ഡാശ്വപ്താന്ന
 നിരക്കരാഗരേഞ്ഞ ഇക്രംബാന്ന “ഭദ്ര മഹാത്മമത്രതേവ
 രദ്മാപജേസ്മ തിഷ്ടതു ഭവാന്ന, വയം കേചന വയ്യും പാഠി
 വാത്രു രക്ഷാമത്രേഃ ക്ഷതിയപിശാചാന്ന നിവാരയാമഃ,
 കേചിദത്രേവ സാഹായ്യാത്മം തിഷ്ടാമഃ, കേചി സമു
 വമദ്രേത്രു ബഹുവിധബന്ധപ്രഹാരരംഭിപത്തേനാമുന
 തിട്ടരം വിദ്രാവയാമഃ, സത്രം ഗ്രൂഹമസ്തുതാ ശഫേ

ഭവനമിദമലേവാബ്രൂവമണം ഭവതു ശസ്ത്രപാണയന്നേ
പ്രധാകരാരി ചതുപാണങ്ങു വയമനാഭോക്കരാരി” സ
രോഷമിത്രാഭി ഭാഷമാജ്ഞാനീഷ്ടഭാഷയിതമഞ്ഞഹാസമ
ധരാനന്ദസ്ഥാനപ്പുള്ളിനുരാൻ നിവാൽ തദേവ കാമ്മക
മാഡായ വിഷ്ണുരവിഷ്ണുജ്ജടവിഹന്തിതസമസ്തലോകഃ
സവിനയാവലേപമാചവൈശ.

“കസ്യ ഭ്രാംഗോ ധനഷി ന ഗ്രാക്ഷി
സപസ്തി ദേവലുതായാ-
മ ഓ ഭ്രാ സി കു ത പ തി ര യം
അരീസമുത്തേമർത്തിലാസേസി
ഭോ കണ്ണാല്ലാ! ഭ്രാംഗത തലിമാം
ബ്രൂവമണസ്ഥാസ്യ വാജ്ഞാം
രാ യാ യ ഗ്രം ര ച യ ത എ ന -
ത്രിലംപ്പുസ്തപവിലം .

101

വിശ്വേ ഭ്രഹ്മവിരാ! ഭ്രാംഗത സമരബു
ഭോഭ്രാം വാചമേനാം
ഭ്രയാംഗോ ഭ്രമിഭേവാ വയമതനസമിക്ക-
കാണ്യവണ്യപ്രവീണാഃ
എക്കന്നേപ്പശ പ്രയുഷ്യാഭിധ പരമഗ്രഹാഃ
സാഭിയോഗഃ പ്രഭാവാ-
ഭൈപ്രരാധല്പം സമേതാസ്ത്വസി വിജയലീ-
ലാല്പ സദ്ഗോ ഭവിത്വി”

102

ഗ്രതപാ വാജ്ഞാമിസഹ്യാം കട്ടമയോച ധനർ-
ജ്വാലതാമോന്നിരപ്പി-
ച്ചുത്തീ യുലായ നേരിട്ടുഹമഹമികയാ
രാജവീരാസ്ത്വാനീം

ഉംതിങ്ങം കോപാരാൽ പ്രസ്താവനാമാ-
എ എ രാ സാ ര സാ ര-
പ്രസ്താവരേള്ളുവഹേപ്പള്ളതമുവപതിതെ-
മ്മടിനാരി ശ്രൂനുനാ 103

സാരപ്പും ഷുണ്ട് വാതാത്മജനയിക്കണം
തുറസാലം ഗ്രഹിതപാ
മുരേ വീയിക്കളഞ്ഞാനതിവിത്തശരാ-
സാരമാഘവത്യാമാ
ഗീരാമാ രാമ! മേഖാരാനടലിൽ ഞെട്ടിഞ്ഞെട-
ക്കാളിക്കുമാറ്റുശ്രൂഢ്
നേരി ചേ ചേയ്യു തു നാരാധാനസഹചരനം
വൈരമുംക്കാണിണിത്തു 104

അനോരം തത്ര രൂപ്പിപ്പിംഗ്യകവലശാതമി-
ചുഞ്ജസാ കുടി വേരേ
ജന്മം കഥാസപദിച്ചു നിന്തമിടക്കിട-
പ്പാത്ര ദൈത്യാരിഭാവം
ഹണ്ണിക്കാമതല്ല തോഴാ! വലരിപ്പസ്തവി-
ത്രം പൊരാത്തും വലശത്രം
വിനാം ഭ്രഹ്മസൈന്യം വിഗ്രഹിതയുതി പി-
നോക്കി വാങ്ങിച്ചുങ്ങാം 105

പ്രകാപകലുഷാഗ്രാഹ്യ ത്യടിതി കണ്ണരശല്യം താം
നിവാത്ര രൂപവാഹിനീം പരിഭവിച്ചുണ്ടത്തീടിനാർ
നിസ്രൂഷമനകവിതെ നികവത്തിനാ ചക്രിണാ
മഹാആദ്ധ്യവനാത്മജേണ മുഖവൽപ്പാട്ട് പോർത്തടിനാർ

സപ്ത്വം പാത്മമക്കരിഷ്ണലിരവിഭിതാ-

തൃഷ്ണിസന്ധാനങ്ങാബക്ഷ-

രച്ചു നി ലി സ്റ്റ് ഗാത്രസ്തുലരണമുഹേ-

ക്ഷിള്ള തന്നപ്രാണകാംക്ഷീ.

അത്രാന്തഭൂമതേജാവിലസിതമക്കേ

മന്മാനോ വിപക്ഷം

പദ്മാനാഭരാജസ്സപബി നിവർത്ത

സംഗരാത്തംഗയാമാ

107

അത്രാന്തരേ വായുസുതന്ന് ഗ്രഹീതപാ

വുഡം ബുലാത്യംയതി മത്സ്യരാജം

മദ്ധിള്ള കൊല്ലാക്കാല ചെയ്യും

വിസ്രസ്യഗാത്രം വിഭിതാനഭാവം

108

കാലക്ഷേപം വിനാ കിം ഫലമിഹ വഹസാം

വിസ്താരരസ്യത യുഖേ

നീളപ്രത്തം ചൊരിത്തീടിന നിശിത്തശാരകൾ-

ത്രേമിപാലാനഭേഷാൻ

മാലുള്ളിൽചേത്രത്ത് മണിള്ളശകാട് സഹജേ-

രപിതോ രാജപത്രാ

മേളംതിൽ ഹോയ് ക്ഷലാലാവസ്ഥുപരതോ

ജീഘ്നരംബാം വവരേ

109

മാദ്ധ്യലാതേ വിഭിതപാ പരദുഷഷഗിരാ

ത്രംമാനീയ പാത്മാന്ത

പാശ്ച മാനിള്ളിത്തതി ദ്രോഗ്രുചതി സത്യ-

ത്തു മാത്രാ സമേതാൻ

•സേപ്പുലാപേഷ്ട തേഷാം ജതുഭവനമാ-
 മിതുവക്രത്യുതിം കേ-
ടാന്വുംപെട്ട കന്നാം വിരവോട് വിജയൻ
 വേട്ടക്കാഡകനാവാദിൽ

110

തക്കാലേ ധമ്മജന്താൻ ദ്രോഡനോട് മുതി-
 ന്നാബാഡാഹേ റ നീഷീ

“സവുംപുണ്ടപ്പമാമസ്സപബി വ യ മി മം-
 മെവതം ലൈവയോഗാൽ

ക്ഷേ ഞ്ഞ ടി തിലോകീമഹിതമിതുപഭോ-
 ക്കും വ യു റ താ മ ശ്രേ
 കൈക്കാണഡംബാനിയോഗം വിരചിതസമയാ
 ഹന നാ”എന്നിവണ്ണം.

111

അതു കേട്ട ഗ്രഹീതമെഴനമും
 സതി ചിന്താകലിതേമ യജത്തേസനേ
 മുഖലസ്തിതസ്തുന്നരാസ്ത്രചന്ദ്രഃ
 സദയം വ്യാസശ്വനിത്രനാവിരാസിൽ

112

അപ്പോളത്യുന്നക്കത്രാ വിരചിതമുചിതാ-
 തിമുക്കത്യും ഗ്രഹീതപാ
ഗ്രാഡേ പീം നിഷ്ട്രോ മനിക്കലപൈതമാർ
 പാഷ്ഠിം പാണ്യവാനാം
 അഭ്യാശേ ചേര്ത്തു ജന്മാന്തരസമുപറതം
 പണ്ണപതാനിതപമസ്പാഃ
സുപ്പീത്രോഹാംഗ്രേ സർപ്പം ദ്രോഡനാടരിയി-
 ച്ചീടിനാനഷ്ടവണ്ണം

113

“ചൊല്ലാമെല്ലായില്ലോ മരറാക്ക പരമരഹ-
സ്വാന്തരം ധർമ്മവായു-
സപർശ്വാകേള്ളാശ്രിദേവാൻ ക്ഷിതിഭരണതയേ
പാണ്യവത്പം പ്രപന്നാൻ
കല്യാനേതാന്തിംപി വ ഗ്രന്ഥവതീ
സാ മഹാലക്ഷ്മിതന്നേ
കല്യാണി പ്രസ്തുതാരണ്ണവ ചിരന്തിചിത്തേ-
ര ത ജാ താ ക മാ രീ

114

പ്രാചീനം വാസനാദ്ദോഹവുംപരതമി-
ദ്രോവകാൽസ്വരവായും
വ്യാജാപേതം മിദോഭാവവുമിനിയ മഴു-
ശാജത്തും പ്രാജന്മമുള്ളേ!
രാജൻ! നില്മാർത്ത ബുദ്ധ്യാ ഭഗവതരമവാരെ-
വക്ഷഭാനാനിച്ചു രോധപ്പാ—
നാചാരല്പടംസരങ്കാക്കരു ക ലെ വെ ടി-
ഞ്ഞാനക്രുല്ലും ഭജ്ഞമാഃ”

115

ഈവണ്ണം വ്യാശോകതാഖശകിയ
പുരാണാത്രിതകമാം
ചെവിക്കോണഭാനഭ്രൂഷപമിതയു-
തി സദ്ഗ്രംശു നിഭതം
അ വ ണ്ണം ത നേ യെ ന ന ന —
വദിക്കം പരിചയോ
നവം കോക്കല്പുക്ക് വിശുദ്ധന-
ഗ രീഭ ഒ ലി റ വം.

116

അന്തംകുടാതവല്ലം വള്ളതമരപ്പു-
 ന ദ പീ യു ഷ യു ഷ-
 സ്വരേ മുജിക്കളിക്കം ഭ്രഥ്രപറിരാ
     ചാണ്യചതുരാസ്യഭാനിം
 ബന്ധിച്ചുക്കാവിലും എകയില്ലാഹനി ശ്രൂഢ
     കക്കത്രകം യെറ്റുനോതും
 മന്ത്രങ്കാണ്ഡഗ്രഹീഷ്യമുറിഡനമതാ
     യാജത്രസനീകരാലും.

117

ശ കതാഃ കന്തികഭാരാസ്യദന ചരഗിരാ
     യാജ്ഞഭസനീവിവാഹ-
 പ്രത്യഗ്രാധംബരം കേട്ടതിവിസരദസ്യ-
     യാജപരേണാഭിയാതാൻ
 തലപാ ഹാമ്പാലഗ്രഹം കുത്രത്രമലരണാൻ
     കൈരവാനസ്യശശ്രേ-
 ര്വിഭാവ്യാഹീ തയാ ചേന്നമ ഗ്രചസ്തയാ
     സംഖ്യാച്ചുപരിക്കാരം.

118

പ്രത്യചിസ്പയംവരം പ്രഖ്യാം
     സമാപ്തം.

അരീകുഞ്ഞായ നബി.

ക്രാപ്പീസ്ട്യംവരം.

ടിപ്പണി.

ദ്രോകം 1. മംഗളാചരണം:— ലക്ഷ്മീമാതിൻ.....മുപ്പും
 ഭോഗം=ലക്ഷ്മീമാതിൻറെ (ലക്ഷ്മീഭവിയുടെ) നഡംകുക്കമത്താൽ സുരഖി
 ലമായ കൊക്കയുടെ പുണ്യപാളിയുടെ (സുക്രതസ്ഥാപനിൻറെ) മുപ്പുമായ
 ആര്യഭാഗം (പരപ്പ്) ആയ. ഇത്തവാലോ ... . തുക്കൻവിലാസം
 =ജഗത്തിൻറെ പാലാന്തിക്കൽ നിപുണത (ബേനാചുണ്ടാ) ഉഴി തുക്കണ്ണൻ
 കഴീടെ വിലാസത്തോടുകൂടിയ. ഉപാസേ=ഞാൻ സേവിക്കുന്ന. സ
 അല.....പ്രക്ഷോഭം=സജലങ്ങളൈയ (വെളിച്ചിളിച്ചി) ഒലയരങ്ങളുടെ
 (എമ്പണ്ണങ്ങളെ) ശ്രേണി (സുഹം) നാണ്ണന (നാണിക്കുന്ന) കാന്തി
 പ്രക്ഷോഭത്തോട് (കാന്തിപ്രവാഹത്തോട്) കൂടിയ. കമലഭവ.....വ
 സ്രൂ=കമലഭവൻ (സ്രൂപാവ്) മഹേന്ദ്രൻ (ഹരുൻ) ധതലംയുവരാൽ വസ്ത്ര
 നായ. മുകദം=വിപ്പണിക്കുന്ന. വിപ്പണിഭവാനെ യുന്നത്തുണ്ടിയാൽ മന
 സ്ഥിതി കണ്ണുംകൊണ്ട് ഞാൻ സേവിക്കുന്നവുന്നതാം. പുഷ്ടാഖ്യത്തിൽ
 ഹേതുവായ ലക്ഷ്മീകച്ചുണ്ടും ഹേതുമാനായ മുകദം തക്കിൽ അംഗേ
 ദം ഉപചാരിച്ചിരിക്കുന്നയാൽ ഹേതുപതിരായോക്കാൻ അംഗുക്കാം. പുതാ,
 സ്രൂഖുര. “എഴേശായ്” മുന്ന വണ്ണം മാട്ടു യയ്യം സ്രൂഖുരാമുന്ന
 മാക്കം.”

2. ഭംഗ്രാ=ഭംഗിഡയാട. ചാഞ്ചൽ ..... മലം=ചാഞ്ചലതാ
 യ (ഇളക്കുന്ന) പ്രതോദനതാൽ (ചാഞ്ചിയാൽ) അണിവിൽ (അലംകൃതം)
 ആയ ചാക്കമലദന്താടുകൂടിയ. ചാഞ്ച (ആ. വി.) =മരോഹനമാക്കാ
 വണ്ണം. കുന്നാജ്ഞനിയേ=കുന്നാജ്ഞനിവാരണസ്ഥംബവസിച്ച. സംഗ്രാമ
 =യുദ്ധത്തിൽ. കൈട ..... കൈം=കൈട്ടിഞ്ഞ ചിതറുന്ന ആരംഭാല
 മായ കേരാദന്താടുകൂടിയ. നിന്റെകോലം=നിന്റെ ശരീരം. കാല .....
 ഗ്രാമക്കും=കാലമായ (കുറന്ന) നിലോപപലത്തിൻറെ നവമായ കലിക,

(മൊട്ട) പോലെ ദ്രാമക്കിഴക്ക്‌മായ. കേരളം=മുഴുവായ. ഒരു =എനിക്ക്. മാറക്കം=മുളം. എന്ന.....തമരേ=എന്നയായ (കന്ത) കുതണ്ണപ്പു സത്തം (ഗ്രഹം) അത്യവേണ! അല്ലെങ്കിൽ പത്രനാഡി, കുന്നംജ്ഞനയുഖി തിരിക്കുന്ന ചുരുക്കിയേന്തി പുരികുഴലച്ചിങ്ഗത നിന്തിവെടിയുടെ തിരുമേനി എനിക്ക് മുളം നൽകാട്ട.

3. കുടമരയ ഉപക്ഷേപിക്കുന്നു:— റാഡാനദിസ്പ്രഫോ =റാഡമായ ആനദിമാകന സപ്രതിപദ്ധതിക്കുടിയ. ചിരയം=ഈഞ്ചൻ സപ്രതിപനായ. നുകുവിജയിനാം=ആക്കുള്ളുനെ. മാപ്പു..... മാപ്പു=മാപ്പു നാഡി (സൂഷ്മമന്നനാഡി)യുകന വാടിയുടെ (ഉദ്രാനതിംഗൾ) നട വിന്. വളക്കേണ്ടുകും=വളത്തണ്ണമെക്കിൽ. നാടം=ആദ്രുദ്ധമതനു. പാ ടേ=വഴിപോലെ. പദ്ധേനുറ്റിയാണാം=നേന്തു, തേന്തു, ആണം, തപ ചു, രസനം എന്ന അഭ്യു അഞ്ചേനുറ്റിയാദിക്ക്. കുതമു=കുത്തുപു. ത മാ=അപ്രകാരം. ചേതനായാം=ബൃഥിയിൽ. പ്രേരണാനാം=ഡോ ശ്രദ്ധരായ. പാണിധിവാനാം=പാണിധിവാക്ക്. അമിതതചി (കു. വി.) =അനല്ലുമായ അഭിലാഷത്തോടുകൂടി. ധമാ=ധാതോദ്രൂപകാരം. പാ ഞാലജായാം=പഞ്ചാലിയിൽ. പദ്ധേപാണിധിവാക്ക് പാഞ്ചാലിയിൽ കുതമു വന്നതുപോലെ പദ്ധേനുറ്റിയാദിക്കു ചേതനായിൽ ഇളക്കമില്ലാത്ത തായ കുതമു അത്രുമായുണ്ടാകണം. എന്നാഴലു അതനദിപനായ ശ്രീകൃഷ്ണനെ ധ്യാനം എന്ന സാരം.

4. കുടാരംഭം:— ധാരീതിപ്പുണ്ണ.... ....വിലസിതാഃ=ശ്രൂ ഹമണവേഷം ഷുണ്ടി ഉണ്ടാണിച്ചു. വിശ്രദിപ്പാദാപകാര.....സംഭാവ്യമാനാഃ =വിശ്രദിപ്പാദാപകാരം(എല്ലാംലുക്കണ്ണം)കും അപകാരസ്മൃതിഭേദം (അ ധികമായ അപകാരത്തെ)ചേഷ്ടനാവനായ ബുക്കൻറ ധ്രൂവനത്താൽ മുഖിതാം ശ്രൂഹമണാം സംഭാവ്യമാനാം (ബഹുമാനിക്കപ്പെടുന്ന വർ) അതു. നേന്തുനാം=കുള്ളുക്കാരിക്കു സംഭാവനാം. ഇനാനാം=ഇന അദിക്കാരിക്കു. ദിവസമനം=ദിനംപുതി. ഏകച്ചങ്ങാപ്രദേശം=ഏകച്ചങ്ങ എ ന നമ്പലത്തു. മാത്രാ സാക്കം=അമ്മയേണ്ട കുടി. സുവേനം=സുവത്തോടു കുടി. പ്രദയത=ചെയ്യു. സുചിരം=വളക്കരക്കാലം. നിവാസം=നിവാസത്തെ. പാണിധിവാക്ക് ശ്രൂഹമണവേഷധാരിക്കുംബി ബുക്കവാ, കു ശിജത്തു ഏകച്ചങ്ങായി സുവമായി വസിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നു.

5. കാലെ തത്ര = അ കാലത്തിക്കൽ. ബലരം = പേട്ടെന്ന്. പമികൾ = വഴിപോക്കൽ നിന്ന്. ഉള്ളക്കാഃ = താൽപാത്രം മുളിവരായി. പാശ്വാലീ ..... കോലാഹലം = പാശ്വാലിയുടെ മഹിതം (പുജിതം) അതു യ സ്വന്ദര്ഥം കല്പ്യാണത്തിന്റെ ഫോലാഹലവത്തെ. വേലാ ..... ഒപ്പലാഃ = വേല (അതിൽ) യില്ലാതെ ഗ്രാന്തങ്ങളുടെ ഉച്ചപദം (ഡോ ഡിക്കന്വർ) അതു. ഗ്രാഹപതിം ഭ്രാദിം = ഗ്രാഹനായകനായ ശ്രൂംഹമന ഫോട്ട്. അതമത്രപ്ര = ധ്യാതപറഞ്ഞിട്ട്. ധാരി ..... സഹിതാഃ = ധരണി സുരംഗാദം (ശ്രൂംഹമനാദം) ദാസ (സുഹി) തൊട്ടാടക്കുടിയവരായി ട്ട്. നിശ്ചക്രമഃ = നിക്ഷംക്രമിച്ച (പോയി). വൃത്തം ശാശ്രംഖവികുലിയിതം. “പരതണാൽ മസം സതം ത മുത്തും ശാശ്രംഖവികുലിയിതം.”

6. ഭ്രാദിംവാവലി = ശ്രൂംഹമനസ്ഥരാ. നിശ്ചത്രഃ = പോയിട്ട്. മാത്രാ = അമ്മയോട്ട്. സമം = സുടെ വിതാരകം (ക്രി. വി.) = അതുകൈ കൂടാതെ. അമീ = ഇവർ (പാശ്വാലികൾ). വിസ്ത്രപര ..... ഒപ്പലാഃ = വിസ്ത്രപരമായ (പ്രാപിക്കന്ന) മാറ്റസ്ഥിന്റെ (തേജസ്ഥിന്റെ) സംഭാരം (സുഹം) കൊണ്ട് രഹ്യധാരം ഉച്ചപദം മായ. സ്വദേശത്രപ്രണാഃ = സ്വദേശത്രപ്രതേതാടെ. അനേകത്തിനിഃ = വളരെ നല്കിക്കൊള്ളു. ബൈപരം (ക്രി. വി.) = സൂഖ്യമായിട്ട്. യജ്ഞത്തേസനനാഃ = യജ്ഞത്തേസനനാഃ (പാശ്വാലരാജ്യാവിന്റെ) നാഗരികയ. പ്രത്യേകാസവാഃ = പ്രത്യേകം (ജാതം) അതു ഉത്സവത്തോടുകൂടിയ. പാശ്വാലരാജ്യാനിയെ അഭിനൃഥവികാചിച്ച ധാതരെചെയ്യു.

7. പാശ്വാലീസ്വന്ദരഭരഭരഭത്തെ വണ്ണിക്കുന്നാഃ — അയി സവേ = അരല്ലയോ തൊഴരേ! തദാനിം = അപ്രോം. ചുപദ രാജപുരേ = പാശ്വാലരാജ്യാനിയിൽ. വിത്രപ്രജ്ഞാഃ = വിത്രപദാസിക, ത്രിടെ. മനസി = മനസ്സിൽ. വിത്രേഷാഃ = വിത്രേഷിച്ചും. ഘനമോദ്ധദ്വാം = ഘനമായ മോദത്തിന്റെ മുത്രയേ (ബന്ധവത്ത്). ഉദ്ധാസയർ = പ്രകാശിപ്പിക്കന്നതായ. കല്പാണ ... ... മലം = കല്പാണയേംാക്കത്തിന്റെ അതു റംഭത്തിക്കല്പിക്കു വിസ്തൃതത്തിന്റെയും ശ്രീയുടും ഫോലാഹലം. ചൊല്ലാവത്തലു = വണ്ണിക്കവാൻ സാല്പ്പുമല്ല. [‘ഹദ്ദൂഹലം’ സംസ്കാരമാക്ക പ്രേക്ഷ ശരൂമാണ്.. ഇതു് സന്തോഷാധിക്കുത്തിൽ തനിയേ ധൂപ്പേപ്പു ടുന ധ്യനവിത്രേഷത്തിന്റെ അനേകാണമായിരിക്കാം. “അരുംഭാലക

ବ୍ୟୋଲମହେଲ୍ପୁରାପଥଂ ପୋଲେ” ଏଣୀ ତାରାତମ୍ଭିଲୁ, “ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନାରେତ୍ତିଲ୍ଲାଗଲା
ଅମଳ” ଏଣୀ ନାହିଁ ଚରିତରାତମ୍ଭିପୁରା ପ୍ରଦେଶରେତ୍ତିଲ୍ଲାଗଲା
ପଥଂ. “ଚରିତାପୁରା ଯାମନାତିଲିକଂ ତଜେଜଂ ଇଳଂ ଗା.”

8. പൊന്തിപ്പത്തണ്ണൽ=പൊതാമാപ്പു അം. നിരക്ക് =
 എല്ലാടത്തിലും. യുത്രമായാണ് വിവിജ്ഞാ .... ഭിരാമം=യുത്രത്തായി
 വിരിഞ്ഞുവിന് അംബാനത്തിൽ (ആകാശമാപ്പത്തിൽ) മിന്നന്നു
 പോലെ ഫോഡിക്കുന്ന നാരവരവപുണ്ടിടെ (പരസ്യജവിമാനത്തെ) ദിവസ
 മുഹങ്ഗരുളുക്കാണ് മുന്നാഹരിക്കായി. എല്ലാം കോലാത=സംബര്യില്ലോ
 നെ. സൈംഡാർഡോ=ഹമ്മർസ്മൈറ്റം. അംഗി .... സംഖ്യാ=പുതി
 യ റത്നങ്ങളിടെ റദ്ദീക്കുള്ള ക്ഷാണ്ട് ഇ_പ്രാഥികനാതായി. ഉച്ചേഷ്ട=ഉന്നത
 മായി. ഉന്നതുണ്ടാണോ=വലിയവിരാലതയോടുകൂടിയതായി. ഓംഗിയിൽ
 തിരെത്താരോനോ=ഓംഗിയിൽ പരാഡിജിപ്പെട്ടുകൂട്ട്. പ്രതിഭിശി=ഒ
 കിത്തോറം. ഒട്ടേരു=കാണ്ണപ്പെട്ട്. അയ്യു=ആരുഘാഞ്ചും. “[“തിരെത്താരോ
 നോ” എന്നതു തിരുത്തു എന്ന മുറബിനയിൽ കൈ (ക്രോഡന) എന്ന ചുരു
 ക്കണ്ണ ചേരുത് പേരാരുചുമാകിയ ത്രപമാകനു]. ദ്രുപദാജ്യാനിയിൽ അ
 ആന്തം ഓംഗിയോടുകൂടി നിന്മിക്കെപ്പെട്ട് അനാവധി രമ്പാമ്മാണ്ണൽ ദിക്ക
 കുറഞ്ഞോടു കാണ്ണപ്പെട്ട്. അവ നാരാജികാംഗനമാനത്തെ ദിവജ്ഞാലുക്കു
 ണ്ട് രംഗാഡിയങ്ങളായിരുന്നു. അതു മുഖങ്ങൾ ഫോഡിക്കുന്നതു കണക്കാൽ
 പോൻതാമരപ്പു അം ആകാശത്തിൽ വിരിഞ്ഞു മിന്നകയ്യാണോ എന്ന
 ദോന്നും. ഉത്തേപ്പുക്കണ്ണാലുക്കാരും.

9. சினபூக்காலவரா.....கான்று=சினபூக்கவழூங்கொள்ள எடுக்க விதானங்களில் இன்னிகிடக்களை நானாரதாஸ்மையைப் போன்ற கொள்கிழி மாலக்கலில் நிரங்கில் காட்டுக்கொள்கிறேன். தனமின்=அற வீரால். திகைக்குமொசை=திகைக்காத்திட ஸழைமெல்லூா. பறி..... எஸ்தாம்=பறிகலிதம் (பூஜை) அதை ஹருப்பாவபஸ்மையைத்தாஞ்சுக்கிய தூயிக்கீ. ஒழுகல்லூங்கோல்லாக்=புயாமாய கல்லூங்கோல்லாக்குதை. கமமிவ=எண்ணென. கமயை=தொந் பராய்கூ. சினபூக்கவிதானங்களில் இன்னிகிய நானாரதாமாலக்காத்திட நானாகின்னங்கோலாஞ்சுக்கிய கானி கொள்க திகைக்கெல்கையு. மாவிழுக்கல் பாங்கிரிக்கையை ஏற்க தோ னாமாட காளபூக்கி. உங்கேறுக்கூலக்காரங் சருா.

10. പ്രതിനവ.....രണ്ടു = പ്രതിനവമായ (പുതിയ) പറന്നിരിക്കുന്ന കലാകാരിയ ഘോഷണ (കങ്ങമം) അതിന്റെ ചാരകൊണ്ട്. രാജാധാനിം = രാജധാനിയെ. ചിത്രമൊട്ട = ഭംഗിയൊട്ട. മെഴുകിച്ചുമച്ചു് = തെച്ചുശരിപ്പുചെന്തി. തദാന്തിം = അപ്പും. താളാക്കിമാർ = സുഖരിമാർ. താളതരം (കു. വി.) = ഏററവും മഴുവാരമായി. അഞ്ചിഞ്ഞാർ = അഞ്ഞിഞ്ഞു. സ്ഥാപം. പുത്രം പുണ്ണിതാരു. “നന്നായ വിക്കമത്തിലും സമ ത്രിഞ്ഞ പുനരിഹനം ഒരു ഇജരം ദ പുണ്ണിതാരു”

11. മെദിനിതലേ = നിലത്തു്. മേളം = ഭംഗി. ദീപകലിക്കാജാ പ്രാക്കലികക്കിൾ (പുതുമാട്ടക്കിൾ) പോലെയുള്ള വിളക്കകളുടെ സൗഖ്യം. നിരവേ = നിരംക്കു. അപ്പാ = ആയും ത്രുപ്പാക്കമായ റൂപാക്കഷപകം. മഹിതസ്പദ്യംവരമഹാദേശാലംഗലാധാരം = മഹിതം (പുണ്ണിതം) ആയ സ്പദ്യംവരത്തിന്റെ മഹാജായ കോലാജലദേശം. സാരം സ്ഥാപം.

12. നാലംഡോ.....റൂപാധിപരാഃ = നാലാഴിക്കിൾ ചുഴി ചുഴിയിലുള്ള നാനാജാക്കണാർ. മുതാനാകാരിതാഃ = മുതുമുവേന കിഷ സ്തിക്കാപ്പുട്ടവരായിട്ടു്. ലോഹിയമധുധാരം = സ്ത്രീപ്രാണിയമായ പുതേ നിന്റെ ധാരയോടുകൂടിയ. ചാതപ്പുമഞ്ചിം = മദനാധാരമായ പുഷ്പലബ്യ. ഫോലംവാശംവ = വണ്ണുകളേന്നുപോലെ. ലോലാം = ചാഞ്ചലധാരയി. പു ക്ഷീഹം ഹനാനാന്വിതാം = തിക്കണ്ണഹനാന്വിതാംകുടകുടക്കിയവളായിൻഈന. ദ്രവ ഭജാം = പാശാലിയെ. ലബ്ധം യും = ലഭിച്ചും. നിബജഭാപ്രമാഃ = ഉഞ്ചാ ധരത്ത ബംസിച്ചവരായിട്ടു്. നിരൈയിക്കി = എല്ലാടത്തുനിന്നും ഇളക്കി. “ലോലംഖാഃ ഹവു്” എന്നുടുത്തു് ഉപതാലങ്കാരം.

13 സപംവരത്തിനായി അരീച്ചുംഞ്ഞൻറ ആഗമന നീത വണ്ണിക്കുന്നഃ — അവതംസിതരിവിപിഡിംഃ = ദിവിപിഡിരു ക്രത (മധിക്ഷപ്പീലിയെ) അവതംസം (ശിരോലങ്കാരം) അക്കിയവനായി. നവമേഘംഭ്രാമകഃ = പുത്രമേഘം പോലെ നീലവസ്ത്രനായി. മഹാതേജഃ = വലിയ തേജസ്സുള്ളവനായി. പുണ്ണിവംശസിമനഃ = പുണ്ണിവംശത്തിനു സിമനം (ശിരോമഖ്യാരേബ) അയിരിക്കുന്ന. അരീച്ചുംഞ്ഞഃ = അരീച്ചുംഞ്ഞൻ യദ്ദിഃസഹ = ധാദവനാരോടുകൂടി. സമഭിയയേം = വനം. പുണ്ണിവംശ സിമന്തമെന്നാൽ പുണ്ണിവംശത്തിനു് ശിരോലങ്കാരമായിട്ടുള്ളവനെന്നു സാരം. പുത്രം ഗ്രിതി.

14 തയ്ക്കാലേ=അക്കാലത്തു്. എ പാനധിവാസം എ പാനധിവാസം. മാതരം = അമ്മയെ. ഇനിയെ = നല്ലതായെ. കുലാലാലം = കുംക്കാരൻറെ മുഹമ്മദിൽ. വിശ്രൂതഃ ദാതരത്തെ = ശ്രൂഹമനനരോച്ചുടി. തദാ = അപ്പോൾ. അവിലജനാർക്കാപൂരിജതെ = ഏല്പിം ഇനസ്ഥാനങ്ങളാലും നിറയപ്പെട്ടു. ശാഖരാഞ്ചെ = ശാഖരപ്രഭാഗംതു്. അശേ = മുമ്പിൽ. ലബ്യമാർഘഃ = മാർഘം ലഭിച്ചവരുംയിട്ടു്. നിംഫായരമും = അഭ്യാജസ്സും മായെ. ദ്രവദച്ചരം = പാഞ്ചാലാജയാനിയെ. മുഖ്യാനാം ത്രിസ്താനാം = പ്രധാനപ്പെട്ടവരായ ശ്രൂഹനരുടെ. മുഖമുഖം = എറണ്ടും മുഖ മാകംവണ്ണം. സ്ഥിഷ്ടം.

ഗഭം 1. . ശിവ ശിവ.....വിശേഷാം = പാഞ്ചാലീസപയംവരോത്സവത്തിൻറെ കൊല്ലാഹലവിശേഷങ്ങളേ വഎന്നിപ്പാം പ്രധാനമുണ്ടു്. “ദ്രവദച്ചരേ” എന്നതു മുതൽ “കാഴ്ചാരൻ മഹാജനക്കുംഡാക്കം കമചന ഓഫേ” എന്നതുവരെ ഒന്നപ്പും. ദ്രവദച്ചരേ = പാഞ്ചാലരാജയാനിയിൽ. വരക്കല്ലൂരോന്തസവം = ശ്രൂഹമുഖ സപ്രയംവരോത്സവം. ഇനങ്ങളുടെകാക്കം = ഇനങ്ങളുടെകാക്കപ്പും. ശാഖരവീംഗിയിൽ = ശാഖരപ്രാരമ്ഭമാർഘത്തിൽ. അരയർ പെരുവന്തരങ്ങവോടു = പ്രധാന രാജമാർഘത്തുടെ. “നരേന്ദ്രമാരിയ വനിലിനം” എന്ന തുടങ്ങി “വിസൂയമവിലം മുഴുവൻ പാന്താൽ” എന്നതുവരെ കാഴ്ചക്കാർ തമ്മിൽ വിജിച്ച പരിയന്നവാക്കുകളാണു്. നരേന്ദ്രക്കാർ = രജാക്കന്നർ. ഇനം = ഇനിയും. വാദ്യത്തിനാം = വാദ്യലുപ്പനി. മതിരേയൽ = മതിലിരേയൽ. മഹീശപരൻ = രാജാവു്. സംഭേദിയായും = പരിഭ്രമിക്കാതിരിത്തു്. നിമേക്കം = നിമിഷംനും. ഭസ്മിഹനം = സഹിക്കപ്പെട്ടവാൻ കഴിയാത്തവൻ. കാഹകം ..... നിതം = കാഹകിന്ത്യാളിടുകയും കൊന്ധകുഴിടുകയും ശബ്ദം. പെരിക്ക മുഴുവന്തോനും = വലിയതു്. കനകമൺിഞ്ഞെ=സപ്പണ്ണങ്ങോപ്പിട. കരിവി നനാൾ = ശജൈപ്പുക്കാർ. അലപന്തവിൽ = സമുദ്രമല്ലത്തിൽ. ചവളം = ചാട്ടകനം. ചമയം = അലങ്കാരം. പത്രങ്ങൾ (പരിഷ) = മുട്ടം. പാമരനിര = വെഞ്ചാമരകളിടെ നിര. സമരഭാനാം = യുദ്ധഭക്തനരുടെ. ത്രിഖവനം=ഭൂനാ ലോകങ്ങൾ. സകലഭിന്നതാൽ = ഏല്പിം ദിക്കകളിടുകയും അറിഞ്ഞതുനിന്നു്. നല്ലപ്പും = ആയുംചുമു (വ്യാകേഷപക്കം). നാപതിമാർ = രാജാക്കന്നർ. മമാ=അരുള്ളതം. (വ്യാകേഷപക്കം) മനോജനം = മനോഹരം. പാഞ്ചാലിഡുഡയാമുകം=പാഞ്ചാലിയുടെ എല്ലാത്തെ അമീപ്പിക്കുന്നതു്. പൊങ്കാളാഞ്ചിക്കാം-സപ്പണ്ണന്താങ്ങലുക്കം. മരുന്ന്

దదవస్తుకుప్రశ్న=మంగాదివస్తుకుషట్టికి స్తుండి. పగిజగపాణియు
తం=ట్రైనాటిక కెంపాల్చిం ఏటిక్సప్రెక్ట్లు. పక్షజగాల్కం=శ్రుపూర్వమి.
గాగం=గాగాం. సంఘారోచితవిమికరి=సంఘారంతించితమా
య రమ్యకరి. త్విగంకామం=శ్రుపూర్వయికకామం. అంశ్చ పరిషత్తు=వి
త్విశ్చ పరిషత్తు. విలోక్తితచిత్తం=చంపులమాకుప్రెక్ట్ గాగ్లోక్కంకి
(క్రి:వి:) కుమచగండాగే=కిం డాగత్తు. “శ్రుపూర్వాతువ” ఎను ఇ
తం “యువతికం పరిష్యం శోభాషంకొణట వింగిష్టమితచెండాడ లాగం”
ఎనుగ్రహించి శోభాషంకొణాయాసి వింగిష్టికొన్నారు. కల్పు
సోంతువ..... .... కలవి=శ్రుపూర్వమితాతువంకొణటత్తి సంఘాయ
తంపుగాయ సంమేళించి తికాచ్చ. చమయకుప్రెక్ట్=అంపుకాప్రీప్పాం
త్తి కోప్పు. చరితమాతకియ్యం=శ్రుపూర్వయేం ఉతకియుం. తంగా
చౌట్=యువాకుండారోట్ (కాగాంతామారోట్). విత్తికం=అంబుగాం. నీ
శ్శినియతికస్=వెన్నుయ్యం. ఏతూ పోరా=కట్టం మతియాకశిల్పి.
కాళ్ళకూరం-కూళ్ళ కాంచుం పోకునువం. అంకాశం=ధృవం. గాం
చెంకి విత్తియాక్టం=గాంచెతించి విత్తియాక్టం. (శూళ్ళ శాంచెల్పించి పో
య్యాళించత్తు. నమ్మికి పురుషుం గాంచితాంతించి పురుషుకాంచ్ ఎను ఆ
వం). రాజువుగాగాం=మాంకుప్రుషుమాతాడ. గోపుంగిక్కించు=గోపు
తికించి సమీపశుం. పక్కం=పెత్తియావుప్పుం. మాతం=శ్రీకం.
మాతకమాక్టం=మాతకమిల్చుకుంచ్ నిమిశిక్కిప్రెక్ట్ మాత్తిక. (మతి మతి....
యెంబుగాం=చమణితత్తు మతి; నమ్మికి అంవసుమయ్యాయి. గాం మాత
పాంచాంతియెంబి. కింగు. పరాగాంప్లోప్లోమణియెంబు, కువుపుయమాలో=ర
ణం అను పెత్తిక్కుత్తికి శ్రీకృష్ణకి సాంబోయగా. సత్త=అను శోభా
మెగామం... మగిమణిం=రాగార్థ పూం. మాతకియలిపి! ఎను సం
బోయగ. కాణువి=అంచాంతాంచ్. వాప్లుం=సంచి రంకియాకంిల్పి.
చమయంకొణెం .... వింగిష్టం=అనుకుంబాలిక్కిణించత్తు చి
మణితత్తుకొణట్ పాపికంికస్ అనుగమనావింగిష్టం కూణివాం సూచి
శింగెం? మానవంటకి=మాజుమాలి. మాయగి కంప్రుం=మాయగాజావు
(జూససుం). వింగిష్టం=గాంచించి. యాత్రయ తాంపోం=అను
యాత్రయితుగంతారాంచ్? మాషివం=మాషివాజావు. మారసమాగం=కూ
మతులుం. కోసలుత్తిపం=కోసలురాజావు. కేంద్రరాజుం=కేం
దుక్కాంతియెం రాజావు. మెమిలిగుంపతివిరపు=మిమిలిగుంపాయించి
విరపు. పక్కంవిరావం=పెత్తియావాడ. కెంశవున్నపతికరి=కు
తాంజాకుండా. పావం=పాషం. ఇతాస్సుం బెపుగించాయం=బెచ

വം വത്തകിയ ഇം നിരോധനം ഇരിക്കുന്നു. അജ്ഞനനേന്നേ നേന്ന് =അജ്ഞനനേന്നതനേ കല്പിച്ചു്. കതിചന യുവതികൾ=ചില തര സ്ഥിരാർ. ഇത്മം..... ....വിശിഷ്ടമിത്തങ്ങാൽ ഭാഗം=ഇങ്ങനെ ചി ല ഗ്രൂപ്പികൾ പറയുന്ന ഫോഷ്ടിക്കാൽ വിശേഷിക്കപ്പെട്ടതാണ് ഒരു ഭാഗം. സമാദമിളകി=സന്ദേശം പെരുക്കി. മഹോസ്വം..... ....ഫോലം=മ ഹോസ്വവത്തി? നേരു വൈഭവം ഭർപ്പാനീളി ഇപ്പുഡിയാൽ ചണ്ണലമായി. അശേഷിത്വത്താൽ=എല്ലാ ദിക്കകളിൽ ദേശം അറിയുന്നതിനും. മുതിന്റ് =കണ്ണിട്ട്. ഉത്പാദിത്തം=എറാവും സത്തുള്ളമായ മനസ്സുടുക്കു ചിയതായി. അധിരംഗം=രംഗത്തിക്കും. അതുമിത്രം=ഇന്നതെന്ന് പ്രിയാരനും. നാപാലമാരു=രാജാക്കമാരു. കണ്ണാൽ നല്ലനിവർ=ക ണാൽ നല്ലവനാണി ഭേദവിം. അഭിജനം=ആഭിജാന്മം. ഭാനപട്ടപ്രം=ഭാ നഘ്രതപ്രം. ഫോഷ്ടുക്കാം .... വിലസിതം=ഫോഷം മുഴക്കുന്ന ബ്രാഹ്മണത്തുടെ വിലാസം. ഒരു ഭാഗാനേ=കു ഭാഗത്തു്. “സമാദമിളകി” എന്നതുമതയും “കു ഭാഗാനേ” എന്നതുവരെ ബ്രാഹ്മണത്തുടെ ഫോഷ ത്രപ്പിരുത്തിരിക്കുന്നു. മനിരംഗേ=മനിരിയമായ രംഗത്തിൽ. വര സംഭാരങ്ങൾ=ഗ്രേഷണങ്ങളായ ഉപകാരങ്ങൾ. മനിമുകരങ്ങൾ=രത ഷണ്മൂട്ടിക്കാം. അന്നിമാലങ്കാം=ഭംഗിയുള്ള മാലകൾ. സത്രംപുണ്ണക്കു =അരുംപാഷം കലപൻ. നടക്കം ....സ്രൂണ്ണവിതം=നടക്കുന്ന അമാത്യ ദാരായ അലപംകൃതം. “മനിരംഗേ വര” എന്നതു മതയും “അമാത്യാണി താമാത ഭാഗാനു” എന്നതുവരെ അമാരുമായതുടെ ശ്രമം വർഗ്ഗിച്ചിരി കുന്നു. മാത്രളിക്കുന്നർ=മദ്ധുക്കാർ. മേരജിക്കുന്നർ=മാജബാലുക്കാർ (മാജം=മുരുത്ത്). മാത്രംഗികർ=മദംഗക്കാർ. വൈണികക്കാർ=വിണവാ യാനക്കാർ. ഇത്വിയ=ധ്യാന്മുട്ടാപ്പുട്ട. വൈണവികക്കാർ=വൈണവാ നംചത്തുനാവർ. പവ്വാ ....കാലമുഖാർ=പവ്വരം (പവ്വരമേര്), അരാത്ത് (അരാത്തുവെയ്യുക, ചതുരംഗക്കു), അമ്മാനകൾ (അമ്മാനമ) ട്രണ്ണൾ (എന്നികലപാളിൽ കാലമുഖാർ. തിക്കിത്തെരിച്ചു്=തിക്കിത്തി ക്കി. മടിയം=എന്നല്ലുംവിസിച്ചു് (എൻറ്റ്) കില്ലും=ചിത്രപ്പണി. പൊക്കിള്ളടം=ശ്രദ്ധംപൊക്കി (തിരക്കുന്നിരി) തിക്കെടുന്നം=തിക്കെടു എ നും. പോക്കെടുന്നം=പോക്കെടു എന്നും. ഇട്ടും പാട്ടാ ചാട്ടുനാവർ=തിര കൊഴിപ്പും വേഗം നേരെയും വിലങ്ങത്തിലും ചാട്ടുനാവർ. പ്രതിഉ ദ്രോ=പിന്നെയും പിന്നെയും. മഹാഡംബരകലബിയിൽ=വലിയ അ ഡംബരത്തിക്കവിൽ. പേശരബ്രഹ്മാചിലബന്ധാലി=പുരസ്കൃതിസൗഹ്യങ്ങ ഭിടു കാൽച്ചിലബന്ധാലി. വാദ്രു ....മാരോച്ചി=നാനാവാദ്രു ചാദ്രം

അത്തിന്റെ പ്രതിശ്രൂപം... ചുര... ..... ദേഹം=ഗിവബന്ന് റൂതു രഹിയം. ഇലനിധി ..... പ്രൗഢി=സദ്വാദമന്മാത്തിന്റെ പ്രൗഢി. പ്രകയമഹാഖ്യാതം=പ്രകയസമുദ്ഭവം. സമേഖാദത്തിനു=സമേതാഡ ത്വിനു. ഇനാലയം=ഇനാനൃതം. കളിപ്പിലയം=കളിയാനൃതം. അതു, റം=വിക്രിപ്പിലം. [ത്രിക്ഷേപനമിഴകിവരുവാലെ, വൈക്ഷാററക്ഷിടകക്കാ ഞണം ..... ഗ്രനമദശം, വൈഞ്ഞമാനിര ..... വീമിക്കൈല്ലാം, പൊടികൊഞ്ഞാ ബത ദിവനക്കടാമം എന്നിവയിൽ അലക്കാരം ഉത്തേപ ക്ഷേ. ചുവർത്താന്താന്യാവരേലാഡംപോലെ ഇന്ത്യാദിയായ ദുന്ന വാസ്തവ തീലും ഉത്തേപക്ഷതന്നെ.]

15. തദന=അതിന ശേഷം. ശ്രീമാൻ=ശ്രീഐഷ്ടിവനായി. മൃത ..... ശാലീ=വലിയ നയത്വാലും വിനയത്വാലും ഒജാള്ളു തനാലും സൗജന്യതനാലും ശോഭിക്ഷനവനായി ചിക്കന. പാശ്വാലാജി=പാശ്വാലാജാവു്. നിജത്തുജി=തവന്റെ ചുത്രനായ. മുള്ളലുമ്മനം=മുള്ളലുമ്മനന. അതു=വേഗത്തിൽ, വിക്രിച്ചു് ഇവണ്ണം ചോന്നാൻ. ഏഷ്ടന്നമെന്ന പറയുന്ന. ശ്രീമൻ ഇന്ത്യാദി—ശ്രീമൻ വത്സ=ശ്രീമാനായ ഉന്നി! പ്രസിദ്ധാന്തം=പ്രസിദ്ധാലാരാധി. അതാതാന്തം=അതാതദാരാധി. നാനാശ്രാവ്യാന്തം=പല മുഖങ്ങൾക്കു താണ്ട് ശ്രദ്ധാനാരാധിരിക്കന. ഇവരെ നാപത്തിന്=ഇം രാജാക്കന്നാരെ. സമുച്ചിതമോത്താന്ത്രം=സമുച്ചിതമാക്കണമെന്നു്. സമുച്ചിതമാക്കണമെന്നു് ചിത്രമാക്കണമുണ്ടം വിചാരിച്ചു്. പേര്ണ്ണം=പിംഗനജും പിംഗനായും. ഓരോ സമ്മാനാദശാഖക്ക്, സംഭാവയ=മാനിച്ചാലും. എല്ലാരാജാക്കന്നാരേയും അവതാട അവസ്ഥ നോക്കി അതിനുചിതമായ വിധത്തിൽ ചുജിക്കണ മെന്ന സാരം.

16. അമം=അനാന്തം. മുദ്രിതമനാഃ=സംശ്ലിഷ്ടമാനസനായി. (അവൻ എന്നാഖ്യാഹാവിക്കണാം). ഇമം=ഇപ്രകാരം. താതാജനം=അന്തേ നെന്നു അതുണ്ട. മെല്ലവേ ചെന്നു്, നാനാശ്രമപിപാലാന്തം=നാനാ രാജാ അഡ്യാരെ. ഓരോ കൈനിലപാളിൽ മാനിച്ചിരാതി, തദാനിം=അ പ്രോം. ചുപ്പാന്തം(താൻ)=ചുപ്പാരാരായ അവരെ. പ്രജ്ഞാനം=ഓരോത അഭ്യരം. ചുത്തന്തം ..... ചുത്തെം=ചുതിയ ചുമാല, കുങ്കുമം, കുന്ത റം, വെററില, അടഞ്ഞു എന്നിവക്കാണ്ടം, അത്താഡിഃ=അനന്തപ്രാണാധിയ. അപരേരേ ദ്രുജഞ്ജനേന്ന അവി= മരം പദാർധിണിക്കു എന്നാണ്ടം. ചുജ ധാരാസ=ചുജിച്ചു. സ്ത്രീക്കും.

17. കസ്റ്റകയുടെ അപക്രാന്തത്തുട്ടരജുനഃ:—

അദ്ദേഹം=ആ അവസ്ഥയിൽ (അപ്പോൾ). അമ്മാഞ്ച=യാത്രിമാരം. ചൊല്ലും തോഴിമാരം. കല്യാണിം=മാർക്കസപത്രവിശിഷ്യ(പാശാലിഡൈ). കനിവിനൊടു കളിപ്പിച്ചുകൊണ്ട്. കശലവിധിവിശേഷം=വിശിഷ്ടങ്ങളായ രക്ഷാവിധികളിൽ. ചെയ്യോരോന്നു=കാരോനംചെയ്യു (കാരോ രക്ഷാവിധിയുംചെയ്യു). മല്ലാർ ..... നികരം=രീലുവേലചെയ്യുവയും മംഗലാത്മകങ്ങളുമായ ആദാനങ്ങളുടെ സൗഖ്യം. ഏകത്തു്, അന്തിക്കേ=അരാക്കത്തു്, കൊണ്ടുവെച്ചു്, എപ്പോരാ ആട, തൊൻ തൊനിദമിദമിതി=ഇതു തൊൻ ഇതു തൊൻ എന്നിങ്ങനെ. മാനിച്ചു ലാളിച്ചുനിങ്ങനാർ=ബഹുമാനങ്ങനാടും ആടി ആനിന്നെ.

18. ദാമരം ..... ദോത്വരം=ഒരുവർ പട്ടിപ്പിച്ചു. റിയക്കി ..... ദോത്വരം=ഒരുവർ മലക്കുന്നതിൽ(പുഡവണി)തിരക്കിനി മന്തം(ബിജോമജ്ഞുംരവി)വികാശത്തു് ബിജോലക്കാമനിംഗത്തു. തിലകം ..... മന്ത്രം=മരിറായവർ മരിഞ്ഞമായ തിലകം തൊട്ടവിച്ചു. വാർമമത്തു ..... ടപരാ=വേരെ ഒരുവർ ഭംഗിയെനിയ (വാർക്കമത്തും)അഞ്ചാലാക്കാരമനിംഗത്തു. പിന്നു വാർക്കക ..... ചെരംഗിംഗത്താർ=പിന്നു കാരോജ്ഞത്താർ വാർക്കങ്ങനും (വളി)മുതലായി ശ്രീമത്തായി മനോഹരമായാണിക്കുന്ന ആദാനാശ്ശൂദാ അതാതുന്നമാനത്തു ചെത്തൽ അണിയിച്ചു.

19. ചതുരാല്പാഃ=ചതുരം(നിപുണം) ആയ ആലൂപത്തോടുകൂടിയവരായ. സവിനാംഗണാഃ=സവികളുടെ സൗഹ്യങ്ങൾ. ബാലാം=ബാലയായി. ലഭിതാലപ്പാര ..... സമസ്യാരാം=മനോഹരാണിളായ അപക്രാന്തങ്ങളുടെ ചാത്വായ പ്രഭാമാല (പ്രഭാപ്രഭാ), ധ്യാത സമസ്യാരക്കുളി (എപ്പുംകിങ്കരുളം) പാടലപാടലക്കരം (അന്തു നംം രക്ഷത്വംനുംതോടുകൂടിയാണി) ആച്ചിത്തുള്ളവളായി. കാലംാനനാം=ചാലുരിയായി നിക്കുന്ന. താം=അവരെ (പാശാലിഡൈ). ഉപരംഗാ=രംഗത്തിന്റെ സമീപത്തിക്കൽ. അരബ്ദായ മനിംഗക്കുകൽ, അരബ്ദാതകിനുട്ടത്തു=രംഗത്തിലേക്കളുള്ള വാതിലിനാരികിൽ. ചാലേ, കാലം പാഞ്ചം, നിത്യനിടക്കാർ. തോഴിമാർ അപക്രാന്തമല്ലും കഴിനശ്ശു് എന്നു ദാഡി കൊണ്ടുവന്നു് സമയംനൊക്കി നില്പിയി എന്ന ഭാവം.

20. ഇനി അതുകൊരായ രംജാക്കന്മാരെ കുറ്റ്
കയ്ക്ക കാട്ടിക്കൊട്ടത്തു് അവരുടെ ഗ്രന്ഥങ്ങളെ സ്ത്രിക്ക
വാൻ തുടങ്ങുന്നു:—തദ്ദൈ=അതിനാശം. തോഴി.....
ചുഡാ=സവിസ്ഥമത്തിൽവെച്ച് അതുന്നും പുല്ലധാരി. വാച്ചിപ്പു
ല്ലാ=വാക്കിൽ വിഭദ്യയായിരിക്കുന്നു. കാപി=കതവും. തുവര....
.....പുങ്ക=രാജക്കുക്കയുടെ സന്നിധിയിൽചെച്ചുന്നു. സദസി....
.....പ്രേരിക്കുന്നു=സദയിൽ വസിക്കുന്ന കാരോ രാജാക്കന്മാരേയും. നീള
ഞാണി, കലിതൃഭവഹാസം=മഴനാഹനമാരഹാസം തുകിക്കൊണ്ടു് (കു. പി.). ഗണ്ഠിരാ=ഗംഭീരമായ. വാചം ഉച്ചച്ച=വാക്കിനെ പറഞ്ഞു.
മാലിനിപുഞ്ചം. “നന്മയയുടെമട്ടിൽ തട്ടുനും മാലിനിക്ക്.”

21. പാഞ്ചാല.....കലിക്കു=പാഞ്ചാലാജാവിശ്വർ
ഭാഗ്യത്തിശ്വർ മൊട്ടു, ബാലേ! സദസ്യനിഡയം=സദാസമീപത്തു്.
നാനാ .....തനാൻ=നാനാദിക്കക്കളിൽനിന്നു് വന്നവരായ. ചില
രാജ.....വഹാൻ=ചില വീരരാജാക്കന്മാരുടെ സദൂഹങ്ങളേ.
കാണ്ടചാലു=വഴിപോലെ കണ്ടാലും. തേരേഞ്ചാൽ കളിവാൺി എന്ന
സംഖ്യാധന. മുന്നു . .... ധിമാൻ=ഇവരെഭയാക്കും നീ മുവറി
എന്നില്ല. വാഞ്ചല.....കുർബാനിക്കുള്ള യുഖണ്ഡകിൽ കേട്ടാലും.
അരിശേഷ .....നോമരുലു=എല്ലാം തൊന്തരിയിക്കാം. സാരം സ്വീളം.

22. യന്നു കാണു=ഭാഗ്യവത്തി! നീ കണ്ണാലും. ഇത്ര.....
വിതാനിച്ചു്=ഇത്രഭോപപ്പുഴുവിശ്വർ അക്കുതിയിൽ പല വള്ളംങ്ങളും
കുടിയ വിതാനം ചെച്ചു്. പോന്നി.....ചുഴലുവു=പോൻപിടി
യുള്ളി വെഞ്ചാമരകൾ ചുഴനാലുണ്ടു്. രണ്ടുക്കാവിശേഷങ്ങൾ=രണ്ടുക്കാ
ണ്ണങ്ങളുംകൂടു്. ഇരിക്കന്നിംതകൻ=കയവും ഇരിക്കുന്ന (ഇതു കാണു
കു എന്ന പൂർണ്ണാന്തരാട്ടനാപയം). മനിൽ .....പെത്രമാരി=ലോക,
തനിൽ കീർത്തിക്കുലൻ വൻകിക്കുന്ന കയക്കുലമഹാജാവു്. ധാത്താപ്പൂ
ഡം=ധൂതരാപ്പൂവുതുൻ (ഭേദംാധനന്) അഞ്ചിഴുമും. ഏനും പുണ്ണാത്മാ
നം=പുണ്ണസ്പത്രപനായ ഇരുപ്പരത്ത. മഴനാജ്ഞേത=ഹൈ സൗജന്യി!
കമല.....വള്ളാരി=ആശിശ്വരവതി കളിയായിട്ടുള്ള പിരിഞ്ഞിരി
പൂം ഒക്കയാക്കന്നില്ല. നിത്യാത്മിമാനാണിംഗ്രഹമെന്നു ഭാവം.

23. പുനഃപിന്നെ. അന്തിക്കേച്ചുചലാസ്യം=അരിക്കുത്തു ചുംബം. വിത്രിഷ്ണൻ..... റക്കാം=ആരുഭാഗസ്ഥമാദ്ദേഹക്കാണ്ട് രോഗിക്കന്ന ഒരു സ്ത്രീയങ്ങളായ അവധിവന്മാരുടുകൂട്ടിയ. തദ്ദിയാനജാം=അരുദേവതന്തിന്റെ (ഭാരതീയനാട്ടിന്) അന്നജാം. വിഭാഗതി=ഭോഗിക്കുന്ന. (ഇവർ)അരുചൈതന്യം=ഭയംകുടാതെ (എൻ. വി.) ആട്ടടിവെന്ന്=ആട്ടടിജ്ഞയിച്ച്. അരിച്ച മുമ്പം=ശത്രുഖോന്യുടെ ശഫ്റ്റേൽ. മാറ്റഡോൾ=ഒമ്മിപ്പിക്കുന്നവാണ്. ഉചൈതയുതി=ബൈഞ്ച്ചേരാട്ടകൂട് (എൻ. വി.) ഏഷ്യംഗ്രാമാം=ഇവതോടു ഗ്രാമങ്ങൾ. വാഴഞ്ഞവാനിമപാർപ്പിൽ=വിചാരിച്ചാൽ വളന്നിപ്പാർപ്പിയാസമാണ്. പുതമ്പിച്ചുണ്ടം. “ഇസം ഇസയലങ്ങളും ഗ്രാമപരമട്ടി നാൽ പുതമ്പിയാം”.

24. തോളിനേ..... മലരാപം=ചുമലിൽ അടക്കെപട്ട (തൊട്ടുകിടക്കുന്ന) കണ്ണധലാപാപം (ആസ്ത്രമായ കൂറ്റിനാണ്). തസു നീഡേം=അരുദേവതന്തിന്റെ(ഭാരതീയനാട്ടി) സഹിപ്പത്തു്. മരിക്കാഞ്ഞാന നേന്=മരിക്കാഞ്ഞാ (മരിക്കാവാം)ആരു ആരു നീന് (ഇവം)ഉള്ളിപ്പാള (സംഖ്യാ ധനം). കേളിന്ന്=കേരം + ഇന്ന്. അംഗമത്തിന്ത്രും=അംഗരാജാവു്. തന്ത്രി =സ്ത്രീയി, സുഖവി (സംഖ്യാധന). മാറ്റാ .. ....രാഖി=മാറ്റാ ക്ഷേ (ശത്രുക്കരിക്ക്)അക്കം(മനസ്സ്) കാളിന വികുമ (പരാക്രമം). തന്തിന്റെ രാഖി (സുഖം) അതയിട്ടുള്ളിവാൻ. ഭവദന=ലോകത്തിൽ. കുഞ്ഞായം (കുഞ്ഞി+അയം) =കുഞ്ഞാണിവാൻ. ആകുഞ്ഞപ്രതാം=കേരംക്കാപ്പുട്ടാലും. ഭാരതീയനാട്ടിനും വലത്തുംബാളം വാഹി നിലവുള്ളനിക്കുണ്ടിരിക്കുന്നവൻ അംഗരാജാവു് കുഞ്ഞാക്കുന്ന.

25. മുവക്കാ=മുവത്തിന്റെ തക്ക്(കാന്തി)കൊണ്ട്. അപ്പുട്ടി അക്കുരാവം=അപ്പുട്ടിമായ(ചരിത്രമില്ലാത്ത, പഴതില്ലാത്ത, തിക്കാത്ത)ആരു ദാവം (ആരു). പുനരധി(അയംപുനഃ)=ഇളംഹമാകട്ട. ആചാത്തുവു ശ്രാമംരാത്മാ=മഹാത്മാവായ ആചാത്തുവുതുറൻ (ശ്രാംനാചാത്തുവക എന്ന്)ആരുണ്. വിശ്വപ്രതിക്കാൽ=ശലാകത്തിൽ. ക്ഷമാം=അല്ലാനേരം (ചോലം). നേരിട്ടവർ=നേരിട്ടുനുവർ. അശ്വം=ഇവന്ന്. വീഴരജ്ജ=വിരക്കാരിൽ. ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ നേരിട്ടു ക്ഷമാംനുനാമക്കിലും ഏതിന്ത്തു നിൽക്കുന്നവർ ആരുമില്ല. അശ്വാ=വിനൃയജ്ഞാതകമായ റ്റൂട്ടേഷൻപ കം. പാംഗ്രതിനുന്നതുലപന=പാംഗ്രതിപുതുന്റെ (സിംഗപ്പുരുന്നുന്റെ)തുലപന(സംഭലപ്പം). കലാന്താനിത്ത്=കലാന്താണി. എത്തലപ്രാവം=ഇദ്ദേ

നെത്തിന്റെ പ്രഭാവം(പഠാക്കമം). കുറ്റ്‌നെറ്റ് വല്ലതു കാണുന്നതു് ഫോ സൊഫ്റ്റ്‌ഗ്രാഫ് അനുബന്ധമാവാണ്. ഇങ്ങനെത്തിന്റെ മുഖത്തു് എല്ലാ ദേഹാംശം കൂരത തോന്നാം. ഇങ്ങനെത്തിന്റെ വികുലം സൗഖ്യമഞ്ചുസ്വാ മിയുടെ വികുലങ്ങനീച്ച തുല്യമാണ്.

26. മുഖ്യ രഥാസനേ=മുഖ്യ(എന്തും)ആയ രത്നസിംഹാസ നാതിൽ. അതിപരിശീതി=അതിധാരയ പരിശീതി(വാദംസ്വം). അസ്ത്രഃ =മരിറാരിടത്തു്. ക്ഷയിൽ=ഒരുവൻ. അഃസ്യഃ=ഈക്കന്ന. വ്/വ്രൂ തഃ=പ്രാണിലുന്നായ. തീപ്പുന്നമാ=തീപ്പുൾ എന്ന നാമഭ്രതാചക്രടിയവൻ. അമിതോ..... ....രാലി=അമിതദാഡം(അനല്ലെന്നും) ആയി ഉട്ടണ്ണാ നേരം (ഭീമാശ്രം) ആയി വിക്രന്ന ദോത്രംസ്വാശം (ഭന്യാകാരാശ്രംായ ദോഷസ്വകർം = കൈക്കുടി)കൊണ്ട് രാലുനംചെയ്യുന്നവൻ(ശോഭിക്കന്നവൻ). അതിപുലമനും അതുനെവില്ലബാഹ്യ ചുമായി പ്രധാനമായാൽ രത്നസിം ഹരസന്നതിലിവിവിക്കന്നതു് തീപ്പുരാണം. സവ്യാ=സവി (സ്ന്യാഹിതൻ) ആയ. കൂപ്പേണം=കൂപ്പേന്നാട്. സാക്ഷാ=ക്ഷട. സപ്യഃ=താൻതന്ന. ഇഹ=ഇവിട. മുഖഃ=ആചാര്യൻ. ആഭാസതേ=ശോഭിക്കന്ന. ഫോ സന്നാമാ=ഫോണാശനനും നാമഭ്രതാചക്രടിയ. ചൊൽക്കാളിം..... .... പാളിയ=ചോട്ടക്കാളിക്കന്ന (പേരിൽ നേരിയ)വിശ്രദിപ്പംവിള്ളാളിക്കളിൽ. വിക്രതു്=ഡോൾത്ര. ഫോണംചൊഞ്ചു് താൻതന്നനു സ്ന്യാഹിതനായ കൂപ്പ ശോചക്രടി ഇവിട ശോഭിക്കന്ന. ഇഴുവാം പ്രസിഡന്റാരായ വില്ലാളി ഏളിൽ ശ്രേഷ്ഠനാക്കന്ന.

27. മാണിക്യ..... ....നാട്ടു=മാണിക്യസ്വാല്പു് അഭിന്തിയ (പതിച്ച) പുതിയ മരതകരത്തുള്ളനിന്നുത്തു്. ഇരുധാമാ=ചാരുന്ന ധാമം(ശോഭ)പോലെയുള്ള ശോഭയാചക്രടിയവൻ. കാണാഗ്ര=കാണി +അഞ്ചു)മുൻഭാഗത്തു് കണ്ണാലും. ഹലയരന്നതു്=ആതുഹലയരൻ (ഹലം =കാലപ്പു ആയുധമായവൻ, ബലഭദ്രൻ) ആഃാം. ഹാലാ..... ....രാലി =ഹാലയുടെ (മല്ലനീതിന്റെ) മദ്രാസ ഉല്ലാസത്തോചക്രടിയവൻ. താ നാംഭക്കാപാൽ ....ണ്ണനുംപാലേ=താൻ ഉള്ളിലുള്ള കോപം നിമിത്തം വലിച്ചു് അങ്ങു ഉപനാതയായ(ആഗതയായ)യട്ടനയുടെ (കാളി ഏനിമിഡിയുടെ) വീചി(തിര)കൊണ്ടു എന്ന തോന്നമാണ്. ചേണാറിട്ടനു =ഡംഗിക്കവൻ. നീലപ്പുണി..... ....കൊണ്ട്=നീലപ്പുണിയായ (നീലച്ചായംപിടിപ്പിച്ച) നൂമായിവിക്കന്ന തുകിയ(വസ്ത്രം)കൊണ്ട്.

ഉജ്ജലഃ=ശോഭിക്കുന്നവനാണ്. അയം മാരാത്മാ=ഇം മാരാത്മാവു്. മാനിസ്ത്രക്ലൂപ്പതിച്ച പച്ചക്കണ്ഠുനിന്നെടുത്തു ചപ്പേന്നേപ്പുാലെ യവഷ കാന്തിയായി മല്ലത്തിന്റെ മദ്ധതായ ഉള്ളാസത്തോടുകൂടി ഇഡിക്കന്നു ബലഭ്രംഗനാണ്. ഇട്ടുറാ, കോപിച്ചു വലിച്ചുപ്പുാൽ അട്ടക്കാൻ വന്ന യ മുന്നാന്തിരം തിരമാലയും എന്ന തൊന്തമാറിക്കുന്ന നീലവന്മുംകൊ ണ്ട് ശോഭിതനാകുന്ന. നീലവന്മുത്തെ യമുനാവിച്ചിട്ടും എന്ന തൊന്ത മെന്നാൽപ്പുകഴിക്കുന്നയാൽ ഉർച്ചപ്രക്ഷേ അലക്കാരം. “ഉംക്കോപാൽ ....വീചി” എന്നെടുത്തു് മുഖ്യാഗം സ്ഥിര്മ്മിം.

28. ഭ്രാക്ഷയത്തേ=ത്രമിയുടെ ഭാത്തിന്റെ ക്ഷയത്തിനുവേ ണി. യദ്വംഡസിമനി=യദ്വാംഡത്തിന്റെ സീമാവിൽ(അതുന്തിയിൽ). അപതി=ലക്ഷ്മീപതി (വിശ്വാസി). വിരാജതി=ശോഭിക്കുന്ന. ഒരുത്തച്ചി ..... ക്കണം=ഒരുത്തക്കുട്ടുടെ അധിക (മുനിനം; മുനംലാക്കങ്ങൾ കു്) രണ്ടുക്കുന്നമായിട്ടുള്ളൂവൻ. പാർച്ചി .... മോഴി=പാ ചിനെ പചിച്ചു(നിന്തിച്ചു)മോഴി യോടുകൂടിയുഖ്യേയ സന്തുഭാമയുടെ മോ ചി. വാനവർമ്മം=ഒരവന്മുക്കും(പാരിജാതം). ബലാൽ=ബലംപുജ്യാ റിച്ചു്. അവർ നീരുകി .... ദിവി=അവഭൂടുടെ നീകേത(മുഹാ) ത്തിന്റെ പാർപ്പമിയിൽ. നയിലിവാൻ=നയത്തോടും റിലത്തോടും ശ്രൂടിയും. ഭ്രാഹമാനന്തതിനുവേണ്ടി യദ്വംഡത്തിലുതരിച്ചു വിശ്വാസി ഭരബാൻ ഇതാ ശോഭിക്കുന്ന. ഇട്ടുറാം സന്തുഭാമയുടെ വാക്കേക്കിട്ടു് പാരിജാതരണംചെയ്യുന്നാണ്. പുതഞ്ചു കസ്തമണ്ണരി. “രം നരം നരനാം നിരന്ന വരുമെകിലോ കസ്തമണ്ണരി.”

29. അനന്തരം മുന്ന ദ്രോക്കണ്ടുകൂടിക്കാണു് ശ്രീകൃഷ്ണനു വാൺക്കുന്നു:—സത്യഃിം=സത്യഃിംയ. സഹഭജനാന്വയ സ്വ=എല്ലാജനങ്കുടേയും അനന്തപ്രായത്തിനു(വാശത്തിനു്). ക്രത്തം=ചെ ഫ്ലാൻ. ഗതുലോസ്ത്രു .... പ്രക്രി=ഗതുലോസ്ത്രു തിന്റെ പ്രഭവത്തിനു (ഉംപത്തിശ്ശ) പ്രക്രിയായും. ശോകവംശ=സേമവംശത്തിൽ. സം ജാതഃ=ജാതനായി. വിചുല .... പുഞ്ച=വിചുല (വിസ്തൃതം) വം സമിശ്രവല്പിച്ചത്രുംവം പുഞ്ചപുഞ്ച (അതിപുഞ്ചം)വുമായ (ശോകവം ശവിശേഷണം). സ ഏഷ്ടി=ഇംഗ്രാം. പ്രചുരക്കും=പ്രചുരമായ(വല്പി ച്ച) കല്പക്കത്തെ. ഉല്ലരൻ=ഉല്ലരിക്കുന്നവൻ(നാലിപ്പിക്കുന്നവൻ) അയി കു്. മുനംലാക്കങ്കുടേയും ഉത്തരവകാരനാമായ ഇരുപ്പം(ശ്രീകൃഷ്ണൻ)സ

കലജനസ്ഥദായാതിനാം സൗഖ്യിവത്തുവാൻവേണ്ടി വിസ്തൃതവും ആഭ്യർഥിം അതിപുന്നവുമായ ചത്രവംഗങ്ങളിൽ കൈകും ഉപേക്ഷിച്ചുംകൊണ്ട് അവതരിച്ചു.

30. ക്രാന്മാരു(പുലിംഗം)=എതിന്റെ ഏതിന്റെ. ക്രാന്മാരു(പുലിംഗം)=എതിന്റെ എതിന്റെ. ക്രാന്മാരു(പുലിംഗം)=എതിന്റെ എതിന്റെ. നൃഹാ=ഗ്രഹമല്ല. എങ്കിൽ പുണ്ണി=ഇംഗ്ലീഷ്. സൗഖ്യാഃ=സാമ്പത്തികന്റെ. സൌഖ്യത്വാഃ=സൈംഗാനികന്റെ. ക്ഷമാധാരാഃ=ക്ഷമയുടെ. ഭാധാഃ=ഭാധാ,ജീവം. ധിധാഃ=ബുദ്ധിയുടെ. ഉന്നത്വാഃ=ഉന്നത്വത്തിന്റെ. ശ്രിധാഃ ച=ശ്രി(കാന്തി)യുടെയും. ഈ ശ്രിക്കൂൾ പുംഗ്രീനഘംസകലിംഗങ്ങളുടെ ക്ഷാണ്ട പാഡിനാ എത്തെന്നു വസ്തുക്കളുടെ ഇരിപ്പിടമല്ല? എല്ലാറിംഗൾഡി, ഇന്ത്യിടമാണെന്നുനാം. ഉത്തരാഖംഗിൽ പറഞ്ഞ സൗഖ്യി മുതലായവയ്ക്ക് ഇരുപ്പും ഗ്രഹമാണ് എന്നുനാം. സൗഖ്യാഃ ഇത്രാഭിധായ ഹിന്ദുപ്രതിപദ്ധതിക്കു റാറ്റും എന്ന തിനോടുചേരുന്ന അന്വധികാരം.

31. സുജതി.സംഹ്രാസ്ത്രാഃ=സുജ്, സംഹ്രാ, ശാസ് എന്നിവായായ. ധാതവഃ=ധാത്രാത്മാ. ഇന്ദ=ഇവിടെ(ഇവനിൽ). കാത്ത്വാചിനഃ=കാത്താവിഞ്ചനപ്രായനാഭാധായ. പ്രാന്താഃ=പ്രാന്താഭാധാ. ഓവലം=മാത്രം. ദയതി=ധാനാ,ഒച്ചുനാ (ധരിക്കാനാ). കമ്മണി=കമ്മാനിക്കുകയും. (പ്രാന്താഃ=പ്രാന്താഭാധാ.) ഇത്ര=ഒരിക്കലും. ന=ഇല്ല. (ധരിക്കാനില്ല.; സ്നേഹതിഃ=സ്നേഹതിധാത്രാ. അത്ര=ഇവനിൽ. വിപ്രതികാരകഃ=വിപ്രതിമാധാരകാരകാരകത്വാട്ട്)കമ്മകാരകത്വാട്ട്) ശ്രീടിയാക്കന്നു. ശ്രീകൂൾനെപ്പറിപ്പറിപ്പായും സുജ് (സുജ്ഞിക്കു), സംഹ്രാ (സംഹരിക്കു),ശാസ്,രക്ഷിക്കു,അന്നി ധാത്രാക്കളിൽ കാത്ത്വാകാരകങ്ങളായ പ്രാന്താഭാധാ മാത്രമേ വരികയുള്ളൂ; കമ്മകാരകാഭാധായ പ്രാന്താഭാധാ ഒരിക്കലും വരികയില്ല. സ്നേഹതി(സുതിക്കു)ധാത്രാവിലാക,ടക ഇതിനാവിപ്രതിമാധാരകാരകാരകത്വാട്ട്) പ്രാന്താഭാധാ മാത്രമേ വരികയുള്ളൂ. ശ്രീകൂൾ ലോകത്വത്വ സുജ്ഞിക്കു,യും സംഹരിക്കുയും രക്ഷിക്കുകയും, ചെയ്യുകയല്ലാതെ അര്ദ്ധാരത്വത്വ സുജ്ഞിക്കു,ഒരിയാ സംഹരിക്കുയെ രക്ഷിക്കായോ ചെയ്യാൻ മരിറായവനില്ലെന്നും, അര്ദ്ധാരത്വത്വ മരിഴ്ത്തിവർ സുതിക്കുകയല്ലാതെ അര്ദ്ധാരത്വം മരിഴ്ത്തിവരെ സുതിക്കു എന്നതില്ലെന്നും ഭാവം. പുഞ്ഞം രദ്ദോദ്ദീപത്. “രം നരം ല മരിരും രദ്ദോദ്ദീപതാ”

32 താന്മു=അമ്പവൻ(അതിക്രമിക്കുന്നവൻ). സമീപേ=അരാറിക്കിൽ. ക്രമങ്ങൾ=ക്രമാവലോപം. യുദ്ധവീരമനസ്യലം=യാദവവിരുദ്ധാരാട സൗരം. ബാലെ എന്ന സംഖ്യാധന. പൂർണ്ണകലേശൻ=പൂർണ്ണചന്ദ്രൻ. വില സിനി=ഡോഡിച്ച. നവതാരകാഗം=പുതിയ നക്ഷത്രങ്ങളുടെ ആദി. സംശാം സ്ക്രൂജ്ഞം. അമ്പക്കാം ഉപമ.

33 വാഴമനിപിഡം=വാഴമനി(വൈരപ്പല്ല്), മയ്യായ പീറ ത്രിൽ. ഉച്ചന്തി=ഉന്നതയായ ശ്രീയോടുകൂടിയവൻ. ഹാതഭല=കാഞ്ചിൽ. ക്ലൂപ്പുനൂനം=പാരിജാതപുഷ്പം. വഹൻ=വഹിക്കുന്നവൻ. നിംബു =നിത്രുന്മം. താന്മു=അമ്പവൻ. വംബരാവിജയലക്ഷ്മിഃ=വിജയലക്ഷ്മി സ്വാധീനിക്കാണ്. സൗരു സിഖേശായഃ=സൗരു സിഖാശാനിക്കുന്മാ. ഇടിക്ക് ചങ്കു=ഈ ദിക്ക് ചങ്കുത്തിൽ (ഒന്ന് മനസ്യലത്തിൽ). മഹായന്ത്രൻ=മഹാ ധരാജാവ്. ഇരാസന്ധഃശരം അനുകരണ്യത്വം=ഇരാസന്ധനാണിവരെ നാം ദേശാംശപ്പെട്ടുകാലം. കാഞ്ചിൽ പാരിജാതപ്പല്ലുവം രഹമിച്ചുകൊണ്ട പച്ച പ്രക്ക വിറിച്ച വാഴസിംഹാസനത്തിക്കുലവി.വിശകാന്ത്ര് മഹയാജാവ് ഇരാ സന്ധനാണ്. ഇത്രേഹത്തിനാം ഇയലക്ഷ്മി എന്നും സ്വാധീനിക്കാണ.

34 വെളിച്ചപ്പട്ടംബന്ധം=വെള്ളതെ പച്ചവസ്തു; ഉപരി.....
യോ=ഉപരച്ചിതമായ. (ഉന്നാശ്വപ്പട്ട) മരങ്ങാജ്ഞതമായിരിക്കുന്ന ഉത്തര റിയങ്ക്രമാടകുടി (ഉപലക്ഷിതത്തുകിയ). അരല്ലൂക്കണ്ണവേണി=അപ്പിനോ ഫു (ഇതുള്ളിനോഫു), ക്കുന്ന വേണി (തലധൂടി), യോട്ട ആടിയവെള്ള! കാ ശ്രിയിൽ=ക്രൈതൻ. മര.....ആര്യം.ആര്യം=മരതകരത്താമയമരയേ സിംഹാസനത്തിൽ അധിരോഹനം ചെയ്യുവൻ. മഹാത്മാ=മഹാമനസ്സൻ. ചോ ല്ലേ.....ശ്രീനാഥ=ചോല്ലുത്തുനാ (കീര്ത്തി വായ്ത്തുനാ) ചേരിരാജാവ്. റിത്രപാലാഭിധാനഃ=റിത്രപാലാഭനന്മാഭിധാന (നാമം) ദൈത്യാടക്കിയവൻ. ഇന്ത്യാം=ഇന്തിയിൽ (ലോകാന്തരിൽ). നൂനം=നിശ്ചയമായും. ഏതത്സമൻ=ഇവജനാട്ടു തുപ്പുൻ. ധാരാവിഭ്ലൂഭൻ=രാജാവ്. മല്ലജന ത്രേ=മല്ലപ്പും പോലെയുള്ള നേതൃത്വാളാടകുടിയവെള്ള! വെളിച്ചപ്പട്ടവെന്ന ണ്ണിക്കി ഉത്തരാധിയമിട്ടു പച്ചക്കൽസിംഹാസനത്തിലിരിക്കുന്നതു് ചേരിരാജാവായ റിത്രപാലനാണ്.

35 തുംഗേ=ഉന്നതമായ. നിംബറു....പിഡം=നിനിച്ച്(നീളി) മിഞ്ചി ഇത്രേനിലമനിവക്കാണ്ടിക്കി പീംത്രിൽ. മാഗല്യാംഗി=ഡോഡാങ്ങ

ക്രിയ. അംഗങ്ങൾ (അവധിവന്ദി) ഉള്ളിവരും! റേഡയമഹിചദ്രായം = റേഡയത്തുമിക്ക ചദ്രൻ (ചദ്രവനാഭവലെ അമൃതാം നൽകന്നവൻ) അണിപ്പേരും. അതോടുള്ളൊന്നും അമൃതാം നൽകന്നവൻ കാരാന്മരേ=തടവുള്ളിയിൽ. മംഗല്യാംഖുഡി=മംഗലഘന്ധംക്ക സംശയ മായിട്ടിരുത്തി. കാർത്തവിഞ്ഞപ്പത്വം=കാർത്തവിഞ്ഞപ്പംനരാജാവിന്നർ. വം ശ്രീരാമവാസ=വംശത്തിൽ പിറന്നവനാണ്. അധികാരി=ബലവാനായ ഇംഗ്ലീഷ്. ഉന്നത്വം ഭിംഗ്ലവുമായ ഇന്ത്യനിലാസനത്തിലിരിക്കുന്നതു അഞ്ചുവിഞ്ഞപ്പംനരാജാവിന്നർ വംശകാരനായ റേഡയരാജാവാകനു.

36. മഹാ=ആദ്യം (പ്രാഥേപകം) വിഭൂതം.....ക്രോ വിഭൂതം (പവിഴം) ക്രോണിക്ക് അലംപൂര്വത്വം ചതുര (മനോഹരം)വുമായ മാന്ത്രിപ്പാദപിംഠതിന്നർ (കാർത്തവിഞ്ഞപ്പം നാലിപിംഠതിന്നർ) സമീപത്തിൽ. പൊദ്മരക്ഷണം=പൊന്നാക്കാണ്ടം ദിത്താരക്കാണ്ടം ദൈ, ക്രിച്ച ദൈത്രം അളിക്കുന്നു. കലിതരസം=(കു. വി.) കലിതമായ (കുതമായ), രസത്തോടുകൂടി, രസം ആവിശ്വക്കാണ്ട്. അനുന്നം=മരംനായവൻ. മിനാജേണ്ട=മരാംഹരി! പൊദ്മാനേരു .....ഒ വൻ=പൊദ്മാൻ എല്ലുന്ന (ഇയല്ലുന്ന) ക്രാന്തിപ്പാലെയുള്ളി ക്രാന്തിപ്പിവൻ (സുദാഹിമാക്ക്) നൂതനായ (പുതിയ; മലർവിറിവൻ (പുവയൻ) ആഡിട്ടിക്കിവൻ. മാളി വ .... സാരം=മാളിവക്ഷാണി (മാളിവാക്രമി)യാകന മാതിന്നർ (സ്രീയുടുടക്കം)കുമാരു് (അതിരൈ, അതായല്ലെന്നുന്നതിന്നർ) പ്രഖ്യാതത്തിന്നർ (പ്രഖ്യാതത്തിന്നർ) ക്രമാഖ്യ് (അതിരൈ, അതായല്ലെന്നുന്നതിന്നർ) അനുരാഗം (വല്ലിപ്പിക്കുന്നവൻ) ആയവൻ. രഹമയമായ പാദപിംഠതിന്നുള്ളം പൊന്നമയമായി വിക്കന കനത്തുനിശ്ചാണിപ്പിക്കുന്നവൻ ദംഡിവരാജാവാണ്. മാളിവക്രമിയാകന സ്രീക്കലഘാരം ഏറ്റവും പാകയാണ് ശ്രീരാമത്തിനു വേരെ ഓൺഗില്ലുന്നും ദോന്നുനു.

37. എല്ലാബാത്മാ=ക്രാന്താം (അംഗാഭാ)ബന്ധി ആത്മാവ് (ഒരിം)ഉള്ളിവൻ, സുഖനൻ. കലിംഗൻ=കലിംഗരാജാവ്. കാരതാർ=താര (പുഷ്പം)പോലെയുള്ളി (അതുള്ളുവായ)എൻ. കേളിസ്രോജം=കളിത്താമഹസ്യവ്. അവനിംഗാം=അവനി (ശ്രീ) യേ ക്രജികന (രക്ഷിക്കന) വർക്കിവെച്ച്. അഗ്രണിഃ=അഗ്രത്തിൽ നടത്തപ്പെട്ടുനുവൻ (മുവൻ). ഉഗ്രാതജാഃ=ഉഗ്രമായ തേജസ്സ് (വിഞ്ഞ്) ഉള്ളിവൻ. കളിത്താമഹസ്യവ്

നൈക്കെങ്ങാണ്ട് തിരിക്കുന്നവൻ എപിംഗരാജാവാൻ. ഫോസലായിരുന്നു. രണ്ട്=കോസലാജാവു്. മുഴുസമുച്ചാരി..... .... കലാപ്പി=മുളാകുംബവർഗ്ഗം സമുച്ചേരണ (ഹിയുന) വൈജയമരാളിയുടെ (വൈജയമരാളിക്കുത്തിരിപ്പിൾറ) മധുാർമ്മാനിലുന്ന (പുഷ്പാറിനിനാൽ) അരുദാളിത്തം (അടടിക്കുപ്പുട്ടത്) അച്ചി സുഖാളിത്താ (അതിരുടുന്നാഹാം) അച്ചിരിക്കുന്ന മരാരമാലാകല്ലാപം (പ്രാസൂമായ മരാരപ്പുശൂമാല) ഉള്ളിവൻ. വൈജയ മരം വിന്റുന്നോഴിക്കു നന്നതെ കാറ്റെക്കുണ്ട് അടച്ചുന്ന മരാരപ്പുമാലായു കൂടുകിയ ഇത്തേരാ കോസലാജാവാകുന്ന.

38 കുല്യാധി (കുല്യഃ + അയം)=ഗ്രേജീനായ ഇവൻ. ഭോദ തന്നെ=ഭഗവത്തെനുന്ന പേരുക്കു രാജാവു് (കുമത്രുപശഭായിപ്പൻ). ഉ തന്മഹാജനാ=ഉത്തമനദ്ധായ മുന്നാദുട്ടകുട്ടിയുവഞ്ചേ! തദ്വാമകാഗ സമിതൻ=അവന്നു (കോസലാജാന്നുന്നുവാമിരുട്ടു)ഭാഗത്തിരിക്കുന്ന വൻ. നല്ലാർമജന്ന്=നല്ലാക്ക (സുംഭിമാക്ക, മജരി (പുഷ്പല)യായിട്ടു ഒഴിവഞ്ചേ (സുംഭരിമാൻ മുടിയിൽ ചുട്ടുനുബഞ്ചേ!), സിസ്യുരാജൻ=സിസ്യുദ ശരംജംബു് (ഇയ്യപ്പമൻ). വിരാഗനീഃ=വീംമാരിൽ മുഖവൻ. കോസല രജാവിന്നു ഇടത്തുഭാഗത്തിരിക്കുന്നവൻ ഭഗവത്താം, അതിനുടക്കത്തിലെ കുക്കുവൻ സിസ്യുരാജാവുമാൻ. തന്നികടക്കാമിതഃ=അവന്നുന്ന നികട (സമീപം) തതിൽ സമീതിചെച്ചുകുന്ന. അയം=ഇവൻ. അബൈലേ=ബു ലാമില്ലാത്തവഞ്ചേ (സുകമാരാംഗി!) മാത്സ്യൻ=മത്സ്യരാജാവു് (വിരാടരാജാവു്), മഹാധിരാധിഃ=വലിയ ദൈത്യമുഖിയുടുടക്കുട്ടിയുവൻ. പാണപ്പുറവൻ=പാണപ്പുരാജാവു്. മുഖാക്ഷഃണഃ=മുഖാക്ഷഃണം (മ ദോഹരാണം) അതു കുള്ളുകുട്ടിക്കുവഞ്ചേ! സിസ്യുരാജനുടക്കത്വവൻ മത്സ്യ രാജാവും, പിന്നെ അടുത്തിരിക്കുന്നവൻ പാണപ്പുരാജാവുമാൻ.

39 മുറഡം=മുഴിവൻ. ഇട്ടവദിന=ചത്രുഖബി! സാലപ്പൻ=സാ ലപരാജാവു്. വിഭക്തൻ=വിഭക്തരാജാവു്. മഹിംകുൻ=ക്രമിയിലെ ഇത്രൻ. (വിഭക്തവിശേഷണം) നിഷയയ്ക്കമാപതി=നിഷയരാജാവു്. തുലജ്ജാദ്വാഃ =തുലജ്ജൻ തുടക്കവിയ. പരേ=മരദളി. ക്രമിപാഃ=രാജാക്കന്നാൻ. മെ അാർ..... .... കലിഡൈ=മെരാഡൈ (മക്കിപ്പോലെ കുറത്ത കാറിനൊന്ത) വേണി(തലമട്ടി) ഘുഞ്ചിവക്ക് അതായതു സുംഭരിമാക്ക് വേണിരുന്നകലിക (ശ്രൂപ്പമായ മുടിരന്നം) അയവഞ്ചേ! മുഞ്ജി=പാണംവാലി! വിപ്രാതാ�=പ

സിലുക്കാരായ (എടുത്ത എന്നതിൽനിന്ന് വിശദമാണ്). ഉള്ളക്കത്തുകളും പ്രാഥികതയും. ദുരിതിന്=ഉത്സാഹവിച്ചു. ആരാതാഃ=വന്നവരാം. സാരം സ്മാഷം.

40. ഇതി = ഇപ്രകാരം. പലവിധബാഹാ = പലവിധമുള്ള ഗാരോക്കാട്ടക്കട്ടി. തത്രം = അവിടെ. തന്നും സ്ഥിതാധാരം(സ്ത്രാം)=അവരി (ഇതാഴി) സ്ഥിതയായപ്പും. ദ്രോപദ്മം=ദ്രോപദ്മത്തിനിയാഗാഡ്=ദ്രോപദ്മത്തിനിന്ന് (മുള്ളഭൂമിനാംബാ)നിശ്ചയാഗത്താൽ(ആജതയാൽ). കോപി=ഒരു. സംഭവം ഗവാഴി=ഉത്തൻ. നേരി ....മായ്=ഭാഗിയുള്ള ചൂരജ്ഞാലുമേരുതി എങ്ങനെട്ട്. മൺിരംബം=രണ്ടാംഗത്തിലേക്ക്. ദ്രോപദിം=ദ്രോപാജ റൂതിയെ (പാശ്വാലികയെ) നേരുക്കാമാം=നാഡിപ്പും (കൊണ്ടുപോവാൻ) ഇപ്പും യോച്ചക്കുടിയാവനായിട്ട്. ഇപ്രകാരം തോഴി കാരാനം പരാജയക്കാ സഭിനിക്കുംവാറും, മുള്ളഭൂമിനാംബാ കൈ ഉത്തൻ, അധികാരചിഹ്നമായ ചൂരജ്ഞാലുഃമന്തി, പാശ്വാലികയെ റംഗത്തിലേക്ക് കൊണ്ടുപോവാൻവേണ്ടി വന്നുതാണി.

41. റംഗത്തിലേക്കള്ളു പാശ്വാലികയെ പ്രദാഹ തത്ത വണ്ണിക്കുന്നാം:—ഈമർപ്പംദാംബുഡിം=ഉദ്വായ അംബുഡിം (താമരപ്പും)പോലെയുള്ള പാദം (കാലടി). അണിക്കചൽ=ഭാഗിയുള്ള തല ദുടി). കോമർപ്പട്ടാംബുരംകൊണ്ട് [കോമർപ്പട്ട് എന്ന തുല്ലിനാമയിൽ പ്രയോഗഭൂമിക്ക്]=നേരിയ ഒരു തരം പട്ടവസ്ത്രംകൊണ്ട്(പുരുഷനി ദുടി എന്നതിനോട് യോജന). അണിമണിമുക്കംബം=ഭാഗിയുള്ള റണ്ടുണ്ണാടി. ഉൽപലാക്ഷി=ഉൽപലം (ചെങ്ങചിനിപ്പും), പോലെയുള്ള അക്കഷിക്കേണ്ടക്കുടിയാവാർ(സൂര്യാവി). ശ്രീമ.....കപണിം=ലീമത്തുക്കുളായ മഞ്ചിരണ്ണക്കട്ടെ (സുപുരാണക്കട്ടെ) എന്ന കപണിതും (കിലും). കോമളാഭ്രാം=മാഞ്ചുളുള്ള വയായ. പദാഭ്രാം=അാലടികൾ എന്നാണ്. അതുമംഡം=(കു. വി.)തെല്ലാനു പത്രാഖാ. നീയമാനാം=നാഡിക്കേപ്പുടനുവള്ളായിട്ട്. ചതുരാസവിക്രൂതാം=ചതുരകർ(നിവൃഥാക്കി)അതും ഏതാഴിക്കും (നീയമാനാം എന്നതിനോട് യോജന). പ്രാപ=പ്രാപിച്ചു. കല്ലുംബാരംബം=സ്വര്യംവരംഗത്തിലേക്ക്. അടിമുതൽ ദടിയോളം പട്ട കൊണ്ട് ദുടി, കാഞ്ചിയും ക്രൂണാടിയും ധരിച്ചു, ചിലകകരം കിലുക്കുമാറ്റ് കാലടികൾ വെച്ചുകൊണ്ട്, സവിക്കൂന്ന നീയമാനയായ പാശ്വാലി സ്വര്യംവരംഗത്തിലേക്ക് പ്രദാഹിച്ചു.

42. ആരക്കോൻകാരൻ=ചുരുക്കാലു ധരിച്ചുവൻ (രിപായിമാർ)

ചുഴിം=ചുറം. നടന്ന..... ... ലോഹം=നട എന്നിങ്ങനെ ഉറമായ മുംകാരത്തോടുകൂടിയവരായിട്ട്. ‘ഹു’കാരത്തിന് സ്ബരണം, പ്രശ്നം, അസംജ്ഞ, നിവാരണം എന്നീ അത്യംണ്ഡളം. ഇവിടെ നിവാരണമാണെന്നും. ആളുകൾ വിലക്കന്തിനു മുക്കാരംചെയ്യും ‘നട നട’ എന്ന നടത്തു ചൊല്ലുകയും ചെയ്തുകൊണ്ട് ‘ചുരുക്കാൻകാരൻ’ ചുഴിം നടന്നവെന്ന സാരം. വാരന്ത്രിപാളി=വാഹന്ത്രിക്കൃട്ട(വേഞ്ഞുമാരട)പാളി(സൗഹം). കരവന്നെന്നി=കരവയുടെ ഭംഗി. വേഞ്ഞുമാർ കരവ വിള്ളിച്ചുംകൊണ്ട് പിന്നിൽ നടന്നു. അളിമാർ=തോഴിമാർ. വിശദ ഷാൽ=വീശൈഷിച്ചു്. ഉത്തരാല്പം മുഴുവനും അളിമാരടെ വിശൈഷണം. ചായൽി..... .. ഭ്രംകരാബ്ദിം=ചാത (മനോഹരം) വായ ശ്രീ (ശോഭ)യോടുകൂടിയ പൊൻവിളക്കിന്നിൽ, ചുമരി (ചാതാം) മണിച്ചു മുള്ളു, കുറ്റിനാട്ടി, മുക്കാഡാരം(മുള്ളുമാലു), പൂമാലു, താലും, പാച്ചവലയ, (പാവിശവള) എന്നിങ്ങനെങ്ങും (എന്നിങ്ങനെന്നയുള്ളിൽ വസ്തുകൾ)കൊണ്ട് ഉള്ള ത്രഞ്ചകളായ (ശോഭിക്കനാ) കരാബ്ദിജ്ഞങ്ങളുടുകൂടിയവർ. തോഴിമാർ ദീപാലിക്കൈടത്തുംകൊണ്ട് നടന്നു. ഇപ്പുറങ്ങെ വസ്തുകൾ മംഗലപ്പ്രാണങ്ങളാണ്, യാൽ കുല്യാണാവസരങ്ങളിൽ അപരിഹരാന്ത്രങ്ങളാകുന്നു.

43. ഉന്നിത്രാനം=ഉന്നിത്രമായ (നിത്രയില്ലാത്ത ആതായതു് ഉണ്ടിക്കിത്തമായ)ആരംഭാവ്(മനസ്സ്)ഉള്ളിവൻ. ദ്രോഭതന്നെയൻ=ദ്രോഭതനാജ പുത്രൻ, യൂജ്ഞലൂമുംനൻ). അരാന്തു=കയറിട്ട്. മംഗലപ്രാംഗം=കുല്യാണാരംഗത്തെ(അരാന്തു എന്നതിനെന്ന് കുമ്മം). മാണി .... ഫാരം=മാണിക്കുസ്തുംങ്ങളുടെ കാന്തിയുടെ പ്രസാതതായ (പ്രാണ്ടിയാക്ക) ആരംഭം ദോഷാണ്യകാരത്തെ (രാത്രിയിലെ മുതടിനെ) നിരസിച്ചു (നിക്ഷായി) മുത്തു മംഗലപ്രാംഗവിശൈഷണം. ധന്തുശ്രീ..... .... .. ദുരിം=ധന്തു ധന്തു ശ്രീയോടുകൂടിയിരിക്കുന്ന ധനാണിപരിപുഡ്യംനാരെ(രാജാക്കന്നാരെ) നീരൈ=നീരക്കൈ. നിച്ചുണ്ണപ്പ=നോഷിട്ട്. മേഘം=സംസ്ഥാനം. ഏവും =മുഖ്യമാണും. ബലാങ്കേ=പറിഞ്ഞതു. വചനം=വാക്കിനെ. അസ്തപത്ര പ്രേശിമാനം=അസ്തപത്രം (അതുല്യം) അത്യ പ്രേശിമാവിനെ (പ്രേശ ദത്തയെ) ദയാനം=ദയിക്കുന്ന (വചനവിശൈഷണം.) യൂജ്ഞലൂമുംനൻ രംഗത്തിൽ കയറി സംഭാഖ്യാജനാട്ട് ഇങ്ങനെ പ്രേശിമായ വാക്കിനെ പ്പറഞ്ഞതു.

44. ബാഹ്യ..... ഭ്രാവലവിരാഃ = ബാഹ്യവിശ്വിംം(കയ്യുംകു) കൊട്ട പ്രകടിതവിജയം (വിജയത്തെ പ്രകടിച്ചതു്) അയി ഉടാമ, (ഡാമം=ആവലയില്ലാത്തതു്; അപ്രതിറഹതം) അയിരിക്കന ഒഴുവുള്ള ആവം (ഒഴുവുള്ളക്കുടി) വായുമന ഭ്രാവലവിരാഡാർ (വീരരാജാക്കന്നാർ). ഇതു കേരിക്കേണം എന്നതിൻറെ കാംബാവു്. മഹി=എൻറെ. വചനമിലും, =ഈ വാക്കിനെ (കുമം). മാനനിയം=മാനിക്കപ്പേടേണ്ടതു് (കുമ്പി ദേശങ്ങണം). ദ്രാഹ്യാം=ദ്രാഹ്യായ അതിന്റെചുക്കിയതു്. കണ്ടതല്ലീ =കണ്ടില്ലോ? കലച്ചിലു്=കലവില്ലോ?. ഇദം പദ്ധതം വാ ശരാബാം= ഇം ശരണാട്ടട അഞ്ചും (വാ ഏന്നതിനു സമുച്ചയായിം). ലാക്കം=ല ക്കുവും. വൈചിത്രപ്രപാതം=വൈചിത്രപ്രതിനിം (അനുള്ളതത്തിനിം) പ്രപാതം. പട്ടതാ..... ദേഖും=പട്ടതരധാരാർ(അതിനിപുണ്ണാർ), അതു കൂതരസൂഖ്യാരാൻ(കൈത്തൊഴിക്കുളിവരാൻ)മാത്രം ദേഖിക്കപ്പെടാവു നാൽ (രണ്ടും ലാക്കിക്കേൻ വിശേഷണം). സാരം സ്ഥാപം.

45. ഓതച്ചാപാ=ഈ വില്ലു്. ഘളവവഴിക്കർ=പുതിയ ബാ ഗണങ്ങൾ. ലക്ഷം=ലാക്കു്. വിലോല, =ഈ കന്നതു്(ലക്ഷവിശേഷണം). ദേഖിച്ചിട്ടുന്നതു്=മുറിക്കുന്നതു്. ഭവതാം=നിശ്ചാട്ടട. മാധവേ=സൗ റത്തിയ. മാനാഡി=മാനാരകാണ്ട് ശോഭിക്കുന്നവൻ, മാനി). ചോതി ദേഹം=ചോദിക്കേണ്ടാ. അവൻ=അവന്. അമല ..... ആമലും=അമലം(നിമ്മലം)അതു കുലാചൈണ്ടം ആചാനംകൊണ്ടം ചാ ഞ (മദ്ദനാമാം) അതു പ്രാണ്ടി (യോ-പ്രത), യോചുക്കിയ (അവൻ എന്ന തിൻറെ വിശേഷണം). അധി.പു.,=ഇന്നാധിന്നും. ഇയാ=ഭാത്തു. ഭാ തി=ഭവിക്കുന്ന. കല പരി=പ്രാണ്ടുമായ കല താംചുക്കിയ. സോദ റിഹയം=ഈ സിഹാദരി. മരാജത്താ=രമഗാനിയ. ഭവാഭാത്തട കുട റത്തിയ അംബാഡോ ഇം വില്ലു കലച്ചു് ഇം ബാജാഞ്ചാപകാണ്ട് ഇം ലാ അഞ്ചു മുറിക്കുന്നതു്, കലാചാരണിലവാഡ അവന് എൻറെ ഇം സോദ റി, ചോദിക്കാതെത്തെനു, ഭാത്തുകുന്നാണ്. ‘ഭവതി’ എന്ന വത്തമാ ദാക്കാലം വഞ്ചമാനസമിറ്റുതെന്നാണിക്കുന്ന. ഉടകന ഭവിക്കകയായി എന്നു താഴപച്ചം. “അമല ..... പ്രാണ്ടും” എന്ന വിശേ ഷണാം കലാചാരണിനാഡായ വരെ റാഭാനാചെഞ്ചന്തിനാക്കന്ന. ഈ പ്രകാാഥിക്കി വിശേഷണം, മാംഗാത, മുലാനിച്ചുഞ്ചാണ്ട്.

46. ശ്രൂരക്കാരെ=റിനാമാരാതേ. ട്രീയർ=എൻഗൈസ്പുബ് സിച്ച്(എൻഡ്). വചനമിൽ=ഇം വാക്ക്(ശ്രൂരക്കാരെ ഫോട്ടോനോട് യോജന). ബലാർക്കാരം=കുഞ്ചിററം. കാട്ടേനോനാക്കിൽ=കാട്ടിയാർ. വായ്ത്രും..... .... റവേഴ്സ്=വായ്ത്രും നിജത്തേജബലം(തെൻ്റൊ കുഞ്ചിക്ക്) കൊണ്ടുള്ള ഗ്രഹിതാർ. ഭക്തവൃഥാലി=ഭക്തിത്ര വെവരശിരാച്ച ശ്രൂരിയവൻ. കേട്ടാലുംതുംനാ=നിശ്ചയമായും മേമംക്കണം. അതിരഭാം=അതിവേഗത്തിൽ. റൂനം=നിശ്ചയം. ദ്രവദത്തായാൾ=ദ്രവദവുതുൻ. കിഞ്ചിലംകൊണ്ടു ഗ്രഹിച്ച് എവനുകലൻം ഏരെൻ്റെ വാക്ക് വില്ലവെക്കാ തെ ഒരുവൻ ബലാർക്കാരം കാട്ടിയാൽ അവനോ എന്നാരോ ഇന്നതനു നാലിക്കണം. അഭാവനു തോൻ നിറവിക്കുമെന്ന സാരം.

47. ഇതി=ഇപ്പുകാരം. പ്രശ്നം=പ്രപുശമാകംവാസ്ത്വം (കു. വി.) പുരതു=മുഖിൽ. റൂപാണാം=രാജാക്കന്മാരുടു. അതിപ്രൂഢം=എററവും സ്കൂളും. വാസ്ത്വം=വചനാത്മ. ഉദിച്ച്=പരാഞ്ചിട്ട്. അതു സഫോറ്റും താം=തെൻ്റെ സഫോറ്റിയായ അഭശളാച്ച്. ത്രുട്ട്=വണ്ണിച്ച്. വാസല്പ്രവാനേന=വാസല്പ്രത്തിക്കുന്ന വശത്താൽ(അതിലീന്തു). മുഖ്യലുമ്മൻ രാജാക്കന്മാരുടെ മുഖിൽ ഇപ്പുകാരം സ്കൂളുമായി പ്രിഞ്ചിട്ട് വാസല്പ്രവാനുടെ പാഞ്ചാലിക്കയാടിങ്ങനെ പരഞ്ഞു. ഉപേ ദ്രോവക്കാപ്പുരം. “ഉപേദ്രോവക്കുള്ളു ഇതം ഒന്നും ഗം.”

48. കല്യാണി=മാഗളിത്രപിണി! ഇക്കണിമന്മാസംസ്ഥാൻ=ഇം രത്നമണ്ണങ്ങളിലിവിരിക്കുന്ന. കല്യാണം=കല്യാണം(കല്ലേന്നാം)അത്യ. നാരവാലവീരാം=രാജാവിരുന്നാര. രണ്ടും..... .... പ്രഭാവേബാ=രണ്ടും ത്രുട്ടിയ ഇന്നങ്ങളുടെ പ്രഭാവങ്ങളാൽ. അതുത്രുതം=(കു. വി.) എററവും അത്രുതമാകംവാസ്ത്വം. അച്ചന്നിയാഃ=അച്ചന്നിക്കു (ചുഡിൽ) ചപ്പട്ടബാൻ യോഗ്യരാക്കുന്ന. സാരം സ്കൂളും.

49. കത്വനേവൻ=എവനോത്തത്തൻ. അശുമം=(കു. വി.) ശുമം ശ്രൂരാതെ. ധനാരിദം=ഇം ധനസ്തിഭേദം(വില്ലിഭേദം). അയി=അല്ലയോ. സജ്ജം=സജ്ജം (ഔയോച്ച്=തോനിംനാച്ച ചെന്നത്) അക്കി. പല്ലയൻ=കല്ലിക്കുന്നവൻ(ചെയ്യുന്നവൻ) അയിട്ട്. ദലയതി=ദലനം(ചേരുന്നം)ചെയ്യുന്ന. പുനഃ=പിന്നെ. എതാതേഃ സായാക്കു

=ഇഴ സാധി കുടം (ശരണദി) കൊണ്ട്. അപ്പ്=ഇന്തം. ലക്ഷിം=ലാ കിനെ(ലോക്കുംയുടെ കുമ്മം). വരയ=വരിച്ചാലു. വാഗ്രം=വര സഭം(ശ്രൂതിദി)ആയ ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ കുടിയ. തം=അവനെ. മാല യാ=മാലക്കൊണ്ട്(വരയ എന്നതിനോട് ഏകാജന). ബാലികേ=ബാലേ! ഇവാഡ് ആരാണോ ഈ വില്പുകലയേറി ഇഴ ശരണദിക്കൊണ്ട് ഈ പാടക മുറിക്കുന്നാൽ അവനെ നീ മാലയിട്ടു വരിച്ചാലു.

50. കല്പ്പാണിം=കല്പ്പാണിയെ. ഉപദിന്ത്രം=ഉപദിന്ത്രിച്ചിട്ട്. സാദരം(ക്രി. വി.)=എത്താതേതാടക്കുടി. നിത്തിയുംവെച്ച്=നിരഞ്ഞിട്ട്. അസശ=ഇവൻ(യുഖ്യലുമുന്ന്). ബലാർ=പെട്ടുന്നം. ഇരുമാസലം=ചട്ടുവിംബം. അംഭോനിയും=സമുദ്രത്തിൽ. കാലുാലപ്പുചിച്ച്=കാലുാലങ്ങൾ(തിരക്കി)പോലെ. ആവാദ്വാ=ഒ ചിച്ചു. സഹസ്രം=പെട്ടുന്നം. റംഭ=റംഭാതിൽ. റൂപാണാം=രാജാക്കന്നാതെട. റണം=സൗഹിം. ഇഞ്ചേനെ പാണ്ഡാലിഡയാടപദ്ധതിച്ചു നിരഞ്ഞി യുഖ്യലുമുന്ന് അവഴിടെ മുട്ടപടക നീക്കി. ആ സമയത്തു് രാജാക്കന്നാരല്ലോ ചട്ടും ദയത്തിൽ തിരുമാലക്കാർ പോലെയായി നീന്. ഇളക്കിവരായി എന്ന ഭാവം. ഉപമാലക്കാരം.

51. ബാലാതനാനിക്കാരം=ബാലാതന (ബാലപുത്ര) സൗഹിം. എന്നുവും=എന്നിങ്ങനെ. എക്കു=ചിലർ. അചന്തു=മററ ചിലർ. പ്രാജ്ഞിനിസന്ദാ=പ്രാജ്ഞയായ (വല്ലിച്ചു), അഭിജീവനവും; (സൗഖ്യി) കൊണ്ട്. ഇയം=ഇഴ. അബലാമാലികാ=അബലമാക്ക് (സുഖനിമാക്ക) നാലികാട്ടടിമാല, മാനമി=മാനമെന (കാമരന) സംബന്ധിച്ചു. സാ മാജ്ഞി=ശാജ്ഞലക്ഷ്മി. ഏവ=തെന്നെ. കൃഷ്ണാ=പാണ്ഡവി. നിയതം=നിയയാ. ഇതി=എന്നം. റൂപാം=രാജാക്കന്നാർ. സംബന്ധപുഃ=സംബന്ധിച്ചു. പ്രഥമാഃ=എററവും മോഹിച്ചുവൻ(മതിമനനവൻ)ആയിട്ട്. വളരെ ബാലപുത്രിനാർ ഉദിക്കയാണോ എന്ന ചിലർ. മിനന്തപ്പിണിനർ മിനനക്കയാണോ എന്ന ചിലർ. ഇങ്ങേനെ രാജാക്കന്നാർ കാമരഭവന്റെ രാജ്ഞലക്ഷ്മി തന്നെയാണ് പാണ്ഡവി എന്ന വിചാരിച്ചു ശേഖരിച്ചുവരായി.

52. ഇതി=ലോകത്തിൽ. റൂപാം=മനസ്സുക്ക്. വിച്ചേ ചക്രം=ചുവന്നമനസ്യലം. അലർഗരന്=ചൂവന്നുന്നം. എക്ഷാ=ഇഴ. സു യോഷാമത്സ്യി=സുഖനിമനി. മേഘം=സത്ത്രമായം. താർത്തായുലാർ

=ആരിഭേദവതി. അചലതന്നെ =ആരിപാശ്വതി. കൂട്ടുജീവിനാർഗ്ഗനാ=കൂട്ടുജീവി പേരോടെ. പാഞ്ചാ..... .... തയാ=പാഞ്ചാലാജ്ജൻറ അന്നാ യ(വംഡം)ത്രിനാ് തിലകമെന്ന നിലയിൽ. ഇംതെവെ=ഇനിശ്വതനെ. ഈ സൂന്ദരിമണി കാമദൈവനു വിഷ്ടംമുഴുവൻ കിഴച്ചാഖാട്ടക്കം. ആരിഭേദവതിയോ ആരിപാശ്വതിയോ തന്നെ പാഞ്ചാലാജ്ജവംശത്രിനാ തിലകമായി പിറന്നതാണ് ഇവരും.

53. ഇനി അഞ്ചുഛ്രോക്കവും ഒരു ദണ്ഡകുപുംകൊണ്ട് ചാരണ്യാലിംഗം വസ്ത്രിക്കുന്നഃ—ചിത്രം ചിത്രം=അത്രശാശ്വതമാണും. കഷിതിതലവരാ=കഷിതിതലവരത്രാത്രലവരത്രാത്രാപിച്ച. സമാധിനി=സമിഡായ (ഇളക്കമില്ലാത്ത). കാപി=ചത. വിദ്രുഷ=മിന്നപ്പിണം. തസ്യാഃ=അതിഞ്ചൻ. അഃഗ്ര=അഗ്രഹിയ. തിമിരഭാദ്രം=തിമിരഭാദ്രാത്രാത്രാഭാിക്കന്. പാശ്വം=പാശ്വതിയ(പൂജ്ഞിമാധിത്രാഭിജി). ചാദ്രബിംബഃ=ചാദ്രമണസ്ഥലം. തസ്മീന്ദബിംബേ=അംബിംബത്രിയ. കാവലയയുഃ=രണ്ട് കരിഞ്ഞവള്ളപ്പുകൾ. വിദ്രുഃ=പവിച്ചം. തസ്മീപേ=അബായുടെ സമിപത്രിയ. തസ്മീ=അതിഞ്ചൻ (വിദ്രുമണിബാം). അധിസ്താനഃ=ചുവട്ടിയ. കനകകലപരഞ്ഞം=രണ്ട് സപ്പിംഗ്രാക്കണം. ഗൈവ=ഇന്നതനെ. കിണ്ണിയ=ദന്തം. തദോധി=അവിടെ നിന്നു കിഴിയ. ഭ്രമ്യിൽ ഇളക്കമില്ലാത്രതായ ഒരു മിന്നപ്പിണം. അതിഞ്ചൻ തലജ്ജും ഇത്രട്ടിനു ചുമന്നംകൊണ്ടായ ഷുഠി ചാദ്രബിംബം. അംബിംബത്രാഭിംബും രണ്ട് കരിഞ്ഞവള്ളപ്പുകൾ. അതിനാഭിന പവിച്ചമണി. അതിഞ്ചൻ താഴെ രണ്ട് പെൻകുടങ്ങഡാം. അതിനാഭാശ ഉന്നമില്ല. ഇതു വഹിയ ആരാവത്തുതനെ. ഇതിന് പാഞ്ചാലിംഗ മിന്നപ്പിണംരാജും, മുഖംതു ചാദ്രബിംബമായും, മുടിയെ ഇത്രട്ടായും, മിചിക്കണ്ണ കാവലയപ്പുകളായും, അധിരത്ര പവിച്ചമായും, സുന്ധാജാഞ്ച പൊൻകുടങ്ങഡായും, നാലിലയ ആന്തരായായും ത്രാം നാംചെങ്കിലിക്കുന്നു. വിഷ്ണുജഞ്ചായ പാഞ്ചാലി, മുഖം, മുടി ഇന്ത്യാഭിക്കൈ വാങ്കുടക്കാണ്ട് പറഞ്ഞാതെ നിഗരണാചെങ്കും വിഷയികളായ വിദ്രും അഭിക്കളായി അദ്ദുഃഖാനാം ചവസ്തിിക്കുംഹാണും അപകാതിരാജേയാക്കാം അലക്കാം. വിദ്രുത്രാഭാി സമാധിത്രപഃ, കഷിതിതലവരത്രത്രപഃ എന്നിവയും ചാദ്രമണസ്ഥലത്രാഭാി തിമിരഭാണ്വമെന്ന വിശ്രേഷം പറഞ്ഞതിരിയായാൽ പ്രതിശേഷം. മദ്ദാക്കുന്നാമാം മദ്ദാക്കുന്നാമാം. “മദ്ദാക്കുന്നാമാം മദ്ദാക്കുന്നാമാം”

54. സീമാ=അതിര്. സഹായരക്ഷിവാ=സഹായത്തിൽ
 (കാരായിൽ,നിന്നാണോയവൻറെ, അതായത്രു" ശ്രൂഹാവിശ്വർ. കരകൗൾ
 ശലംനാം=കൈവിഴതുകളിടുന്നു. അതു..... .... ഷയം=തൃക്കങ്ങണാ
 എന്നിനുള്ളി അത്രുതമായ മരുച്ചുപയം(സിംഗപ്പുപയം). ഇത്രുംയാണാം
 =ഇത്രുംയാംകളുടെ. സൗത്രാ..... .... വാതം=സംഗ്രഹാജുസയത്തിന്റെ
 (മഹാരാജത്രുമരുച്ചുപയം) അധികരിച്ചുതാം (അധിക്ഷാനഭവ
 ത). അംഗദ്യാനേഃ=അംഗദത്തിൽ നിന്ന് ഇനിച്ചുവരുന്നു (കാരംന്റെ).
 ശ്രീരത്നം ഏതുക്കു=ശ്രീരത്നം. ഇന്ദി=ഇവിടെ. തിഷ്ഠതി=നിന്ന്
 ആനു. വിശ്വരമ്യോ=വിശ്വത്തിൽ വാച്ചു രഹാനിയം. ഇം ശ്രീരത്നം.
 ശ്രൂഹാവിശ്വർ ശില്പസാമർപ്പണത്തിന്റെ അതിന്തിയും, ഇത്രുംയാംകളുടെ
 വരുതികരിക്കുന്നതിനുള്ള സിംഗപ്പുപയാം, കാരം സംഗ്രഹാജുത്തിന്റെ അധി
 ദിവതാജുമാക്കുന്നു. അംഗജാരം പ്രപഥിം.

55. സ്ത്രീവദം .... ഓരോ=സ്ത്രീവദമായ ഇത്രോപലം
 (ഇത്രുനിലക്കാലം) പോലെ സുഖം. കാച്ചരോ=കാച്ചഞ്ചുടുടെ (മുടിയുടെ)
 ഭാരം. വക്ത്രം=മുഖം. സഹാത്രം=സമാനമായ ഹോത്രുതോടുകൂട്ടി
 യത്രു" (ഒരു ദോത്രുത്തിൽ പ്രസ്തുതി; തുല്യമെന്നതം). വിദ്യാഃ=വിഡ്യ
 വിശ്വർ (ചാലുന്നു). വക്ഷേഷാഭജം=വക്ഷേഷ്യുന്നിൽ (മാറിന്ന്) ഇനിച്ചുവാ,
 സ്ത്രീനാശം. മണി..... .... ദ്രിബിഷം=മാന്ന്;കാംഡിഞ്ചുടുടെ(രജാക്കടങ്ങ
 ടുടെ) ധാംവരാത്രെ (ശോഭാതിരേഖയെത്ത) മോഷണംചെയ്യുന്നവ. മയ്യഃ=
 മയ്യുല്ലംഭം. അ സ്ത്രീവാന്നാസ്ത്രിയാ=ഉണ്ടാ ഇല്ലെങ്കിൽ? അരുംണിമണാസ
 ലം=നിതാംവബിംബം. ഉംരുദ്ധരാ=ഉംരുദ്ധരാ; ഇടക്കരാ;ക്രു ദിംബ,
 (ചുമക്കാൻ വാളുംതത്രു"). അഃഹാ=അതും. ദോണാബോജതുല്യം=
 ദോണാബോജതുല്യം(ചെന്താമരപ്പുക്കണ്ണുക്കു)ഇല്ലംഭം. പദ്മേ=പദ
 നാഡി(കാലടിക്കരി). മരേപു=ഞാൻ വിചാരിക്കുന്നു. മണ്ണുനിരഃ=മണ്ണു
 വായ ഗീത(വാക്ക്)ജീവാളിടുടെ; തയുരവാനിയുടെ. മരാക്ക..... .... ദ്രോധഃ:
 =മരാക്കുമഹിക്കുമാക്കി (ഹംസപ്രസ്തുക്കിംഗ്) അഡ്യയനംചെയ്യു(പഠം)കാ
 പ്രസ്തുവാൻ യോഗ്രാം. ഗതേഃ=ഗതി(നട)യുടെ. വിദ്രോഃ=വിദ്രമം(ഭംഗി).
 ഇം സുഖനിയുടെ മുടിശ്ശുക്കു" സ്ത്രീവദത്രുളി ഇത്രുനിലക്കാലംപോലെ സുഖ
 റം; മുഖം ചത്രത്രുല്പാ; സ്ത്രീനാശം മണിക്കംഡിഡുക്കു കിടപിടിക്കുന്നവ;
 മല്ലും ഉണ്ടാ ഇല്ലെങ്കിൽ ആദ്യവോ; അരാഞ്ഞുക്കു" ഇടക്കരിക്കുപ്പാൻ വാളും
 നീതു"; കാലടിക്കരി ചെന്താമരപ്പുക്കരാപോലെ; ഗമനാഭ്യാസി അന്നപ്പു
 കക്കരം കണ്ണുപറിപ്പേണ്ടാണെന്നുന്നു തോന്നുന്നു. ഉപമഞ്ചം ഉംപ്രേഷണ
 ഞ്ചം അംഗജാരംഭം.

56. ஈஸூரை=ஹவக்டெ. ஸஞ்சியெ=ஸு சூதிக்கண்ணிட. அஜாபதி: அந்தை=ஹவாவு' (ஸுஷ்டிகிரந்தாவு') அதுயிலீவு'விசூதி. சு ப்ரோன=பாட்ரோன். காந்தப்ரகே: =காந்தி (உகாரா)யாய பிழேயாடக்கு கிய (பாட்ரீவிரேக்ளா). மூங்காசெரக்காஸ: =மூங்காரமாக்கா ஏற்கு (ஒப்பு) ரஸநேநாட்குகிய (மகாவிரேக்ளா). ஸபயங் கூ=தாங் தளை தேயா. மகா: =காமகவாங். மாஸ: கூ=மாஸமோ. சுப்புகார: =புத்தி கைப்பாக்கி' அதுஏ.ரா(உதவெஸ்மாகா)தாலு என்ன மாஸவிரேக்ளா. வே ஹாந்தாஸங்கி: =வேபாந்தாஸங்காத்துத்தவிடகு) ஏகாங்கி ஒகுங் (மங்கல்) அதுய (ஒளியுடெ விரேக்ளா). கமான: =ஏந்தெனா. விஷய பூர்வாவுதாக்கிடது எலை: =விஷயங்குதிற்கின்ற செதாக்குக் கிடித்துவாங் அதுய (ஒளி விரேக்ளா). கிம்ம: து: =கிம்மிபூங். பிழவெத் =ஶக்தாகாகா. மகோ எரங் =மகாராமாய. ஹப: புவங் =ஹு புவதெ. புராண: தூநி: = புராணங் (பாசம அநாரங்) அதுய தூநி அந்தாயது' பூர்வாவு'. ஹவக்டெ பூஷ்டியியித் தூஷ்டிக்காந்தாவாயிக்கொடு பாட்ரோன், காமகவாங்கோ, வாஸ எதுமோ அதுயிக்கொரிக்கொ. அந்தாவதெ, காத்துத்தவிடு மகவிசூதி' விஷய எக்காங்குக் கிரி தீரெ ஹப்பாதெ ஏது பால்க்காரங்கூநி ரம்பாரியமாய ஹ டு பங் கிம்மிபூங் ஏந்தெனா கைதாகாகா? ஹதிக் குவத்திகூ புராண பூர்வாவதிக்கிம்மாளாஸங்வெயைதூநெகோலி, அதிகளிலூந பரங்கிரி அயாக் ஸங்வெய. ததிக் காஸவெயைமெநா அலிரையாக்குதி அலங்காரங்.

57. വിധായ=സൗജ്ഞ്യിച്ചിട്ട്. ശ്രദ്ധതാംഗ്രഹം=ചരുന്നെന. കമലവസ്തി=താമരപ്പുവിൽ വസിക്കുന്നവൻ (ശ്രൂമാഖ്). ഗാളനുചടകം=ഗാളനത്തിന് (അപിക്കുന്നതിന്) ഉള്ള വസ്തു. തതഃ=അതിങ്ങനിന്. സപ്താംഗി.....സുധയാ=സപ്താംഗിത്രം(നിക്ഷേപമായി വെച്ചതു) നൃയി പ്രചൂരതരം(എറാറും വർദ്ധിച്ചതു)ആയിരിക്കുന്ന ലാവണ്ണമാകന്ന സൂഡ (അരുതം) കൊണ്ട്. വിശലാധകിം എന്നാം=വിശലാധകൾ (വിശലാധകളും കൂടിക്കൂട്ടിയുള്ളവരും, സൂഡവി) അതയുള്ളവരെ. അപുരകൾ=സൗജ്ഞ്യിച്ച. അതഃ എവ=അതിനാൽ തന്നെ. അരുതകരു=അരുതരഹസ്യയിൽ (ചരിത്രനിൽ). കളകരുംജേന=കളക്കുമെന്ന വ്യാഖ്യതാരം. സ്ഥൂരതി=പ്രകാശിക്കുന്ന. മലജാലവ്രതികരഃ=മലജാലത്തിന്റെ(മലജാലവ്രതിന്റെ)വ്യതികരം(സംബന്ധം). ശ്രൂമാഖ് ചരുന്നെന അരിപ്പുവസ്തുമാകി അതിന്റെ ലാവണ്ണമുത്തം അരിച്ചു, അതിങ്ങനിന്ന് തെളിഞ്ഞുകിട്ടിയ ലാവണ്ണസ്തുതുകൊണ്ടാണ് ഈ സൂഡവിയെ സൗജ്ഞ്യിച്ചതു. അതുകൊണ്ടാണ് ചര

நின் கலைக்குமொருபோன்ற மாலிஙு பறவிக்காலனானது. ஹதிக் காட்டுகியது அன்றையத்தில் ஸாவுஸ்வத்தைப்பூர்ணமிருக்கிறது அன்றையத்தில் ஸாவுஸ்வத்தை அதிரேயாக்கி. கலைக்குமொருபோன்ற அபங்குக்காட்டு அபவைவங்செழுதி விக்கியான் அன்றை அபவைவங்கள். விவரினிழுதை. “யதிக்காவில் தகும் யம்மாஸ்தலங்கள் விவரினி”.

ଭାବ୍ୟ କଂ:—ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନ .... ମାଲ=ଉଲ୍ଲଙ୍ଘନିକଙ୍ଗତାଯ
 ହାତିଭାତିରେଣ୍ଠିରେଣ୍ଠି (ଉତ୍ତରପୁରାଜାତିଯୁକ୍ତ) ତିରମାଲ. ଚୁତ୍ତିମିଅରୁଙ୍କେ
 ହାତ=ଚୁତ୍ତିମିଅରୁଙ୍କେ ଉତ୍ତରପୁରାଜାତିଯୁକ୍ତ (କରନ୍ତ, ତଳମୁଦି). ଚୁତ୍ତିକିତ୍ତିଲାହାମ
 =ପାନ(ମୋଲ)ତିରେଣ୍ଠି ଅତିଥୀ (କେବେତେବେଳେ କିଟକିଟିପୁଣ୍ୟତ୍ତି ହୁଦ୍ଦି
 ଏବ୍ୟ) ଚୁତ୍ତିକିତ୍ତି ପୁଣ୍ୟତ୍ତି (କାଳିପୁଣ୍ୟତ୍ତି). ହୁଦ୍ଦି କେବେବୀଶବ୍ଦରେ
 ତରଚି=ପୁଣ୍ୟତ୍ତି (ପ୍ରକାଶିତ) ଓ ଚିତ୍ରିତାକୁର୍ଯ୍ୟ ଶୁଣି. କରିବାରେ
 =କରନ୍ତିର. ଆତିଲାହିତିଂ=ଆତିମତିଗାହାଂ. ଛାତି..... ....
 ନିକାହଂ=ଛାତି (କାଳି) ତିରିତୁଳ (ବଳ୍ପିକଙ୍ଗ) ଆହିକାହି ତଣ୍ଡରିତ (ଯ
 କାଳିରୁକୁଣ୍ଡିତାକାରି?) ପଚଲିକାହାକୁ (ସଞ୍ଚାରିତାକୁ) ଫୁଲୁ. ମଧ୍ୟାହ୍ନ.....
 .... ନିକାହଂ=ମତଗାହରମାଯ କାହିଲାହିଲାଯ (ଚାରୁକଲାଯ)
 ବେଲୁଳା ନିକାହଂ (କରିବିତକା). ଅହାହଂ .... ଚିହ୍ନି=ଅହାହଂ
 ବିଲ୍ଲିଗୋହାକୁ (କାଳିଚାପରେତାକୁ); କାମରେଣ୍ଠି ବିଲ୍ଲିଗୋହାକୁ (ତମ୍ଭା ଅତା
 ଯତ୍ତ କାମଚାପରୁଲୁମାଯ ଆଣିଚିଲ୍ଲି (ଭାଗିତ୍ତି ପୁରୀକହଣାଟି)).
 ମରମିତିମାନ=ମରମାନ (ବିଷପ୍ରେକ୍ଷଣା) ହାତିଯମାନ. କଚିତ୍ତଯୁତି=କଲିତ
 (କୃତ) ଯାହା ପୁତିଯୋହାକୁ (ବେଲୁରୁତିତାକୁ), ଶୁଣି, ଆତାଯତ୍ତ ତରନ
 ଅଣ୍ଣିପୁଣ୍ୟାନାମିଲେଖାକତି ବେଲୁରୁପ୍ରେକ୍ଷିତିକଙ୍ଗ. ମିଳ=ମର୍ଯ୍ୟାଦ
 ମଲରୁବିଶିବରାଂ=ମଲରୁପୁଣ୍ୟାନ୍ତିକାନ ବିଶିବରେତାକୁ (ବ୍ୟାଙ୍ଗରେତା
 କୁଟିଯାହାକୁ). ଆଣିମିଶିକାହାକୁ=ଭାଗିତ୍ତି କଣ୍ଠୀକ
 ହୋହାକୁ. କାତରୁମହିଵିତ=ବିଚାରିକଙ୍ଗବେଳ. ରୁଗା=ନିଯାଯ୍ୟ. କଣ୍ଠୀ
 କାହାକୁ ତୁର୍ପୁତ ବିଚାରିକଙ୍ଗବେଳ ମାରଂ, ମିଳଂ, କାମରାବୁପୁ ମରମତିକେ
 ବଲୁମରମନାମଂ. ମଲ୍ଲିମଲରୁତିମିମ=ମଲ୍ଲିମଲରିଗୋହାକୁ (ମଲ୍ଲିକାହୁବି
 ଗୋହାକୁ) ପ୍ରତିମ(ସାତମ୍ବୁ) ଉତ୍ତିତ୍ତ. ଉତ୍ତିନ୍ଦ୍ରିତି=ଉତ୍ତିବ୍ୟାଯ ପୁଣ୍ୟିର. ଆ
 ତମଲ୍ଲାହାମ..... .... କାଣାହାମ=ପୁଣ୍ୟିର କାଣାହାମ ମଲ୍ଲିମଲରିରେଣ୍ଠି କମ
 ତରନ ମରକିମ. ଆଯରମଣି=ଆଯରରାମ (ଆତିରମ୍ଭମାଯ ଆଯରାମ).
 ସାରଂ=ଶ୍ରେଷ୍ଠଂ. ଜନ..... .... ଚୋରଂ=ଜନତ୍ତିତି ରୂପରେ
 ଚୋରାଣୀ ଚେତ୍ତିନାତ୍ର (କବତନାତ୍ର). କାହିଁରମତି=କାହିଁରମତ୍ତି ଚାରୁନ.

അതി..... സിജം=അതിവികചമായ(എറാറും വിരാഞ്ഞ)സർ സിജം(താമരപ്പും). അബനിവദനം=മുന്നാഹമായ മുഖം. ഉലാരം= ഉൽക്കുള്ളം. മുഖം ചപ്പുനെക്കാഴ്ചം താമരപ്പുവിനേക്കാഴ്ചം ദംഗിയുള്ളതാ നൊന്ന് സാരം. അലേപ്പു=അതുമല്ല. മുലകലശം=കലശം (കടം) പോൾ ലൈക്കു സ്കൂൺ. എല്ലായിലും=എല്ലാറിലും, യച്ച്. നൃനകല്പ്പാണം =നയനങ്ങൾ(കല്പ്പുകൾ)എൽ കല്പ്പാണം(മംഗളവസ്തു). ക്രിസ്തീൻക്കിട്ടു കാണുന്നതായ മംഗളപദാർത്ഥമെന്ന സാരം. നരാണാം=പുത്രജീവനാർക്ക്. കോടിനട്ടും=കോടി(ലത)പോലെ കൂദായ മല്ലും. മിനന്റെക്കാട്ടി ദേശം=മിനന്റുപുന്നിനരിനോളം. അധികം=അഭിസ്ഥിരം (ക്ഷണത്തിൽ മറിഞ്ഞുപോകുന്നത്). പൂമ്പാലം..... ലിതം=പൂമ്പാലമായ(വിസ്തു രജുളി; മനിരമുടഞ്ഞാട്ട്(രത്നാഖ്യമായ തേരിനോട്ട്) തുലിതം(സാമ്പ്രദായികളും). അബനിജാലം=മനോഹരമായ ജാലം(അഭാക്കിന്തിരം ഏത്തുണ്ടാ ഗം). ഇലകുലരേശം മനിതേരിനോട്ട് തുല്പാകുന്ന. ഇളയതളി നൃണം=ഇളയ തളിതപോലെ അഭിജാം (ചുവന്നത്). ചാണം=കാഞ്ചി. അഭിരാമം=മനോഹരം. ഇം ഭാഡാക്കത്തിൽ പൂഞ്ചാലി യുടെ അംഗ തെരു കേരാദിപാദാന്തമായി വള്ളിച്ചിരിക്കുന്ന. മനസ്സുരുടെ അംഗവാ മനിന്ന കേരാദിപാദാന്തമായും ദേവതമാതാട്ടതു പാദാദിക്രോണന്തമായു മാണം കാവികരാ ചെയ്യാറളിക്കിരു.

58. ഇമം=ഇപ്പുകാരം. പേഞ്ചും=വീണും വിണും. പുച്ചും=പുക്കും തിണ്ടിയിലും. നിജനയനപുടംകെംബാഞ്ചും=തന്ത്രഭൂടുക കല്പ്പുവെംബാഞ്ചും. പുണ്ണാനരാഹം (കു. വി.) =പുണ്ണിന്മായ (തികാഞ്ഞ) അനരാഹാരത്തോട്ടാട്ടക്കട്ടി. ശ്രദ്ധം=അംഗങ്ങൾ തോറാ. അപാരതം=അപമാകന അനുതം. അതനും=കു. വി)അനന്തപ്രമാക്കാവല്ലും. നക്കാൻം=ആസപദിച്ചും. കല നംം വിമോഹം=മോഹാലപ്പും, പുണ്ണാ. അതു.....പ്രസ്താരം=അതു മേഖം(അഡിക്കതം ഉംഖി ചും) ആപിച്ചു കമലാരാത്രിം (കാമ പീഡി, കോണുള്ളി സംക്ഷാഭത്തിന്തിരം (മനഃചക്ഷംഭരതിന്തിരം) വേദ അനിന്തിരം പ്രസ്താരം(പ്രാഞ്ചി). നാണാ.....സിതാഃ=നാനാവി കൃതിക്കുടുക(പല വികാരങ്ങളുടുക) വില്ലാസിതദാന്താട്ട് (വില്ലാസാന്തോട്ട്) ക്രടിയവർ. തത്ര=അബിശ. ജാതാഃ=ജാതമാരായി. നാദരൂദം= രാജാക്കമാർ. ഇപ്പരാം സൂതിച്ചും അനരാഹത്തോടെ അംഗങ്ങൾനോ ദം നോക്കി പാഞ്ചാലിയുടെ അപാരതം നക്കാൻം. കാമപീഡി പെതാ രാജാക്കമാർ പരവശമാരായി പല ഗ്രാഫിക്കും കാണിച്ചു.

59. സ്ഥാനാകാരം=സ്ഥാനത്തിനെന്ന് (ആണിനെന്ന്) അതുകൂടി
പോലെയുള്ള അനുസ്തവി. ചിലർ തുണ്ടപോലെ നിന്നു. അനിമിഷതാം
=നിമിഷം(എമ്മച്ചൻശി), ഇല്ലാതവാതകട ആവസ്യമായെ. അതിസ്വന്നന
ഹസ്താത=എറാവും സ്വന്നമായ(വിവിജ്ഞ)ഹസ്തത്തിൽ (കാളിൽ)നിന്നു.
താംബുലവല്ലൾ=വല്ലിപോലെയുള്ള താംബുലവരന (വെററിലച്ചുരക്കി
നെ). ഡക്ടിൽ=വേഗത്തിൽ. നിപതിതാം=നിപതിച്ച(താംബുലവ
ല്ലിവിശ്വേഷണം). ഓതും=കുട്ടം. അരങ്ങു=മറ്റ ചിലർ. ചിലർ വി
യത്ത് കാളിൽനിന്നു താംബുലം നിലയ്ക്കു വീണത്തിനായില്ല. ഉണ്ടാക്ക
സെമ്പൽ=കു. വി.) ഉണ്ടാക്ക(കരണ്ട) അതുകൊണ്ടുമനസ്സം(മനസ്സം
ഞ്ഞം)നേരാട ആട്ടംവല്ലും. പ്രിയസവം=പ്രിയപ്പെട്ട തോഴനെ. അവ
ലാംബു=പിടിച്ചിട്ടും. സമിതാഃ=സമിതിചെയ്യുന്ന(നിന്നു). മാര.....
.....ക്ഷീണാഃ=കാമമാണാദാരായിട്ടും. ക്ഷീണാണാരാധാരായിട്ടും. ദോണാഡ
നിംതാംപ്രതി=തുട്ടാന അധികാരനേരാട്ടക്കുടിയ(സുഖരിയായ)അംവലൈക്കി
ചും. ബഹു.....സ്രംഘാഃ=ബഹു പിയങ്ങളായ സക്കുല്യങ്ങളുംകൂന
സൗഖ്യങ്ങളിൽ(മാളികകളിൽ)കയറിയ. ഫീലർ മനസ്സുറയ്ക്കാതെ ചങ്ങാ
തിക്കയ പിടിച്ച നാനാവിച്ചാരങ്ങളാട്ടക്കുടി നില്ലായി. മതിൽ കവ
സേപദാഭികളായ സാത്പരികവിക്കാരങ്ങളേക്കു പരിഞ്ഞിരിക്കുന്നു.

60. മാനാ=മാന്യത. മരുന്നാ .... റിമ=മരുന്നാങ്ങൾ
 മായ അതുക്കിയുടെ മാധ്യമ്മം. മഹാക്ഷീത്തി =വലിയ കീഴ്ത്തി. ഒന്നം=
 നിശ്ചയം. ഞാനേവ=ഞാൻതെനാ. മ സ്വാ=ഞാൻ വിചാരിക്കുന്ന.
 സദ്ഗത=ചേർ. കാന്തൻ=ഭന്താവു്. അംഗ്രോ ദുരാക്ഷുഃ=ഈ മാൻ
 മിച്ചിയാരംഖ്. അരുന്നാ. .... പ്രേണഡി=(ക്രി. വി.)അരുന്നാദംകെ, ഓളിക്കു
 ത്തിയിലാധാരമുറത്തിക്കുന്ന (ക്രിയാദോക്ഷത്തിൽ) ഉള്ള പരമരാസ
 ത്തിന്റെ പ്രേണഡിയേഖനുട്ടവസ്തും. മാനാ, അപളും, കീഴ്ത്തി ഇവ
 കൊണ്ടു എന്നതിയാണു ഇവർക്കു ചേറ്റാവൻ ഞാനാണ്. ഏനിക്കിനാ
 തെന്നു ഇവക്കു വിവാഹംചെയ്യുന്നുണ്ടോപോയി സുവി ആവസ്തിക്കണം.

61. ഏപ്പാവനം=എല്ലാരാജാവിനം. ധനത്തിൽ=ഈ വില്ലു കേ. ലക്ഷ്യം=ലക്ഷ്യം(ലാഞ്ച്). വല്ലുങ്ങാർ=രക്ഷത്തായവർ. റൂപ നൂൽ=റാജാക്കവാർ. പലത്രകൾ=പലത്രങ്കൾ. മലം=പ്രദേശങ്ങനം. കിനമം=എത്ത്. ചാരം .... കൊണ്ട്=ചാരം(മരങ്ങാവരം)വായ ആപാളത്താഡിൻറെ മാധ്യമംകൊണ്ട്. ഈ ക്ഷേമരക്ഷാധാരം=ഈ ക്ഷേമരക്ഷാധാരം.

இலுப்=ஸம்ரங். ஸொகோனி=ஸொகலூத. வியிமதை=செவூஸ் கலூப். விலூ் அதுக்கங் கலபூதூ. லாக்கி டிரிப்பாங் கெல்லூதிதவங் பல அளட்டு. பகைசு அறதுகூள்க் கலபெற்று? ஸெஷன்ட்டுக்கூள்க் கூண போலே ஹவர்ன்கூல் இலுப்காயிக் கரைாவுப்புகிலூதூ.

62. ഫേശ്റിതു്=ഫേശ്റപ്പുരുഷിതാണ്. ചെറും=കരച്ചു്. ഉദ്ദീപ്തിയിൽ=വലിയ. കമ്മം=എതാഴിൽ. പ്രൗഢ്യം=മററത്തു്. പ്രഥമയം=വിഖയം. ഇന്ത്യാചിത്രം=ഈ കല്പകയുടെ ചിത്രം(മനസ്സ്). ചലതി=ചലിക്കുന്ന(സഞ്ചരിക്കുന്ന). ഇതാസ്താം=(ഇതു് + അതാസ്താം)ഇതിലി ക്കൊട്ട. സുഖക്ഷതാ=നല്ല ക്ഷേത്രങ്ങിൽ പിറന്നവരു(കലീന). പരം=കുറവും. അഃഭരിവഹിൽ=അംഗങ്ങനായുമിങ്ങനൊളുള്ളവരിൽ. കണ്ണകൊടാ=കല്ലുരോടുക്കുകയില്ല. പക്ഷജാക്ഷി=താമരശബ്ദി. വിഘ്ന കലജ്ഞനതു് നില്ലുംാധായ കാഞ്ഞു. ലാക്ക മുറിക്കുന്നതും വലിയ കാഞ്ഞമും. എന്നാൽ വലുതായിരുന്ന കാഞ്ഞ മുളക്. അതു് കല്പകയും അതിലാണ നാരാം എന്നതാകുന്ന. കലീനജായ ഈ സുഖാം അവരേയുമിവരേയും കാമിക്കുകയില്ല.

63. അംഗാനാം=അംഗാനാരായ. ഇന്ന് പാണാം=ഈ രാജാക്കന്നാക്ക്. നിന്മവാക്കനാത്തലു്=വിചാരമെന്തു്? അംഗ ....
പ്രൗഢി=അംഗലക്ഷ്മിയുടെ സന്താനഞ്ചിൽക്കുറ(സൗഖ്യലിയുടെ)പ്രൗഢി. വരാ=വരില്ല. കമ്പുക്കാ..... .... ദോഹ്രാം=കമ്പുകാഭാഗ്രതിക്കുറ(കമ്പുകാലംഭാഗ്രതിക്കുറ)ദിശാം. ചിന്താശ്വാസ=ചിന്താശ്വാസം(വിവിധചിന്തകൾ)കൊണ്ട്. അമീഷാം=ഈവാടക. കിമിറ=ഈവി ടെയലു്? ബുത=കുഴ്ചം. വുമാ=വെറുതെ. സരേഡഹം=സരേഡയം. ഭദ്രപദിവുദ്ധിക്കും=ഭദ്രപദിയുടെ പ്രിയൻ. അംഗാനാനാരായ ഈ രാജാക്കന്നാക്ക വിചാരമന്താൻ? സെഉദ്ദുസുദുപ്പി തിക്കന്തവനല്ലാതെ കമ്പുക്കെങ്ങ് ലഭിക്കുന്നില്ല. ഇവർ പലതു, വിചാരിക്കുന്നതു് ഏറ്റവെന്നും സാൻ വിചാരിക്കുന്നതിൽ സംശയമില്ല. സാനാം ഭദ്രപദിയുടെ ഹന്തവെന്ന വിളിപ്പാങ്കാം.

64. அளவிதிகரம்=மூலியத்தை படிக்க. நிற... .... நிலா
வு=நிறங்குகிய நிலாவு. அறங்குயிசு=ஸந்தா. உயற் ... .
வாதி=இனார்பூரத்திலெ(ஸப்ரத்திலெ)வெசுக்கி, அதாயது மார. அ

നൂറുഡിലേലു=അന്നനാഗത്താൽ ലോല (തുമ്പിയുള്ളിവർ). കൃഷ്ണ=പാശ്വാലി. പുസ്തകം.....വിചി=പുസ്തഖാണംൻറു (കുമാൻറു) രണ്ടേക്കളി (ഔദ്യോഗിക്കുന്ന വിചി(തിര). സാരം സ്മൃതി. ഇത്—

“രാജിന്മുച്ചപരംതയാ കൈമുള്ളി മേഘമുക്കതം
ജലനിഡിമന്ത്രപം ഒട്ടരഹസ്യാവതിശ്ചം.”

എന്ന രാജുവംശദ്ദോക്ഷാന്തിന്റെ അതിഥാനകിരണമാകുന്നു.

65. നാപാലസംശം = നാപാലമാങ്കട (രാജാക്കന്നാങ്കട) സംശം(സുഹം). മക്കുരിയിൽ=എൻറു പുനി(രാജധാനി)യിൽ. ഈ നിയ=മധുമായ(മധുനാരാമായ). സൗഖ്യ.... . .... രഞ്ജക=സൗഖ്യംനാരാത്തിൽ(മാളികുളകളിൽ)ഉള്ള മൺ രംഗത്തിൽ, അതായതു് മണി ദയമായ ക്രിയാസ്ഥാനത്തിൽ. ഇവാംമുഖാരവിം=ഇവക്കിടെ മുഖപതം. നട.... . .... പ്രപുന്നിത്ര=നാടക്കാഞ്ചത്തുവം വരച്ചാണണ്ട്. ചിരു ണം=വള്ളരംകാണ്ട്. വിശ്വപ്രസാദാലിനം=വിശ്വപ്രസാദം (സ്വപ്രസാദംം) കൊണ്ട് ശോഭിക്കുന്ന (നുക്ക് എന്നതിൻറെ വിശ്വാസം). ഏല്ലാ രാജാക്കന്നായം കണ്ണകൊണ്ടിരിക്കു ഞാനിവരെ എൻറു പുരിയിലേക്ക് കൊണ്ടുപോയി കാമലിലുകളിലേക്ക് പ്രവേശാർക്കുന്ന നമ്മക്കണ്ണ കുന്ന ഉത്സവം അനുബ്രാത്തേമെന്നു സാരം.

66. ഇന്തി=ഇനി. നിന്തു=എല്ലാംപ്രയാഴം. അവരോധമാ നിനികൾ=അവരുടുന്നുകൾ (അവരോധം=അവരുടുപുരം). അരുംഞ്ചു=മുഴുവൻ. നിന്തുയം=നിന്തുയം. വിളിപ്പണിക്ക്=വിളിച്ചുകൂപ്പി കുന്ന പണിക്ക്. ഉലാം=ഉലാഘം (നടക്കം). ഇല്ലുമാറിക്കീ=ഇല്ലുഡായ മാറിക്കീ(പ്രധാനപാഠി). ദ്രും=നിശ്ചയം. അന്നപാറം=മിനുങ്കത്താറം. ദ്രുപദ ചുത്തി=ദ്രുപദാജ്ഞാവിഞ്ഞു മഹാം. തഞ്ചാവു=ഒരു എക്കാണ്ടുതന്നെ. ഇളക്കേൻ=ഞാൻ ഇളക്കാക്കയില്ല. പ്രത്യുതിവസ്ത്രം=പ്രത്യുതിക്കൂട്ടട (മന്ത്രി മാർ മുതലായവത്തെ, മുട്ടം. അന്തു=ഭേദിക്കാട്ട. അവന്.പാലങ്കു= അവനി(ഭേദി)യുടെ പാലന്തിൽ(രക്ഷാന്തിൽ). സാരം സ്മൃതി. “ദ്രൂപ ചെത്തിയോടിവളോട്” എന്നതു് വിശ്വാസാവിഭോപ്പംഡംകു രണ്ടിനും സംസ്കാരത്തിലെപ്പോലെ വിക്ഷണിപ്പരുയം. ചേത്തുകൊണ്ടുള്ളി ശ്രദ്ധയാഗ മാകുന്നു. ‘ഇളക്കേൻ’ എന്നതു് ഇളക്കാ എന്ന നിരോധനയാവിയിൽനിന്നു് ‘എൻ’പ്രത്യുധം, ചേന്ന്. ത്രപമാകുന്നു.

67. പാത്മനന്ന്=അള്ളുനന്നന്ന്. നിയമന = നിയമ
(നിയുധം)തേരാട കുടി. നേൻ = പ്രാതിഥ്യ്. ലജ്ജവാൻ = ലഭിച്ച. ദ്രവ
ഭൻ = പാശുലഹജാവ്. അത്രതം = ആദ്യത്തും. പ്രാത്മനാമലം = പ്രാ
ത്മനയുടെ(നേർപ്പയുടെ)മലം. അന്തരിച്ചതിന് = മറിച്ചായതിന്. മുല,
= ഹേരു. കരിതുംവിലധി = ആ ലൂചിക്കിഴവും. തിരഞ്ഞി.....
...രികിലാം = ഇംഗ്രേസ് ഇതെനിക്കായിട്ടാണ് സ്വഷ്ടിച്ചതെന്ന വരാം.
വിധി = ശ്രൂഹാവ്. വധുവരപ്രാജ്ഞി = വധുവരന്മാതടേആഞ്ചാഞ്ചാക്കലാ
ങട)സമാഗമം. യോഗ്രതയിൽ = ചേത്ത്യിൽ. വരത്തുവിത്ര് = വര
ത്രന്നന്. ഉമജ്ജു = ശ്രീപാത്തിക്ക്. കാന്തൻ = ഭാത്താവ്. അരബൻ(ഹരബൻ)
= റിവൻ. അള്ളുനന്ന് കൊട്ടപ്പാൻ നേന്നപ്രകാരമാണ് ദ്രവദന്ന് ഇം
പുതിയണ്ണായത്. പെക്ഷ ആ നേർപ്പയുടെ മലം മറിച്ചാണവന്നത്.
ആരുംലൂചിക്കിഴവും അതിനു കാരണവുമെന്ത്. വിധി ഇവരെ എന്ന
കാഡി സ്വഷ്ടിച്ചതായിരിക്കാം. ശ്രൂഹാവ് വധുവരന്മാരെ യോഗ്രതപോ
ലേയേ ചേക്കാം ഒരു. ശ്രീപാത്തിക്ക് ഭാത്താവ് റിവന്നല്ലെങ്കാ?

68. അരോ = കൂപ്പ്. പാരം = വളരെ. ഭാവം = അഭിപ്രായം.
പെത്തു = വല്ലതു. മദം = ദയവ്. ഏഷ്യാന കഷിതിക്കുതാം = ഇം രാജാക്ക
മാതട. മഹാശക്തി = വലിയ ശക്തൻ. അപുനാ = ഇപ്പും. സം
ഘടം(കു. വി.) = ദച്ചിന്താചക്രകുടി. ദ്രാഡാവിഡ്രിതി = ദ്രാഡാവിഡനിന
വിത്തിൽ(അക്കന്ന പൻ). മനോഭാം = മനോഹരയായ. ഇക്കും =
ഇം ക്രൂക്കയെ. അംദം = ഞാൻ. അന്നഭവാമേവ = അന്നഭവിക്കുന്ന
ശ്രീതന്നെ. നിയതം = നിയുധമായും. ഇം രാജാക്കമാതട ഭാവാവും
മദവും വല്ലതുതന്നെ. താരതാന്ത്രം മാമാശക്താഭാഗാണ് ഇവരോടോ
രാതക്കം തോന്തരം. ഞാനാക്കിട്ടു, ദ്രാഡാക്രൂട്ടാതതെന്ന ഇം ക്രൂക്കയെ
അന്നഭവിക്കുന്നും, നിയുധം.

69. കന്നാത്താരാമാദാം = വല്ലതായ ഉന്നാദം(സൂരാദേശം)ഹേരു
രാജിട്ടു്. കമലം = താമരപ്പുവ്. മനിപ്രാസാദേവാ = മനിമയമായ
മഛികയിലും (വാശ്രമപ്പതിനു സമുച്ചയായം). പുശ്യാചിയിലും = ഒരു
കാവിലും. അന്നം .....സരം = അന്നപ്പുതമായ(ഇടതടവില്ലാത്ത)
പ്രേമത്തിന്റെ പ്രസരതേരാചക്രകുടി. (കു.: വി.:) അന്നവാ = ഇവരെ
ടു. അമലധാ = നിംലധായ (അനധാ എന്നതിന്റെ വിശേഷണം).
കനം = ഏററുവും. ആനദാജ്ഞിയിൽ = ആനദാജിംഗ്രാഫ്റ്റിൽ. മൃഗകമാറ്റം =

മുഴുകിക്കാണംഗിരിക്കും. അവിരതം=എല്ലാരെയും. സാരം സ്പൃഷ്ടം. “മാനംകാണടി” എന്ന തുടങ്ങിയ ചേരാകംഡതൽ ഇതുവരെ നാനാരാജാക്ക നായക സക്ഷ്മണ്ണശൈലധിയാണ് വളന്നിച്ചിരിക്കുന്നതു്.

70. ഏവാ=ഇംവല്ലും. നാനാവിധി=ബഹുവിധി. അനന്തരിസക്കലും=അവധിയില്ലാത്ത സക്ഷ്മാദി. അപ്രേതരാജാം=അപ്രേതര(അനന്തരി)യായ ആരാധക. ആവിഭേദം(ക്രി. വി)=ആവിഭുതമായ മോഭദ്ദേശാടക്കുടി. ഇളക്കം..... .... ലലപാഃ=ഇളക്കന വിരഹമ്പം (പീരംനന്ന റഫ്പം)കൊണ്ടുള്ള അവദലപ(മദം)ത്രൈഥക്കുടിയവരായിട്ടു്. സാവജം=അ ബജഞ്ച(അനാദരം)യോടുകൂടി. ഉദിതമദം(ക്രി. വി.)=ഉദിതമായ(ഉണ്ടായ)മദ്ദേശാടക്കുടി. വിക്ഷു=നോക്കിട്ടു്. ചാപം=വില്ലു്. അംഗമഹമികയാ=ഞാൻമുഖ് ഞാൻമുഖ് എന്ന ഘൃതിശയാടെ. ഉത്തരം സ്ഥം=ഉത്തരാനംചെള്ളു. ഏതേ നേരത്രാഃ=ഇം രാജാക്കന്നാർ. ഇന്നുവെന്ന പല സക്ഷ്മണ്ണശൈലാടക്കുടിയ നാജാക്കന്നാർ വില്ലു കലപ്പുന്നായി ബുദ്ധി പ്രേഭ്രേഖനേറു.

71. ഉയക്കത്പം=ഇന്തുകത്പം. ഉദിതമദം(ക്രി. വി.)=ഉദിതമായ(മഹാത്മായ)മദ്ദേശാടക്കുടി. രംഗേ=രംഗത്തിൽ. ക്രതിചന്ന=ചില. വിഗ്രഹിതയുതി(ക്രി. വി.)=വിഗ്രഹിതമായ(പോയ), ദയം ത്രൈഥക്കുടംവല്ലും. കോപി=ചില. ത്രിപാഃ=രാജാക്കന്നാർ. രാജാക്കന്നാർ എല്ലാവതം രംഗത്തിൽ കയറി തന്നെക്കിൽ തികിത്തിരക്കി വിക്ലോദ്ധപ്പാർ ചെന്നതിൽ ചിലർ വില്ലു പിടിച്ചു; ചിലർ പിന്നിൽ കിടന്നതയുള്ളിൽ; ചിലർ കൂട്ടം കാലും കടിഞ്ഞു ദയം ഉക്കുടി പിന്നബാങ്കി.

72: കേഷംബിന്ന=ചിലക്ക്. രസടിതി=ബേഗത്തിൽ. കരം=രക്ക. ത്രിഷാജാലംബം=ആരാജാ സ്ഥൂരംബം. വിഗ്രഹിതയുതി(ക്രി. വി.)= വിഗ്രഹിതമായ (പോയ) ഘൃതിശയാടക്കുടി. പദാശാം=മദാളിക്ക വക്ക്. രോഷാവേദഗാ=രോഷ (കോപം) തനിക്കന്നറ ആരാവഹത്താന. പ്രകടിതമദമാസമം=മദ തനയും മാസ സ്ത്രേതയും പ്രകടിതമാക്കിയതു് (ഇപ്പാശവിശേഷം). ഗോഷാ=ഗോഷാ. ഉദിതാ=ഉണ്ടായി. ചാപം=വില്ലു്. മദമത്സരംബാള പ്രകാരിപ്പിച്ചുരൈബാട്ടു് ഗോഷം കുട്ടിയാ സ്ഥാതെ രാജാക്കന്നാരിൽ ഒരാളിം വില്ലു ചെന്നിളക്കായുണ്ടായില്ല.

73. അമ്മചുനായുഹാ=ഇനി ഇഷ്ടപ്പാർഡ്. ചാങ്ങ=മരുനാഹാര മായി (കേടുകാനം ശ്രദ്ധാർത്ഥ). രക്കനദോഷം=രക്കനപ്പിഴ. മൈന്ത്=ഞാൻ വിചാരിക്കുന്ന. റാ റാ=ഒന്നു ഭേദം. റിവ റിവ=കുഴും കുഴും. സാംഗം=ശനിരം. കുഴും=കർറിന്നുണ്ടാണ്. ദണ്ഡേയം(ഇയം ദണ്ഡാ)=ഇം അബാസം. വില്ലു പിടിച്ചുപ്പാർഡ് അംഗാങ്ഗം വന്ന ചിലക്കുട വാക്കാണ സ്ഥിതി.

74. ചാപലു=ചാപല്യം. അവശ്യത=പാരവഞ്ഞം. വിനം =ബലിച്ചതു്. പ്രീക്രം ....നനം=പ്രീക്രി(ലജ്ജ)കൊണ്ട് വിനമു മായ(താഴ്ന്ന)ഉത്തരാന(മുഖം)ഉത്തരാട്ട ശ്രദ്ധയതു്. അവിലുമനീറാലജാലം =എല്ലാമാനിപാലമാരക (രാജാക്കന്നാരക) ശ്രദ്ധം. റൂരാസിൽ=വിറ തിച്ച. ചിനം ദെയ്തും (ആ. വി.) =ചിനന്ന ദെയ്തുംതോട്ടുകൂടി. പദകിച്ചും പഴിച്ചും പറയുക=വക്കാണിച്ചും രക്കാരിച്ചും പറയുക (പദകി ഷക്കി=വക്കാന്ന് ഷക്കി). കൂറ്റ്=കാത്രു്. വാസഭസി=വരുനാരക സദ സ്ത്രിക്ക്. കോപ് കോലുഹലം=കൈ കോലുഹലം. അത്രുൾ=ഉണ്ടായി. മേൽപ്പുകാരം വിക്രിച്ചുപറഞ്ഞു, ലജ്ജാകൊണ്ട് മുഖം താഴ്ന്നിയും രാജാക്ക റാം വിരമിച്ച. ചിലക് അവശ്യത വാക്കിനെ പറഞ്ഞു പരിഹാസിച്ച. എല്ലാംകൂടി വരസങ്കേതിൽ വലിയ കോലുഹലമുണ്ടായി.

75. തത്ര=അവിടെ. മുഖവു സദഭസി=മുഖമായ സഭയിൽ. മഹാശ്രൂരംഘ=മഹാജാരാധ ശ്രൂരംഘ(ശ്രൂരമാഘ). അന്ത്യോന്ത്യം=തമ്മിൽത്തമ്മിൽ. അനവധി പരിഹാസേന=അനവധിയില്ലോരു പരി ഹാസതോട്ടുകൂടി. ഏവചിത്രപ്രശ്ന=ആയുമ്പുംതന്നെ. വിനോദം=നേരഞ്ഞോക്ക്. ഏകാൻ=കൈ.വൻ. നല്ലും=നല്ലുവൻ. രാജാക്കന്നാർ വില്ലും യായപ്പോരാ സഭാവാസികളായ മഹാഖ്യാമാഘര തമ്മിൽത്തമ്മിൽ നേര കീ പരിഹാസിച്ചുംകൊണ്ട് പാഞ്ഞു. ഇതു വലിയ നേരഞ്ഞോക്കതന്നെ. രാജാക്കന്നാരിൽ ഒരുവൻ മാത്രം നന്നായി എന്ന വനില്ല. എല്ലാവയം നല്ലുവൻ തന്നെ.

76. കിട്ടുകോപ്പുല്ലു=കിട്ടുന മടല്ലു. എന്നെ യുജ്ജലുമുംനാ ചമദ്ധൂരാശകിത്തു്=എടോ യുജ്ജലുമുംനാ, നീ ചമദ്ധ ഇം അംഗക് അത്യാ ത്തും തന്നെ. പെരിക ....രനേ നീ=നീ വലിയ സൃതക്കാരൻ തന്നെ. ഇട്ടിച്ചെല്ലും ദശാധാരാം=അട്ടത്തു ചെല്ലുന സമയത്തു്. മനമാർ

=ഒക്കെന്നാർ. ഇവിക്കുന്നവക്ക്=ഇവിക്കുന്നവാിൽ എച്ച്. കൂളിക്കം =കൂളിയായിരട്ടക്കിലും. ഇന്നം=ഇനിയും. ഇവക്സ് ഇം കൗക്കയെ കിട്ടുന്ന മട്ടലും. അംഗട്ട മുഖ്യമുന്നോന്നു, നീ ചെയ്തുവെച്ച പണി വിചിത്രം തന്നെ. ഒക്കെന്നാരായ ഈ ഇവിക്കുന്നവക്കാങ്ങം വില്ലു കലഞ്ഞവാൻ വയ്ക്കും. അതു വേണ്ടെങ്കിൽ അഞ്ചുന്നാൻതന്നെ ഇനിയും ഒന്നിങ്ങനെ.

77. അപ്പേലു=അംഗദനെയാനമല്ല. എഴു..... - .....
അവൻ=അംഗാ ദയവൻ എഴുകുന്നറ. ചേദി..... സ്റ്റൈലി=ചേദി ഭ്രമിയുടെ ഇംഗ്രേസ് (ഗിരുപാലൻ) തന്നെയല്ലേ. ചേരതു=കറച്ചു. പശുപട്ടനാട്ടു=പാലിമയുംഭാക്കനാട്ടു. കാഞ്ചം വിചാഞ്ചം=കാഞ്ചം 'വി ചാരിക്കുത്തുതാൻ'. ചില=വില്ലു. വിലു കലഞ്ഞവാൻ ഹിരുപാലൻ ചെയ്ത അമരന്ത ഈ ദ്രോക്കത്തിൽ വന്നിച്ചിരിക്കുന്നു. ഇതിൽ തൃജിച്ച തങ്ക അവസാനംവരെ മാസ്പാസം റൂജിക്കുന്നു. അതും സ്റ്റൈലും.

78. കോഴു=നേരം. സക്കുലു=വിചാരം. അങ്കെ കേവലം =അതു തന്നെയാണ്. രക്കിച്ചിലതു=അതു വിചാരിച്ചില്ലു. ഉച്ചുതാ =ഉല്ലഭിക്ക(എട്ടം)പ്രസ്തു. ധനം=ധനസ്സ് (വില്ലു). വകുൻ=വിപ്പസ്സി. മേഡാപി=പിനെയും. ജനാസന്ധം വില്ലുടുത്തുവെങ്കിലും കലപ്പുണ്ണം ഒക്കെന്നായില്ലു. അതിനിടയിൽ വിശം പല്ലു മുഴുവൻ പോയി. ഇതിലും രാജ്യരസം സ്റ്റൈലും.

79. പുഖൻ=പയസ്സൻ. ഏനേന്ന വിനോദം=എന്നേ നേര മുംബാക്കുതന്നെ. റല്ലുരതു=രല്ലുരാബാൽ. ഇല്ലവേദം=പുഖുന്നാബേക്കി ലും വേദം(തളച്ചു)ഇല്ലു. ഉഭാരൻ=ഉച്ചുപ്പുന്ന് (ഡയാലൂൻ). അതവകില്ലു നും=സാലുമെല്ലുന്ന വിചാരിച്ചു. വഴുകിനാൻ പോകു=പിഠവാങ്ങി പോകു. സാരം സ്റ്റൈലും.

80. നുട=തുള്ളു. ബന്ധിച്ചീടാതകാഞ്ചം=സാധിക്കാത പാഞ്ചം. ധനരാജരാപണം=ധനസ്സിന്റെ ആരോപണം(കലഘയുറരൻ). കണ്ണകുടി=കണ്ണകുടിന്തു. ചിന്തിച്ചിടണ്ടതുണ്ണോ=വിചാരിക്കേണ്ട തുണ്ണോ? കണ്ണേറു=ചെവിയിൽ. മത്തിച്ചിട്ടുന്നതു=സപകാഞ്ചമായി പറ മുന്നുന്നതു. കരസുതന്നു=കരാജപുത്രൻ(ഭരണ്യാധനൻ). പാഞ്ചാലരാജൻ നിശ്ചയിച്ചതായ വില്ലുകലഞ്ഞത് എന്ന കാഞ്ചം അസാല്പ്രമാധ തന്നാബു

നൂ കണ്ണക്കളിൽനാം. ഇനി ഇതിനും ആക്കർഷിപ്പ്, സാധിക്കമെന്ന വിചാരിപ്പാനണോ? എന്താണും മന്ത്രങ്ങൾ കണ്ണനും ചെവിയിൽ മനുക്കുന്നതു്. ആ മനും മലിക്കുമോ?

81. കോഴേ=നല്ലതനെ. ഉദ്ധതം(ക്രി. വി).=അധികാർഡിമായിട്ട് അബ്ദി കണ്ണൻ=ആ കണ്ണൻ. ‘എന്ന ഭോധാ’ എന്നതു് കണ്ണനും പരിഹാസത്തോടെയുള്ള സംഖ്യാധന. തനിക്കു...യിന്നതു്=തനിക്ക് എന്താനും അസാധ്യമായിട്ടുള്ളതു്. ‘ഇംഗ്ലീഷ്’ എന്നതു് പരിഹാസഭ്രാതകമായ റ്രാക്ഷപക്കം. തത്ത്വഭാവം ദയാ=അവബന്ധം പ്രഭാവത്തിക്കെന്നു(ശക്തിയുടെ)ഉദയം(കയറിറം). അടിയിടമാംകരരിയിടപോലും(രലംപോലും). കോഭന്യം=വില്ലു്. ഭന്യം=പ്രധാസം. അവന്നുംഡാ തിന്തിതോ=അവനും അടങ്കിയോ? പോതു,=മതി. മന്ത്രങ്ങൾക്കും മനും മലിച്ചു. കണ്ണൻ അതാ ഏഴുന്നിററ. അവനും അസാധ്യമായിട്ടുനും ഇല്ലെന്നും വിചാരം. അവബന്ധം മിച്ചക്കാനു കാണണം. അതാ ഒരു സംശയിക്കാതെ വില്ലേള്ക്കു. എന്നു്, കണ്ണൻറു ശക്തിയും തീന്തിവോ?

82. വാഞ്ചാവേദാജ്ഞാം=വാഞ്ചാ (ഈ പ്രഥ) കഴിടെ വേദാജ്ഞാം (പ്രവാഹാജ്ഞാം). വൈക്കാം=നിന്തിവൈക്കാം. നിയതം=നിയോധം. ശക്തിപ്രതാപം=ശക്തിക്കാണ്ഡിളി പ്രതാപം. അവവരാലുള്ളിട്ടു്=താന്താജ്ഞായ കഴിയുന്നതു്. തിന്തിതല്ലോ=എഴിഞ്ഞുവരില്ലോ. പാശ്വാപാലൻ=പാശവാലരാജൻ. പണ്ണയമിദം=ഈ പണ്ണയം (പറയം). അചിച്ചുഞ്ചുവൈദാജ്ഞാം=ഉപേച്ചിക്കാം. കൗത്തികം=കുന്നകിട. തേശവാല്പാർ=തേൻലമാഴിയാർ(പാഞ്ചാലി). സൗചരം=വളരുക്കാലും. നാച്ചുജ്ഞിനിക്കു=പുശ്പയാസിറിക്കു. ഇനി ആളുകളിടെ അതുംതന്ത്രങ്ങളും കെട്ടിവൈക്കാം. ശക്തിയുള്ള ലാജാക്കാം അവവരെക്കാണട്ട കഴിയുന്നതു് ചെയ്തുകഴിഞ്ഞു. ഇനി കൊക്കിൽ പാശവാലരാജാവു് ഈ പണ്ണയം ഉപേച്ചിക്കാം; അല്ലെങ്കിൽ കന്നുക വിവാഹം കഴിയാതെയിരുന്ന പുശ്പയാക്കാം എന്ന വാന.

83. സമ്മതം=അസ്വാദം. “സംശയത്തിനിരിയംപ്പുവേണ്ടതു്” എന്നതിനു ക്ഷതിയുരുപ്പാം മട്ടാം, ഇനി പ്രാഹ്മണരെക്കാണട്ട് വില്ലുകളജ്ഞാൻ സാധിക്കുമാ എന്ന താംകാം, എന്നുള്ള സമ്മതം കിട്ടുവാൻ

കാത്തിരിക്കുന്നതു യുക്തമല്ല, എന്ന സാരം. വിഗതസംശയം(കു. വി). =സംശയം കൂടാതെ. നമ്മുടെ ചുണ്ട്=നമ്മളിൽ ചുണ്ട്(അതായതു ബ്രഹ്മണം). നമ്മുടെ ക്ഷണിക്കുന്നതു=ക്ഷണിക്കുന്നതു(നമ്മം=ക്ഷണി). ഭൂതമു =ഭൂതപ്പേരി. ഇക്കാൽ ക്ഷണിക്കുന്നതു ക്ഷണിക്കുന്നതു. ഒരു ക്ഷണിക്കുന്നതു ക്ഷണിക്കുന്നതു ഇതു ഒരു ക്ഷണിക്കുന്നതു ക്ഷണിക്കുന്നതു ഇവിടെ ഇതു ഒരു ക്ഷണിക്കുന്നതു ക്ഷണിക്കുന്നതു അതു എന്നും ദോഷമുണ്ടാകും. അതു എന്നും നമ്മുടെ ചുണ്ട് വില്ല കല്പിച്ചുവരാൻ ശ്രമിക്കണം.

84. ക്ഷേചന=ചിലർ. ഭ്രംബ=ബ്രഹ്മണം. മൃതിന്=ഉത്സാഹിച്ചു. ദൈഖ്യവന്മാദേന=ദയാവനാദാദാദി മദ്ധ്യാദ. അപിത്രമദം(കു. വി)=അപിത്രമാധ്യ(കുടിധ്യ)സംഭാഷണങ്ങാട. ഉത്സാഹദശസനന=ഉത്സാഹ (മഹത്തായ) സാഹസരണാട. പ്രവരൾ=ആളു സ്വർ. വിശ്രദി=ബ്രഹ്മണംതുപരം. അരദ്ദേ .... പിണ്ണാ=അരദ്ദേ (അനാപ്പം)തുപരം. ഇരും ധവക്ഷാ(തുപരം)ഘടനമായുള്ളിടി ത്രപ്തിഞ്ഞാട്ടുക്കൂടിയ. ഇതു 'ഭീമനോട്' എന്നതിന്റെ വിശദാശണം. ഭീമനോടെത്തിനാർ എന്നതിനെ ഭീമനോടെനാൽ എന്നതും. ബ്രഹ്മണം മുൻചൊന്നാപ്രകാരം പറഞ്ഞു അതു ത്രാസരാപ്പുണ്ട് അംഗീകിത്വം നടന്നു. അതുണ്ട് തങ്ങളുടെ അട്ടത്തിൽ അധികാരം രാഷ്ട്രം എന്ന തിരഞ്ഞെന്നകിയപ്പോൾ വെഴ്തിൽ കന്നു മെച്ചുട്ടുകൂട്ടിയ ഭീമനെ കാണുക്കും അദ്ദേഹത്തിന്റെ അരികിൽ ചെന്നേതിനി.

85. അതുപരം=അതിജാത്രുന്നതു സ്വച്ഛിപ്പിക്കുന്ന ഒരു ബഹുമാനപദം. സരസവി=സാഹികൻ. മെഴുപ്പുമുക്കി=മെഴുപ്പുത്തിന്റെ(ഭൂമി തയ്യാറ) മുക്കി(ചിഹ്നാദി). അയി സദവ=അസ്ഥിയോ സ്നേഹിത! പ്രപണ്ഠപലാർ=പ്രപണ്ഠകിടാവു്. ഇതു തടിയാഡയ ഭീമനെ ഉത്സാഹിപ്പിച്ചുംകൊണ്ടിടി ബ്രഹ്മണാജക വചനമാകുന്നു. സാരം സ്വാദം.

86. പ്രഹസ്തികാലം(കു. വി.)=പ്രഹസ്തി(ചിറി)കൊണ്ട് അകലം(പൂജ്യന്നം)അത്കംബല്ലൂ. അതു=ഭേദത്തിൽ. പരിതഃ=ചുററാ. ക്രതസ്മിതം(കു. വി.)=സ്മിതം (പുഞ്ചിറി) ചെയ്യുന്നകൊണ്ട്. ഉദ്ദീക്ഷബന്ധാംഗാട്ടംബരികൊണ്ട്. സകലാശ്വരിക്കിണ്ടു=എല്ലാ ദാതാജീവികളും വിശ്വതന്നു(അരിജുനവൻ)അതുണ്ട്. അയം=ഇ ഭദ്രാ. ഉദാഹം=(കു. വി.) ഉജാഞ്ഞന്നാട. ഇപദിഷ്ടവരാൻ=ഉപദേശിച്ചു. പ്രിജറാഡയ=ദ്രിജാദയ ദാനാദ ഗണത്തിനാം(സംഘത്തിനാം)രക്താത്മജം=ഇത്രചുത്രനെ(അംഗ്രേഖി

നന്ന). ബ്രാഹ്മണർ പലതുകൂടി ഭീമനെ കൈക്കപിടിച്ചു വലിക്കുന്ന സമയത്ത് അരുദ്ധപരം അജ്ഞന്നനെ കുറുക്കുകൊട്ടാടി “ഇതേപരം ഇതി ലോകം നല്ല അവിഖ്യാതവനാണ്” എന്നുപറയേണ്ടിച്ചു.

87. ഉള്ളിതം=ഉത്സാഹാക്ഷാണ്ടിളി ഇളിക്കം. ദ്രോന്ത്=ആ ക്ഷേ. കിം കിം=എന്തിനും. പാക്കന്തു്=താമസിക്കുന്നതു്. ശ്രൂക്കയ=നി ശ്രൂക്കിച്ചാലും. പട്ടതാം=പട്ടപത്രത്തിനാമത്രം. മാസ്തു=ബുദ്ധേന്ദ്രം. ശങ്കാ=സംശയം. ഇതി=എന്നും. ചൊല്ലു=വാക്ക്. കുംഖക്കാണ്ടുടെ=കടകക്ഷണ്ടില്ലെട. വിജയനിൽ=ശാജ്ഞന്നനിൽ. വിലസ ദ്രവിക്രമേ(വിജയ വിശേഷണം)=വിലസിക്കുന്ന വിക്രമത്താടക്കുടിയ. ചു ക്രപാണോ=ചക്ര, ക്രയിലുള്ളവന്നു(ത്രിക്രൂഡിനും.) എന്നാൽ താൻ വാതു എന്ന പാഠാരു ബ്രാഹ്മണർ അജ്ഞന്നന്നു അടച്ചപ്പെലും ചെന്ന മു ക്കിച്ചു. അക്ഷപ്രാം“എന്നാൽ എന്തിനും താമസിക്കുന്ന. കാണിക്ക ത നെറ്റു സാമത്ര്യം”എന്നിങ്ങനെ ത്രിക്രൂഡിനും അക്ഷപ്രാം കടകക്ഷം വ ശിയായി അജ്ഞന്നനിൽ കടന്ന. ഭഗവാൻ അനന്തജ്ഞാനപൂർവ്വകമായി കൊ കടകക്ഷിച്ചു എന്ന സാരം.

88. ഏതെന്നിനേന്നവകാലേ=ഈ കാലത്തിക്കൽ തന്നെ. സ വിനയം (കു. വി)=വിനയത്തേംടെ. പ്രിജില്ലരാതം=പ്രിജില്ലാക്കളിടെ (ബ്രാഹ്മണനാടെ) പ്രാതം (സമൂഹം). മുകളിതാമാസിതം=മുകളിതമായ (ക്രമവിധി) മാസിത്തേംടു (മന്ദഹാസത്തേംടു)കുടിയ. ധമ്മസേനാഃ=ധമ്മപുത്രന്നു. മുഖാബോജം=മുഖപാത്രത്തേ. ഇംഗ്രേസിനം=ജാതമാ യ (ഉണ്ടായ) ഉള്ളാസത്തേംടുകുടിയ. ഹിഡിംബാപുമമാം അപി= എറിഡിംബാസുരനു പ്രമദനം ചെയ്തു(കൊന്നുവരുന്ന, അതായതു് ഭീമനു യും. സംഖാക്ഷം=നോക്കിട്ട്. മദ്യു=നടവിൽ. പ്രിജാനാം=ബ്രാഹ്മ ണനാടെ. ആത്മം.....രാഹ്ലി=ആത്മംഘമായ(ഉന്നതമായ) ആരാഹം(വിശാലത)കൊണ്ട് രോഖിക്കുന്ന(കിഴിടിയും വിശേഷണം). മുഖിതമ്ഭവം(കു. വി.)=മുഖിതമായ (പ്രസന്നമായ)മുഖത്തേംടുകുടി. കിനി ടി=അജ്ഞന്നും. ഈ അവസരത്തിൽത്തന്നെ അജ്ഞന്നും ബ്രാഹ്മണർ കാണാത്തവിധിം ആശുപ്പനായുടെ മുഖത്തേക്കു നോക്കി. അപ്രോം ധമ്മ പുത്രന്നും മുഖിൽ പുഞ്ചിറികൊള്ളിന്നതായും ഭീമസേനനും ഉള്ളാസം പൂണ്ടുതായും കണ്ടു. തത്സമയത്തു് വിശാലോന്നതക്കുയന്നായ വിജയൻ പ്രസന്നമുഖനായി ആ ബ്രാഹ്മണമയുന്നതിൽ എഴുന്നീറ്റു നീനും.

89. അജ്ഞന്നർ ഉത്ഥാനത്തെ ഒരു ദ്രോക്കം കൊണ്ട് വണ്ണിക്കുന്നു:— മുപദാധിത്രഃ = മുപദാൻ ധമിതാവിശ്രം (ചുതിയുടു). സാഖ്യഃ = സ്ത്രീ. പ്രേമംണം = പ്രേമത്തോട്. മുംബി.....
..... മാനസഃ = ദിരാരിയുടു (അനീക്ഷിപ്പിക്കുന്ന) മുഹമ്മദത്തിൽ (നേരാഗത്തിൽ)നിന്നു പ്രതിത്ഥമായ (പ്രവഹിച്ച) കൃപാപീജുക്കത്തിന്റെ (ക്രിസ്ത്യാനിക്കുടിയുടു) ആ സ്വാഭാവത്താൽ മേഖരമായ (പുജ്ഞമായ) മാനസ ദിനാച്ചന്ത്രിക്കിയവനായ (വാസിവിയുടു) പതിനിവ മനീചീ നാം = മനീചീക്കളുടു (രഘീക്കളുടു) പതി അതായതു് ഗുംബുൾ എന്ന പോലെ. പൂംബുൾചലാൻ = കിഴക്കെ പാംത്തത്തിനേൻ (ഉദയഗിരിയിനേൻ), നിന്നു്. എന്നാംപുതിഃ = എന്നായായ സംപുതിയുടു(സംവരണംതോട്); ക്രടിയ; ഗുംബുൾക്കഷ്ടതിൽ ലഭന്നുണ്ടു് ആ വരണ്ണനേനാച്ചന്തടിയ. പ്രിജവരംഭാമയ്യാൻ = പ്രിജവരാഭാതുടു (മ്രൂംവാംശശ്രൂപംനായുടു) സംഭ്യുടു മശ്വരത്തിൽ നിന്നു്. ഉത്തസ്മിവാൻ = ഉത്ഥാനംചെയ്യു. അമാ = അനന്തരം. വാസവിഃ = വാസവചുന്നു (അംജ്ഞനാൻ). അനീക്ഷിപ്പിക്കുന്ന കൃപാകടക്കണാതും നക്കാം സന്തുഷ്ടാണായ അംജ്ഞനാൻ, ഉദയഗിരിയിൽനിന്നു ഗുംബുൾനേന്നുപാലെ, മ്രൂംവാംശശ്രൂപിയാണിനു, പാംബാലിയുടു പ്രേമ ദിനാചോദ്യം ഉത്ഥാനംചെയ്യു. ‘എന്നാംപുതിഃ’ എന്ന വിശേഷണം ഉപമാനേംപരമേയങ്ങൾ രണ്ടിലും സാധാരണം. ഉപമയും സഹാക്കതിയും അലപക്കാറണ്ടാം. ഹരിണിപുത്രം. “നസമഹരിണിക്കാരം പത്രം മുൻഞാരം ലഭം.”

സംഖ്യം 2. ആ സമയത്തു മ്രൂംവാംശശ്രൂപിലുണ്ടായ അവസ്ഥാന്തരരത്നത്തുപുറയുന്നു:— അമാ = അനന്തരം. സമുദ്ദിതോ ത്രമം(കു. വി.) = സമുദ്ദിതം(ജാതം)ആയ ഉദ്രൂമത്തോടുകൂടി. ഭൂമി .....
....വേഷഃ = ഭൂമിഭവേദവുംനും (മ്രൂംവാംശവച്ചു നും) വേഷംപോലെയുള്ള വേഷത്തോടുകൂടിയ. അയം = ഇവൻ(അംജ്ഞനാൻ). അഹോ = ആയു ത്വം. മുംബുൾ = ലഭണ്യില്ലാത്തവൻ. ഏന്തുളിൽത്തു് = ഏവിടത്തുകാരനാണു്. ശുശ്രാൻ = അജാശാൻ. ആതശിയപുത്രാനാം = ആതശിയമായ(തന്നെന്നല്ലോബ്ബ സ്ഥിച്ച)വത്തമാനം. നമ്മളാക്ക് = നമ്മരംക്ക് (മ്രൂംവാംശക്ക്). മല്ല രാഞ്ചു നുംബി = രാഞ്ചുനുംബി(ആരുഡുയുംനുംബി)ഇല്ലു. രാഞ്ചുനുംബി = തക്കംപ്രാക്കരണാഭികാർഡി. മുറുടുളി = മാത്രമേയുളിൽ. ചെറുപ്പം തുടങ്ങായ്ക്ക് = ചെറുപ്പം(ചാപല്ലും)തുടങ്ങാത്തു്. അടങ്കിടക്ക = കരുങ്ങുക. അംബു = അംവിട (സം

യിൽ). കേച്ചിൽ=ചിലർ. നടക്ക് ആയുധമില്ല. അതുകൊണ്ട് ചാപല്പം തടങ്ങാതു്. എന്ന സാധിലുള്ളവരിൽ ചിലർ പറഞ്ഞു. പരേ =മറദിക്ഷി. ധർമ്മജാഗ്രം=ധർമ്മതിലുള്ള ഒഴിത്തുംമാക്കാതെവരുമാ എന്ന ക്രൂരക്ക്). താനെ..... ....ചുവന്ന്=താൻ എന്നതിന്തോന്ന് തക്കിടക്കുന്നതു്. ഉണ്ണായിരുന്നാറു=ഉണ്ണായിരുന്ന പ്രകാരം. കേപ്പാപ്പില യോ=കേരക്കുന്നില്ല? പാത്രകാണ്=ആലോചിച്ചു നോക്കു. ഭോഷ്യാ =വിസ്തീ! വുരാ=പണ്ട്. ഭാർത്തവൻ=ഭൂഹവിന്റെ ഗോത്രവുതുന്ന്(പരാ ശ്രൂരാമൻ). ശൈത്യം=ശ്രൂരത. കിം കിം=എന്നു് ഏന്നു്. വിശ്രദിച്ചു കുമേ=ശ്രൂരമന്നനു കഴിക്കില്ല. കേച്ചിൽ=ചിലർ(പരേ കേച്ചിൽ എന്ന പുള്ളുത്തേതാടനപയം). നടക്കാ ചിലക്ക് ആയുധമുണ്ണായിരുന്നു. പണ്ട് പരശ്രാമൻ ചെങ്കു പരാക്രമം ഹേട്ടിട്ടില്ല? അതുകൊണ്ടു ശക്കിച്ചു നിന്തക്കാതെ ചെന്ന വിശ്രദിച്ചു എന്ന മറ്റൊ ചിലർ പറഞ്ഞു. പരം= ഏററുവും. വിസ്താരിക്കാരൻ=മറവിക്കാരൻ. ആവത്രം പോവതും= അക്കന്നതും ആകാത്തതും. തന്നിണ്ണങ്ങൾ=തന്റെ സ്വജനങ്ങൾക്ക്. മാലോകർ—മഹാലോകർ. സദാ=എല്ലായ്ക്കും. വേണ്ടിവോന്നല്ല= വേണ്ടുന്ന കനല്ലു. പിറപ്പ്=ഇനനും. മഹാമഹാസുർ=ഏററുവും പാഠി മാസ്യർ. ഇന്നങ്ങാ=ചേതകക്കില്ല. സതാം=സജ്ജനങ്ങൾക്ക്. ഈ ശ്രൂരമന്നൻ വലിയ മറവിക്കാരൻ. തന്റെ സാധ്യാസാധ്യതകഴിം, തന്റെ സ്വജനങ്ങൾക്കു കാരണവർക്കു മഹാലോകക്കു, തിരെ അശാ ദ്രുതമനു തോന്നുന്ന ഈ ശ്രദ്ധാത്മിയുടെ ശൈരവവും തന്റെ ഇനന്നവും ഈ ദ്രോഹം ധനിച്ചിട്ടില്ല. ക്ഷതിയർ ഇതു കണ്ട് ചിരിക്കും. ഇതു് സജ്ജനങ്ങൾ ഒരു കേട്ടാൽ പോതുകയില്ല. എന്ന ചിലർ പറഞ്ഞു. ക്ഷണം=അ പ്രഭരാരം. മഹാശ്രൂരമന്നത്പാം=ശ്രൂരമന്നശ്രൂരും കെന്നാളിക്കു അവബന്ധം. ത്രഞ്ചിക്കിച്ചു=പൊഴിച്ചു. കന്തി=കന്തിച്ചു. ബാംഗാസന്നാരോപണം= ബാംഗാസന്നന്തരിക്കുന്ന(വില്ലിന്റെ)ആരോപണം (കലജ്ഞാത). മഹാത്മാസുരൻ=മഹാശ്രൂരമന്നൻ. ദ്രോണർ=ദ്രോണാചാഞ്ചൽ. വിക്രയരിച്ചു പോതുന്നതു്=വിക്രയാശാ പരിപ്പുക്കുന്നതു്. അസ്ത്രഹൃദായത്തിൽ= ആ പാരമ്പര്യത്തിൽ. റിശ്രൂയം=റിശ്രൂനാണിവൻ. വഴ്ക്കാവത്തു= ഉചിത്തുപോരങ്ങതു്. കലജ്ഞാജ്ഞിൽ=കലജ്ഞാമെക്കിൽ. ഇളയുണ്ടാക്കുവും=കഴിയുണ്ടാക്കുവും. ശ്രൂരമന്നുംകൊണ്ടു കന്തിച്ചു വിസ്തിതം കാട്ടാതിരിക്കു. നടക്ക വിന് കലജ്ഞാൻ അർത്ഥിച്ചു? മഹാശ്രൂരമന്നനായ ദ്രോണരഘേ വില്ലശ്രൂസിപ്പിക്കുന്നതു്? ആ സഹാധായത്തിലുള്ള ഒരു റിശ്രൂനായിരിക്കാം ഇതേമാം. ഏതായാലും ഉചിത്തുപോരം എന്ന ചി

ലർ പറഞ്ഞു. ഭേദത്തിനും ചുവണ്ണി(ഭേദത്തു രഹിയാക്കബാൻ ദേശഭി)പറയുത്തു്. പുജ്ഞം=കട. അഗ്രം=തല. ധരി ആടിവല്ലാതവന്നു്=ധരിപ്പാൻ കഴിയാതവന്നു്. ഭേദങ്കാണ്ട വല്ലതു, പറയുത്തു്. വിശ്വ് എത്ര കൈകൊണ്ടാണെന്നുണ്ടു്, എങ്കെന്നും സീ കലഞ്ഞുണ്ടു്, അതിനും കടയേതു്, തലയേതു് എന്നുണ്ടും അ റിവാൻ വയ്യാതവന്നു് ഈ സാഹസം ചെയ്യാൻ തോന്തിയേതു് നല്ലതു തന്നെ. അംഗ്രാഹ്യം=തമിൽത്തമിൽ. ഉച്ചച്ചു്=ഇറക്കെ. അംച്ച് =വിളിച്ചപറഞ്ഞു്. ഉല്ലഖിച്ചപലം(ക്രി. വി.)=ഉല്ലഖിതായ(ഇളക്കിമറി ലുന)ചാപല്ലതേണ്ടുകൂടി. കയച്ചു്=അയച്ചു്. തച്ചേച്ചു്=വല്ലിച്ചു്. സംഭാരി=സംഭരം. അതിപ്രാക്കലെ(സതി)=എററാകും പ്രാക്കലം(പര വരം)എത്ര സമഖ്യതു്. ത്രിശ്രാംനാം=പ്രാഹമണാജക. റഡണ (അതി) പ്രാക്കലെ ഏന്നതിനോടു യോജന)=സൗഹരം. മേൽപ്പുംാരം തമിൽ തമിൽ പറഞ്ഞുംപോണ്ട ത്രാഹമണാംമുഹം സംഭരപരവരമായിച്ചു മുന്തെ സമഖ്യതു്. (“വിശ്വയനമക്രോട്ട്’നാൽ” എന്നു് ഉത്തരാദ്ദോക്ഷയിൽ പറയുന്നതിനോടുചേരുതു് ഇതന്പരയിക്കണാം).

90. ചാപല്ലവേഗായ=ചാപല്ലിക്കിണ്ടു തജ്ജിച്ചുനിത്തം. തച്ചേച്ചുന്നു=ഭേദിക്കന്നു. ധാത്രിദേശവാരം=ബ്രാഹ്മണവാരം. അതിരഭസം =അതിവേഗത്തിൽ. പട്ടപാതികോക്ക്=പട്ടപത്രികൾ(സാമർപ്പി തനിക്കുറി)അതിശാക്തതാൽ(ആയിപ്പുതാൽ). ഭാവംതോതവല്ലും വി ളായപരിമുള്ളും=ഭാവം (അരംതസ്തം) അറിയാതെ വിധത്തിലുണ്ടു് വിനിയ അതിനും പരിമുക്കേണ്ടുകൂടി. മനമാദം=വക്ഷംരപ്പുള്ളുക്കെ. (രണ്ടും കു) യാവിശ്വാസണം). ആ വിശ്വേഷാദേഹം=ആ വിശ്വത്തമായ(ഉണ്ടായ)ഫോട്ടോ ടെ. രംഗേ=രംഗത്തിൽ. വിശ്വയൻ=അംജ്ഞികാൻ. ഉശംശാഖയും(ക്രി. വി.)=ഉശംശാഖയ(വാറിക്കുപ്പുട്ട)ാഥയ ത്രാംതോടുകൂടി. ആ സമയത്തു വിജയൻ ചാപല്ലംകൊണ്ടു പലതും പാണ്ടു പാഠമേക്കന്നു ത്രാഹമണ രേ കരുക്കി, തന്റെ ഉള്ളിലുണ്ടു് ഭാവം എന്തെന്നു് ആക്കം, മനസ്സിലുണ്ടു് വാൻ വയ്യാതവാിയം അതു വിനായം പ്രദർശിപ്പിച്ചുകൊണ്ടു, ചെയ്ത്താണുമെ താ രംഗത്തിലേക്കു കയ്ക്കി.

91. അദ്ദേഹംതക്കണ്ണം ദ്രോം രാജാക്കന്മാക്കണ്ടാ യ ഭാവത്തെ പറയുന്നു്—പ്രകടിതവതി(താ. പു. സ. ഏ.)=പ്രകട മാക്കിച്ചുജുവനാഃി. വാദം=വല്ലാതാഥ(ക്രാംക്കം എന്നതിനും വി

ഡേഡ്സം). റ്റിംബരോവാം=ടുംബം(അറബി: ഗൾ ഫട)വെംഗളുള്ള രേഖക്ക്
 (പ്രകടിതവതി മേന്തിംഗൾ കുമ്മം). കടക്കേഷ=കടക്കഷ്ടതിൽ(ഒ)
 ജീനിഗൾഗൾ കടപ്പുറ). ഗ്രാമപഞ്ചാക്ഷരം=ഗ്രാം(ഞാൻ)വെംഗളുള്ള
 കഷണം(ഉരസ്ത)മേന്തവായ കളിക്കുമാലിന്നുംവരു. ഇതും പ്രകടനത്തി
 യാക്കും. പ്രക്ഷിജാ=വലരേണ്ടതായ. പ്രൈദീശപ്പു=കെക്കണ്ണാടേമേഡ്.
 ശബ്ദിച്ചുവം=ചനരു. അഭിയാസതു(സ്വി) =വന്നപ്പോരു (തസ്വിൻ എന്ന
 ധ്യാഹരിക്കണം). സാമ്പുശാച്ചി ഇതിക്കൊ=സാമ്പുശാച്ചി (ഇടത്തുവെയ,
 കൊണ്ടുകുടി ശാം തൊട്ടക്കുന്നവൻ അതായതു് അജ്ഞന്നർ)പ്രസ്തുള്ള ശശ.
 കഷണം=അല്ലേനരം. അഭജനി=ഇനിച്ചു. റൂപാണാം=രാജാക്കന്നാക്ക്.
 ശബ്ദപ്രസംഗാർ=പ്രസംഗ(പ്രസഹി)പ്രഖ്യാപ്തി,ധാര. തിരോന്തൽ=തി
 രംഗവിച്ചു(മരഞ്ഞ). ഇടത്തുകള്ളിഗൾഗൾ കടപ്പുറ ശരതിവേംഗ കടകൊ
 ണിട്ടുള്ള പാടം വലത്തു കെക്കണ്ണാടേമേഡ് ഞാൻവെംഗളുള്ളിട്ടുള്ള വഴി
 പും സ്ക്രിപ്തമായി ഡാനോപ്പട്ടന അങ്കേഫം നേരേ വന്നപ്പോരു ഇതു ദീരു സ
 റൂസാച്ചിയാണാ ഏനു പ്രഥമാനരം ശക്കയുണ്ടായി. ആ ശക്കയുള്ള ആസ
 ക്രതിയില്ലാത്തതിനാൽ അതപ്പോരിംതുനന മായുകയും ചെയ്യു. വലത്തു
 കെക്കണ്ടുമാത്രം അസ്ത്രം തൊട്ടക്കുന്നവക്ക് വലത്തുക്കള്ളിഗൾഗൾ കടപ്പുറ
 പുംവരേവയും ഇടത്തുവെക്കണ്ണാടേമേഡ് ഞാൻതചന്നും ഉണ്ടാകുന്നതു പ
 തിവാണ്. അസ്ത്രതച്ചാക്ഷന്റെ അതു നേരെക്കറിച്ചും മുടി കാണ്ടായാൽ
 ഇങ്ങനെ സാമ്പുശാച്ചിയാണാ ഏനു ശക്കിച്ചുവെന്ന സാരം.

92. അദ്ദേഹത്തശണിപ്പോരും പാശ്വാലിക്കണ്ണം
 യ ഭാവദേശത്തെ പറയുന്നു:— പ്രത്യക്ഷാംഭാജഭവാണാം=പ്രത്യ
 ക്ഷനായിട്ടുള്ള അംഭാജഭവാണം(താമാപ്പുവന്നൻ, കാമൻ)ഉത്തര. വല
 രിപുതനയം=വലരിപുവിംഗൾ(ഇന്ത്രാംഗൾ)പുതുനന. തത്ര =അവിടെ.
 റംഗാധിത്രം=റംഗത്തിനു കയറിയ (വലരിപുതനയവിശേഷണം).
 പ്രത്യ..... ലോം=പ്രത്യുമായ(ചുതിയ) തൊമ്പുംകെരണിട്ട
 ശ്ലാം(സത്രപ്പിംഗൾ)അതുവെല്ലും(ക്രി. വി.). ചുപ ..... ഞാൻ=
 ചുപദാജാവിംഗൾ കലത്തിനു റിവാമണ്ണരി(ഭടിയിൽ ചുട്ടനു ചുക്കല)
 യായ. സാ കമാൻ=ആ കല്ലുക. ഉദ്രൂനിം .....മാലം=
 ഉദ്രത്തുകളായ (ഉന്നുക്കുംപുണ്ണ) നീറംകള്ളുകളിടുട (നീണു കള്ളുകളിടുട)
 കല(വിഭ്ര, അതായതു് നോട്ടം) ആക്കന്ന മംഗളമരതകമാലായ (മംഗളം
 തുമ്മായ മരതകമണിമാലായ). വന്നെന്നതും ..... ഞിന്റെ =
 വന്നെന്നതും(അടത്തുവരുന്ന)മാലാപ്പുണ്ണത്തിന്റെ(മാലയിടലിന്റെ). പൊ

എത്ര ..... . പോലെ=പൊഴിയുകൊള്ളുകയോ എന്നു തോന്നമാറ്. പൊഴിയുകൊണ്ട് മുള്ളു ചുമുകുമാര്മ്മം. പൊഴിയുകൊംപി=മുള്ളു ചുമുകുര തന്നീയിക്കുക. കുമരേവൻ മുള്ളുക്കുമായയുംപാലിരിക്കുന്ന ഒരു ഘട്ടവാ വിനെ പാഞ്ചാലി കടക്കുമാലയാനിച്ചതിനെ ഭാവിയായ സ്വയം വാമാലുപ്പംന്നതിന് പൊഴിയുകൊംപിയോ എന്നു തോന്നമെന്നുംപ്രേ അചിച്ചിരിക്കുന്നു. ഉൽപ്പുക്കുലക്കാരം.

43. കെന്റു=കെതിയോട. ചാപം=വില്ല്. ഉപചിതവി നയം(കു. വി.)=ഉപചിതമയൈ(വദ്ധിച്ചു)വിനയിത്താട. മോജനം= സൗഖ്യക്കേന്താട. ഉത്തരംഗാത്മാ=ഉത്തരംഗം(ഉന്നതാ)അതു തന്ത്മാവി ഫന്നാട്(ഡോ തന്ത്മാ, മനസ്സിന്നാട് എന്നം)ആട്ടിയ. മഹിയഃ=അതിമ എന്തായ. അച്ചി=തുടച്ച്. ബാശംഖ്ലാസം(കു. വി.)=ബാശം(ജാതം) അതു ഉല്ലാസംതുടങ്കി. അന്നിപവാഴി=ഓഗിയുള്ള രാം. ചിത്രാ ധാരം=ചിത്രം(നാനാലുഖാരം)അതു അകാരംതുടങ്കിയ. ലക്ഷം= ലുക്ക്. തബടിൽ=ബേം. പട്ടധിയാ=പട്ടവായ ഡി(ബുലി)യുള്ളിവ റിൽ ബെച്ച്. അരഗിം=ഭാവി. അപ്രജ്ഞാസം(കു. വി.)=അജ്ഞാസം. ആകാതെ. സാരം സ്വാഖ്യം.

94. രംഗേ=രംഗത്തിൽ. പാത്മൻ=ഞാജ്ഞന്നൻ. അവവനി ക്ഷിജം=അവനി(ഭൂമി)യെ ക്ഷിക്കുന്ന(രക്ഷിക്കുന്ന)വത്താട അതായത്രു് രാജാക്കന്നുകുന്ന. ചിത്രം=മനസ്സ്. രക്ഷാധാരം=രക്ഷയിൽ. അജ്ഞന്നൻ രംഗത്തിൽ കയറിയുപ്പാർഡ റൂപവനാത്താട മനസ്സു രക്ഷയിൽ കയറി. തല നോവ്=തലവേദന. വിശ്വേഢനത്തുപ്പാർഡ രാജാക്കന്നാർക്ക് തലവേദനയെ കൂത്തു. ഭംഗം=മുറിവ്. ലക്ഷ്യത്തിൽ=ലാക്കിൽ. തച്ചിയാസ്പുപാരതന്ന =തച്ചിയാസ്പുപായ (അവവന്നല്ലോബന്നിച്ചു) അസ്മുഞ്ജന്താട പാതംകൊണ്ട്. ദേഹം=അവരുടെ. സഹക്രം=അരും. ലക്ഷ്യലക്ഷം=അവവഡിലക്ഷം. അജ്ഞന്നന്നൻറെ അസ്മുപതനന്നുകൊണ്ടു ലക്ഷ്യം മുറിഞ്ഞുപ്പാർഡ രാജാക്കന്നാ റുക്കുന്ന അജ്ഞന്നന്നൻ മുറിഞ്ഞു. അവക്കാം അഞ്ചുതിരേയാക്കി.

65. ലക്ഷ്യവേധംവെയ്യു പാത്മനെ വിലർ അറി എത്തതായിപ്പുറയുന്ന:—മരം=മരങ്ങമൻ(അദ്വാനൻ). അവവിതം ഇംക്കണ്ണ=അവഹിതമാകംവല്ലുള്ളിൽ (മനസ്സിത്തതിക്കാണ്ടുള്ളി) ഇം ക്കണ്ണ(ഭർത്താ)ത്തിക്കു. വിക്രൂപ്പു ധനക്കി (ധനക്കി വിക്രൂപ്പു സതി)= വില്ല വഴിയുപ്പേട്ട സമയത്രു്. ധനക്കിയഃ ഇതി=ധനക്കിയൻ(അജ്ഞന്ന)

നന്ന)എന്ന്. അഭോധി=ബോധിച്ച(അറിഞ്ഞ). ടീ.പ്പു.=ശി.പ്പുന്. യുഹപദിഷ്വവിസജ്ജനേ=ഒരുമിച്ചുള്ള ഇഷ്ടക്ഷേട(അനുസ്ഥാനം),വിസംജനത്തിക്കൽ. കൃപോസ്ത്രം=ഈ കൃപൻ. പരിഭ്രാന്തി(സതി)=പരിഭ്രാന്തം(വണ്ണിതാ)ആയ സമയത്ത്. വിഭാഃ=വിഭാന്. വിവേദ=അറിഞ്ഞ. ലക്ഷ്മി=ലക്ഷ്മി. (പരിഭ്രാന്തി സതി എന്ന യോഗം). അവധിയാനത്തോടുകൂടി നോക്കുന്നതു കണക്കേപ്പാർഡ ആശങ്ക, വിശ്വ വകുച്ച പ്രോം ടീ.പ്പുതും, കനിച്ച ശരദാദൈഖ്യപ്രോം കൃപതും, ലാക്ഷ ഭരിച്ച പ്രോം വിഭാനും, അഭോധിം അജ്ഞനുന്നനാബന്നാം മഹിലാക്കി.

96-97. പാഠ്യാലിയുടെ സ്വന്ധംവരണാലാറ്റപ്പ് ഗാ
തത പരിഘം:—**അഖിലിപ്പതം=ആളിയാൻ(അതാഴിയാൽ)ധനിക്കപ്പെട്ട**
ട. ക്രമന=ക്രമ. പഞ്ചവാൺ=അഞ്ചുവാൺ അഞ്ചുള്ളാട്ടക്കുടിയ. ഫേളിത്രുക്കം
=കളിത്തത്തെയ. പക്ഷപുടെ=പക്ഷത്തിന്റെ(ചിറകിടക്കുന്ന)മദ്ധ്യത്തിൽ.
സ്വർഘന്തി=സ്വർഘിക്കുന്നവളായി. പാണ്ഡിയാഃ=പാണ്ഡിവിന്റെ
പുത്രരാഖ. പഞ്ച=അഞ്ചുപേൾ. വാഃ മമ ഹതി=വരംബാണ് ഏ
നിക്ഷ് എന്ന്. രാജന്മാലാകായ=ക്ഷതിയലോകത്തിനായിട്ടുണ്ട്.
നിവേദയന്തി=നിവേദനം ചെച്ചുനുവളായി. വിഖം=ബോധിക്കപ്പെട്ട
തു=ആക്കട്ട. ലക്ഷം=ലാക്കിനെ. പ്രസമീക്ഷ=കണ്ടിട്ടും. കൂദ്ദം=
പാശ്വാലി. പാത്മം ച=അജ്ഞനുന്നേയും. രഞ്ചപ്രതിമം=രഞ്ച(ഇപ്പറ്റി)
നോട്ട പ്രതിമ(സാദ്ധ്യം)ഉള്ളിവനായ(പാത്മവിശ്വാസം). വിലോക്രു
=കണ്ടിട്ടും. അതഭായ=എടുത്തിട്ടും. ത്രസ്തം=വൈഴ്സ്ത നിറുത്തി. വാ
മാല്യദാമ=സ്വന്ധംവരമാലഭയ. ഇരാമ=രമിച്ച. കന്തിസ്ഥം=കനി
പുത്രനെ. ഉത്സ്മാനി=ഉത്സ്നൂര(ഉത്തമിതനായ സ്നൂരനോട് കൂടിയാണ്)
ആശി. സ്വർഘന്തി, നിവേദയന്തി, ഉത്സ്നൂരാനി എന്നീ മുണ്ണം കൂദ്ദം
വിശേഷണങ്ങൾ. തോഴി കാര്യിൽ എടുത്തിട്ടുള്ള ഒരു പഞ്ചവാൺകിളി
ഘട ചിറകിനിടക്കിൽ തടവി പാണ്ഡി വന്നാൻ അഞ്ചു പേൾ എനിക്ക
വരംബാംബന്നാം ക്ഷതിയരായെല്ലാം അറിയിച്ചുകൊണ്ട് സമിതിചെ
ഴിക്കന പാശ്വാലി, ഭറിഞ്ഞ ലക്ഷ്മിതേതയും ഇപ്പറ്റപ്പുനായ അജ്ഞ
നുന്നനയും കണ്ടിട്ടും സ്വന്ധംവരണ്ണാം യവളുകസുമമാലയും കാര്യിലെ
ടക്കു സ്നൂരാദൈത്യനോടുകൂടി അജ്ഞനുന്നുന്നു സമിപദ്ധതിയും ചെന്ന.
ത്രസ്തവാൺമായ മാലയെന്നു പരിഗ്രാമത്തുംകൊണ്ട് ഇരിപ്പുമാലയെന്നു അ
വികാസം. ‘അഖിലിപ്പതം’മിത്രാദിപദ്ധതിയിൽ കുംഭാംഗ കാഞ്ഞംബാധന
മെന്ന നിദംബനാലക്കാരം.

98. വേലാ .... വിഞ്ഞം=വേലാവിതമായ (അതിരക, വിജയത്തെന്നാണാവം)തെജസ്സ്)കൊണ്ട് പ്രകാരിപ്പിക്കപ്പെട്ട് ക്ഷേമവിഞ്ഞേന്നോട്(ഹാജ്രു ശി/നോട്)ആക്രിയ. മഹാത്മാനം=മഹാമനസ്സുന്ന യ. ഏനാം=ഇവന്നു(അംഗീകാരം). ബാലു=ബാലികയായ. തൃപ്പിംഗം=പാശാലി. തദാനിം=അപ്പോൾ. ഉപചിതകതുകം(ക്രി. വി.)=ഉപചിതമായ(വഥ്പിച്ച)കൈശത്രുക്കുത്താട. വിക്ഷൂ=നോക്കിട്ട്. മദാക്ഷഭോലാലു=മദാക്ഷഭം(ലജ്ജ)കൊണ്ട് ലോല(ചണ്ണഭ)യായിട്ട്. ലീലാമല, (ക്രി. വി.)=ലീലയാർ മദമാക്ഷംവെന്നും. നതമുവി=കറിഞ്ഞ മുവത്തോടുകൂടിയ. മാലാം=മാലയെ. പാത്മസ്യ=പാത്മൻററ. കണ്ണോ=കഴി ത്വിൽ. നിജ..... ..... ദ്രോഷം=തെൻറ ക്ഷേമതികക്കിൾ(ലതകഡിപോലെയുള്ളിട്ടെ ഒപ്പെക്കിൾ) കൈണംളിളി അരുള്ളുക്കുത്തെ (അലിംഗനത്തെ). അനുസ്തുതയാൽ=അനുസ്തുതണം ചെങ്ങുനാബളായിട്ട് (അനുസ്തുതണം ചെങ്ങു=സുത്രരേഖകൊണ്ട് സമാനമുച്ചുപ്പിക്കു). പാശാലി ലജ്ജാനുമുഖിയായി വിലാസത്തോടെ ചെന്ന് അംഗീകാരൻറ ക്ലാസ്സിൽ മാലയിട്ട്. അതു വാജായ, വജ്വാനളിളി തെൻറ ക്ഷാലിംഗനത്തിനാളി സംശാനം കറിക്ക ക്കാഡോ എന്ന തോനാം. വാചകംജൂഫില്ലാസ്സുംഖാൻ രജമൂന്തലപ്പേക്ക്.

99. വിശുദ്ധകാവിഥക്കാ=വിശുദ്ധകാരക(ദേവകൂഴിട)കാഞ്ഞുായ മോചിക്കപ്പെട്ട്. പുഞ്ജരാഞ്ഞ=അതാരാഞ്ഞനിന്ന്. പുഞ്ജുഞ്ജി=പുഞ്ജവശ്ച. പുരജനനയനാന്തരാഞ്ഞ=പുരജനനാഞ്ഞുടെ നയനാന്തരത്തിൽ (അഭ്യുക്തിടെ കടയ്ക്കുന്ന)നിന്ന. ബാഞ്ജുഞ്ജി=ബാഞ്ജവശ്ച. പ്രമോദായ=സദനതാശം നിമിത്തം. റൂപദാരിതുക്രാന്ത=റൂപദാരിതാവിനെൻറ (രാജപുത്രിയടെ)കരാറുത്തിൽ(ക്രൈവിലിൽ)നിന്ന. സേപദഞ്ജി=വിശ്വപ്പവശ്ച. തദാനിം=അപ്പോൾ. സമജനി=ഉണ്ടായി. മഹാനിഡയ=മാന്ത്രമായ. പ്രസ്തുതി(സതി)=പ്രസ്താവിക്ക(അതരംഭി ശി)പ്പെട്ട സമയ തന്റെ. മാലുഭാനേ=മാലജുടെ ഭാനം(മാലുഭാനേ പ്രസ്തുത സതി എന്ന യോജന). പാശാലി അംഗീകാരം മാലയിടപ്പോൾ ദേവകൂഴിടെ കാഞ്ഞിൽ ദാനി പുമച്ചയും, പെഴാനേന്നുക്കളിൽനിന്ന ക്ലോർമുച്ചയും, ക്ലൗംകര ത്വിന്നനിന്ന വിധപ്പുമച്ചയും ഉണ്ടായി. വിധപ്പുണ്ണകന്നു സാത്പരി, ഭാവത്തിൻറ ചിഹ്നം. സംഭവയാലഭാരം.

100. തച്ചാതാ=അവനെൻറ(അംഗീകാരൻറ)ചാതിം. അതു തം=അതുശാശ്വതാം. ദ്രോജ്ജവത്രം=ദ്രോജ്ജവാവിനെൻറ പുത്രൻ(പ്രഥമം)

എന്നൻ,. ആദാവരാൽ=ആദാത്തേരാട. മനിതർ=മനിമയമായ തേർ. നിഴൽ=പത്രക്ക. നിജവല്ലഭം=തന്റെ വല്ലഭരെ(പ്രിയരെ). ചന്ദ്രഃവഹം(കു. വി.)=വലിയ വേഗത്തോടെ. തേർക്കിടക്കിന=തേർ തെളിച്ച(കിടക്ക)=തെളിക്കുക). പുജകാദരണം=ഭീമിനാട്. സമം =കുടി. ഉദ്രേതം(സതി)=ഉദ്രതനായപ്പോൾ. രഹ്യം=പോകാൻ. ഇതു തന്നെയും=അഞ്ചുന്നം(ഇതുതന്നെയും ഉദ്രേതം എന്ന ഫോജന). സരോഷം (കു. വി.)=കോപത്രോടെ. അതി ചുക്ഷുഡം=എറാറും കേഷാഭിച്ചു. റൂപമാഥബലം=റൂപഭാരം മാറ്റായ ബലം (സൈന്യം). മുള്ളും തീനാം കൊണ്ടുവന്നതും ഭീമശനന്ത തെളിക്കുന്നതുമായ തേരിൽ കയറി പാശുംലിയേജും കാരിറി അഞ്ചുന്നം പോകാവാൻ ഭാവിച്ചു. തസ്ത യത്രും സപ്പംവാരതിനു വന്നിട്ടുള്ള രാജാക്കന്നാരാടെ സൈന്യങ്ങൾം വല്ലാതെ കേഷാഭിച്ചു.

ഒല്ലം ന. തദ്ദേശം=അതിനുംനേം. നാവരാഃ=രാജാക്കന്നാർ. സസംഭൂതിതായുധാഃ=സസംഭൂതമാകംവല്ലും ആയുധങ്ങളെ ഗഹിച്ചു വരായി. കോപ ..... ക്ഷണാഃ=കോപഭാരം(മന്ത്രത്തേക്കാപാ) കേംണ്ട്. അതിനാഞ്ചൽ(ത്രുച്ചത്വ)ആച്ചം, ഭാദ്യനാഞ്ചൽ(ഭയക്കരണം)ആച്ചം ഇരിക്കുന്ന ഇംക്ഷണം(നേത്ര)ഓളോച്ച കുടിയവരായിട്ട്. ക്ഷണേന ഏവ=ക്ഷണേനാരംകൊണ്ടുതന്നെ. കൂച്ചം=കൂച്ചുമെ മൂസ ..... പിക്കാം ഏവ=മൂസജനങ്ങളിൽവാച്ചു മൂല്യാഭിക്ഷിക്കുന്ന(ചക്രവർത്തിയും റിറ്റിനിൽ അഭിക്ഷംചെയ്യുപ്പുട്ടവൻ) തന്നെയാണ്. അയം ചുപ ദാജഃ=ഇം ചുപദാജാവും. യേന=യാതൊരുവന്നാൽ. അസ്മാനു സപ സേമജ്ജ തിജ്ഞമാനാജ്ജ(സംശൂ)=നമ്മൾ സപസ്മാനരായി സ്ഥിതിചെയ്യുന്ന സമയത്രും. കബണ്ണചിത്വിപ്രവര്ത്തേ=കൈ മൂലവന്നബാലന്ന്(വച്ച =ബാലൻ). ധന്മാ ഇയം കഹ്യാ=ധന്മായായ ഇം കഹ്യക. സമപ്പിതാ =ഭാനം ചെയ്യുപ്പുട്ട. നിയതം=നിയമയമായും. ഏകദ്രൂജാലിക്കാ ഏവ =ഇത്രജാലകാരൻതന്നെ. അയം ശ്രൂവമണഃ=ഇം ശ്രൂവമണന്ന്. യേന =യാതൊരുവന്നാൽ. സകല... ..... രോപം=എല്ലാരാജലോകം അളളാലു, ദുരാരാപം(കാലശയററപ്പുട്ടവാൻ ശ്രദ്ധാസ്ഥിതി). ചാപം= വില്ലിനെ. ആദാഹം=കലായററിട്ട്. ചാഞ്ചലം=ഇളക്കിക്കാണിറി അനു. ലക്ഷം=ലാക്ക്. ചാപനിത്രമാനിഭേദന്നു(യേന എന്നതിനെ വിശ്രേഷണം)=ചാപനിത്രമന്തിൽ(യന്ത്രവീഖ്യയിൽ)അനന്തിജനനം (അറി വില്ലാത്തവൻ)ആയ. നിപുണം(കു. വി.)=സന്ദർഭംനുംതന്നെകുടി. അ

പവിശ്വം=ഭോധിഅപ്പട്ട. കത്തുരു=എവിടത്തുകംരനാണ്. അയം=
 =ഈ. അതിവിയാതഃ=എററബും വിയാതൾ(നിർദ്ദിഷ്ടങ്ങൾ)ആതും. മുഖ
 എന്നമുഖഃ=മുഖമനാനന്നാ തന്നെപ്പറയുന്നവൻ (ഇന്നമാതെ മുഖം
 നാണ്). യഃ ത്രം=യാതൊരുവന്നാക്കട്ട. നഃ സമ്പ്രാം അച്ചി=നെക്കു
 ദ്രൂവരേജും. തുണിചുഞ്ഞു=തുണമാക്കിചുഞ്ഞിട്ട്(അനാഭിച്ചിട്ട്). സപയം
 .....വേരു=സപയംവരമിന്നരാസവത്തിൽ. വദിഗ്രാഹം അ
 ഗ്രാഹിജ്ഞം=വദിലെയിടകവുകാവിലെയി)ഗ്രാഹിക്കന്നതുപാലെ ഗ്രഹിച്ചു. രാജ
 പുത്രിം=രാജപുത്രിയെ. തൻ=അന്തുകാണ്ട്. അയം=ഈവൻ. അപ്പു
 ദ്രുംഗിനയാഘ്യം=ഈ വിനയമില്ലായ്ക്കുടെ. അദ്ദേഹം എവ താവൻ=ഈന്ന
 തന്നെ. അനന്തവത്രം=അനന്തപിശ്ചകട്ട. ഏകാഃ=പിശ്ചന. അനാം.....
 .....അംഗതേ=അനാമതസ്വദേശനാട്ട്(തനിക്കു സദ്വാന്നപ്പാതയാ
 നോട്ട്)ഉള്ളിട്ടി സംബന്ധം തനിനു വിശ്വാതാത്തിൽ(നാശത്തിൽ). വിശ്വാ
 എന്നക്കാണം ചട്ടഭവത്രം=വിശ്വാമായ(ശല്യമില്ലാതായ)അനാതകാബന്നതോ
 ടുക്കിയവനായും ഭവിച്ചുകൊട്ട. പാശ്വാലാജഃ=പാശ്വാലാജാച്ചു്. സാ
 എഷ്യം അപിക്കമാരി=ഈ കമാരി(കാനുക)യും. ന അതും ശാഖയത്രു=പ്രാഹി
 ഷാതിരിക്കുകൊട്ട. മുന്മു.....നീയാം=മുന്മുക്കളായ ഇന്നങ്ങൾ
 ഇന്ന് ശോചനനിയ(ശോച്ച)യായ. അംവാശാം=അംവാശമെയ. ഇഹം=
 ഇവിടെ. സമാതും=സമിതിചെയ്യുന്നു. ക്രമവിൽ ക്ഷണാം അച്ചി=ക്ര
 ക്ഷണംപോലും. സാമ്പ്രദാം=ഈപ്പും. അംസാമ്പ്രദാം=അംസുക്രമമാണ്.
 ഓബ്രൂ=നീച്ചയായും. പാലുദ്ദേശവരു=പാലുന്നായവനു(കണ്ടുകൊ
 ണിപിക്കുന്നവനു)അനാദരിച്ച ദഹിക്കുന്നവനായ. അതു വിപ്രവരം=
 ഈ മുഖമനബന്ധാലപനിൽ. യമാദ്ദം=അംദുക്കുപൊലെയുള്ളിട്ടി. ദജ്യം,
 =ഡിക്കും. പ്രജ്ഞാ=ചെപ്പിട്ട്. തുജ്ഞാം=പാശ്വാലിയെ. ത്രുഹാി
 ഷ്യാമഃ=തന്നെറി വിശ്വാക്കുമാണ്ടു വരയാണാട്ട്. സമക്ഷം=അക്ഷിക്കിക്കിക്കു
 മനിക്കുവെച്ചു്. ഇന്നുാലി.....ലോകാഃ=ഇന്നെന്ന ത്രക്കിയില്ലി
 വാത്സക്കർശനക്കാണ്ട് സകലപ്രാക്കണ്ഠക്കു(ജനങ്ങൾ) യും സമുച്ചേരണം
 ചെയ്യുവൻ(ഭയപ്പെട്ടത്തിയവർ)ത്രയിട്ട്. സരാബാം=ചേരുത്തിൽ. അഭി
 പരു=നോക്ക ചാടിട്ട്. സമ.....താജ്യം=സമാലക്ഷ്മായ
 (കാണപ്പെട്ടവാൻ കഴിയുന്ന)വിജയവക്ഷിയുടെ താജ്യംവ(നൃത്യം)തോ
 ടുക്കിയ. പാശ്വാം=അംജ്ഞിനുന്നുന്നുന്നുന്നുന്നുന്നു. പഞ്ചവാരയൻ=പരിവാരണം
 ചെയ്തു(വള്ളഞ്ഞ). തദാനിം ത്രം=അംപ്പുംശാക്കുകൊട്ട. സമ്പ്രവീഹ്രിക്കുമണിഃ
 =എല്ലാവിരുന്നാക്കം ഭ്രംഗനാതമായ. സമ്പ്രസാച്ചീ=അംജ്ഞിനുന്നു. സത്പ
 രോപാശമിതാണം=ത്രയേടുക്കുടി ഉപസമിതിയാരായ (അടക്കത്തു വന്ന)

നിജനിജവസനാനി=താന്താങ്ങളുടെ വസനാങ്ങൾ(വസ്ത്രങ്ങൾ.) അത് ഒരാളുടു=അവേജനംചെള്ളിക്ക് (അായിൽ കെട്ടിക്കു്). പ്രദശാള .....
 ദന്ധാനം=പ്രദശാളങ്ങളിൽ (ബൈഥാലിൽ) ദന്ധങ്ങൾ(വടിവാളി)ഗമിച്ചവരായ. റാഡി ..... ചുടാൻ=റാഡിമാംവസ്ത്രം ഭാജിങ്ങളായ(കടിഞ്ഞപ്പട്ട)ഭാജിപുടങ്ങളാട്ട്(ചുട്ടകിളാട്ട്)കുടിയ. നിാഡിശൈലേഖണമുള്ള, കമ്പ്യാംഗാനം=നിാഡിശൈലായ (അങ്ങംഡാം=തോട്ടി ഇല്ലാത്ത, എതിരില്ലാത്ത, ശബ്ദംകൊണ്ട് മുംകുകിക്കുന്നവർ(ഹ്രാ എന്ന മുഖനവർ)ആയ. ദ്രോ=നൃം വനേ! ദ്രൂഡ് ചൗം=ഐല്ലുനോം. അംബതുവ രദ്ദോപദിഗമ=ഇം രദ്ദോപദിത്തനെ(രദ്ദോപദി=തേർത്തുടം). തിജ്ഞാള=സമിതി ചെയ്യുന്നം. ഭോം അംബു്. വാഡി കേച്ചനാ=ഞങ്ങൾ ചിലർ. വധും=വധുവിനെ. പരിവാസ്ത്രം=ചുററിനിനാം. രക്ഷാമംഗളം=രക്ഷാത്മമായ തിളി മാത്രങ്ങൾക്കുണ്ട്. കഷ്ടത്തിലുപിഡാചാനം=കഷ്ടത്തിയണ്ണാരാകന പിഡാചാങ്ങൾ. നിവാരണ്യാമഃ=നിവാരണംചെയ്യുന്നാട്ട് (അക്കിരിഡാനാട്ട്). കേച്ചിൽ=ചിലർ. അതു ഏവ=ഇവിടെനെന്നെന്ന. സാഹായ്യം=സാഹായ്യം(സഹായകമാം)ചെയ്യുന്നതിനുവേണ്ടി. തിജ്ഞാമഃ=സമിതി ചെയ്യുന്നാട്ട്. കേപി=ചിലർ. സമൂഹം=അംഗിമുവമായി. അംഗ്രീസ് =ചെന്നിക്കു്. ബുദ്ധം ..... പ്രഥമരാജം=പലവിധിതിളി ദണ്ഡപ്രധാനങ്ങൾ(വടിവൈണ്ടിക്കുണ്ട് അടിപാർ)കുണ്ട്. അംഗിപത്താം=അംഗി.പതിക്കുന്നവർ(നേരിട്ടായുന്നവർ)ആയ. അനുനം=ഇവരും. അതിന്മും=വളിച്ചര അക്കാദലം. വിദ്രാവണ്യാമഃ=കാടിക്കുന്നാട്ട്. സന്തും=സന്തുമാം. ബുദ്ധമനുസ്ത്രോന്നാ=പുണ്ടുചുവക്കുന്നാട്ട്. റൈപേ= ശച്ചിക്കുന്ന (രോ.) മാചെയ്യുന്നാട്ട്. ഭവനാ ഇദം=ഇം ലോകം. അന്തു ഏവ=ഇന്ന തന്നെന്ന. അംഗ്രീംഹമനം ഭവതു=അംഗ്രീംഹമണം(ബ്രാഹ്മണന്ത്രം)ആയി ദിവിക്കുടെ. റൈപുംപാണ്യഃ=റൈപും(ആയുധം)കാഞ്ചിലുള്ളിവായ. തേ=അംബർ(കഷ്ടത്തിൽ). പ്രദയാക്താരഃ=പ്രദയാക്താക്താരം(പ്രദയാക്തിക്കുന്ന വർ)ആകനു. ചതുപാണ്യഃ=ചതുപാണ്യം(കട)കാഞ്ചിലുള്ളിവരായ. വയാ=ഞങ്ങൾ. അനന്തേക്കാരഃ=അനന്തേക്കിക്കുന്നവരുകനു. സദരാജം (കു. വി.)=രോധിത്തോട്ടുകുടി. ഇത്താംബി=ഇങ്ങനെ തുടങ്ങിയതിനെ. ഭാഷമാംഗാനം=ഭാഷിക്കുന്നവായ(ഇരുപ്പിസുംബിശേഷം). ഇംഷ .....
 .....നന്നഃ=കരണ്ടുന്നനം ഉദബ്ദിതം(ഭേദാഭിതാ)ആയി മരഞ്ഞു(മരന്നു)റാറം(ആയിരിക്കുന്ന റാസത്താൽ മധുരമായ അന്താന(മുഖം)തേതാടക്കുടിയ(സുപ്രാണാചിയുടെ വിശേഷം)). സപ്രാന്വി ഇംഗ്ലീഷാനം=എണ്ണാ ഉച്ചിന്നുരണ്ടാര (മ്രൂഹമണംരോധം). നിവാസ്ത്രം=നിവാരണം ചെള്ളിക്കു്.

(விழ்வகிடு). தேவை காண்கள்=அது காண்க, எதை (விலூபினென) எடுக்காய்=முடிந்திடு. விழுவார..... எலாகீ=விஷ்மி ஒண்டு
 (உடிமீசகளைப் பொலையுதில் விழுவார் என்றொள்ளுதிருங்கிறது) எலாகீ=விஷ்மி ஒண்டு (பூர்வகாலம்) அது கைப்பூட்ட ஸம்பாலோகதோடுக்கிய புராயிடு. ஸவியாவை
 வேபங் (கு. வி.)=விளைவுகளித்தாய் ஈவுலேப (கற்று) தேநாடுக்குகி. அது செப்புஞ்=அது ரூபாகங் செப்பு (பரிணாம). “கூதும் ஒயிஜன—” ஏனாலும் இதன் “கூதுமாறநிலையுமில்லமக்கூ,” ஏனாறு வரல் ராஜாக்களைக் கூட வசனம். “பே ஒயித்த்து மென்றுவ” ஏனாறு துட்டு “வயமங்களோகாரஸ்” ஏன் ஒயித்து வரல் ஈஸ்தாநோட்டுத்தி ஸ்ரூவமங்களைக் கூட வசனம். ராஜாக்களைக் கூட வசனம் தூண் செப்பு ஈஸ்தாநென வகுக்கிறது. ஈவுப்பாரி ஸ்ரூவமங்கள் ஈவுப்பை தேநாடு விழுங்கப்படுவாக் கூடுமெனி. ஈஸ்தாநெனக்கூட, ஈவுரை விலக்கி என்றொள்ளுதிலிருந்து தீவங்குழுவுக் கூல்களீக்கூடும் தாசெ காளை, பூக்கிறங் பரிணாம.

10! കമ്പു=എവന്സ്. ഫ്രാണസ്=ഫ്രാണസ് ചാൽക്കൻ. ഡാക്ടി
 =വില്ലിക്. ന മുത്ത്=മുത്തവല്ല. സപ്പസ്റ്റി=മംഗളം. ദേവതുതായ=ദൈ
 വന്മതന്ന്(ഭീഷ്യക്ക്)ആയിക്കൊണ്ട്. അമരാള്യാസ്=അമരം(അന്നപുരം)
 ആയ അല്ലാസേരാട്ടക്കുട്ടിയവനാണ്. കൗപതി: അയം=ഇം കൗരാ
 ഷാബ്. ശ്രീസത്യത്വമേ=ശ്രീഹൈത്യവായിട്ടുണ്ടായ. വിലംബസേസ്=വിലം
 സണ്ടാ(ലിവ്പകർ)കൊണ്ട്. ലോ: കുന്നാല്ലോ=അല്ലായോ കുന്നാലിക്കാളേ!
 ശ്രൂണത=നിങ്ങൾ അവിച്ചാലും. ശ്രൂംഹംസാസ്യ അമ്പു=ശ്രൂംഹംസാനായ
 ഇവന്നേൻറു. വാൺസിം=വാക്കിനെ. രാധായന്മം=രാധായ മന്ത്രം(ചിത്ര
 ലക്ഷ്മിന്ത). രചയത = നിങ്ങൾ രചിച്ചാലും. ഘനി=പിന്നെങ്കിലും.
 വിലും അപി=വിലും(വേദിക്കപ്പെട്ടുള്ള)എങ്കിലും. അവിലും അസു=
 അവിലും (വേദിക്കപ്പെട്ടാൽത്തു്) ആയി ഭവിക്കുന്നു. ഫ്രാണർ ആക്ക
 വില്ലിക്ക് മുത്തവല്ല? കൗപതിക്കം മുത്തവാണെന്നതും. ടീഷുർ സപ്പസ്റ്റി
 മാനായിട്ടിരിക്കുന്ന. കൗരാജാവായ ദാത്താധനൻ അന്നപുരായ ശാരൂം
 സത്രോടു കുട്ടിയവനും ശ്രീവിലംസണ്ടാടു കുട്ടിയവനും നാണ്. അതു
 കൊണ്ട്, അല്ലായോ കുന്നാലിക്കാളേ! നിങ്ങൾ ശ്രൂംഹംസാനായ ഇങ്ങും
 വന്നേൻ പാക കേരംകുവിൻ. രാധായ മന്ത്രം വിശ്വം നിമിക്കുവിൻ.
 അതു് എഴു മുനിക്കപ്പെട്ടവെങ്കിലും. മുനിക്കപ്പെട്ടാത്തതായെന്നെന്നുയിരിക്കു
 ക്കു—എന്ന വിനയം. ഫ്രാണർ ഏനിക്കു മുത്തവാണ്; ടീഷുർ വഞ്ചുന്നമാ
 ണ്; കൗപതിയുടെ പറിപ്പു് ധനാനിക്കുപു കൊണ്ടാക്കിതാണ്; യതും വേ
 ണാമക്കിയ ഇനിജു, വെച്ചുരക്കാരും; ശാൻ മുനിക്കാം—എന്ന രഘുതമും.

102. വിശ്വേപ ഭവാലചീം=എല്ലാ രാജവീരരംഗാണ! ആശ
ത=കേരളക്കവിൻ. സമ..... ദ്രുമാ=യുദ്ധത്തിനുഭ്രമംചെള്ളു
(ഭവാലവിരവിഡേശണം). വാചമേരാ=ഈ വാക്കിനെ. ഭ്രാംസ=
ഭ്രാംബാർ(ബഹുതാംബർ)ആയ. ഭ്രമിഭേഖാ=വയം=ഭ്രമിഭേഖമാർ
(ഭ്രാംബാർ)ആയ ഞങ്ങൾ. അതരം ..... വിജാ=ഒന്ത
സ്ഥലി(അനുല്പന്നരി)ആയ സമിദക്കാണാധിക്ഷട(ചമത്കാരാധിക്ഷട)ഭ
വാഡന്തികാൽ പ്രഖ്യാനമാർ(നിപുണമാർ)ആന്ന്. ഏകാദശപ്രശ്ന=
എക്കായ ഇവന്നാകട. പ്രയുഷ്മാർ=പ്രധാനിക്കം (അഭിഭവിക്കി).
ഈറ=ഈവിട. പരമഗ്രാ=പരമൻ(ഭഗവാൻ)ആയ ഗ്രാമവിനെറ.
സാഖിയാം=അഭിഖാനത്തോടുകൂടിയ(ഉള്ളക്കത്തായ). പ്രഭാവാൽ=
മാഹാത്മയരാൽ. വെരായഥപ്രം=നിങ്ങൾ വെരത്തെച്ചാശവിൻ.
സമേതം=സമേതരാർ(ശ്രൂടിച്ചുന്നവർ,ആയിട്ട്. സദാ=സദസ്തിക.
വിജയലിലാ=വിജയത്തിനെറ കളി. അദ്ദ=ഈന്. സദ്ഗ=വേദ
ത്തിൽ. ഭവിതി=ഉണ്ടാകും. യുദ്ധത്തിനൊരുദിവ്യട രാജവീരരംഗാണ,
നിങ്ങൾ കേരളക്കവിൻ. ഞങ്ങൾ മ്പാംബാർ മിക്കതും ചമത്കാരാധിക്ഷ
റിപ്പാർ മാത്രം നിപുണമാരാണ്. ഗ്രാമപ്രഭാവരാൽ ഉള്ളക്കത്തായ ഈ
ഔഴിവബന്നായവർ മാത്രം അഭിഭവിക്കാംമാ? നിങ്ങൾ ഒരുത്തായിച്ചിം
ചലാറിക്കവിൻ. പെട്ടെന്ന ജയം ലഭിക്കം—എന്ന വിനയം. ഞാൻ
ക്കൈവൻ മത്ര! നിങ്ങൾ അഭിഭവിപ്പാർ എന്നും, പെട്ടെന്ന വിജയലില
(അഞ്ചുംബരം കളി) ഉണ്ടാക്കേണ്ണും രാം.

103. ആത്പാ=എ,ടിക്ക്. വാണിം=വാക്കിനെ. അസംഗ്രഹം=സഹിപ്പാൻ വളരുത്തു(വാണി പിരേഷ്ണം). ധന ..... താം=ധനസ്ഥികൾ ജൂലൈയേതൊണ്ടിനെ). ഇംപ്രിച്ച്=ശമ്പിപ്പിച്ച്. ഒ ലൂഡ്=ഔദ്യോഗിക്കാജീഡുക്ക്. അവധാരികയാ=ഞാൻഡുവു് ഞാൻ ദുവു് എന്ന ഫുതിയൈട. രാജവീരാ=വിരാന്വരായ രാജാക്കന്നാർ. താനിം=ഞാഫ്പാർ. കോപ്പാരാൻ=കൗൺഡക്ഷപ്പനാൻ. പ്രക്രിയ.....
.....പ്രസ്താവനഃ=പ്രക്രിയത്തിലെ ഘടനാടക്കളുടെ(മേഖലസൂഹിതങ്ങളുടെ) ഘടനാരമായ (ഘരായറണമുന്നേതൊടുക്കിയ) ആ സാരം (വണ്ണം) പോലെ സാരമായ(അക്കാഡിഷ്മി)പ്രസാരത്തോട്(പ്രസാരണംതോട്)കുടിയ. അപ്പു വരെപ്പഃ=ഡസ്ക്രൂവപ്പംബൈക്കൊണ്ട്. ശത്രുവപ്പതിരതെ=യുദ്ധവന്നു കുറിഞ്ഞിനു പതിച്ച(ഡസ്ക്രൂവപ്പംതുരേഷ്ണം). ഇപ്പറ്റം=ഇപ്പറ്റത

നെന്ന(അംഗീകാരനെന്ന). രാജാക്കന്നാർ പോരിന്നുന്നതു് ഒസ്ത്വങ്ങൾക്കു കൈമണ്ണക്ക് അംഗീകാരനെന്ന ഭൂട്ടി.

104 സാരത്ര്യം=സാമദിയുടെ അവധി. വാതാമജിൽ=വാജുചത്രൻ (ശീമജ്ഞനാൻ). അധികാരം=അധികാരാധ ത്രിനോട്ട് (രാജ്യാന്തരാച്ച)കൂടി. തുഃശാല=തുഃശ, (ഉന്നതം;ആദി സാല(വുക്കം)) എന്ന. ഗ്രഹിതപാ=എടുത്തിട്ട്. അതി.....സാരം=അതുന്നം വിത്തന്മാർ(പരന്നവ)ആദി ശാഖക്കുടെ അനുശാര(വഷ്ടം)എന്ന. അതുവാ ത്രിഥാമാ=അതുവാച്ചുമായ ധാരാ(തേജസ്സ്);ഉള്ളി(വാതാമജിഡേശ്വരം). ശ്രീാംരാമാമ=സാമുഖിക്രാതവിമായ ഇംഗ്രേസംബാധന. ഫലാരാൻ=ഫലാരണദ്വാരായ. അസ്ത്രാസ്ത്രം=അസ്ത്രം ദില്ലിയിൽ ദില്ലിയിൽ ദില്ലി. നാരാധരാസ്ത്രവരം=ശ്രീകൃഷ്ണരം സഹവരം(ശ്രീകൃഷ്ണരം), അതായ ത്രും അംഗീകാരൻ. തേരാളിയായ ട്രേഡ്സുന്നർ ഉയരാദ്ധിക്ക ഒരു മരം പറി ചെടുത്തു് അതുവാക്കാണ്ട് ശാന്താടിക്കുടെ ശാഖക്കു വിശിക്കാളിന്റെ. അംഗീകാരൻ അസ്ത്രാസ്ത്രം=പ്രദയാഗിച്ചുകൊണ്ട് ശാന്താടിക്കുടെ ചെള്ളി.

105. മുഖ്യപ്രധാനമാരം=മുഖ്യക്രമിക്കുടെയു, അന്യക്കണ്ണായുടെ യും(ഭവം ധാരാധനാരാധന വകുപ്പേണ്ണക്കാണ്ട്) എസ്സും. അംഗജസാ=ഒവരത്തിൽ. ഇന്നു=ഡുഡം. ആ സ്വപ്നിച്ചു=നക്കൻ. നിഭതം=നിഭേ ഷ്വം. ഭേദസ്ത്രാരിഭാവം=ഭേദസ്ത്രാരി(ശ്രീകൃഷ്ണരം)ഡുപ്പട ഭാവം(മുഖഭാവം). വലവിപുന്നതവിച്ചു=വലവിപുന്നതക്കുന്ന(അംഗീകാരൻ)വിച്ചു. വിനന്ന=ഒവലിച്ചു. ക്രിപംലസെസ്സു=രാജാസെസ്സും. വിശ്വലിതയ്ക്കി=വിശ്വ തിതമായ(പോയ)യുതിയോട് (ഡയൻഡ്രേതാച്ച)കൂടിയയ്ക്കു. അപ്പോരി ധാ ഭവാനാർ ഇടയ്ക്കുടയ്ക്കു് ശ്രീകൃഷ്ണരം മുഖഭാവം നോക്കിക്കൊണ്ട് ഡുഡം കാന്തി രസിച്ചു. ഏതെങ്കിലും, ഒരു പക്ഷത്തിൽ ചേരാണെന്നു് സ്വാമിക്ക ഭിപ്രായമുണ്ടോ മുന്നറിവാനുണ്ട് ഭാവം നോക്കിയെത്തുന്നു് ധാരാക്കണം. ഇതിനിടയിൽ ധനാജ്ഞയെന്നു് അസ്ത്രാപ്രധാരം പോരാക്കാൻവരുംതെ രാജസെസ്സും=കുല്ലും പിന്തിരിജാതു.

106. പ്രകാപകലുക്കാരെയു=പ്രകാപകലുക്കാരെയു കോപത്താൽ കു ധാക്കമായ (കലഞ്ചിയ) ആദിയത്തോടുകൂടിയ. സടിതി=ഒവരത്തിൽ ക്രീംഡല്ലും=ക്രീംഡലം ഫല്ലും. നിവാച്ചു=നിവാരണംചെള്ളിട്ട്. റൂപ

വാഹിനി=ഗ്രപക്കാരുടെ വാഹിനിയേ(ബോനയേ). പരിഭ്രഹിച്ച്=ഒന്നാം അഭരിച്ച്. നിള്ളും=ആർ. പി. റൂൾഡമായി. അനന്തരാവിത്തൈ=ദയ ചെങ്കു പ്രേക്ഷിക്കുവാം(മഴുപ്പുപ്പവന്നാമുഖജീവം എന്നതിന്റെ വിശദേഷണം). നിക്കവൽത്തിനാ=നിക്കത്തിൽ(സമീപത്തിൽ)വൽത്തിക്കന. ചക്രിണാ=അക്രിജ്ജനാൽ(അന്നക്കുപിത്തെ എന്നതിന്റെ കൂർത്താവു്)മഴുപ്പുപ്പവന്നാമുഖജീവം=ഇറ്റുംനിരുത്തും വായുവിന്റെനിരുത്തും പുത്രാർ(അംജ്ഞനാം ഭീമനം). മുഖവൽ=വേഗം. കുന്തിനാ, ശല്യതം കയ്യത്തുകൊണ്ട് യുദ്ധത്തിനടത്തു. അപ്പോരു സമീപത്തുനിന്നുംകൊണ്ട് അക്രിജ്ജനാൽ ഗ്രൂഡമായി കടക്കിക്ക്ലൈപ്പുട ഭീമാഞ്ചുനിന്നാൽ അവരോടെതിരിട്ടു.

107. സപ്രൂണം=തന്റെ ഇഷ്ടംപോലെ. പാത്മദാക്ഷതഃ=പാത്മമാർ മുക്തത്തുംകുയായ(അയയ്ക്കുപ്പേട്ട). ഇഷ്ടഭിഃ=ഇഷ്ടക്കളായ(ബാംഗനാഞ്ചും). അവിഭിതാ .... ഓമാക്ഷേഷഃ=അവിഭിത്താഞ്ചും (അറിയപ്പുടാതു)തന്ത്രാഞ്ചും (വലിക്കൽ)സസ്യാനം (തൊട്ടക്കൽ)ഓമാക്ഷം (അയയ്ക്കും)എന്നിവയേക്കുടക്കിയ(ഇഷ്ടഭിഃ എന്നതിന്റെ വിശദേഷണം). അംചൂ=അംചൂ. നിംഖിണ്ണനാതു=നിംഖിണ്ണമായ(എററവും പിളക്കപ്പേട്ട)ലാതുതോട്ടക്കുടക്കിയവനായി. തുമ്പലം=തുമ്പലംവുംപുത്ര. തന്റു സാക്ഷാംക്ഷി=തന്റെ പ്രാണാനന്ന കാംക്ഷിക്കുന്നവനായിട്ടു. അഞ്ചാ... .... സിതം=അഞ്ചാനമായ(ക്ഷീംനത്തില്ലാതു)ബ്രഹ്മത്തു സ്ത്രീക്കുന്ന വിലസിത(വിലാസം)തോട്ടക്കുടകിയ. മന്ത്രമാനഃ=ബഹുമാനിക്കുന്നവനായിട്ടു. വിപക്ഷം=ഒരുവിശേഷം. പല്ലൻ ഏവ=ദർശക്കുമാണഞ്ചുതന്നെ. അംഗരാജഃ=അംഗരാജാവു്(കുന്തിനാം). സപദി=വേഗത്തിൽ. നിവുദ്ധത=നിവത്തിച്ചു. സംഗരാട=യുദ്ധത്തിന്നനിന്നു. തുംഗധാമാ=തുംഗമായ തേജസ്സാംകുടകിയ. എടക്കുന്നതു, തൊട്ടക്കുന്നതും അയയ്ക്കുന്നതും അറിയാതുവിയം. അതുപേരത്തിൽ അംജ്ഞനാഞ്ചും പ്രയുക്തിനും ഉയ്യ ശരദിനാംകൊണ്ട് ശകലിതശ്രീനിവാസ കുന്തിനാം, എതിരിലില്ലാതു ദ്രുവാംഗം ദാരിദ്ര്യം തന്റെ ശത്രുവിനെ ഉഴിഞ്ഞെലെ ബഹുമാനഃ ആകുണ്ട് യുദ്ധ തത്തിനിന്നും പിന്തിരിച്ചു.

108. അംഗ അനത്തോ=ഈ അനത്താ(അവസരം)ത്തിൽ. വായസുതൻ=ഭീമൻ. ഗ്രഹിതപാ=പിടിച്ചു്. ഘുഖ്യം=പുഖനായ. ബുചാതം=ബുലാക്കാരേണ. സംയതി=സംയത്തിൽ (പേരാറിൽ). മത്സ്യരാജഃ=മത്സ്യരാജാവിശേഷം. മഞ്ചിച്ചു=തിരഞ്ഞീട്ടു. വിസ്രൂജാതം=വിസ്രൂണിച്ചു

(സംസിഖ്യാസ്ത്രങ്ങളുടെ) അനീരന്തരാട്ടക്രമിയ. വിദിതാന്താവം=വിഭി തമായ (പ്രസിലമായ) അനംഭാവനേണ്ട ക്രമിയ (രണ്ട് മത്സ്യരാജാ വിശേഷങ്ങൾ). ഭീമക്സന്റെ ഘൃഥമനായ മത്സ്യരാജാനെ പിടിച്ച മട്ടിച്ചു ദുതപ്രായനാക്കി പറഞ്ഞായാണ്.

109. കാലങ്കിൾപം വിനാ=കാലംപോക്കണ്ടതുക്കാതെ. കിം മലം=എല്ലു മലം. ഇഹ=ഇവിടെ. വച്ചസാംവിസ്തുരരേഃ=വാക്കേ കൂടെ വിസ്തുരങ്ങിക്കൊണ്ട്. തന്ത്രജ്ഞാദി=ആ യൂഡിത്തിൽ. നിഗിത രാബരേഃ=നിഗിതക്കാർ(ഇപ്പറ്റിയുള്ളിട്ടും)തന്ത്ര രാബരേക്കൊണ്ട്. ത്രമിപാ ലംഗ് അരംഭാനം=എല്ലാ രാജാക്കന്നാരെയും. സഹബജ്ഞഃ=സോദരാ രോട്ട്. അനപിതാ=കുടിയവനായിട്ട്. രാജപുത്രാ=രാജപുത്രിയോട്ട്. കലാലാവസ്ഥാ=കലാലംബന്നർക്കുമോരബ്ദം)ആവസ്ഥമെന്തെ (ഗ്രഹത്തെ) തുപരത്വഃ=പ്രാണുനായിട്ട്. ഇപ്പോൾ=അംജ്ഞനാൻ. അംബാം=അംമുഖം. വവങ്ങേ=വാളിച്ചു. അംജ്ഞനാൻ രാജാവിാക്കാരെ കാടിച്ചു്, സോദരാ രോട്ടം പാണ്ഡാലി ദ്രാഢം ക്രമി, കലാലംബന്നർ ഗ്രഹത്തിൽന്നുനും കൂടി അവിശ്യ വാഴിച്ചു്.

110. മാദ്യലാതേ=മാച്ച് (മാലിന്യം, മാധ്യ)ക്രമാതെ. വിഭി തപാ=അരറിഞ്ഞിട്ട്. പാവപ്പത്തുറിരാ=പാവപ്പത്തുറിരം (ആരീക്ഷ്യം കുറഞ്ഞാണ്) വാക്കിനാൽ. ത്രിശ്ശും=വൈഗം. അത്രനീയ=കൊണ്ടുവന്നിട്ട്. പാത്മാൻ =പൂമാപുത്രംബാരെ (പാണസ്യവനാരെ). പാംഗ്രേ=സമീപത്തിൽ. ദ്രുപ ദ്രുപതി=ദ്രുപദരാജാവു്. സത്തുരു=സത്കാരിച്ചിട്ട്. മാത്രാ=മാതാ വിനേനാട്ട്. സമേതാൻ=കുടിയവരായ. സൈപ്രസ്ത്വാല്പാപേഷി=ഇഷ്ടം. പോലെയുള്ളിട്ടും സംഭാഷണങ്ങളിൽ. തേഷാം=അവബന്ധം. ആതു ....ച്ചുതിം=ഇതുഭവനം (അരക്കില്ലും)തുകന്ന മഹാത്മയെ ഉന്നുവക്കു ന്തിയനിന്നാണെങ്കിലും ചുതി(മുഹമ്മി)യെ. കൗരാം=കൗരക്കായ. അവാദീൽ= പറഞ്ഞു. അംജ്ഞനാൻറെ വാക്കേക്കാണ്ട് പാണ്ഡാലാജാവു് അവർ പാ ണസ്യവന്നാരാണെന്നു് അവരെ അംബുദയോട്ടുകൂടി വഞ്ഞി സന്ത ക്കരിക്കാണു്, സൈപരസ്യാപണിനിടയിൽ അവർ അരക്കില്ലുമാക്കന്ന

ഉത്തുവക്കുത്തിൽനിന്നു രക്ഷപ്പെട്ടതു കേള്ള് അത്തുതപ്പെട്ടുകയും, പാശ്വാ പിരെ അജ്ഞിനൻ വേർപ്പണംമുന്നു പറയുന്നു.

111. തയക്കാലേ=ആരു സമയത്ത്. ആശബ്ദാഭ്യർഹ=പറഞ്ഞു. മനീഷി=വിഭ്രാന്തായ. സന്ധുംപുണ്ട്=യോജിച്ചു. ഉദ്ഗാരം=ഒവർഡ് അനുംണ്ട്. സപദി=വേഗം. വയാ=ഞങ്ങൾ. ദൈവയാഗാൽ=ഇഴ്രേരകള്ലിത്തതാൽ. ഒക്കളിടി=എല്ലാവരും ആടി. ത്രിലോകിമഹി തം=ത്രിലോകിയിൽ(ത്രിലോകത്തിൽ)വെച്ചു മഹിതം(പൂജിതം)ആയ. ഉപഭോക്തൃം=ഉപഭോഗിക്കവാൻ. വധുരണ്ടം=സ്ത്രീരത്നത്തെ. അംഖാ നിശ്ചയാദം=അംമലയുടെ ക്ലൂസായ. വിരചിതസമയഃ=സമയം(നിശ്ചയം)ചെയ്യുവൻ. അംപ്രാഥി വിഭ്രാന്തായ ധമ്പവുന്നു പറഞ്ഞു:—“ദൈവ വവഭാൽ ഞങ്ങൾ എത്വരം എത്വരം ഏല്ലാവരും ആടി അനുഭവിക്കവാൻ അനുഭവിച്ചു. ഈ ക്രമകാരനാത്തെ ഞങ്ങൾ ഏല്ലാവരും ആടി അനുഭവിക്കവാൻ അംമല ക്ലൂപ്പുപ്രകാരം ഞങ്ങൾ സമയംചെയ്യിലിക്കുന്നു.”

112. മുഹിതമേശനമുദ്ദേശ സതി=മുഹിതമേശനമുദ്ദേശ(മേശനമുദ്ദേശ രഹിച്ചവൻ)ആയ സമയത്തിങ്കാൽ. ചിന്താകലിത്തേ=ചിന്തയാൽ ആകലിത്തു(പറവശേണു) ആയ. യഞ്ഞത്രസന്ന=യഞ്ഞത്രസന്നു. (സതി മേന്തിനോട് യോജന). മുടി..... ....ചാറും=മുടലമായ സ്ത്രീതം (പുണ്ണിരി)കൊണ്ട് സുഖരാമായ ചാറുത്തുല്ലൂമായുള്ള മുഖത്താട്ടകുടിയ. സദയം(കു. വി)=ഭയയോടെ. റ്റാസഥനിത്രും=റ്റാസമഹക്കി. ആവി രാസിൽ=ആവിഭിച്ചിച്ചു. എത്വരംആടി പാശ്വാലിയെ വിവാഹംചെയ്യാമെന്നുള്ള ധമ്പവചനാകേള്ള് ദ്രുപദാജാപും ചിന്താപരവശേന്നായി മേശനം പൂണ്ട്. അംപ്രാഥി റ്റാസഥനി പ്രത്യക്ഷിഭവിച്ചു.

113. അതുന്തിക്കരും=എറവും ക്ഷതിയോടെ. വിരചിതം= ചെയ്യപ്പെട്ട. ഉചിതാതിമൃതത്തും=ഉചിതമായ അതിമിസ്ത്രജാരത്തെ. മുഹിതപാ=സ്വീകരിച്ചിട്ട്. മുഡേ=മുഡലമായ. പീം=പീംതിൽ. നിഃഖല്യഃ=മുഖനബന്ധായ. ദുനികുലപെതമരം=ഡുനികുലത്തിനും നാ

മലം(വൃംഗൾ). പാശ്തിം=പാശാലികയെ. പാണ്യവാനാം=പാണ്യ വാഹാരകട. അത്രുംഗേ=സമീചത്തിൽ. ഒന്നാന്താസ്ഥപറ്റം=ഒന്നാ ന്തരത്തിൽ(അത്രുംഗത്തിൽ)ഉണ്ടായ. പഞ്ചപാണിത്പം=അംഗുഡപരകട പതി എന്ന അവസ്ഥയെ. അനൃംബാം=ഇവർക്ക്. സുപ്രിന്റാ=നല്ല ഫീ തിയോട. ഉപാംഗം=വിജഗത്തിൽവച്ച്. സച്ചം=എല്ലാം. യഞ്ഞെ ഷൈനവല്ല സർക്കാരം സ്വീകാരിച്ച് വൃംഗംക്കാവാൻ പാശാലിക്ക് മുഴങ്ങുത്തിൽ അംഗുഡപരകട ഭാത്യായിരിക്കുവാൻ ദേഹമുന്നായിട്ടു എങ്ങനവിയിച്ചു.

[പാശാലി ഘുംബുംത്തിൽ മേഖലയുംനേന്ന പുല്ലമുന്നി യുടെ പതിയായ നാളാധനിയായിരുന്നു. കൂപ്പുകളാഗിയായ അംഗുഡ എ പജിയുടെ ഭന്നുതുതും കണ്ണ സ്ത്രീക്കാഡി ലിന്റുതുപും ധനിച്ചു് വളരെക്കാലം അവാക്കു രമിപ്പിച്ചു. പിന്നു അങ്ങുഹാ, വിരക്കതനായി തപസ്സിക്കുന്നാൽക്കാണിയപ്പോൾ നാളാധനി തനിക്കു ഭോഗതുള്ളി വന്നിലെ നീം കുറെത്തടി രമിപ്പിക്കേണ്ടെമ്മനും അംഗുഡക്കിച്ചു. അപ്പോൾ മഹാക്കി “നി മുരിയിൽ ദ്രവദുതിയായി ഇനിക്കു; അനു നിന്നക്ക് അംഗുഡ ഭന്നാ അംഗാദമുന്നാകും” എന്ന രചിച്ചു. പിന്നു അവർക്കു ശിവനെനക്കറിച്ചു തപസ്സുത്തന്നെ. ശിവൻ ഭന്നുകാമയായ അവർക്ക് അംഗുഡ ഭന്നാ അനു യന്നേക്കുംതന്നു വരും നാഡി. എന്ന കുമ ഇതിൽ നൃചിന്തിച്ചിരിക്കുന്നു.]

114. പാമരഹിന്റുനാം=പാമമായ ദരിദ്രായ രഹിന്റു. ദയം.....ദേവാൻ=ദയംന്ന(യമൻ), വാഡി, സപ്രേക്ഷനാധനയുള്ളൻ, അംഗുഡപരവന്നാർ എന്നിവരും. കുടിതിഭരണത്തേയ=ഭ്രംബ ത്തിന്നും ഹരിജനത്തിനായിരുക്കാണു്. പാണ്യവത്പം=പാണ്യം ചുത്തു എന്ന എന്ന അവസ്ഥയെ. പ്രപന്നാൻ=പ്രാജ്ഞനാരാധാരിക്കു്. കല്യാം=കല്യാം(ശക്തനാർ)ഭത്തു. ഏതാൻ=ഇവരും. അച്ചിച്ച=എന്നതനെന്ന യല്ല. മുന്നാവതി=മുന്നാംഡുളംകുടിയി. സാ മഹാലക്ഷ്മി=ആ ശ്രീരാവതി. കല്യാംനി=മംഗളത്തിനിയായ. ചുന്നുചുരേം=ചുന്നു സുഖ എന്നുള്ളത്. തവ=നിന്നും. സമുപചിത്രത്വം=വഭംിചുവായായ. ഇതാ

=ഇനിച്ച്. കമാർ=പുത്രിയായിട്ട്. ഈ പാണ്ഡിവനാൾ യമൻ, വായു, ഇന്ദ്രൻ, അശ്വിനേഭകൾ എന്നിവരുടെ അവതാരങ്ങളാണ്. അംഗങ്ങളുടെ മകൾ മഹാലക്ഷ്മിയും ആണോ.

[ഈ ഭ്രാഹ്മത്തിൽ പഞ്ചദ്രോഹാദ്ധ്യാനം സൂചിത്തമായിരിക്കുന്നു. എന്നും ഒന്നും കാളായജ്ഞിഷ്ഠ് അഥവാ ഭരതാശ മായജ്ഞാക്ഷമനാം വരം ക്ഷീരംഭപ്പും ആ പതിപ്രത കാരി മതി എന്നണംതാണ്. ഭരതാവിനെ തദ്ദേശമെന്നാം അഭ്യുത്തം അപേക്ഷിക്കുന്ന യാൽ അഭ്യുപേരും ഉണ്ടാക്കാതെ കഴിക്കുവില്ലെന്ന് വിബന്നം പറഞ്ഞു. അഭ്യുപേരും അതിയോദ്രൂപം കുമാരം അഭ്യറിലുംരോത്തുത്തുടും സംഗമംതിൽ അഭ്യർഥം കുമാരിയായി. തന്നെ ഈ വിക്രമം റിവൻ അനുശ്രമിക്കുന്നു അഭ്യുപേരും കാളായജ്ഞി ആരുപാശിച്ചു. പിന്നെ, റംഗയിൽ ചെന്നാൽ ദിപ്പുനായ ഒരു പുത്രജനെ കാണുമെന്നും അദ്ദേഹത്തെ തന്നെ അംട്ടക്കലേക്ക് മുട്ടിക്കൊണ്ടു വരുമെന്നും കല്പിച്ചു് റിവൻ അവരെ പറഞ്ഞതയാണ്. അഭ്യർഥം റംഗയിൽ ചെന്നാലപ്പോരി ഇന്ദ്രജന കാണണ്ടുകൂടും, തന്നെ കാമിക്കനവുംനും വെന്നും അഭ്യർഥം കാനാവിലും സന്ദേശക്കൊണ്ടു് മയ്ക്കി ബഹുമുഖം ആക്കഷിച്ചു് റിവസമിപദ്ധതിക്ക് ആരുന്നിക്കുംചെയ്തു. തദ്ദേശസാന്തിൽ റിവൻം ശ്രീപാപ്തവിജുംഞ്ചുടി ചുരുക്കിച്ചു് കൊണ്ടിരിക്കുന്നയായിരുന്നു. തെന്തേലാപ്പുംപാലക്കാനായ തന്നെ അതുമനനത്തിൽ പ്രസ്തുതമാനാദിക്കും ചെയ്യാതിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു് ഇന്ദ്രൻ റിവനോടു ഫോപിച്ചു് പത്രജവാക്കുക്കും പറയുകയും, അഭ്യുപും റിവ പാരിക്കുമ്പോൾ അദ്ദേഹത്തെ പിടിച്ചു് കാരാഗ്രഹത്തിലുക്കുകയും ചെയ്തു. ആ കാരാഗ്രഹത്തിൽ ഇതുപോലെ റിവനിൽ ചെയ്തു നാലു് ഇന്ദ്രം മുഖ്യതന്നെ കിടന്നിരുന്നു. ഇപ്പും അതുകൂടി അഭ്യുപേരും അഭ്യുപേരും ഇന്ദ്രം മുതലിച്ചു് പ്രസാദിപ്പിച്ചു്. പ്രസാദനായ ഭാവാം കാളായജ്ഞിയെ ചൂണ്ടിക്കാട്ടി “ഈ ഗ്രീക്ക് ദാവിജനത്തിൽ അഭ്യു ഭരതാക്കണാഞ്ഞാകും. നിങ്ങൾ അഭ്യുപേരും മനസ്സുഡോന്നിയിൽ ഒന്നിച്ചു് ഇവളുടെ ഭാര്യപ്രത്യേക സ്വന്തമാരി കൂട്” എന്ന കല്പിച്ചു്. അതുപ്രകാരം യമൻ, വായു, ഇന്ദ്രൻ, അശ്വിനേ

വയർഡു എന്നിവരുടെ ബീജത്തിൽനിന്ന് അവർ പാണസ്യചുത്രരാഹയിൽമിച്ച് ഒരുക്കം ചെയ്തു.]

115. பூசிகா=பர்சுக்கிடத்தை. வாஸ்காயோர்=வாஸ்
 காயேக் கோர(ஏவ்வட்ட). உபகாம்=அந்தந்த வகை. அவகாக்கு வாய்த்
 =ஹஷபாக்குப்படிக்க அதிரை. பூஜாபெதை=பூஜாமல்லாத. மின்மா
 ளாவு=மாற்றுவானும் ஸ்தா. ஹகிய=காபு. மகேஶாஹத=கிவகீல்கிர
 காபுக. பூஜன், மாலே! =பிழப்பெலங்கில்! ராஜங்=ராஜாவே! கில்லாஞ்=
 உலங்கிடு. ஸுஶ்ரூ=ஸுபி எகாங்கி. சூரிதா=ஸூரிதாவிகளா(மக, கால).
 அது சார..... .... ஈரா=அது சாரயப்பாஸ(கந்வடி கிட்டாடு) கிட்டத்
 தக்கிடுக்கி கையூக்க அல்லது(உதவ ப). அதுவாக்கு=அதுவாக்கு வத்தெய்.
 கேஜமா=நி கெஜிட்டுவு. ஸார் ஸ்தா கும்.

116. വ്യാഴസംക്രാം=വ്യാസനാൽ പറയപ്പെട്ട്. എന്നാണു
അതക്കമാം=പഴയ അരുളുക്കമായ. ചെവിക്കൊന്ത്=കേട്ട്. അതാണ
എങ്ങ(ഈ സ്ഥാ)=നമിച്ച വരായ സമയത്ത്. അമിതയും(അി. വി.)=അം
നല്ലമായ മുതി(പ്രതി)അംഗം. സദാചംജ്ഞ=കുല്ലാവാനം(അന്നാചംജ്ഞ എന്ന
തിരിക്കാട് ദേഹം). അനവഭിക്ഷംപവിച്ച്=അനവഭിക്ഷനോർ. വി
ബുധ ....രവം=സപ്താംഗവിയിലെ ഭഗവ്തിന്റെ. വ്യാസര
ടെ അയക്കപ്പോട് കേടുപോക്കാം എല്ലാവരും. അഞ്ചേരാത്തനു എന്ന സമ
തിച്ചി. തത്സമയം സപ്താംഗത്തിൽനിന്നു ഭഗവ്തിവാദ്യം കൈമാംഗപ്പെട്ട്.

117. அந்தம்=அந்தம். அந்த .... என்கூடுமா(அந்தத்துவும்)அதை அதாகமாக்கின பிழைக்கிறோம்(அந்த காலமில்லை), என்கூடும் (அ வரை) எனின். இப்பகுதியிலோ=இப்பகுதி விடையை வாண்டினால். பார்த்துக்கொள்ள=பார்ய்க்கொண்டு. தனகீர்=அங்குபோல். வெளிச்சு=வெளிச்சு, கெட்டி ஏற்று. அந்தகீரி=அந்தக்கீரி. ஞானி=ஞானமைய. கூறுதல்=கூறுதல்; கூறு= ஏற்று. யெழுமுந்= பார்க்கவேண்டுமென்று. அதாரிஷு=தாரிஷு. முருக்கமதா=

മുലിത്തിനാൻ(ഗ്രീക്ക്‌സ്ഥിരം)അണം ചടിക്കപ്പെട്ടവരായിട്ട്. യാജ്ഞത....
 .....രാഗം=യാദിത്വസന്നി(പാശ്വാലി)യുടെ അഹാഗ്രത്വം.
 സാരം=സ്വീഷം.

118. ക്ഷതാഃ=ശക്തവാഹായ. കന്തികമാരാഃ=കന്തിപ്പത്ര
 ഓർ. തദനം=അന്തിനഘ്രാശം. ചരഗിരാഃ=ചരാഘാതാട(ഗറ്റകായരട)
 വാക്കിനായ. യാജ്ഞത....ബാരം=യാദിത്വസന്നിയുടെ വി
 വാഹനത്തിന്റെ പ്രത്യുഗ്രമായ(ചുതിയ; എത്യംബാരം(മോട്ടി). അതി....
 .....ഓണം=അധികം വിസരംതായ (വ്യൂപിക്കനാ) അസൂയയാകന
 ചുരം ഫോറുവായിട്ട്. അലിയാതാൻ=അലിയാനം ചപ്പള(അതകുമിച്ച).
 അഖച്ചാ=രോധിച്ചു(തട്ടുത്തു). പാശ്വാലിശരാഃ=പാശ്വാലാജാവിന്റെ
 ശ്രാവത്വം. കൃതത്തുലാണാൻ=തുതുവമായ രണ്ടെത്തെച്ചപ്പളം. കൈഞ്ഞവാൻ
 =കൈഞ്ഞവാഡര(ഭാങ്ഗാധനാഭിക്കൈ). അസൂയരെബ്രൂഃ=അസൂയദിം
 കൊണ്ടം ശസ്ത്രദിംകൊണ്ടം. വിഭ്രാന്തഃ=ഭാട്ടിച്ചിട്ട്. അമീ=ഇം.
 (കന്തികമാരാഃ ഏന്നതിനോട് ദേശജന). തദ്യാ=ആ. രൂപസൂത്രയാ=
 രാജപുത്രിഡയാട്ട്. അനാന്തരം ചാരനാൾ പരിഞ്ഞു പാശ്വാലിസ്ത്രയം
 വരാഞ്ഞാക്കം കേട്ടു അസൂയ മഴുക്കുകയാൽ പാശ്വാലരംജയാനിയെ വഴി
 സഞ്ച യുദ്ധം തുടങ്ങിയ കൈഞ്ഞവാഡര തോല്ലിച്ചുാടിച്ചു പാണ്ഡവന്മാർ
 പാശ്വാലിഡയാട്ടചേഗൾ സുവമായി പാത്ത്.

